

STORTINGET

Innst. 446 S

(2021–2022)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser, Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021), Representantforslag om å forlenge strømkompensasjonen, Representantforslag om å bygge opp en kraftfull norsk havvindsatsing, Representantforslag om energipolitikk for fremtiden, Representantforslag om hurtigspor for flytende havvind, Representantforslag om uavhengige konsekvensutredninger i vindkraftsaker og Representantforslag om energi for fremtiden

Meld. St. 36 (2020–2021), Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021), Dok. 8:136 S (2021–2022), Dok. 8:138 S (2021–2022), Dok. 8:171 S (2021–2022), Dok. 8:190 S (2021–2022), Dok. 8:217 S (2021–2022) og Dok. 8:222 S (2021–2022)

	Side
1. Sammendrag	1
1.1 Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser	1
1.2 Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser	2
1.3 Dokument 8:136 S (2021–2022).....	5
1.4 Dokument 8:138 S (2021–2022).....	5
1.5 Dokument 8:171 S (2021–2022).....	6
1.6 Dokument 8:190 S (2021–2022).....	6
1.7 Dokument 8:217 S (2021–2022).....	6
1.8 Dokument 8:222 S (2021–2022).....	7
2. Komiteens merknader	9
2.1 Situasjonen i energimarkedene – strømkompensasjon	11
2.2 Europa.....	16
2.2.1 Klar for 55	16
2.2.2 Eksport av kraft.....	17
2.3 Kraftnettet.....	19
2.4 Nye lønnsomme næringer – grønn omstilling.....	22
2.4.1 Batterier.....	23
2.5 Bølge- og tidevannskraft.....	24
2.6 Havvind.....	24
2.7 Hydrogen.....	34
2.8 Energieffektivisering.....	37
2.9 Vannkraft.....	42
2.10 Solkraft.....	44
2.11 Geotermisk energi	45
2.12 Bioenergi.....	46
2.13 Vindkraft på land	48
2.14 Norsk petroleumsindustri	54
2.15 CO ₂ -håndtering	62
2.16 Mineralutvinning på havbunnen	63
2.17 Kjernekraft.....	64
2.18 Miljøvennlig transport	65
3. Forslag fra mindretall	66
4. Komiteens tilråding	76

STORTINGET

Innst. 446 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Meld. St. 36 (2020–2021), Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021), Dok. 8:136 S (2021–2022), Dok. 8:138 S (2021–2022), Dok. 8:171 S (2021–2022), Dok. 8:190 S (2021–2022), Dok. 8:217 S (2021–2022) og Dok. 8:222 S (2021–2022)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser, Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021), Representantforslag om å forlenge strømkompensasjonen, Representantforslag om å bygge opp en kraftfull norsk havvindsatsing, Representantforslag om energipolitikk for fremtiden, Representantforslag om hurtigspor for flytende havvind, Representantforslag om uavhengige konsekvensutredninger i vindkraftsaker og Representantforslag om energi for fremtiden

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser

Regjeringen Solberg la 11. juni 2021 fram Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid. Utgangspunktet for meldingen er Norges energirikdom, og hvordan regjeringen Solberg mener at energiressursene i landet skal forvaltes og foredles som et viktig grunnlag for bosetting, industri og næringsliv i hele landet. Det skisseres et bredt, historisk utgangspunkt for energipolitikken, fra vannkraftutbygging til olje- og gassfunn og Norge som verdensledende petroleumsleverandør. Det gjøres grundig rede for hvordan Norges energiressurser er en forutsetning for velferdssamfunnet.

Det legges vekt på at i Norge har vi lyktes med å bruke naturressursene til å skape verdier og arbeid som kommer hele samfunnet til gode, og at det også skal være slik når det vil komme store endringer i energisektoren i framtiden. Den langsiktige verdiskapningen fra norske energiressurser gir meldingen sin tittel, Energi til arbeid.

Regjeringen Solberg påpeker innledningsvis i meldingen at man vil opprettholde Norges posisjon som energinasjon, og at energiressursene skal skape velferd og arbeidsplasser i framtiden. I meldingen gjøres det rede for hvordan dette skal skje. Energipolitikken som skisseres i meldingen, bygger opp under regjeringen Solbergs overordnede mål om å skape flere lønnsomme arbeidsplasser i privat sektor og å kutte utslippene, ikke utviklingen. Målet er å sikre konkurransekraft til etablert industri og samtidig gjøre det enklere å etablere nye arbeidsplasser og ny virksomhet. I tillegg er energipolitikken viktig for å nå klimamålene. Meldingen bygger på Meld. St. 13 (2020–2021) Klimaplan for 2021–2030.

Det trekkes opp fire mål for energipolitikken:

1. verdiskaping som gir grunnlag for arbeidsplasser i Norge
2. elektrifiseringen skal gjøre Norge grønnere og bedre
3. etablering av nye, lønnsomme næringer
4. videreutvikle en framtidrettet olje- og gassnæring innenfor rammene av klimamålene.

I meldingens kapittel 2, Energinasjonen Norge, gis en grundig beskrivelse av hvordan energisektoren i landet er bygget opp. Videre gjøres det rede for størrelse på verdiskapningen, og hvordan handel med energi fore-

går. Det legges vekt på det internasjonale energimarkedet.

Meldingens kapittel 3 tar for seg hvordan regjeringen Solberg ser for seg at landet skal elektrifiseres, med bakgrunn i elektrifiseringsstrategi og klimaplan. Det gjøres rede for elektrifisering av kraftsektoren og andre sektorer i samfunnet som også elektrifiseres. Her gjøres det rede for utvikling i kraftprisene, i Norge og internasjonalt, og tiltak for å holde prisen stabilt lav. Utfordringer knyttet til strømmettet gjennomgås.

Meldingens kapittel 4 omhandler nye lønnsomme næringer basert på energiressursene og grønn omstilling. Utgangspunktet er behov for omstilling i bl. a. petroleumsnæringen. Meld. St. 14 (2020–2021) (Perspektivmeldingen) beskriver konsekvenser av forventet lavere aktivitet i petroleumsvirksomheten. Det anslås at omstillingsbehovet fram til 2030 vil være vel 50 000 arbeidsplasser. Omstillingsbehovet må påregnes å vedvare som funksjon av ytterligere forventet nedgang i petroleumsvirksomheten mot 2050, men utviklingen er usikker. Omstillingsbehovet vil over tid treffe bedrifter og arbeidsplasser over hele landet. For en allerede internasjonalt rettet leverandørindustri er vurderingen at den globale energiomstillingen skaper nye muligheter. Norsk leverandørindustri trekkes fram. Det gjøres videre rede for den internasjonale omstillingen på samme område. Vindkraft til havs framheves som en av de nye, grønne og lønnsomme næringene, og det gjøres rede for hvordan vindkraft til havs kan utvikles industrielt og økonomisk. Satsingen på Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II forklares. Det skisseres hvordan tildeling av arealer for vindproduksjon til havs kan gjøres.

Det gjøres rede for «Veikart for hydrogen», som er regjeringen Solbergs hydrogenstrategi. Det skisseres en satsing på utvikling av produksjon og bruk av hydrogen som energikilde. Internasjonalt samarbeid, forsknings- og utviklingsprosjekter er sentralt.

Det gjøres rede for planer for CO₂-håndtering. Utgangspunktet er Norges ledende posisjon innen CO₂-håndtering som bygger på over 50 års erfaring fra olje- og gassvirksomhet på norsk sokkel. Det gjøres rede for Langskip og CCS-prosjekter i Norge. Industriaktørene i Langskip har startet prosjektgjennomføringen. Med forbehold om de nødvendige myndighetsprosesser har Northern Lights besluttet å bore en brønn nummer to allerede nå for å sikre kapasitet på 1,5 millioner tonn CO₂ per år i fase 1 av prosjektet. Brønn nummer to er tilskuddsberettiget etter tilskuddsavtalen på visse vilkår og er derfor allerede inkludert i kostnadsrammen for Langskip. Det skisseres en prosedyre for tildeling av tilatelser for lagring av CO₂ på norsk sokkel.

Videre gjøres det rede for muligheter for verdiskapning ved mineralvirksomhet på havbunnen. Teknologitvilling og -produksjon øker behovet for sjeldne mineraler, som grafit, litium og kobolt, og i meldingen

skisseres hvordan Norge kan ta del i mineralforsyningen. Forskning og utvikling er sentralt, og erfaringer fra petroleumsnæringen kan brukes.

I kapittel 5, En framtidrettet olje- og gassnæring, gjøres det rede for næringens historikk og hvordan næringen har et fortrinn ved å ha tradisjon for forskning, utvikling og å ta i bruk ny teknologi. Det legges vekt på den store verdiskapningen næringen bidrar til, og at omstillingen i næringen er i gang. Det framholdes at de gjenværende ressursene på sokkelen er verdier som kan brukes til omstilling og langsiktig verdiskapning. Videre leting etter olje og gass framholdes som forutsetning for verdiskapning, aktivitet og omstilling. Det gjøres rede for TFO-ordningen. Det legges opp til leting etter olje og gass fram mot 2050. Det vises til perspektivmeldingen, der det anslås at produksjonen over tid vil falle gradvis med anslagsvis 65 pst. fra 2020 til 2050, i takt med en gradvis nedgang i gjenværende utvinnbare ressurser som følge av produksjonen i perioden. Det foreslås at infrastrukturen bygget opp for olje- og gassproduksjon brukes videre til ny næring. Det gjøres rede for kraft-fra-land-prosjekter. Mål om 50 pst. reduksjon i utslipp fra petroleumsnæringen innen 2030 drøftes. Det gjøres rede for utviklingstrekk i de internasjonale energimarkedene. Det er generelt en økende etterspørsel etter olje og gass, og det er mange årsaker til dette, blant annet befolkningsvekst og økonomisk utvikling. Det gjøres rede for hvordan næringen kan se ut i framtiden; læringseffekter og teknologioverføring, morgendagens oljearbeider, deling av data og nye samarbeidsmodeller, digitalisering, industrialisering og forbedringsarbeid, forskning og utvikling.

I meldingens kapittel 6 omtales de økonomiske og administrative konsekvensene av stortingsmeldingen. De økonomiske og administrative konsekvensene av tiltak omtalt i meldingen vil håndteres innenfor gjeldende budsjettammer. Det gis omtale av administrative konsekvenser av elektrifiseringsstrategien, fornybar energiproduksjon til havs og hydrogenveikartet. Eventuelle andre energipolitiske tiltak vil følges opp og fremmes for Stortinget i de ordinære budsjettprosessene.

1.2 Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskapning fra norske energiressurser

I tilleggsmeldingen til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid tydeliggjør regjeringen Støre sine ambisjoner og prioriteringer i energipolitikken, i en krevende tid med stor uro i energimarkedene. Russlands militære invasjon av Ukraina har forsterket situasjonen.

Energimarkedene er i stor endring og utsatt for stor volatilitet, og effektene av dette treffer Norge.

Regjeringen Støre vil som regjeringen Solberg føre en energipolitikk som bidrar til økt verdiskaping og til å innfri Norges internasjonale klimaforpliktelser. Energipolitikken skal bidra til arbeidsplasser og økt eksport fra norsk industri. Regjeringen vil føre en politikk som gjør at norsk petroleumsindustri utvikles, ikke avvikes. Det skal legges til rette for at norsk kontinentalsokkel fortsatt skal være en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa i en svært krevende tid.

Konklusjonene fra FNs klimapanelts sjette hovedrapport del 3 fastslår at vi trenger kraftigere klimatiltak, og vi trenger dem raskt. Hvis vi skal begrense oppvarmingen til 1,5 eller 2 grader, må de globale klimagassutslippene nå toppen før 2025 for deretter å gå raskt ned.

Det vises til Hurdalsplattformen, som har en ambisjon om at alle sektorer skal integrere hensynet til klima. Norges mål under Parisavtalen er å redusere utslippene med minst 50 og opp mot 55 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990. I 2050 er det et mål at Norge skal være et lavutslippssamfunn og at klimagassutslippene i 2050 reduseres i størrelsesorden 90 til 95 pst. fra utslippsnivået i 1990. For å nå klimamålene er det nødvendig med utslippsreduksjoner i alle sektorer.

Etter at Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid ble lagt frem, har det på kort tid skjedd store endringer på energiområdet. Russlands militære invasjon av Ukraina har store konsekvenser for verdens energimarkeder, som allerede var under press på grunn av den raske gjeninnhenting i økonomisk vekst etter pandemien. Situasjonen i energimarkedene gjennom 2021–2022 og Russlands militære invasjon av Ukraina har særlig skapt en ny situasjon for produksjon, import og bruk av energi i Europa. Årets energisituasjon vil prege energipolitikken i Europa framover.

Det fremheves i tilleggsmeldingen at Europa står foran en formidabel energiomstilling som følge av klimapolitikken, der EU i likhet med Norge har satt ambisiøse klimamål. Som en sentral eksportør av olje og gass til Europa spiller Norge en viktig rolle for Europas energiforsyning. Det trekkes fram at regjeringen legger stor vekt på at norsk kontinentalsokkel kan levere på maksimale nivåer i en krevende tid, og fortsatt skal være en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa.

Norsk olje- og gasseksport utgjorde samlet sett om lag 2 200 TWh i 2020 og produksjonen dekker henholdsvis om lag 2 og 3 pst. av verdens bruk av olje og gass. Markedene for olje og gass er globale. Prisdannelsen påvirkes av begivenheter på tilbuds- og etterspørselsiden globalt. Produksjonen på norsk kontinentalsokkel har blitt enda viktigere for energisikkerheten til sentrale importland for gass som følge av krisen. Regjeringen mener at det viktigste Norge kan bidra med for å styrke energiforsyningsikkerheten i dagens situasjon,

er å opprettholde et stabilt aktivitetsnivå og langsiktig markedstilpasning av produksjonen.

Petroleumpolitikken er utformet slik at selskapene har sterk egeninteresse av å levere så mye olje og gass som mulig fra sin feltportefølje til enhver tid. Gjennom nye felt og ved at prosjekter starter opp vil produksjonen øke. De største prosjektene med planlagt oppstart på norsk kontinentalsokkel i 2022 er Sverdrup fase 2 og Njord. Disse vil bidra hovedsakelig med olje, og noe gass, til markedet.

Regjeringen mener den nåværende energisituasjonen underbygger viktigheten av å bevare Norges gode utgangspunkt på energiområdet. Dette må skje gjennom en lønnsom, effektiv, sikker og miljøvennlig forvaltning av våre ressurser, som skaper størst mulig verdier for samfunnet.

Regjeringen legger i tilleggsmeldingen fram en energipolitikk som skal gi rikelig og rimelig tilgang på kraft, som utvikler, ikke avviker olje- og gassproduksjonen på norsk kontinentalsokkel og som bidrar til å innfri Norges internasjonale klimaforpliktelser. Energipolitikken skal legge til rette for nye næringer og et grønt industriløft for blant annet havvind, hydrogen og CO₂-håndtering.

Regjeringens mål om lavere utslipp, etablering av nye grønne næringer og fortsatt industriutvikling krever tilstrekkelig tilgang på kraft og overføringsnett. Regjeringen legger til grunn at dette må skje på en måte som bevarer forsyningssikkerheten for strøm, skaper forutsigbare strømutgifter for norske forbrukere og forvalter norske naturressurser på en bærekraftig måte. Tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft har i årtier vært den norske industriens fremste konkurransefortrinn og et gode for norske husholdninger. Regjeringen vil at dette skal fortsette å være et fortrinn for norsk industri og bidra til positiv samfunnsutvikling, og foreslår derfor kortsiktige og langsiktige tiltak for kraftforsyningen.

I tilleggsmeldingen pekes det på at energinæringene er og har vært Norges største og viktigste næringer, både når det gjelder total omsetning og eksport. Næringene har skapt store, positive ringvirkninger i form av sysselsetting og vekst over hele landet. Utviklingen av nye næringer som havvind, hydrogen og CO₂-håndtering vil kunne bygge på og videreutvikle kompetanse fra de etablerte næringene. Tilgang på fornybar kraft vil være en forutsetning for lønnsomheten til prosjekter som skal bidra til lavere utslipp fra fastlandsindustrien og utvikling av nye næringer. Norge har gode forutsetninger for å lykkes i omstillingen til et lavutslippssamfunn, samtidig som vi videreutvikler eksisterende industri og etablerer nye næringer og ny industri.

Situasjonen i energimarkedene i 2021 og 2022 beskrives, og forutsetninger for stabil kraftforsyning, som ny teknologi og forutsigbarhet for næringene, trekkes opp. Kraftforsyningen må ifølge tilleggsmeldingen

utvikles på en måte som gir rom for fortsatt reduksjon i fossil energibruk og økt verdiskaping.

Det gjøres greie for arbeidet til energikommisjonen. Regjeringen vil vurdere videre oppfølging når energikommisjonen har lagt fram sitt arbeid.

Regjeringen tar i denne tilleggsmeldingen arbeidet med å legge til rette for lønnsom produksjon av vindkraft til havs videre. Regjeringen vil gjøre nødvendige grep for å realisere de første 1 500 MW med bunnfaste installasjoner fra Sørlege Nordsjø II med tilknytning bare til Norge. På Utsira Nord vil regjeringen legge til rette for industriell utvikling og innovasjon innen flytende havvind. Regjeringen har mål om at satsingen på havvind skal bidra til industriutvikling.

Det vises til at de siste årene ikke har vært konsesjonsbehandlet nye søknader om vindkraftutbygging på land. Stortinget har gjort vedtak om å innlemme planlegging og bygging av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven. I påvente av lovendringen vil regjeringen åpne for at NVE behandler konsesjonssøknader for landbasert vindkraft i saker hvor dette er ønsket fra vertskommunene. Før en melding kan sendes på høring, må kommunen i den enkelte sak ta stilling til hvordan den innenfor gjeldende rett skal behandle prosjektet etter plan- og bygningsloven. I tillegg må konsesjonsbehandlingen tilfredsstillende de endringene som Stortinget allerede har sluttet seg til, jf. Innst. 101 S (2020–2021). En produksjonsavgift på vindkraft som tilfaller kommunene er sendt på høring. Regjeringen tar sikte på at avgiften kan innføres i løpet av året og vil komme tilbake til spørsmål om endret skatt for vindkraft i framleggelsen av statsbudsjettet for 2023.

Det vises til at det er potensial for økt kraftproduksjon gjennom blant annet opprusting og utvidelse (O/U) av eksisterende vannkraftverk. Grunnrenteskatten for vannkraftproduksjon er lagt om til kontantstrømskatt for nye investeringer. Endringene innebærer at kraftforetakene kan utgiftsføre nye investeringskostnader umiddelbart, noe som tilfører kraftforetakene betydelig likviditet når de investerer.

Videre framheves det at regjeringen vil stimulere til mer energieffektivisering, og vil følge opp Stortingets vedtak om å redusere energibruken i eksisterende bygg tilsvarende 10 TWh.

Regjeringen vil legge til rette for et grønt industriløft og presentere et veikart for dette arbeidet våren 2022. Innsatsområder for arbeidet vil være grønne industriprosjekter innen hydrogen, havvind, CO₂-håndtering, batterier, bionæringen og større, grønne prosjekter i eksisterende fastlandsindustri. I tilleggsmeldingen redegjøres det for regjeringens politikk på havvind, CO₂-håndtering og hydrogen spesielt. Produksjon av og tilgang på fornybar kraft vil være en forutsetning for lønnsomheten til grønne prosjekter i fastlandsindustrien, herunder også for etablering av en verdikjede for batte-

riproduksjon. Tilgang på naturgass er hovedinnsatsfaktoren ved produksjon av blått hydrogen og ammoniakk. Det betyr at det grønne industriløftet og utvikling av nye næringer kan dra fordel av etablerte miljø blant annet innenfor petroleum og prosessindustri.

Hydrogen er en energibærer med betydelig potensial til å redusere utslipp fra en rekke sektorer, dersom den produseres med ingen eller lave utslipp. Det kan bli et betydelig europeisk marked for hydrogen og Norge har konkurransedyktige og kompetente miljøer som ønsker å bidra til utviklingen.

Regjeringen vil legge til rette for kommersiell CO₂-lagring på norsk sokkel. Selskaper som har konkrete, industrielle planer som medfører et lagringsbehov kan søke Olje- og energidepartementet om tildeling av lagringsareal. Ved mottak av søknader som kan gi grunnlag for tildeling vil departementet starte en tildelingsprosess. Departementet har nylig tildelt to nye lagringstillatelser knyttet til industrielle planer om produksjon av blå ammoniakk eller hydrogen i Norge for eksport og/eller import av CO₂ fra Europa. Den ene tillatelsen er tildelt til Equinor ASA i Nordsjøen og den andre er tildelt til Equinor ASA, Horisont Energi AS og Vår Energi AS i Barentshavet. Departementet har også utlyst et nytt areal for lagring i Nordsjøen.

Norge har allerede en ledende posisjon innen CO₂-håndtering og har over lang tid og med bred politisk støtte arbeidet for å utvikle og fremme CO₂-fangst og -lagring som et kostnadseffektivt klimatiltak i et internasjonalt perspektiv. Langskip som nå er under bygging, er en sentral del av regjeringens politikk for CO₂-håndtering og del av Norges bidrag til å utvikle nødvendige klimateknologier. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å fremme CO₂-håndtering som et viktig bidrag til å nå temperaturmålet i Parisavtalen, herunder gjennom arbeidet med grønt industriløft.

Muligheten for økonomisk lønnsom mineralvirksomhet på havbunnen på norsk kontinentalsokkel kan bidra til å sikre framtidig forsyning av viktige metaller i overgangen til lavutslippssamfunnet. Regjeringen vil videreføre den pågående åpningsprosessen for havbunnsmineraler i tråd med havbunnsmineralloven basert på fastsatt program for konsekvensutredningen og oppdrag gitt til OD angående ressursvurdering.

Det gjøres rede for samarbeid med EU for energiekspert og handel gjennom EØS-avtalen.

Videre presenterer regjeringen energipolitikk for sikkerhet, omstilling og arbeidsplasser. Regjeringen legger til rette for å møte den ekstraordinære situasjonen i energimarkedene gjennom å være en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass fra norsk sokkel, gjennom tiltak for å avlaste norske strømkunder fra volatilitet og høye priser. Videre legger regjeringen opp til en politikk som bidrar til økt verdiskaping og til å innfri Norges internasjonale klimaforpliktelser.

I meldingens kapittel 2 skisseres en politikk med tiltak for en stabil kraftforsyning med stabile priser til sluttbrukerne. Regjeringen følger tre spor: Umiddelbare tiltak for å avhjelpe årets situasjon, gjennomgang av årsaker og risiko for liknende situasjoner og forslag til tiltak, og et arbeid med å sikre en langsiktig utvikling i kraftforsyningen i tråd med politiske mål. Kraftsituasjonen i 2021–2022 vurderes. Det gjøres rede for økningen i prisene for husholdninger og norsk økonomi, og det skisseres hvordan uforutsigbare prishopp kan forebygges. Det gjøres rede for de foreløpige erfaringene med strømstønadordningen. Det legges vekt på langsiktighet i alle ledd. Det gjøres greie for utviklingen av overføringsnettet for strøm.

I kapittel 3 beskrives det hvordan norsk petroleumsproduksjon skal videreutvikles. Regjeringens mål om at sektoren skal utvikles framfor å avvikles forklares og det trekkes opp linjer for hvordan dette skal gjennomføres. Konesjonssystemet ligger fast. Teknologi fra næringen skal videreutvikles for bruk i andre næringer. Det gis en vurdering av uroen i markedene. Det forventes at energietterspørselen vil øke i årene som kommer. Satsing på lavutslippsteknologier og fornybar energi gjør at det ventes sterkest vekst innenfor fornybar energi som solenergi, vindkraft og bioenergi. Det gjøres rede for hvordan gassimporten fra Russland til Europa skal begrenses, og Norges rolle som tilbyder av gass. Utbyggingsplanene innenfor gass skisseres. I 2020 og 2021 mottok Olje- og energidepartementet totalt 11 planer for utbygging og drift (PUD). Departementet forventer investeringsbeslutning og innlevering av utbyggingsplaner for en rekke prosjekter i løpet av 2022. Ringvirkninger av aktiviteten for andre sektorer vurderes.

I kapittel 4 gjøres det rede for eksport, forskning og utvikling i energinæringene.

I kapittel 4, Nye lønnsomme næringer basert på energiressursene, gjøres det ytterligere rede for omstillingen i sektoren og hvordan ny næring kan skapes med lærdom og teknologi fra petroleumsindustrien. Dette omtales som et grønt industriløft. Sentralt her er EUs Fit for 55-pakke. Regjeringen Støres havvindsatsing omtales. Industriutvikling, innovasjon og teknologiutvikling er sentralt i havvindsatsingen. Mulighetene utslippsfri havvind vil gi for kraftkrevende sektorer i Norge understrekes. Før utlysning av arealer for fornybar kraftproduksjon til havs gjennomføres følgende arbeid: Regjeringen vil i løpet av kort til fremme en lovendring og fastsette det øvrige rammeverket for tildeling av arealer, i tråd med forslagene som har vært på høring. Regjeringen må fastsette de endelige utlysingsområdene på Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord etter at høringen med forslag til inndeling er ferdig og innspillene er vurdert. Departementet har startet å utarbeide en auksjonsmodell for tildeling av arealer på Sørliche Nordsjø II, og tar sikte på å ferdigstille auksjonsmodell i løpet av 2022.

Videre gjøres det rede for arbeidet med hydrogen. Hydrogens egenskaper som energibærer med betydelig potensial til å redusere utslipp fra en rekke sektorer understrekes. For at hydrogen skal være en klimavennlig energibærer, må hydrogenet produseres med ingen/lave utslipp. Slik produksjon er dyrt. Det skisseres hvordan staten skal bidra. Det gjøres rede for produksjon av blått og grønt hydrogen, i Norge og internasjonalt. Regjeringens politikk for utvikling av hydrogen beskrives.

Det gjøres rede for arbeid med CO₂-håndtering. Langskip-prosjektet, tiltak på Sleipner og Snøhvit beskrives. Utviklingen for Fortum Oslo Varmes CCS-prosjekt og Northern Lights-prosjektet beskrives. Det europeiske perspektivet tas med. Norske myndigheter vil legge til rette for samfunnsøkonomisk lønnsom lagring av CO₂ på norsk sokkel. Selskaper som har den nødvendige kompetansen og som har modnet fram industrielt gode og lønnsomme prosjekter kan søke om tillatelse tilpasset virksomhetens behov. Åpen dør-politikken videreføres. Dette betyr at aktørene som ønsker tillatelse etter lagringsforskriften, søker på det tidspunkt de selv mener det foreligger et tilstrekkelig godt grunnlag for å søke om tillatelse. Departementet vil fortløpende vurdere søknadene.

I kapittel 6 vurderes de økonomiske og administrative konsekvensene av tilleggsmeldingen. Økonomiske og administrative konsekvenser av tiltak omtalt i tilleggsmeldingen vil håndteres innenfor gjeldende budsjett-rammer. Eventuelle nye tiltak vil følges opp og fremmes for Stortinget i de ordinære budsjettprosessene.

1.3 Dokument 8:136 S (2021–2022)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre strømkompensasjonen fra 1. april til 30. juni 2022, med en makspris på strøm på 50 øre per kWh eksklusiv merverdiavgift som skal gjelde alle strømkunder, fra husholdninger og sekundærboliger og frivillige og ideelle organisasjoner til næringsdrivende og bedrifter.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

1.4 Dokument 8:138 S (2021–2022)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at det utlyses konsesjoner for utbygging av havvindparker på minst 20 GW innen 2030.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at havvindparker i Sørliche Nordsjø II og andre relevante områder skal levere strøm til både Norge og andre land gjennom såkalte hybridkabler, som dimensjoneres slik

at det sikres netto krafttilskudd til Norge og samtidig at utbygging blir lønnsomt uten subsidier.

3. Stortinget ber regjeringen legge til grunn kvalitative kriterier for tildeling av areal til fornybar energiproduksjon til havs, også for Sørlege Nordsjø II, som legger særlig vekt på at utbygging og drift skal skape betydelig industriutvikling og arbeidsplasser som skapes i Norge.
4. Stortinget ber regjeringen raskt etablere en naturplan for havvind, som oppsummerer tilgjengelig kunnskap om miljøeffekter av havvind, og som kartlegger alle deler av havmiljøet i områder som er og kan bli aktuelle for norsk havvind, grundig. Oppsummering og kartlegging skal starte i 2022, og resultatene skal legges til grunn for utlysning i en kvalitativ konkurransemodell samt for natur- og miljøkrav til utbygging og drift.
5. Stortinget ber regjeringen legge til grunn kvalitative kriterier for tildeling av areal til fornybar energiproduksjon til havs, også for Sørlege Nordsjø II, som legger særlig vekt på at både utbygging og drift skal ha høyere ambisjoner for natur og miljø enn tidligere energiprojekter i Norge og kreve svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

1.5 Dokument 8:171 S (2021–2022)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen utrede og opprette en statlig enhet som har til formål å kjøpe kraft direkte fra produsentene for å videreselge den i langtidskontrakter til husholdninger og næringsliv.
2. Stortinget ber regjeringen utrede et toprissystem for kjøp av strøm for husholdninger hvor et basisforbruk per måned har en fast pris, og hvor øvrig forbruk prises som markedet for øvrig eller på annen måte. Det må utredes ulike måter for å oppnå et slikt toprissystem og hva terskelen for et basisforbruk må være for likevel å oppnå tilstrekkelig energieffektivisering.
3. Stortinget ber regjeringen utrede hvilke tiltak som må på plass for at Norge skal kunne spare minst 13 TWh innen 5 år for både husholdninger og næringsbygg. Dette kan være ordninger slik som: låneordninger for eksempel etter modell av Lånekassen, områdesatsinger i områder med dårlig boligmasse og sosioøkonomiske utfordringer, og krav til statlig utleie av næringsbygg.
4. Stortinget ber regjeringen sette et mål for en nasjonal produksjon på minst 5 GW installert solenergi innen 2030, og igangsette utredning av tiltak som styrer mot dette målet.

5. Stortinget ber regjeringen utrede en økt grunnrenteskatt på superprofitt for kraftproduksjon og vurdere hvordan økt skatteinntekt kan gå til tilbakebetaling til husholdninger og næringsliv som sikrer fordeling og opprettholdelse av industri.
6. Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om lovendringer som innfører en form for konsesjonssystem som gir mulighet for å prioritere hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet av større nye forbrukere.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

1.6 Dokument 8:190 S (2021–2022)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen gjennom petroleumsregelverket ta initiativ til at flytende havvind blir brukt til å elektrifisere offshore olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel. Det skal ikke gis tillatelser som svekker fiskeriene og viltlevende marine arter.
2. Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle oljeselskaper med utvinningstillatelse på norsk sokkel skal igangsette utredning av elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med flytende havvind.
3. Stortinget ber regjeringen innføre krav til nullutslipp for supply- og serviceskip til innehavere av utvinningstillatelser på norsk sokkel.
4. Stortinget ber regjeringen sikre krav til norsk innhold til utbygging av flytende havvind for elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel.
5. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med ny eierskapsmelding fremme forslag til hvordan det statlige eierskapet kan bidra til investeringer i norsk leverandørindustri knyttet til flytende havvind.
6. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med gjennomgang av virkemiddelapparatet særlig vurdere hvordan virkemidlene kan innrettes for å raskt utvikle verdikjeder for flytende havvind i Norge.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

1.7 Dokument 8:217 S (2021–2022)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å endre forskrift om konsekvensutredninger, med henblikk på å sikre utredningenes uavhengighet. Stortinget ber regjeringen sørge for at de offentlige fagmiljøene kan styrkes innenfor rammene av selvkostprinsippet, for å sikre vern av natur, miljø og samfunn.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

1.8 Dokument 8:222 S (2021–2022)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sørge for at også mindre bedrifter med store strømutgifter målt mot omsetning får hjelp til å håndtere strømreregningen i dagens situasjon med ekstraordinært høye priser.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere innretningen på prisområdene for strøm.
3. Stortinget ber regjeringen styrke NVEs saksbehandlingskapasitet og innføre frister for saksbehandling.
4. Stortinget ber regjeringen vurdere om flere ledd i konsesjonsprosessen for å få nettilgang kan kjøres parallelt, ikke sekvensielt.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at NVE prioriterer prosjekter etter viktighet, og etablere et eget hurtigløp for kraft- og nettutbygging knyttet til store industrietableringer.
6. Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide områdekonsesjonen til å gjelde for anlegg på høyere spenningsnivåer, for å redusere antallet konsesjonssøknader.
7. Stortinget ber regjeringen sørge for at strømmettet blir bedre utnyttet, ved å slå fast at alt nytt strømforbruk som kan være på vilkår om utkobling etter behov, bør være på vilkår.
8. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at nettselskapene benytter ny teknologi for å utnytte den reelle kapasiteten i strømmettene.
9. Stortinget ber regjeringen legge til rette for gode områdeløsninger for gasseksport og -transport fra Barentshavet.
10. Stortinget ber regjeringen vurdere om gass skal være hovedprioriteringen i letepolitikken fremfor olje.
11. Stortinget ber regjeringen legge til rette for fortsatt elektrifisering av norsk sokkel, forutsatt god tilgang på kraft og robust nett på land.
12. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at deler av kraftbehovet på sokkelen dekkes av havvind med direkte radial fra vindkraftproduksjon innen 2030, for å spare landstrøm der det er mulig.
13. Stortinget ber regjeringen bidra til utviklingen av CBAM i tråd med norsk industris interesser, med mål om tilslutning til EUs karbontoll for å sikre norsk og europeisk industris konkurransekraft innenfor rammen av EUs klimapolitikk og hindre karbonlekkasje fra Europa til land med en mindre ambisiøs klimapolitikk.
14. Stortinget ber regjeringen sikre kraftkrevende industri forutsigbar tilgang på elektrisitet og mulighet for langsiktige kraftkontrakter.
15. Stortinget ber regjeringen etablere et hurtigspor for større industrietableringer og -utvidelser i Norge.
16. Stortinget ber regjeringen gjennomføre et pilotprosjekt som skal gi lån til grønne oppstarts- og gründerbedrifter, etter modell av Danmarks Grønne Investeringsfond.
17. Stortinget ber regjeringen samordne nasjonale virkemidler for grønne industrietableringer med EUs ordninger.
18. Stortinget ber regjeringen følge opp EUs grønne giv og 'Fit for 55' for å bidra til en vellykket energiomstilling i Europa og for å sikre verdiskapingsmuligheter for norsk næringsliv.
19. Stortinget ber regjeringen støtte opp om innføringen av EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter.
20. Stortinget ber regjeringen aktivt arbeide for og sikre Norges deltagelse i EU-prosesser for klima- og energipolitikk.
21. Stortinget ber regjeringen sikre at Norge skal fortsette å være en stabil leverandør av gass til Europa, og vurdere ytterligere tiltak som kan øke eksporten av gass på kort sikt.
22. Stortinget ber regjeringen snarest utlyse 26. konsesjonsrunde og legge forholdene til rette for gode områdeløsninger for gass fra Barentshavet.
23. Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for og konsekvensene ved å forsere haleproduksjon av gass.
24. Stortinget ber regjeringen legge til rette for forskning på samt utvikling og produksjon av energibærere som hydrogen, ammoniakk og bedre batterier.
25. Stortinget ber regjeringen arbeide videre for å få på plass storskala produksjon av blå ammoniakk.
26. Stortinget ber regjeringen lyse ut nytt areal for havvind tilsvarende 3 GW hvert år fra 2025.
27. Stortinget ber regjeringen snarest, senest før sommeren 2022, komme med en oppdatering av veilederen for havvind som har vært på høring.
28. Stortinget ber regjeringen snarest fastsette tidspunkt for tildeling av konsesjoner for Utsira Nord og Sørliche Nordsjø II, og dette bør gjøres innen utgangen av september 2022.
29. Stortinget ber regjeringen raskt vurdere om det kan åpnes for ytterligere kapasitet på Sørliche Nordsjø II ut over 3 000 MW, og forsere utlysningen av fase II.
30. Stortinget ber regjeringen effektivisere konsesjonsprosessen for havvind, blant annet ved at konsesjonssøknad og detaljert plan sendes inn samtidig og behandles parallelt.
31. Stortinget ber regjeringen starte tidlig kunnskapsinnhenting og gi oppdrag om å starte utredningsstudier av miljøkonsekvenser knyttet til havvindutbygging umiddelbart. Slike utredningsstudier og

- datainnhenting bør også vurderes å settes ut til industrien selv.
32. Stortinget ber regjeringen legge til rette for delektrifisering av offshoreinstallasjoner gjennom mobile vindturbiner der det er egnet, for å komme raskt i gang med havvindutbyggingen og som en komplementær løsning på lengre sikt.
 33. Stortinget ber regjeringen åpne for sentralisert konsekvensutredning av generelle temaer ved utbygging av havvind, som blant annet miljøkonsekvenser.
 34. Stortinget ber regjeringen styrke bevilgningen til forskning på miljøkonsekvensene av havvindutbygging på norsk sokkel.
 35. Stortinget ber regjeringen utvikle havvind på norsk sokkel med forbindelser til og i samarbeid med landene rundt Nordsjøen, der hybridkabler innrettes slik at de ikke fører til høyere kraftpriser i Norge.
 36. Stortinget ber regjeringen gjenoppta samarbeidsforumet for vindkraft til havs og ha jevnlig møter for å etablere forutsigbare spilleregler for aktiviteten og ivareta god sameksistens med eksisterende næringer.
 37. Stortinget ber regjeringen sørge for at flaskehalsinntekter fra et nordsjønett brukes til å finansiere dette nettet og redusere nettkostnadene for både produsentene og forbrukere av kraften.
 38. Stortinget ber regjeringen raskt vurdere og beslutte nye virkemidler som kan være utløsende for å få igangsatt prosjekter for flytende havvind, deriblant differansekontrakter.
 39. Stortinget ber regjeringen fortsette å legge til rette for at Norge skal ha ledende testsentre for flytende havvind, som Marine Energy Test Centre (Metcentre), for å utvikle verdensledende kompetanse i norsk industri.
 40. Stortinget ber regjeringen snarest mulig legge frem forslag til endringer i plan- og bygningsloven, slik at behandling av vindkraftverk på land kan komme i gang igjen der det er lokal aksept for det.
 41. Stortinget ber regjeringen sikre at fremtidige vindkraftutbygginger fører til tydelige lokale ringvirkninger, blant annet ved at det legges til rette for kommunale inntekter.
 42. Stortinget ber regjeringen vurdere utbygging av vannkraft i vernede vassdrag der det ikke går på bekostning av verneverdiene.
 43. Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av vannkraft i vernede vassdrag hvor utbyggingen vil ha flomdempende effekt.
 44. Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak for å få fortgang i konsesjonsbehandlingen av småkraftverk.
 45. Stortinget ber regjeringen vurdere nye støtteordninger til ENØK-tiltak i husholdningene med en tydeligere sosial profil, for eksempel gjennom Husbanken.
 46. Stortinget ber regjeringen påse at de midlene som blir overført fra nettariffen til Enova, kommer husholdningene til gode, og at Enova får på plass nye program for energieffektivisering rettet mot husholdninger og forbrukere.
 47. Stortinget ber regjeringen stille krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg.
 48. Stortinget ber regjeringen vurdere å stramme inn på arealkravet til energifleksibel oppvarming i byggregelverket.
 49. Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket og virkemiddelapparatet for å stimulere til bruk av solenergi, blant annet for å stimulere til områdeutbygginger med solenergi og nabolagsstrøm.
 50. Stortinget ber regjeringen innføre krav om at nettselskaper må registrere og rapportere hvor lang tid de bruker på å behandle enkle søknader om tilknytning av små solkraftanlegg.
 51. Stortinget ber regjeringen bevilge støtte til FoU- og pilotprosjekter gjennom Enova og legge til rette for at geotermisk energi kan bli en kostnadseffektiv løsning for oppvarming av større bygg og industrielle anlegg.
 52. Stortinget ber regjeringen gjennomgå virkemidler for biogass i andre nordiske land og vurdere endringer for å sikre at norske biogassprodusenter er mer konkurransedyktige i møte med utenlandsk biogassproduksjon.
 53. Stortinget ber regjeringen opprette bransjeavtaler med landbruket og fiskeri- og havbruksnæringen med mål og tiltak for å øke leveransen av råstoff til biogassproduksjon. Klyngesamarbeid på tvers av bionæringene vil spille en viktig rolle i dette arbeidet.
 54. Stortinget ber regjeringen sørge for at sirkulær økonomi er et tverrgående satsingsområde for virkemiddelapparatet.
 55. Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt bruk av avansert flytende biodrivstoff og biogass i transportsektoren.
 56. Stortinget ber regjeringen legge til rette for storskalaproduksjonsanlegg for blått og grønt hydrogen og ammoniakk.
 57. Stortinget ber regjeringen legge til rette for en helhetlig verdikjede for batteriproduksjon i Norge.
 58. Stortinget ber regjeringen arbeide for at Norge blir med i IPCEI for batterier, slik som IPCEI for hydrogen.
 59. Stortinget ber regjeringen sikre norske batteriaktørens internasjonale konkurransedyktighet, blant

annet ved å arbeide for at norske aktører ikke blir pålagt den varslede batteritollen som følge av handelsavtalen mellom Storbritannia og EU.

60. Stortinget ber regjeringen legge til rette for å tiltrekke kompetent arbeidskraft fra utlandet og starte arbeidet med å etablere batterispesifikke utdanningsløp i Norge, herunder etablere flere treparts bransjeprogram.
61. Stortinget ber regjeringen legge til rette for kommersielt lønnsom CO₂-lagring som kan betjene store utslippsaktører i Europa, herunder en verdikjede for CO₂ gjennom Langskip-prosjektet, og internasjonalt samarbeid i Europa for å bygge nødvendig infrastruktur og utnytte potensialet i en helhetlig verdikjede for karbonfangst og -lagring.
62. Stortinget ber regjeringen legge til rette for et lønnsomt marked gjennom teknologiutvikling og realisering av CCS- og CCU-prosjekter i norsk industri.
63. Stortinget ber regjeringen videreføre satsingen på forskningssenteret for miljøvennlig energi dedikert til CO₂-håndtering.
64. Stortinget ber regjeringen få fortgang i utlysning av flere lagringslisenser for CO₂ på norsk sokkel.
65. Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på mineralutvinning på havbunnen, herunder ressurspotensial og miljøkonsekvenser ved eventuell mineralutvinning på havbunnen.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

(Forslag 58 foreslås behandlet etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav e (avvises), jf. Referat i Stortinget torsdag 21. april 2022.)

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Stein Erik Lauvås, Tobias Hangaard Linge, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss og Hadia Tajik, fra Høyre, Nikolai Astrup, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik, fra Senterpartiet, Siv Mossleth, Ole André Myhrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken og Birgit Oline Kjerstad, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at regjeringen Solberg den 11. juni 2021 la fram Meld. St. 36 (2020–2021) om Energi til arbeid, og regjeringen Støre la den 8. april 2022 fram

Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021). Begge meldingene legger til grunn at de norske energiressursene har vært og er en viktig del av grunnlaget for velferdssamfunnet vi i dag kjenner. I tillegg ligger representantforslagene som vil bli behandlet i denne innstillingen. Komiteen viser videre til åpne høringer om meldingene, som ble holdt i Stortinget 2. og 3. mai 2022.

Komiteen viser til høringsinnspillene og vil som flere av dem viser til, understreke at fornybar kraft skal være et viktig konkurransefortrinn for norsk industri, og at den siste tiden særlig har vist at kraftpolitikk er svært viktig for industrien.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at den menneskeskapte klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring. For å nå klimamålene i Parisavtalen og Norges forpliktelser er det avgjørende å få på plass tiltak for raske utslippskutt. Det må etableres ny, grønn industri som kan bidra med løsninger på veien frem mot en karbonnøytral verden innen 2050. Det må iverksettes tiltak som gir reelle utslippskutt, og Norge må føre en ambisiøs og effektiv klimapolitikk i tråd med målene i Parisavtalen med mål om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader over nivået i førindustriell tid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at klima- og energipolitikk henger tett sammen. Disse medlemmer mener det er viktig å ha med seg at Norge hadde et helt annet utgangspunkt for å redusere sine klimagassutslipp i 1990 enn hva dagens EU hadde. Norge var allerede den gang et fornybart samfunn sammenlignet med EU, som hadde store deler av sin energiproduksjon tilknyttet kullkraft. Disse medlemmer viser til at det tross alt er enklere å finne et renere energialternativ til kullkraft enn til vannkraft. Disse medlemmer har som utgangspunkt at å redusere klimagassutslipp er en global utfordring, hvor vi må finne globale løsninger for å løse klimaproblemet.

Komiteen viser til at for å nå klimamålene må verden klare å erstatte fossil energi med fornybar. Dette er en av de største snuoperasjonene verden har stått overfor, og ikke noe et enkelt land kan klare alene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at Norge er en viktig aktør i den globale energitransformasjonen med sine kunnskapsmiljøer, industri og en betydelig fornybarnæring. For å skape nye jobber og kutte utslipp vil en satsing på områder som karbonfangst, -bruk og -lagring, havvind, hydrogen, batteriteknologi, grønn skipsfart, landtransport, samt skog, treforedling og andre fornybare næringer være særlig viktig.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at EUs økte klimaambisjoner innebærer betydelige endringer i rammebetingelser som vil påvirke norsk næringsliv og framtidige eksportmuligheter. Ved å starte omstillingen tidlig vil det legges til rette for grønn verdiskapning i framtida og gi norske virksomheter et forsprang inn i det grønne skiftet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen har tydeliggjort behovet for høyere ambisjoner i klimapolitikken. Som et delmål på veien mot netto nullutslipp og lavutslippssamfunnet viser disse medlemmer til at regjeringen har satt et omstillingsmål for hele økonomien mot 2030. Dette er i regjeringsplattformen formulert som et mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990. Disse medlemmer viser til at regjeringen ønsker å omsittle både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor. Hensikten er at hele det norske næringslivet skal omsittle seg i retning lavutslippssamfunnet. Et omstillingsmål er et mål som skal bidra til at Norge omstiller seg raskere i retning av lavutslippssamfunnet, og gi raskere utvikling av teknologien vi trenger. Verden dreier seg i en mer klimavennlig retning, og næringslivet internasjonalt omstiller seg.

Den menneskeskapte klima- og naturkrisen er vår tid største utfordring. Disse medlemmer viser til FNs klimapanelts sjette hovedrapport, der det står at

«For å holde 1,5 graders målet i live må vi nesten halvere de globale utslippene innen 8 år.»

For at vi skal holde 1,5-gradersmålet, må Norge gjøre sitt for å bidra til dette, både nasjonalt og internasjonalt. Ved å starte omstillingen nå vil vi legge til rette for grønn verdiskapning og gi norske virksomheter et forsprang i det grønne skiftet. Disse medlemmer mener at målet skal nås gjennom ansvarlig og ambisiøs klimapolitikk, og i denne sammenheng er vi avhengige av både norsk og internasjonal teknologiutvikling for å kunne oppfylle målet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen vil vurdere fortløpende hvilke tiltak og virkemidler som skal brukes ut ifra hva som er hensiktsmessig i et langsiktig omstillingsperspektiv. Tiltakene skal vurderes i samråd med næringslivet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke vil melde inn omstillingsmålet som vår internasjonale forpliktelse under Parisavtalen, men at målet skal supplere Norges mål under Parisavtalen. Norges mål under Parisavtalen er at klimagassutslippene innen 2030 skal reduseres med minst 50 pst. og opp mot 55 pst. sam-

menlignet med utslippene i 1990. Dette målet er lovfestet i klimaloven og skal oppfylles i samarbeid med EU. Flere EU-land har tilsvarende egne nasjonale klimamål for utslippskutt og er samtidig del av et felles system for å oppnå internasjonale klimaforpliktelser, slik tilfellet også vil være for Norge. Danmark har for eksempel et mål om å kutte nasjonale utslipp ut over EUs mål om 55 pst. utslippskutt under Parisavtalen og deltakelse i EUs klimarammeverk.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti understreker at omstillingsmålet om 55 pst. kutt innen 2030 sammenliknet med 1990-nivå ligger som en føring for energipolitikken som skal føres. Det innebærer at regjering og underliggende etater må legge til rette for tilstrekkelig ny energi-produksjon og energieffektivisering og fremme virkemidler for å oppnå dette.

Den økende kunnskapen om naturen og intakte økosystemers betydning for klimabalansen må legge sterke føringer for hvordan vi forvalter arealene i denne store omstillingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Norge har meldt inn et juridisk bindende utslippskutt til FN under Parisavtalen på 50–55 pst. innen 2030, sammenlignet med 1990. Utslippskuttene skal gjennomføres i samarbeid med EU, og Norge har inngått en klimaavtale med EU om felles mål, som sammen med EØS-avtalen setter rammene for denne forpliktelsen. Disse medlemmer mener at i likhet med EU-land som Danmark bør Norge i tillegg sette et nasjonalt mål om å overoppfylle forpliktelsene om utslippskutt som følger av klimaavtalen med EU.

Disse medlemmer mener det er riktig å sette et mål om å redusere klimagassutslippene med minst 55 pst. i Norge innen 2030, sammenlignet med 1990, og mener at regjeringen bør legge fram en konkret plan for å nå dette nasjonale målet. Disse medlemmer viser til at et slikt mål også er omtalt i Hurdalsplattformen.

Disse medlemmer mener at energipolitikk er helt sentralt for å klare å nå disse målene. Disse medlemmer peker på at regjeringen i Hurdalsplattformen har lagt til grunn et mål på 55 pst. utslippskutt i hele økonomien. Dette målet er likevel ikke gjentatt i Meld. St. 11, hvor det er vist til målet som er innmeldt til FN etter Parisavtalen. På klimatoppmøtet i Glasgow i 2021 ble det slått fast et mål om å begrense global oppvarming til 1,5 grader. Dette målet bør derfor være styrende for Norges energipolitikk.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har satt ned en energikommisjon som skal levere en innstil-

ling innen 15. desember 2022. Kommisjonen har et mandat hvor hensynet til klimaendringene og konsekvenser som energipolitikken har for klima, ikke er nevnt. Denne sentrale forutsetningen bør være en del av mandatet.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan som sikrer at vi når 55 pst. utslippskutt innenlands innen 2030, sammenliknet med 1990.»

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn Glasgow-erklæringens mål om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader sammenliknet med førindustriell tid, for norsk energipolitikk.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn målet om at innen 2030 skal 55 pst. av de norske klimagassutslippene kuttes, målt mot 1990. Denne forpliktelsen gjelder hele økonomien, inklusive kvotepliktig sektor.»

«Stortinget ber regjeringen etterspørre fra Energikommisjonen at de legger frem forslag til virkemidler i energipolitikken som er tilstrekkelige til å nå målet om 55 pst. kutt sammenliknet med 1990-nivå innen 2030.»

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å konkretisere mandatet til energikommisjonen, slik at de for sitt arbeid legger til grunn målet om at innen 2030 skal 55 pst. av de norske klimagassutslippene kuttes, målt mot 1990. Denne forpliktelsen gjelder hele økonomien, inklusive kvotepliktig sektor.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre viser til at Norge er et rikt land som har tjent godt på petroleumsindustrien, med de konsekvensene det har hatt for den globale oppvarmingen. Norge er en viktig aktør i den globale energitransformasjonen, og vår kunnskap og industri vil være en viktig del av omstillingen til en fornybar verden. Vi må sikre en rettferdig omstilling fra fossile til fornybare energikilder, som sikrer at de som har bygd opp velferdsstaten gjennom å ta ofte risikofylt arbeid på norsk sokkel, har nye jobber å gå til. For å skape nye jobber og kutte utslipp er det viktig at staten satser på en rekke eksisterende og nye industrier.

Komiteens medlem fra Rødt mener dette bør skje gjennom å bruke deler av oljefondet til å inves-

tere i norsk industri og infrastruktur for å sikre arbeidsplasser og verdiskaping.

2.1 Situasjonen i energimarkedene – strømkompensasjon

Komiteen viser til at gjennom vinteren 2022 har vi opplevd svært høye strømpriser i Sør-Norge, så vel som i landene rundt oss. Dette har medført en betydelig økning i strømutgiftene for mange. Mye tyder på at kraftprisene kan bli liggende på et høyt nivå også videre i 2022.

Situasjonen i energimarkedene ble presset gjennom 2021 og særlig i den europeiske energiforsyningen. Dette skyldtes blant annet økonomisk gjenoppbygging etter pandemien og økt energietterspørsel, utfordringer på tilbudssiden for gass og bl.a. periodevis lav produksjon av variabel kraft. Situasjonen ble ytterligere presset etter Russlands invasjon av Ukraina i 2022. EUs beslutning om å gjøre seg mindre avhengig av russisk gass endret forutsetningene i kraft- og energimarkedene. Dette har forsterket usikkerheten om utviklingen i kraftprisene i tiden fremover, og med fortsatt sterk økning i gassprisene har kraftprisene økt kraftig i Sør-Norge og i mange europeiske land.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at Norges fornybare og væravhengige kraftforsyning har gitt store variasjoner i de norske strømprisene fra år til år, noe som sannsynligvis vil prege kraftsituasjonen også i fremtiden.

Komiteen viser til at kraftsituasjonen i 2021–2022 ikke skyldes mangel på kraft i Norge, men en kombinasjon av utviklingen i kraftmarkedene i landene rundt oss og ulike forhold i det norske kraftsystemet. Dette har samlet sett påvirket kraftprisene i Norge. På lang sikt vil utviklingen i forbruk, produksjon og nettutvikling bety mye for utviklingen i kraftprisene i ulike deler av Norge.

Kraftprisen har gjennom sensommeren og høsten 2021 og vinteren 2022 økt til svært høye nivåer som ga en betydelig økning i husholdningenes strømutgifter.

Komiteen viser til at i møte med de høye strømprisene har det blitt innført en rekke tiltak for å redusere belastningen for sluttbrukerne av kraft i Norge, bl.a. støtte til husholdningene, økt bostøtte, økte overføringer til kommunene for merutgifter til økonomisk sosialhjelp, økt stønad til studentene og tilskudd til Enova for å støtte ENØK-tiltak i husholdningene.

I desember 2021 vedtok Stortinget en midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutgifter (strømstønadsløven) (jf. Prop. 44 L (2021–2022) og Prop. 45 S (2021–2022)). Den midlertidige ordningen skal hjelpe folk i hele landet med å håndtere ekstraordinære strømutgifter gjennom vinteren.

Ordningen gir husholdningene stønad når gjennomsnittlig elspotpris på kraft i prisområdet husholdningen tilhører, overstiger 70 øre per kWh for en måned. Ved en månedlig gjennomsnittspris på over 70 øre per kWh dekker staten en prosentandel av kraftprisen over dette nivået. Husholdningene får stønad til et strømforbruk opptil 5 000 kWh av sitt månedlige forbruk per målepunkt. Ordningen gjelder fra desember 2021 til og med mars 2022.

I januar 2022 ble det besluttet å oppjustere stønadsgraden fra 55 pst. for desember-forbruket til 80 pst. for januar, februar og mars (jf. Prop. 51 S (2021–2022) og Prop. 50 L (2021–2022)).

Den midlertidige strømstøndsordningen skal kompensere for ekstraordinært høye utgifter til strømforbruk for husholdninger, frivillig sektor og jordbruk og veksthus. Stortinget vedtok å utvide ordningen den 8. april 2022, hvor det i tillegg ble vedtatt økt bostøtte, og ekstraordinært stipend til studentene. For å bidra til forutsigbarhet for bl.a. husholdningene ble det vedtatt å forlenge de midlertidige strømstøtteordningene for husholdningene frem til mars 2023.

Komiteen viser til at det er satt i gang en evaluering av strømstøtteordningen som ble innført i desember 2021. Resultatet av denne evalueringen vil være viktig for å vurdere ev. endringer i ordningen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at regjeringen har igangsatt en bred gjennomgang av kraftsituasjonen 2021–2022 for å vurdere årsakene til situasjonen, risiko for at liknede situasjoner kan oppstå igjen, og tiltak som kan redusere sårbarheten for ekstraordinært høye priser til norske forbrukere i årene framover. I dette arbeidet skal det også utredes hvordan norsk kraftutveksling påvirker norsk forsyningssikkerhet og norske kraftpriser. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om oppfølgingen av dette arbeidet i statsbudsjettet for 2023. Flertallet viser til at regjeringen har nedsatt en energikommisjon som skal kartlegge energibehovene og foreslå økt energiproduksjon, med mål om at Norge fortsatt skal ha overskuddsproduksjon av kraft. Flertallet har merket seg at regjeringen vil vurdere videre oppfølging når energikommisjonen har lagt fram sitt arbeid.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener at de høye strømprisene vi har hatt i vinter, ikke er bærekraftige for vanlige folk, små og mellomstore bedrifter og frivilligheten. Det har derfor vært helt riktig og nødvendig at staten har stilt opp for husholdningene, veksthusnæringen, landbruket og frivilligheten. Disse medlemmer viser til at det er mange mindre bedrifter som også har hatt store utfordringer. Disse medlemmer har lenge ment at også de bør få

hjelp. Det gjelder særlig bedrifter der strøm er en viktig innsatsfaktor målt mot omsetning. Fordi det er stor forskjell på konsekvensene av de høye strømprisene for bedriftene, mener disse medlemmer at det burde vært innført en kommunal kompensasjonsordning basert på objektive kriterier. Disse medlemmer viser til forslag fremmet av Høyre og Venstre i Innst. 118 L (2021–2022). Kommuner med store kraftinntekter må forventes å stille opp på egen hånd, og bør derfor holdes utenom ordningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til flertallsmerknad i Innst. 102 L (2021–2022):

«Et fjerde flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Rødt, viser til at strømstøtteordningen også skal omfatte fjernvarmekunder. Dette flertallet understreker at det skal gjelde både for de som er underlagt tilknytningsplikt og de som er utenfor tilknytningsplikt.»

Disse medlemmer viser til at Olje- og energidepartementet har hatt midlertidig forskrift om prisregulering av fjernvarme på høring, med høringsfrist 26. april 2022. Disse medlemmer mener strømstøtteordningen skal omfatte alle husholdninger som benytter fjernvarme, og understreker at det derfor er viktig at den midlertidige forskriften trer i kraft så raskt som mulig. Disse medlemmer mener det er et viktig prinsipp at alle sluttbrukere får kompensasjon, for å ikke undergrave incentivene til å ta i bruk alternative energikilder, og legge til rette for alternative energibærere.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at også mindre bedrifter med store strømutfgifter målt mot omsetning får hjelp til å håndtere strømregningen i dagens situasjon med ekstraordinært høye priser.»

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere innretningen på prisområdene for strøm.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Sosialistisk Venstreparti er enig i at strømstøtteordningene også skal omfatte fjernvarmeordninger, men understreker at det er behov for å se på regelverkendringer som gjør at prisen på fjernvarme ikke følger strømprisen slik som i dag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener strøm er en helt nødvendig basisvare for alle i dette landet. En strømpris som ligger langt over kostpris og over natten gir alle norske husholdninger og næringslivet mange tusen kroner i ekstrakostnader, først og fremst på grunn av at politikerne i Europa har ødelagt kraftmarkedet med en uklok energi- og klimapolitikk, er i aller høyeste grad urimelig. Disse medlemmer viser til at når tilbudet av strøm raseres ved å stenge kullkraftverk og kjernekraftverk, blir det høye priser når sol- og vindkraftverk ikke produserer strøm som følge av skyer og at det er vindstille.

Disse medlemmer mener vanlige folk nå trenger en trygghet for at de kan klare seg økonomisk gjennom en lang periode med høye strømpriser. Foreløpig ser det også ut til at regjeringen nedprioriterer støtte til industri og næringsliv, noe som kan få dramatiske konsekvenser for kraftkrevende industri og annet næringsliv som har kraft som viktig innsatsfaktor, over hele landet. På kort sikt er det lite å gjøre med selve kraftsystemet. Landets naturgitte ressurser, som tilgang på billig og grønn vannkraft, bør likevel komme folk og næringsliv til gode. Disse medlemmer mener innbyggerne trenger en enkel modell og en støtteordning som monner. Regjeringens modell, som rabatteres noe gjennom en komplisert brøk og trekkes fra på en annen faktura enn selve strømfakturaen, resulterer for de fleste i en skyhøy strømrregning og er ikke hverken lettfattelig eller forutsigbar.

Disse medlemmer har derfor fremmet forslag om en makspris på 0,50 øre pr. kWt for strøm i Norge. Dette er høyere enn snittprisen de siste årene, det er dog en pris som de fleste husholdninger og næringslivet vil kunne leve med.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at kvoteplikt og CO₂-avgift er hovedvirkemidlene for å få ned klimagassutslippene på norsk sokkel. Disse virkemidlene har også bidratt til at klimagassutslippene fra sokkelen har gått ned. Flertallet viser til at utslippene skal videre ned, jf. næringens mål om at utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel kuttes med 50 pst. innen 2030 og til netto null i 2050. For å kutte klimautslippene er det helt nødvendig å legge om kraftproduksjonen fra gassturbiner offshore dersom en slik løsning er teknisk mulig og kan bidra til kostnadseffektive utslippsreduksjoner. Flertallet mener at elektrifiseringen av sokkelen i størst mulig grad skal skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen.

Allerede i år vil plattformene på feltene Gullfaks og Snorre delvis forsynes med kraft fra havvind. Feltene vil delvis forsynes med kraft fra flytende havvind fra anleg-

get Hywind Tampen. Dette er mulig fordi plattformene har full reservekraft med gassturbiner. I tillegg arbeider rettighetshaverne på feltene Ekofisk og Brage med planer for delvis å erstatte kraft fra gassturbiner med havvind.

Bruk av kraft fra land er viktig for å redusere klimagassutslippene fra norsk sokkel. Kraft-fra-land-løsninger krever godkjenning etter petroleumsloven og konsesjon etter energiloven og havenergilova. Tilknytning til kraft fra land vurderes fra sak til sak. Flertallet viser til at særlige hensyn som konsekvensene for kraftsystemet og tilgangen til kraft for andre næringer og husholdninger skal vurderes i hver enkelt sak.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, vil understreke at strømprisene for forbrukere i Norge det siste året har vært rekordhøye. Dette flertallet er av den oppfatning at strøm er et helt grunnleggende behov og en basisvare som det er vanskelig å justere forbruket av på kort sikt. Ustabile og høye strømpriser får dermed urimelige, fordelingsmessige konsekvenser. Den stadig økende tilkoblingen til kontinentet og Storbritannia gjennom nye utenlandskabler, ut over tilkoblingene til naboland som vi trenger for forsyningsikkerhet, medfører import av høyere strømpriser fra Europa. Dette har også vært en viktig driver bak de økende strømprisene i Norge. Dette flertallet viser til Stortingets behandling av Prop. 79 S (2020–2021) hvor Stortinget 23. februar 2021 fattet følgende anmodningsvedtak, jf. Innst 233 S (2020–2021):

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart foreslå tiltak som kan avhjelpe situasjonen med ekstraordinært høye strømutgifter, og raskt komme tilbake til Stortinget på en egnet måte»

Dette flertallet viser videre til Meld. St. 2 (2020–2021) Revidert nasjonalbudsjett 2021 hvor regjeringen avviste behov for ytterligere tiltak.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, mener at denne avvisende holdningen til å forberede seg mot høye priser, og at sluttbrukermarkedet har vært lite regulert, har satt forbrukerne i en sårbar posisjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det ikke var grunnlag for å fremme ekstraordinære tiltak mot høye strømpriser i Revidert nasjonalbudsjett 2021 (Meld. St. 2 (2020–2021)). Disse medlemmer viser til brev fra daværende finansminister Jan Tore Sanner til Stortinget 26. mars 2021:

«I lys av utviklingen i kraftpriser etter at anmodningsvedtaket ble fattet, er det etter min vurdering ikke behov for ytterligere, umiddelbare tiltak for å avhjelpe situasjonen.»

Disse medlemmer viser til at man i mai 2021 ikke kunne vite at strømprisen skulle øke til ekstraordinære nivåer, da den gjennomsnittlige strømprisen på det tidspunktet var forventet å være 35 øre per kWh for 2021. Disse medlemmer viser til at den daværende opposisjonen ikke hadde noen merknader til regjeringen Solbergs håndtering av dette anmodningsvedtaket.

Komiteens flertall medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at kraftsituasjonen den siste tiden viser behovet for et bedre kunnskapsgrunnlag om nye sammenhenger i det norske kraftmarkedet. Flertallet har merket seg at regjeringen i tilleggsmeldingen gir en foreløpig gjennomgang av kraftsituasjonen, erfaringer med stønadsordningen så langt, og en status på det varslede arbeidet med å forstå og foreslå tiltak i møte med en kraftsektor i kraftig endring. Som et ledd i dette arbeidet gjennomfører regjeringen en utredning av konsekvensene for norsk strømpris og forsyningsikkerhet ved krafteksport.

Flertallet viser til at de fleste norske husholdninger har strømvavtaler som følger bevegelsene i markedsprisen for kraft, mens det for næringslivs- og industrikunder er mer sammensatt. Større industrivirksomheter har gjerne langsiktige kraftavtaler, direkte kjøpsavtaler med produsenter eller gjennom prissikring i det finansielle markedet.

Flertallet viser til at regjeringen arbeider med langsiktige tiltak for å legge til rette for et velfungerende sluttbrukermarked for strøm og lavest mulig priser for sluttbrukerne – bl.a. tiltak for å redusere kostnadene for strømkundene i perioder der strømprisen er ekstraordinært høy, gjennom å videreføre de midlertidige støtteordningene. Flertallet viser til at regjeringen nå utreder konkrete tiltak som skal legge til rette for et bedre tilbud av fastprisavtaler til husholdninger og næringsliv.

Flertallet viser til at regjeringen jobber med å vurdere ulike tiltak i sluttbrukermarkedet. Dette arbeidet innebærer blant annet å legge til rette for bedre fastprisavtaler til folk og bedrifter, hvor endringer av grunnrenteskatten er blant grepene. I forbindelse med gjennomgangen av kraftsituasjonen 2021–2022 vil det også bli gjort en vurdering av mange av tiltakene som har vært oppe i debatten, for eksempel makspris og toprissystem for strøm og opprettelse av et statlig strømselskap.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne understreker at det er dyrt å være fattig

strømkunde. Forbrukere med dårlig økonomi og betalingsproblemer må betale de høyeste prispåslagene på spotprisen. Forbrukere som ikke betaler strømregningen, vil stå i fare for å bli sagt opp som kunde av kraftleverandøren og overført til såkalt leveringspliktig strøm fra sitt lokale nettselskap.

Prisen på leveringspliktig strøm er regulert de første seks ukene til å være gjennomsnittlig spotpris i markedet med et prispåslag på 6,25 øre per kWh (inkl. mva.). Etter dette står nettselskapene fritt til å øke påslaget. Enkelte nettselskap har priset leveringspliktig strøm med et påslag per kWh på 25 øre (inkl. mva.). Dette er om lag fem ganger høyere påslag enn gjennomsnittet i spotprismarkedet.

Det er om lag 50 000 forbrukere som mottar leveringspliktig strøm i dag. Det finnes ikke data om hvor mange av dem som har betalingsproblemer.

Leveringspliktig strøm er priset for å motivere forbrukere til å velge seg en strømvavtale fra en kraftleverandør. For husstander med betalingsanmerkninger vil det være vanskelig å inngå en strømvavtale i det ordinære markedet. Dermed verken kan eller vil de motiveres av høye påslag per kWh, men heller gradvis tappes mer og mer for penger som burde gått til andre nødvendige utgifter. VG skrev 27. april 2022 om at flere inkassoselskaper har opplevd en økning av saker som følge av de høye strømprisene, og at det er stort sprik mellom hva nettselskapene tar i påslag for leveringspliktig strøm.

Disse medlemmer viser til rapporten «Sårbare strømkunder» fra Forbrukerrådet (3. februar 2022) som viser at de 10 største nettselskapene i gjennomsnitt tar nær 18,5 øre per kWh i påslag per kWh. Elvia og BKK Nett tar 12,5 øre, mens Tensio og Arva tar 25 øre. Det er vanskelig å se en saklig grunn for de store prisdifferensene. I praksis fører prisdifferensene til at det er langt dyrere å være strømkunde med betalingsproblemer i Trøndelag enn i Bergen. Det kan ikke være hensikten bak prisingen av leveringspliktig strøm.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å sikre strømkunder med dårlig råd lavere prispåslag på leveringspliktig strøm.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt gjentatte ganger har fremmet ulike forslag om makspris på strøm med referanse til lov om pristiltak. Rødts forslag har vært å sette prisen til tre ganger konsesjonspris, det vil si 35 øre kilowattimen, i kombinasjon med oppdekningsplikt for produsentene. Et slikt forslag må kombineres med regulering av krafteksporten.

Dette medlem viser også til at andre land i Europa, som Frankrike, har innført en slags makspris på strøm, og at Landssamanslutninga av vasskraftkommu-

nar har foreslått midlertidig makspris på strøm med henvisning til at dette er mulig innenfor EU/EØS-regelverket. Dette medlem er av den oppfatning at regjeringen har skuslet bort muligheten til å innføre makspris på strøm i en tid med høye priser og kald temperatur. Videre har statsråden vist til at makspris vil bli vurdert av Energiforkommisjonen. Dette medlem forventer at forslaget vil bli behandlet med større alvor og seriositet av kommisjonen enn det har blitt av regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at strømstøtteordningen som regjeringen innførte, var en god, midlertidig løsning. Den har imidlertid en svakhet ved at den svekker insentivene til energieffektivisering.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne er av den oppfatning at fremtidige støtteordninger for å kompensere for høye strømpriser bør utformes slik at insentivene til strømsparing ikke svekkes.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med evalueringen av dagens strømstøtteordning vurdere alternative måter å kompensere husholdningene, herunder vurdere forslag til hvordan utbetaling fra staten til befolkningen av ekstraordinær grunnrente fra høye strømpriser kan utformes uten at den er koblet til strømforbruket.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er fremmet flere konkrete forslag i Representantforslag 171 S (2021–2022) om en energipolitikk for fremtida. Dette er forslag som kan være med på å sikre sterkere politisk kontroll over strømmen, og hindre at folk og næringsliv blir utsatt for store svingninger.

Et av forslagene er å opprette et statlig selskap som inngår langsiktige kraftkjøpskontrakter med kraftprodusentene og tilbyr folk og næringsliv muligheten til å inngå langsiktige kontrakter med bakgrunn i innkjøpsprisen. Dette vil gjøre at en stor andel av kraftproduksjonen blir bundet til langsiktige kontrakter, noe som også vil presse ned prissvingningene ellers i markedet. Det vil også fjerne makten til leverandørene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og opprette en statlig enhet som har til formål å kjøpe kraft direkte fra produsentene for å videreselge den i langtidskontrakter til husholdninger og næringsliv.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at om lag 90 pst. av kraftproduksjonen er offentlig eid, og at den største private aktøren er Hydro, der staten også har et betydelig eierskap. Dette medlem mener vi bør bruke det offentlige eierskapet for å regulere kraften, blant annet for å få lavere strømpriser. I dag fungerer ikke markedet til kundenes beste. Dette skyldes blant annet et frislipp for strømsalgsselskaper som ikke produserer noe, men bare selger pakker til forbrukeren.

Dette medlem mener det er den manglende viljen til å regulere markedet som er problemet, og tror ikke det løses av at enda et statlig selskap skal forhandle med andre offentlige aktører underlagt et dysfunksjonelt markedsregime.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil også peke på at det er nødvendig å utrede ulike forslag som å innføre et toprissystem hvor man betaler mindre for et basalt forbruk, og mer for forbruk ut over dette.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et toprissystem for kjøp av strøm for husholdninger hvor et basisforbruk per måned har en fast pris, og hvor øvrig forbruk prises som markedet for øvrig eller på annen måte. Det må utredes ulike måter for å oppnå et slikt toprissystem og hva terskelen for et basisforbruk må være for likevel å oppnå tilstrekkelig energieffektivisering.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at det i tilleggsmeldingen er opplyst at nettutredningen som vil bli lagt frem i juni, kan inneholde forslag om kriterier for tilknytning. Disse medlemmer viser til at med det store presset som kommer på kraftressursene i årene fremover, er det nødvendig med en mekanisme som fordeler tilknytning ut over «førstemann-til-mølla-prinsippet». Det kan ikke være slik at nødvendig industriutvikling blir satt på vent fordi et datasenter som driver ut kryptovaluta, tilfeldigvis søkte først.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil peke på at det også er behov for en selvstendig gjennomgang av energiloven, hvor det må foreslås konkrete endringer som sørger for at markedet i mindre grad kan styre hele samfunnet inn i en priskrise på tross av tilstrekkelig krafttilgang. Dette arbeidet kan skje parallelt med Energiforkommisjonens arbeid, som har et bredere mandat knyttet til hele krafttilgangen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i etterkant av energiforkommisjonens rapport, gjennomgå energiloven for å

vurdere endringer som sørger for mer politisk styring og mindre markedsstyring av energifeltet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne legger også til grunn at økosystemtjenester vi er helt avhengige av, som rent vann, pollinerende insekter, karbonopptak og karbonlagring i jord, er av enorm miljømessig og økonomisk betydning for samfunnet. Riksrevisjonens rapport Dokument 3:7 (2018–2019) slo fast at av de 1 000 km² inngrepsfri natur som gikk tapt i femårsperioden 2003–2008, var 40 pst. forårsaket av energianlegg. Den økende kunnskapen om naturens betydning for klimabalansen og hvordan arealendringer kan utløse store klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold, må derfor legges sterkere føringer for energipolitikken framover.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en økt grunnrenteskatt på superprofitt for kraftproduksjon og vurdere hvordan økt skatteinntekt kan gå til tilbakebetaling til husholdninger og næringsliv som sikrer fordeling og opprettholdelse av industri.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et eget hurtigløp for kraft- og nettutbygging knyttet til store industrietableringer og ber regjeringen komme med en utredning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Framskrittspartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i etterkant av energikommisjonens rapport vurdere behov for ytterligere regulering av energifeltet for å oppnå tilstrekkelig energi til rimelige priser for industri, øvrig næringsliv og husholdning.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne vil advare mot et hurtigspor for nett- og kraftutbygginger, om det kan medføre at krav til utredning, miljøhensyn og urfolks rettigheter kan bli ofret. Dette kan føre til mer konfliktfylte utbyggingssaker.

2.2 Europa

Komiteen viser til at situasjonen i energimarkedene gjennom 2021–2022, og spesielt Russlands militære invasjon av Ukraina, har skapt en ny situasjon for produksjon, import og bruk av energi i Europa. Situasjonen viser med tydelighet betydningen av stabil tilgang på energi, til priser som forbrukerne kan betale, og har gitt en ny tyngde i energipolitiske diskusjoner i hele verden. Forbrukere i mange land står nå overfor ekstraordinært høye energi- og kraftpriser, og har store utgifter til det som i dag er en nødvendighetsvare i et velfungerende samfunn. Årets energisituasjon vil prege energipolitikken i Europa framover. Dette får også konsekvenser for Norge.

Komiteen viser til at Europa er i gang med en stor energiomstilling som følge av klimapolitikken. EU har som mål å redusere bruken av fossil energi betydelig i årene framover. Som følge av Russlands militære invasjon av Ukraina har EU-landene også et uttalt mål om å gjøre seg uavhengig av en stor del av den russiske gass-eksporten innen utgangen av året. Som en sentral eksportør av olje og gass til Europa spiller Norge en viktig rolle for Europas energiforsyning.

2.2.1 KLAR FOR 55

Komiteen viser til at norsk klimapolitikk er tett knyttet til europeisk klimapolitikk. Gjennom EØS-avtalen har Norge deltatt i EUs system med klimakvoter siden 2008, og siden 2019 har Norge hatt en klimaavtale med EU om å oppfylle klimamålene Norge og EU hadde meldt inn til Parisavtalen. Norge har forsterket målet under Parisavtalen, og viser til at regjeringen ønsker å samarbeide med EU om å oppfylle det forsterkede målet.

EUs energi- og klimapolitikk er tett sammenkoblet, og i 2021 la Europakommisjonen fram en rekke regelverksforslag som skal legge til rette for at EU når sitt klimamål om 55 pst. reduksjon i klimagassutslippene sammenlignet med 1990-nivå, innen 2030, og omstillingen til et klimanøytralt samfunn i 2050. I tilknytning til «Klar for 55»-pakken har EU-kommisjonen lagt fram et omfattende regelverksforslag med en ambisiøs tidsplan. Fortsatt samarbeid med EU om å oppfylle klimamålene betyr at «Klar for 55» vil få stor betydning for Norge. Pakken, som inneholder en rekke forslag til endringer av mange av EUs lover og regler på klima-, transport- og energifeltet, er nå på høring i alle EU-land og i Norge.

Komiteen har merket seg at regjeringen jobber aktivt med å fremme norske interesser i EU gjennom hele regelverksprosessen. Samarbeidet med EU i klimapolitikken har gradvis blitt tettere og ble for perioden 2021–2030 utvidet til å omfatte alle norske utslipp

og er formalisert gjennom klimaavtalen som ble inngått med EU i 2019.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at EUs grønne giv og «Klar for 55»-pakken er omfattende drivere for en rask og rettferdig omstilling av den europeiske økonomien. Krigen i Ukraina har skapt en ny dimensjon der klimapolitikken er blitt en driver for arbeidet med økt uavhengighet fra russisk gass. Flertallet viser til at Norge som energinasjon spiller en særlig viktig rolle for den europeiske energisikkerheten, for å bidra til en rask omstilling av energisektoren på kontinentet. Den stadig raskere omstillingen i Europa vil gripe inn i norsk økonomi blant annet ved at næringslivet vil måtte forholde seg til stadig flere krav som omhandler bærekraft. Det er viktig å rigge Norge til å ta en lederrolle i det grønne skiftet på kontinentet, innenfor naturens og klimaets tålegrenser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til EUs klimapakke «Fit for 55», som skal gjøre at EU når målet om å redusere netto utslipp av klimagasser med 55 pst. fra 1990 til 2030. Etter at Stortinget vedtok en forpliktende, juridisk avtale med EU om å kutte utslipp i 2019, er Norge tett knyttet til europeisk klimapolitikk. Det får derfor stor betydning for Norge hvilke endringer EU blir enig om å gjennomføre, og Norge bør raskest mulig følge etter EU med implementering av den nye klimapolitikken. Disse medlemmer påpeker at «Fit for 55» er en del av EUs grønne giv (European Green Deal), som er EUs vekststrategi for et klimanøytralt Europa. Klimapakken inneholder forslag til endringer av mange av EUs lover og regler på klima-, transport- og energifeltet.

Disse medlemmer mener det er viktig at Norge implementerer alle EØS-relevante direktiver og direktiver som er relevante for Norges klimaavtale med EU, så raskt som mulig.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram alle EØS-relevante direktiver og direktiver relevante for Norges klimaavtale med EU uten opphold, og senest ett år etter endelig vedtak i EU.»

2.2.2 EKSPORT AV KRAFT

Komiteen viser til at Norge allerede tidlig på 1960-tallet ble tilknyttet overføringsforbindelser for

strøm mellom Norge og Sverige. Norge er i dag koblet til det nordiske og europeiske kraftmarkedet gjennom flere overføringsforbindelser. Utlandsforbindelsene har gitt Norge mulighet til å eksportere og tjene på overskuddskraft og importere kraft når vi har hatt høyere kraftpriser enn landene rundt oss. I år med knapphet på kraft og høye kraftpriser i Norge har tilgangen på import gitt økt forsyningssikkerhet, jf. kraftsituasjonen i 2002–2003 og i 2011.

Komiteen viser til at økt overføringskapasitet til Europa har medført at norske kraftpriser i sterkere grad påvirkes av forholdene i det europeiske kraftmarkedet. Særlig har situasjonen i det europeiske kraftmarkedet gjennom 2021–2022 gitt utslag i økte kraftpriser i Sør-Norge.

Komiteen viser til at det er igangsatt en utredning om hvordan kraftutveksling har påvirket norsk forsyningssikkerhet og norske kraftpriser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Rødt og Venstre, har merket seg at regjeringen varsler at de etter utredningen og gjennomgangen av kraftsituasjonen vil ha dialog med Storbritannia og EU om import og eksport av fornybar energi, med hensyn til vår nasjonale forsyningssikkerhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at utlandsforbindelser har vært nødvendige for å sikre forsyningssikkerhet i år med lite nedbør og tilsig. I kjølvannet av Russlands invasjon av Ukraina har prisene nådd nye rekordnivåer, og energisituasjonen i Europa vil antakelig være krevende i lang tid. EU ønsker å bli uavhengig av russiske gassleveranser, og flere land vil nå forsere energiomstillingen og bygge ut mer fornybar energi i rask tempo. Dette vil imidlertid ta tid.

Disse medlemmer viser videre til en studie fra Statnett, publisert 17. mars 2022, som analyserer virkningene på strømprisene av mellomlandsforbindelsene til Tyskland og England. Statnett finner at prisvirkningen av disse to kablene utgjør rundt 10 pst. av de uvanlig høye strømprisene siden høsten 2021. Strømprisene ville med andre ord ha vært rekordhøye også uten disse kablene. Statnett understreker at gassprisen er den viktigste driveren for ekstremprisene vi opplever nå.

Disse medlemmer viser imidlertid til at det er bred faglig enighet om at Norge må produsere mer kraft de neste årene, og at det vil bidra til lavere priser, større industrielle ringvirkninger og nødvendig grønn omlegging av norsk økonomi.

Disse medlemmer mener satsing på havvind, solenergi og oppgradering av eksisterende vannkraft må forseres, og imøteser en mer effektiv og ambisiøs satsing på ny fornybar energi fra regjeringens side.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at krigen i Ukraina understreker betydningen av norsk gass i den europeiske energiforsyningen, og at det må vurderes tiltak for å opprettholde og øke gass-eksporten de neste årene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til at lave strømpriser og god forsynings sikkerhet har vært svært viktig for velferden til norske husholdninger og verdiskaping i kraftkrevende industri. Våre energiresurser har vært et viktig grunnlag for sysselsetting og verdiskaping over hele landet.

Våre naboland har, i motsetning til Norge, i stor grad vært preget av termiske kraftverk og i noen grad uregulerbar fornybar energi. Disse medlemmer viser til at nå er regulær kraft i våre naboland i stor grad blitt byttet ut med uregulerbar fornybar energi. Ovennevnte fakta gjør at vi tidligere har hatt en felles interesse med våre naboland i å utveksle kraft mellom landene. Siden 1960-tallet har det vært et organisert system for kraftutveksling i Norden og omkringliggende land.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener den tid nå virker å være forbi, fordi klimapolitikken i stadig flere europeiske land får forrang foran energipolitikken. Disse medlemmer mener at endringen får helt andre konsekvenser for kraftregimet, som gjør at systemet for kraftutveksling bør få en annen innretning enn før, og helt andre konsekvenser for den enkelte nasjon.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet er bekymret for at den økte overføringskapasiteten til Storbritannia og Tysland, som er land med et helt annet prisbilde på kraft enn Norge, fører til en større prissmitte og høyere strømpriser i Norge.

Disse medlemmer mener det er ikke Norges ansvar å beskytte europeiske land mot konsekvensene av deres egen feilslåtte energipolitikk. Norge bør i dagens situasjon sikre at vi fremstår enda mer attraktivt for investeringer i kraftforedlende industri og næringsliv generelt. Vi må også sikre at folk flest har en tillit og aksept til måten vi høster av våre naturressurser på. I lys av høye kraftpriser og lav magasin-fylling frykter disse medlemmer at det også svekker vår beredskap og forsynings sikkerhet. Det er derfor høyst nødvendig at Norge raskt endrer praksis og regelverk rundt krafteksport, mener disse medlemmer, slik at vi øker tryggheten og sosial aksept i vårt kraftsystem, og dette forslag har det som hovedhensikt å få gjennomført.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt mener det nå haster med å vektlegge nasjonal forsynings sikkerhet, slik at vi får et system

som begrenser krafteksporten når magasin-fyllingen er lav.

Disse medlemmer mener i lys av energisituasjonen i Europa at Norge bør avstå fra ytterligere integrering i et europeisk energimarked, og vil ikke støtte en deltagelse i EUs 4. energimarkedspakke «Ren energipakke».

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilke muligheter som ligger i inngåtte avtaler om strøm-utveksling, til å begrense krafteksporten i perioder hvor fyllingsgraden er vesentlig lavere enn normalt.»

«Stortinget ber regjeringen forhandle med EU og Storbritannia med mål om å sikre at man unngår lange perioder med ren krafteksport i perioder med lav magasin-fylling.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at nasjonal styring over energien skal være grunnlaget for den videre utviklingen av Norge. Disse medlemmer viser til at regjeringen har varslet at man etter gjennomgangen av kraftsituasjonen 2021–2022 vil ha dialog med Storbritannia og EU om import og eksport med hensyn på vår nasjonale forsynings sikkerhet. Regjeringen vil også vurdere tiltak som kan redusere sårbarheten for ekstraordinært høye kraftpriser til norske forbrukere i årene framover. Gjennomgangen inkluderer flere av tiltakene som har blitt diskutert de siste månedene, som makspris på kraft, krav til fyllingsgrad i magasinene, økt tilrettelegging for energieffektivisering og ulike måter å sikre strømkundene på. Regjeringen vil også utrede hvordan norsk krafteksport påvirker norsk forsynings sikkerhet og norske kraftpriser, og energikommisjonen skal vurdere hvordan den langsiktige utviklingen i det europeiske kraftmarkedet vil påvirke norsk kraftforsyning. Disse medlemmer mener disse arbeidene vil legge et solid grunnlag for å sikre rimelig, grønn energi til sluttbrukere i Norge og for en styrket nasjonal forsynings sikkerhet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Norge de siste årene har fått svært stor utvekslingskapasitet, og langt mer utvekslingskapasitet rett ut av Norden enn våre naboland, ifølge Statnetts kortsiktige markedsanalyse fra desember 2021. Disse medlemmer viser til at grunnlaget for byggingen av utenlandskabler, som blant annet kommer fram av Statnett SFs «Søknad om konsesjon for tilrettelegging av kraftutveksling med Tyskland og Storbritannia» fra 2013, var forventninger om et stort kraftoverskudd. I Statnett SFs kortsiktige markedsanaly-

se fra 2021 tegner de et helt annet bilde, hvor de regner med at kraftoverskuddet i et normalår ikke vil være mer enn 3 TWh.

Disse medlemmer mener at dette alvorlige spriket i analyser fra de nye utenlandskablene til Tyskland og Storbritannia ble omsøkt, til de nå er i full drift, er alvorlig. Det understreker behovet for reforhandling av avtalene for å få på plass et system som ikke baserer seg på uregulert eksport uavhengig av innenlands faktorer som magasininfylling eller pris. Disse medlemmer mener det er på tide å gi endelig avslag til utenlandskabelen «NorthConnect». Konesjonssøknaden er utsatt på ubestemt tid, og Olje- og energidepartementet kan godkjenne denne uten å gå veien gjennom Stortinget.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at selv om dagens regjering har gitt tydelig uttrykk for sin mening, finnes det en mulighet for endring i politisk ledelse, noe som vil skape stor usikkerhet. Med tanke på konsekvensene av nye mellomlandsforbindelser til Storbritannia og det europeiske kontinentet bør det vurderes en tettere involvering av Stortinget i disse sakene i framtiden.

Dette medlem er bekymret for at mangelfulle krav til magasininfylling i vannmagasinene legger til rette for mye eksport, selv i tider med lav vannstand. Strømkundenes tilgang på rimelig strøm blir utsatt om vannmagasinene tappes ytterligere ned fordi kraftselskapene kan oppnå enda høyere pris ved eksport.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke fremme forslag i forbindelse med en eventuell innlemmelse av fjerde energimarkedspakke som medfører at vi avstår mer suverenitet på energifeltet til EU.»

Komiteens medlem fra Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke fremme forslag om å innlemme Norge i fjerde energimarkedspakke.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen begynne arbeidet med å reversere Norges innlemming i EUs energiunion Acer.»

«Stortinget ber regjeringen fatte endelig vedtak om å avvise søknaden om konsesjon til utenlandskabelen 'NorthConnect' mellom Norge og Storbritannia.»

«Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med gjennomgang og utredning av årets kraftsituasjon som er varslet i statsbudsjettet for 2023, utrede nye minstekrav

til fyllingsgraden i vannmagasinene. Det bes om at ulike modeller vurderes med tanke på effekter for strømfor- syning og vannmiljø.»

«Stortinget ber regjeringen ikke fornye konsesjonene for eksisterende kabler til Storbritannia, Tyskland, Danmark og Nederland, for heller å igangsette forhandlinger om disse kablene mot slutten av inneværende konsesjonsperiode.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til det i mai 2021 ble enstemmig vedtatt av Stortinget (jf. Innst. 455 L (2020–2021)) at kun Statnett kan eie og drifte mellomlandsforbindelser, etter at Stortinget våren 2018 (jf. Innst. 175 L (2017–2018)) og våren 2020 (jf. Innst. 220 S (2019–2020)) vedtok anmodningsforslag som ba om denne lovendringen. Disse medlemmer viser til at finansminister Trygve Slagsvold Vedum i desember 2021 uttalte at konsesjonssøknaden til NorthConnect ikke vil bli behandlet, og at prosjektet derfor ikke vil realiseres i denne stortingsperioden.

2.3 Kraftnettet

Komiteen viser til at en effektiv energiforsyning er avhengig av et godt utbygget strømnnett, og nettselskapene skal bidra til at strømnettet driftes og utvikles i tråd med samfunnsøkonomiske kriterier. Overføring og distribusjon av elektrisk energi er underlagt energiloven, som legger føringer om at nettutvikling skal skje på en samfunnsmessig rasjonell måte. Investeringer i strømnettet medfører store kostnader for samfunnet. Statnett har ansvaret for drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for strøm i Norge og gjennom nettutviklingsplanen som legges fram annethvert år, blir utviklingen av kraftsystemet, pågående utbyggingsprosjekter og planlagte tiltak framover lagt fram.

For å legge til rette for en omstilling av samfunnet gjennom et grønt industriløft, en ambisiøs klimapolitikk og fortsatt rikelig tilgang på rimelig kraft til norske forbrukere, er et velfungerende og sikkert kraftsystem en forutsetning.

Store deler av kapasiteten i strømnettet mellom Norge og Sør-Sverige har vært begrenset store deler av 2021, noe som har påvirket kraftsituasjonen i sørlige deler av landet. Komiteen har merket seg at Statnett opplyser at den maksimale handelskapasiteten på forbindelsen mellom Sør-Norge og Midt-Sverige for 2021–2022 har vært begrenset på grunn av arbeider i nettet, hovedsakelig på svensk side. Kapasitetsbegrensningene skyldes også flaskehals internt i Sverige.

Komiteen viser til at Strømnnettutvalget som ble nedsatt juni 2021, fikk i mandat å se på tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye

nettanlegg, utrede prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet i en tid med stor usikkerhet om forbruksutviklingen og se på mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at nettselskapene benytter ny teknologi for å utnytte den reelle kapasiteten i strømmettene.»

«Stortinget ber regjeringen, i etterkant av at Strømnettutvalget kommer med sine anbefalinger i juni 2022, vurdere og fremme forslag som sørger for at NVE gjennom forskrifter prioriterer hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet av større nye forbrukere og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til det offentlige utvalget som ble nedsatt av regjeringen Solberg i forbindelse med Meld. St. 36 (2020–2021), Strømnettutvalget, som innen 15. juni 2022 skal vurdere sentrale problemstillinger knyttet til utviklingen av strømmettet. Strømnettutvalget skal legge til grunn at strømmettet fortsatt skal utvikles på en samfunnsmessig rasjonell måte i tråd med energilovens formål. Flertallet viser til at utvalget skal se på tre overordnede temaer. Utvalget skal foreslå tiltak som kan redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg, noe som kan bidra til raskere og mer effektiv utbygging av strømmettet. Hensynet til effektivitet må balanseres mot hensynet til et tilstrekkelig godt kunnskapsgrunnlag, gode miljøutredninger samt god forankring og involvering av berørte interesser. Utvalget skal også vurdere prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet i en tid med stor usikkerhet ved forbruksutviklingen. Under dette skal utvalget blant annet vurdere om dagens prissignaler gir riktige insentiver for en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet. I tillegg skal utvalget vurdere mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt. Under dette skal utvalget blant annet vurdere om det er hensiktsmessig å innføre kriterier for hvordan Statnett og nettselskapene kan prioritere nye tilknytninger i tilfeller der det oppstår kø av aktører som ønsker nettilknytning, og eventuelt foreslå slike kriterier.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke NVEs saksbehandlingskapasitet og innføre frister for saksbehandling.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om flere ledd i konsesjonsprosessen for å få nettilgang kan kjøres parallelt, ikke sekvensielt.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide områdekonsesjonen til å gjelde for anlegg på høyere spenningsnivåer, for å redusere antallet konsesjonssøknader.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at strømmettet blir bedre utnyttet, ved å slå fast at alt nytt strømforbruk som kan være på vilkår om utkobling etter behov, bør være på vilkår.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at nettselskapene er monopolselskaper som reguleres av myndighetene ved Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gjennom reguleringsmyndigheten for energi (RME). I Norge skal nettleie finansieres til selvkost. Det er et viktig prinsipp at offentlig eide monopolselskaper skal drives etter selvkostprinsippet, som disse medlemmer selvsagt støtter.

Nettleie betales til det lokale nettselskapet uavhengig av strømleverandør. Faktura for nettleie dekker drift, vedlikehold og utbygging av strømmettet samt avgifter til staten. Disse medlemmer viser til at omtrent halvparten av nettleien i dag er avgifter til staten.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede alternativer til finansiering av nettetableringer hvor et av alternativene skal være forslag til statlig forskuttering med etterfølgende tilknytningsavgift.»

«Stortinget ber regjeringen utrede alternativer for rekkefølge på rett til nettilgang.»

Komiteens medlem fra Rødt understreker at det i fremtiden vil bli store utfordringer knyttet til oppgradering av nett og press for utbygging av mer nett, ikke minst i forbindelse med flertallets ønske om å elektrifisere sokkelen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til forslag i Dokument 8:216 S (2021–2022) om jord- og sjøkabel som alternativ til luftledning ved bygging av sentralnettet. Hensyn til naturvern, jordvern, kultur og lokal medbestemmelsesrett bør veie tyngre i fremtiden når nettet skal oppgraderes og utvides.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti vil også understreke at Fosen-dommen vil få konsekvenser for fremtidens kraftnett, og at reindriftssamers kulturutøvelse ikke skal vike for kraftnettutbyggingen.

Disse medlemmer forutsetter at regjeringen sørger for at menneskerettighetene overholdes, slik at reindriftssamers kulturutøvelse ikke tilsidesettes når nye nettanlegg skal vurderes.

Komiteens medlem fra Rødt mener det er uklokt å knytte prisområder i sør tettere sammen med prisområder i nord så lenge vi står overfor en situasjon med høye og ustabile priser.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen framover legge fram alle konsesjonssøknader om nye kraftledninger på transmissjonsnettet som binder sammen ulike prisområder, eller oppgradering av eksisterende kraftledninger på transmissjonsnettet som binder sammen ulike prisområder til økt spenning, for Stortinget.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti påpeker at det trengs en omfattende utbedring og utbygging av kraftnettet for å lykkes med den grønne omstillingen og økt elektrifisering av samfunnet. En oppgradering av strømmettet gir stadig nye konflikter, ikke minst knyttet til natur- og kulturlandskap. Også tettbebygde strøk kan komme i konflikt med prinsippet om luftledning som hovedregel, slik problemstillingen knyttet til kraftoverføring mellom Bærum og Oslo har vist, jf. behandling av representantforslag i Dokument 8:39 S (2021–2022).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at et politisk flertall i det danske Folketinget høsten 2020 ble enige om nye retningslinjer for ny utbygging samt endring av det eksisterende kraftnettet. De nye retningslinjene innebærer at langt flere høyspentledninger skal legges i bakken. Bakgrunnen for enigheten var å redusere antal-

let luftledninger, slik at utbyggingen av elinfrastruktur blir så skånsom som mulig for folk og natur. Disse medlemmer påpeker at en kraftig satsning på og utvidelse av elnettet er en forutsetning for at vi skal lykkes med det grønne skiftet. Skal vi få dette til, mener disse medlemmer at vi må sørge for en utbygging som sikrer gode lokalmiljøer og tar størst mulig hensyn til naturverdier. Vi må dessuten ta størst mulig hensyn til naturverdier når vi bygger ut nødvendig infrastruktur. Disse medlemmer mener prinsippet for bygging av sentralnett fra Innst. 287 S (2011–2012) og Meld. St. 14 (2011–2012) Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet må oppdateres med kriterier for bedre å ivareta hensyn til natur, jordvern, kultur og lokal medvirkning i tråd med formålsparagrafen i energiloven.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppheve prinsippet om at hovedregelen ved bygging av 420 kV kraftnett skal bygges som luftledning.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne påpeker at strømkrisen vi har hatt i Norge denne vinteren, i stor grad har vært et problem for den sørlige delen av Norge. Mens Sørlandet, Østlandet og Vestlandet har hatt høye kraftpriser, har det vært et relativt normalt prisnivå i Midt-Norge og Nord-Norge. Disse medlemmer påpeker at dårlig overføringskapasitet mellom Midt-Norge og Sør-Norge har ført til opptil 11 ganger høyere priser i prisområdene i sør denne vinteren og våren. Disse medlemmer mener derfor det er viktig at Statnett vurderer en raske utbedring av kraftnettet mellom Nord-Norge/ Midt-Norge og Sør-Norge, slik de har varslet.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Kristelig Folkeparti peker på en enorm vekst i antallet søknader om nettilgang og en enorm økning i kraftbehovet. Disse medlemmer viser eksempelvis til Agder, der man til nå har hatt maksimalt forbruk på om lag 1 250 MW samtidig som det de siste månedene er søkt om en utvidelse på over 1 800 MW. Det er på mange måter en revolusjon, og med så mange store etableringer av grønn industri i hele landet er det stort behov for utbygging av nett. Det gir press på Statnett og nettselskapene om å behandle saker raskt og oppgradere og bygge ut nytt nett raskt. Disse medlemmer ser frem til at Strømmnettutvalget skal legge frem sin rapport, og mener det må vurderes andre måter å finansiere og sikre utbygging av strømmettet på. Disse medlemmer er bekymret for at dagens reguleringsmodell for nettselskapene premierer selskapene for å være reaktive, mens de som er proaktive og ønsker å bygge ut mer nett, blir straffet økonomisk. Modellen skal vurderes av Strømmnettutvalget, men disse med-

le m m e r viser også til at fra 1. januar 2023 økes normandelen for selskapene fra 60 til 70 pst. Disse m e d l e m m e r viser til at dette vil være en endring som i enda større grad straffer selskap som foretar store nettutbygginger. Dette er en endring som bør utsettes og heller sees i sammenheng med Strømnettutvalgets forslag.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utsette økningen av nettselskapenes normandel fra 60 til 70 pst. til en helhetlig behandling av Strømnettutvalgets rapport.»

2.4 Nye lønnsomme næringer – grønn omstilling

Ko m i t e e n viser til at vi nå står på trappene til en ny fase av energialderen. Våre viktigste markeder har nå for alvor gått i gang med å avkarbonisere økonomien. Dette betyr store muligheter for norsk industri. Tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft har dannet grunnlaget for norsk industrihistorie. Ved å satse på grønn industriutvikling vil Norge kunne bidra til å kutte klimautslipp utslipp og skape ny industri. Til dette trenger vi mer fornybar kraft for å bygge opp nye grønne næringer, for elektrifisering av samfunnet og for å nå våre klimamål.

Ko m i t e e n viser til at Norge har store muligheter innenfor nye næringer som batteriproduksjon, hydrogen og grønn prosessindustri.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at for å legge til rette for nye næringer og et grønt industriløft er blant annet havvind, hydrogen og CO₂-håndtering viktige.

Ko m i t e e n har merket seg at regjeringen har varslet at de vil legge til rette for et grønt industriløft og presentere et veikart for dette arbeidet våren 2022. Innsatsområder for arbeidet vil være grønne industriprosjekter innen hydrogen, havvind, CO₂-håndtering, batterier, bionæringen og større, grønne prosjekter i eksisterende fastlandsindustri.

Ko m i t e e n viser til LO- og NHO-rapporten om industri og klimaomstilling som ble lagt fram 26. mai 2021. Her slås det fast at elektrifisering er det viktigste tiltaket for å innfri klimamål og realisere industrielle ambisjoner for Norge, at forutsigbar tilgang på kraft til konkurransedyktige priser er en forutsetning for mange elektrifiseringstiltak, og at dette derfor er et viktig konkurransefortrinn i klima- og energiomstillingen. Ko m i t e e n viser til at de siste fem årene har det samlede kraftforbruket i gjennomsnitt vært på om lag 135 TWh.

Mange analyser peker på at kraftforbruket kan øke fremover i flere sektorer, og det vil være behov for å øke nettkapasiteten og legge til rette for ny kraftproduksjon for at vi skal kunne realisere en grønn omstilling av samfunnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at omstillingen av den norske økonomien vil omhandle grep på tvers av sektorer. Utslippskutt og nye lønnsomme næringer vil avhenge av en omfattende omlegging av hele energisystemet. Vi ser en utvikling i globale markeder der bærekraft i økende grad utgjør hovedgrunnlaget for framtidig økonomisk vekst. Dette gjelder særlig det europeiske markedet, som spiller en nøkkelrolle for norsk næringsliv og nye arbeidsplasser.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at veien til nullutslippsframtida bygger på politikk, økonomi og næringsutvikling der klima og natur er en hovedramme. De nye grønne verdikjedene vil kreve tilgang på mer fornybar energi. Et sentralt premiss er at kraften som bygges ut, tar mest mulig hensyn til natur. En fornuftig og bærekraftig forvaltning av energiressurser og arealer vil danne grunnlaget for utvikling av nye grønne arbeidsplasser.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, mener i tillegg at elektrifisering av sokkelen gir muligheter for å utvikle verdikjeder innen blant annet karbonfangst- og lagring, hydrogen og havvind.

Ko m i t e e n viser til at en sentral problemstilling er om det norske kraftsystemet er rustet til forbruksveksten som følger av industrisatsinger, og hva som må til av ny kraftproduksjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at elektrifisering i seg selv er svært effektiv utnyttelse av energi, men det vil være behov for videre utbygging av fornybare energikilder både til lands og til havs. Selv med økt satsing på ny teknologi som vil utnytte energien mye mer effektivt, er det likevel behov for betydelig mer fornybar energi i årene fremover.

Ko m i t e e n viser til at dagens kraftoverskudd ikke vil være tilstrekkelig for etablering av nye næringer samtidig som vi skal elektrifisere enda mer av det vi allerede gjør. For å legge til rette for ny industrietablering er økt kraftproduksjonen effektbalanse og økt tilgang til

nett helt avgjørende, slik at dette kommer både industrien og samfunnet til gode. Norsk fornybar kraftproduksjon skal fremdeles være et konkurransefortrinn for norsk industri og bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det trengs en balanse mellom store nye energiutbygginger og å ta vare på naturen. Å sikre de siste restene av uforstyrret natur i Norge er et viktig grep i møte med klimaendringene, fordi en intakt natur har større sjanse for å tilpasse seg endrede miljøbetingelser.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at elektrifisering er svært god utnytting av energi, men at elektrifiseringen må gjøres der det faktisk fører til globale utslippskutt, ikke bare flytter utslipp fra et land til et annet lands utslippsbudsjetter. Dette medlem viser til at vi må øke produksjonen av kraft i Norge på en måte som ikke ødelegger natur eller andre industrier, som fiskeri. Det er ikke gjennom enorme satsinger på det som kan vise seg å være luftslott, vi sikrer ny energi, men gjennom en rekke tiltak som f.eks. oppgradering av kraftverk, ENØK-tiltak, satsing på solkraft på tak, redusert transportbehov og bruk av spillvarme som sikrer oss nok kraft i framtiden. For å sikre både ny industri og ny kraft trenger vi å investere i norsk industri.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som åpner for at en andel av SPU kan brukes som et nasjonalt industrifond for klima som gjør strategiske investeringer i hjemlig industriproduksjon, med formål om å sikre teknologisk utvikling, økt eksport av varer, flere industriarbeidsplasser, økt verdiskaping og mer videreforedling i Norge, på måter som også sikrer at utslipp kuttes.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at det grønne skiftet krever omlegging hvor større deler av energibehovet dekkes med fornybar kraft. For å lykkes med det må vi bruke energien smartere, m.a.o. så må vi effektivisere bruken av den, samtidig som vi må stimulere til mer fornybar energiproduksjon.

Flertallet viser til at skal vi lykkes med det grønne skiftet, vil vi altså trenge mer fornybar kraft for å erstatte dagens fossile energiforbruk. Det vil være behov for økt lokal produksjon av energi, men også mer stor skala fornybar energiproduksjon.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser videre til at elektrifisering av sokkelen ikke bør gjennomføres med kraft fra land, men at det stilles krav til nullutslipp fra olje- og gassproduksjon med andre løsninger enn med kraft fra land.

2.4.1 BATTERIER

Komiteen viser til at Norge har et stort konkurransefortrinn ved produksjon av råvarer til batterier, etablering av battericelleproduksjon og gjenvinning av materialer fra batterier. Norge har fornybar kraft som bidrar til klimavennlig produksjon, og allerede fungerende markeder for batterier. Norge er blant verdens største produsenter av aluminium og silikon og er EUs nest største leverandør av foredlet kobolt og nikkel som brukes som batterikomponenter. Komiteen viser til at det i rapporten «Grønne elektriske verdikjeder», utarbeidet av en tverrsektoriell industriledersgruppe, er anslått at omsetningen i en norsk verdikjede for batterier kan bli nær 90 mrd. kroner innen 2030. Det er tilnærmet eksportverdien av dagens norske sjømatnæring. Potensialet er større enn for norsk havvind og hydrogen samlet.

Komiteen har merket seg at regjeringen har varslet en ny batteristrategi som skal legges fram denne våren. Komiteen viser til EUs «Fit for 55»-pakke og den enorme industrielle satsingen som skjer i EU-land nå. Blant annet har Tyskland satt av 7 mrd. kroner til et nasjonalt testsenter for batteriproduksjon. I den forbindelse viser komiteen til at Storbritannias uttreden av EU har medført en potensiell utfordring for norsk batteriproduksjon. I handelsavtalen mellom Storbritannia og EU blir Norge behandlet som et tredjeland, og norske bilbatterier som eksporteres fra EU til Storbritannia, vil etter 1. januar 2027 ilegges en toll på 10 pst. Britene og EU ønsker å sikre at nye arbeidsplasser blir på europeisk jord, og krever derfor at batterier som eksporteres mellom EU og Storbritannia, må stamme 100 pst. fra en av aktørene. Komiteen viser til at vi allerede har sett konsekvensene av denne batteritollen for norske batteriaktører. Hydro, Equinor og Panasonic varslet før jul 2021 at de dropper planene om en storstilt, europeisk batterisatsing som skulle starte opp i 2025 og sikre 2 000 nye arbeidsplasser i Norge. Selskapene pekte på risikoen batteritollen kunne medføre, som en av årsakene til at satsingen skrinlegges. Komiteen mener det er avgjørende for forutsigbarheten og markedstilgangen for norske batteriaktører at regjeringen jobber aktivt opp mot EU og Storbritannia for å løse batteritollen.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre norske batteriaktørers internasjonale konkurransedyktighet, blant an-

net ved å arbeide for at norske aktører ikke blir pålagt den varslede batteritollen som følge av handelsavtalen mellom Storbritannia og EU.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for en helhetlig verdikjede for batteriproduksjon og resirkulering av batteri i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2023, legge til rette for en industriell satsing på utvikling og produksjon av batterier og andre nye grønne næringer.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for å tilrettelegge kompetent arbeidskraft og starte arbeidet med å etablere batterispesifikke utdanningsløp i Norge, herunder etablere flere treparts bransjeprogram.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt testsenter for batteriproduksjon.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Europakommisjonen har fremmet forslag om å etablere en karbongrensejusteringsmekanisme CBAM. Flertallet viser til at forslaget er til behandling i Europaparlamentet og -rådet, og flertallet mener det er viktig at regjeringen følger EUs arbeid med CBAM tett for å ivareta Norges interesser og at det må tas stilling til spørsmålet om EØS-relevans og en ev. innlemming i Norge når utformingen av mekanismen er avklart i EU.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til Dokument 8:222 S (2021–2022) og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen bidra til utviklingen av CBAM i tråd med norsk industris interesser, med mål om tilslutning til EUs karbontoll for å sikre norsk og europeisk industris konkurransekraft innenfor rammen av EUs klimapolitikk og hindre karbonlekkasje fra Europa til land med en mindre ambisiøs klimapolitikk.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennom offentlige innkjøp om å trinnsvis innføre krav til bærekraftig produksjon av batterier for elektrisk transport kjøpt inn gjennom offentlige innkjøp. Dette skal skje så raskt som mulig i forbindelse med regjeringens arbeid med grønne anskaffelser.»

sjon av batterier for elektrisk transport kjøpt inn gjennom offentlige innkjøp. Dette skal skje så raskt som mulig i forbindelse med regjeringens arbeid med grønne anskaffelser.»

2.5 Bølge- og tidevannskraft

Komiteen viser til at det ligger et potensial i fornybar energi fra bølge- og tidevannskraft, og mener det må investeres mer i og forskes mer på dette. Komiteen har merket seg at European Energy Forum har estimert at bølgeenergi kan levere 10 pst. av Europas elektriske kraftproduksjon innen 2050. Komiteen har merket seg at SINTEF Energi og SINTEF Ocean fra 2021 deltar i et europeisk samarbeidsprosjekt som vil demonstrere neste generasjons testmetodikk for bølgekraftomformere, også kalt Power Take Offs.

2.6 Havvind

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at Norge har svært gode forutsetninger for å satse på havvind i stor skala. Vi har store tilgjengelige arealer, Europas beste vindressurser og relevant teknologi og kompetanse fra dagens aktivitet på sokkelen. Flertallet mener en stor satsing på havvind vil ha betydelige industrielle ringvirkninger langs hele kysten.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen vil legge til rette for en storstilt utbygging av havvind i Norge, som vil bidra til økt produksjon av kraft på sokkelen. Dette vil bidra til satsingen på elektrifisering på sokkelen og på land. Dette flertallet har merket seg at regjeringen legger til rette for å realisere de første 1 500 MW med bunnfaste installasjoner fra Sørlege Nordsjø II med tilknytning bare til Norge. På Utsira Nord vil det bli lagt til rette for industriell utvikling og innovasjon innen flytende havvind, som har stort potensial i Norge og kan gi både industrielle muligheter og nødvendig økt kraftproduksjon. Dette flertallet viser til at tilgang til nytt areal og forutsigbare rammebetingelser er viktige forutsetninger for etablering av en havvindnæring i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er avgjørende å legge til rette for tilgang på rikelig med fornybar kraft i Norge, slik at vi også i framtiden har et fortrinn for norsk industri og verdiskaping i hele landet. I denne sammenheng viser disse medlemmer til at første fase av Sørlege Nordsjø II bare skal knyttes til Norge, og at videre plan for Sørlege Nordsjø II vil bli utarbeidet når NVE har levert sin utredning av alternative nettløsninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig

Folkeparti viser til at regjeringen i februar 2022, etter flere måneder med intern strid, besluttet å skyve på beslutningen om hybridkabler. Beslutningen førte til at Sørlige Nordsjø II ble delt inn i to faser, hvor første fase på 1 500 MW skal bygges med en radial kraftkabel kun inn til Norge. Disse medlemmer viser til at regjeringen har gitt NVE og Statnett i oppdrag å utrede om det bør kobles på hybridkabler i fase to av utbyggingen. Denne gjennomgangen skal være ferdig høsten 2022. Disse medlemmer mener at i lys av energisituasjonen som har oppstått i kjølvannet av krigen i Ukraina, bør denne gjennomgangen forseres.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet har merket seg at regjeringen har varslet at de om kort tid vil fremme en lovendring og fastsette det øvrige rammeverket for tildeling av arealer. Etter at det er tildelt areal, vil selskapene som har fått eksklusiv rett til å utvikle prosjekter, kunne søke om konsesjon for produksjon av vindkraft til havs.

I tillegg har regjeringen varslet at de vil legge til rette for etablering og utvikling av test- og pilotanlegg for energiproduksjon til havs.

NVE har allerede fått i oppdrag å identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs. Deretter må en konsekvensutredning gjennomføres før nye områder kan åpnes. Basert på områdene som identifiseres i en slik utredning, har regjeringen varslet at de vil legge til rette for gjentatte runder med åpning av areal for fornybar energiproduksjon til havs og dermed en langsiktig satsing på havvind framover. I tillegg til at NVE skal identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs, vil de også se på om det er hensiktsmessig å øke arealutnyttelsen i de områder som allerede er åpnet. Disse medlemmer mener at dette vil skape en forutsigbarhet også for næringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at da Meld. St. 36 (2020–2021) ble lagt frem i juni 2021, varslet regjeringen Solberg at NVE skulle sette ned en direktoratsgruppe som skulle identifisere nye arealer til havs og gjennomføre en ny konsekvensutredning. Disse medlemmer mener det er synd for fremdriften i havvind-satsingen at det tok lang tid for dagens regjering å følge opp dette, ettersom arbeidet er ventet å ta to til tre år.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at forutsigbar tildeling av nytt areal er svært viktig for leverandørkjeden som skal dimensjonere sine virksomheter i tråd med forventet fremtidig aktivitet og gjøre investeringer i fysisk infrastruktur og kompetanse. Disse medlemmer mener det må være et tydelig mål at det lyses ut 3 GW ny havvind hvert år fra 2025, og at dette vil bidra til å synliggjøre Norges ambi-

sjoner og sikre industrielle ringvirkninger i Norge. Disse medlemmer påpeker samtidig viktigheten av å ha god dialog med fiskerinæringen når nye områder skal bygges ut, og at utlysningene skal ta hensyn til viktige miljøverdier, fiskeriene, viltlevende arter og sjøfugl.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen slår fast at de vil arbeide for å effektivisere konsesjonsprosessen og korte ned tiden fram mot bygging av havvind, slik at de første havvindprosjektene kan være i drift før 2030. Disse medlemmer merker seg at regjeringen vil gi unntak fra bestemmelsene om åpning av areal der det er grunnlag for det, og ellers underlegge slike prosjekter en rask og effektiv saksbehandling. Bl.a. at aktørene kan sende inn konsesjonssøknad og detaljplan samtidig, og at disse behandles samlet av Olje- og energidepartementet, er ett av flere tiltak regjeringen vurderer.

Disse medlemmer viser til brev til komiteen fra olje- og energiministeren datert 2. mai 2022, hvor det redegjøres for arbeidet med å forberede oppstart av forundersøkelser, og at regjeringen la frem forslag til tilleggsbevilgning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Rødt, viser til at Olje- og energidepartementet har gjennomført en høringsprosess av veilederen for arealtildeling, konsesjonsprosess og søknader for vindkraft til havs, i tillegg til forslag til endringer i havenergilova og havenergilovforskrifta 12. juni 2021. Flertallet viser til at det kom inn over 150 hørings svar, at det ble tydelig adressert i høringsinnspillene at det er behov for avklaringer om organisering og utvikling av nett til havs, og at det vil bli vurdert om det er mulig å effektivisere konsesjonsprosessen. Flertallet viser til at regjeringen snarest må komme med en oppdatering av veilederen for havvind når disse forholdene er avklart.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen har satt et mål om å legge til rette for en storstilt satsing på havvind gjennom en ambisiøs nasjonal strategi for havvind, som blant annet inkluderer satsing på norsk leverandørindustri, et godt regelverk og utvikling av nettinfrastruktur på norsk sokkel. Disse medlemmer viser til at regjeringen den 11. mai 2022 presenterte en ny ambisjon om arealtildeling fram mot 2040 for 30 000 MW havvindproduksjon i Norge. Dette er en sum som tilsvarer nesten like mye kraft som vi produserer i dag. Med denne ambisjonen går vi fra de to havvindmøllene som er i drift i dag, til om lag 1 500 havvindmøller. Målet er å åpne et samlet areal på om lag 5–6 ganger Sørlige Nordsjø II, eller ca. 1 pst. av nor-

ske havområder. Disse medlemmer mener at regjeringen nå legger til rette for en storstilt utbygging av havvind i Norge som vil kunne gi betydelig mer kraft til folk og bedrifter i framtiden. Med gunstige havområder, arbeidsfolk med verdensledende kompetanse innen offshoret teknologi og et godt samarbeid mellom stat og næringsliv har Norge alle forutsetninger for å lykkes. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil utrede grunnrente på havvind, og at norske lønns- og arbeidsvilkår vektlegges når havvind bygges ut.

Disse medlemmer viser til at det legges opp til en trinnsvis tildeling av areal. For hvert nytt areal skal regjeringen vurdere hvilke nettløsninger som er mest gunstige, og sameksistens med andre næringer for å ivareta hensyn til natur og miljø. Ved hver enkelt konsekvensrunde gjøres grundige vurderinger av virkningen på det norske kraftsystemet. Målet med utbyggingen er at vi skal sikre folk og bedrifter rikelig med rimelig kraft i årene som kommer. For å oppnå dette må havvindsatsingen skje i hele landet.

Disse medlemmer viser til at gjennom revidert nasjonalbudsjett vil regjeringen foreslå å gi en tilleggsbevilgning på 70 mill. kroner som skal brukes til forundersøkelser på Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord allerede i sommer, slik at aktørene som tildeles konsesjon, kan komme raskere i gang. I tillegg foreslås det å bevilge 10 mill. kroner til Havforskningsinstituttet til økt kunnskap som grunnlag for lokalisering av havvind og havbruk til havs i revidert nasjonalbudsjett. Satsingen skal frembringe kunnskap om effekter på miljø og økosystemer og legge til rette for sameksistens med andre næringer.

Disse medlemmer viser til at det norske kraftnettet ikke vil kunne håndtere en så stor mengde kraft som ambisjonen på 30 000 MW havvindproduksjon utgjør. Derfor er det en forutsetning at betydelige deler av den produserte kraften vil gå til andre land. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil vurdere kabler med toveis kraftflyt, radialer til Europa og radialer til Norge for hver utlysning, og at det er NVE og Olje- og energidepartementet som vil utrede konsekvenser av alternativene. Selv om Norge vil ha stort behov for mer kraft, vil en utbygging tilsvarende 30 000 MW gi oss langt mer kraft enn vi har behov for selv. Derfor skal en del av kraften eksporteres til landene rundt. Med dette vil Norge også kunne gi et viktig bidrag til den omstillingen Europa er avhengig av for å klare overgangen til fornybar kraft.

Disse medlemmer minner om at høsten 2021 var det kun bygget ut to flytende havvindmøller i Norge. Arealet som det nå planlegges å tildele, vil tilsvare kraft fra om lag 1 500 vindmøller. I 2010 ble havenergiloven vedtatt, og NVE utarbeidet et forslag til utredningsområder for havvind der 15 mulige områder ble identifisert. I 2012 utarbeidet NVE en strategisk konsekvensutredning

for havvind. I årene etter dette sto havvindsatsingen stille, og ikke før i 2018 ble NVE bedt om å vurdere om det har skjedd endringer som påvirker den strategiske konsekvensutredningen for havvind fra 2012. Disse medlemmer viser derfor til at regjeringens annonserte havvindsatsing er et taktskifte i norsk politikk.

Havvindsatsingen vil bli et viktig grunnlag for arbeid og oppdrag for leverandørindustri langs hele kysten, som vil kunne bygge en ny næring på skuldrene av den vi har i dag. Disse medlemmer vil understreke at Norge som en energinasjon har en lang historie med å forvalte våre felles ressurser til det beste for fellesskapet og sikre arbeidsfolk og deres rettigheter. Dette grunnlaget er det viktig å bygge videre på for en ny industriutvikling.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at da regjeringen Solberg forlot regjeringskontorene i oktober 2021, lå det meste klart for en stor utbygging av havvind i Norge. Utsira Nord og Sørliche Nordsjø II ble åpnet av regjeringen Solberg i 2020, og det meste lå til rette for å utlyse konkret areal i disse to områdene i starten av 2022. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Solberg allerede i juni 2021 varslet at NVE skulle sette ned en direktoratsgruppe som skulle identifisere nye arealer for havvind og gjennomføre en ny konsekvensutredning. Disse medlemmer merker seg at dette først ble operasjonalisert våren 2022. Disse medlemmer er skuffet over at ambisjonene for Sørliche Nordsjø II er skjøvet ut i tid, og at arealene er delt opp i to faser. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg bevilget 2,3 mrd. kroner i støtte til Hywind Tampen, verdens største flytende vindkraftverk, som skal deelektrifisere Snorre- og Gullfaksplattformene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at neste tildeling av havvindareal etter Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord i nye områder skjer senest i løpet av 2025. Stortinget ber om at dette er en større utlysning som legger til rette for skalering og teknologiutvikling og nye industrielle muligheter og at utlysningen sikrer god sameksistens og tar hensyn til viktige naturverdier.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utlyse og tildele areal på Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II i løpet av 2023.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre jevnlige tildelinger av nytt areal for havvind, for å nå målet om tildeling av areal tilsvarende 30 GW innen 2040.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i lys av erfaringer og evalueringen som gjøres fra de første tildelingene, vurdere å fastsette et delmål for arealtildeling innen 2030.»

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber om at det mellom hver tildeling gjennomføres en evaluering for å belyse effekter på det norske kraftnettet, sameksistens, industriutvikling i Norge og miljøeffekter.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at det i norske havområder er teoretisk mulig å produsere 100 ganger mer havvind enn det som produseres fra det norske vannkraftsystemet. Det vil kreve rundt én pst. av norske havområder, ca. 70 x 70 km, å installere 30 GW havvind, noe som nesten tilsvarende den installerte effekten fra norsk vannkraftproduksjon i dag (33 GW).

Disse medlemmer viser til at flere land i vår region har store ambisjoner innen havvind, og at det er avgjørende at de norske ambisjonene er tilsvarende høye dersom vi skal unngå at industrielle ringvirkninger havner i andre land med dårligere forutsetninger enn oss.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er bred enighet blant havvindaktørene på sokkelen om at det er nødvendig med hybridkabler for å sikre lønnsomhet og tilstrekkelig utbygging av nye havvindparker. Disse medlemmer viser til at hybridkabler må innrettes på en slik måte at de bidrar til netto økt kraftflyt i Norge og en lavere kraftpris for norske forbrukere, industri og næringsliv over tid.

Komiteens flertall medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber om at regjeringen ved valg av nettløsning til havs som innebærer tilknytning til det norske kraftsystemet, skal anleggets tekniske utforming sikre nasjonale interesser, herunder forsynings sikkerhet og rimelige kraftpriser til husholdninger, industri og næringsliv.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvikle havvind på norsk sokkel med forbindelse til og i samarbeid med landene rundt Nordsjøen, der hybridkabler innrettes slik at de bidrar til netto økt kraftflyt til Norge og lavere priser til norske forbrukere, industri og næringsliv over tid.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvikle havvind på norsk sokkel der hybridkabler kun kan benyttes dersom de bidrar til netto kraftflyt til Norge og en lavere pris for norske forbrukere.»

Komiteen mener samtidig at det er avgjørende med god sameksistens mellom ulike brukere av norsk sokkel, herunder fiskeri, og at utbyggingen skjer på naturens premisser og med god kunnskap om miljøkonsekvensene av utbyggingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener det er avgjørende at det sikres god miljøkartlegging, grundige konsekvensanalyser og tilstrekkelige midler til forskning for at havvindsatsingen skal lykkes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne understreker at Norge har forpliktet seg til 30 pst. vern av norske havområder, og mener at naturmangfoldloven bør gjelde hele den norske økonomiske sonen.

Disse medlemmer mener det er viktig at havvindutbyggingen ikke deler opp viktige leveområder eller trekkområder for truede arter. Før konsesjonsprosessene starter, bør det defineres hvilke områder det ikke skal bygges havvind i. Dette er spesielt viktig for særlig verdifulle og sårbare områder (SVO-områder). Man må sikre en havvindutbygging som er i tråd med den nye marine verneplanen og den kommende handlingsplanen for sjøfugler.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at det i Meld. St. 36 (2020–2021) ble

opprettet et samarbeidsforum for havvind med 50 representanter fra energisektoren, fiskerinæringen og leverandørindustrien for å samle, styrke og synliggjøre næringen. I tillegg skal samarbeidsforumet se på sameksistensen med eksisterende næringer. Flertallet viser til at samarbeidsforumet skal bidra til at utbygging av havvind skjer på en god måte, og flertallet merker seg at regjeringen har innkalt til et nytt møte i samarbeidsforumet i slutten av mai 2022.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest, komme med en oppdatering av veilederen for havvind som har vært på høring.»

«Stortinget ber regjeringen snarest fastsette tidspunkt for prekvalifisering for å delta på utlysningene knyttet til Utsira Nord og Sørlike Nordsjø II.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel skaper betydelig industriutvikling og arbeidsplasser i Norge.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel har vesentlig bedre natur- og miljøregnskap enn tidligere energiprojekter i Norge. Utbygging og drift skal gjøres på en måte som sikrer svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lyse ut nytt areal for havvind tilsvarende om lag 3 GW hvert år fra 2025. Utlysningene skal ta hensyn til viktige miljøverdier, fiskeriene, viltlevende arter og sjøfugl. Dette kommer i tillegg til de 4,5 GW som allerede er varslet på Sørlike Nordsjø II og Utsira Nord, slik at minimum 20 GW skal være lyst ut i 2030.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for 6 000 MW på Sørlike Nordsjø II, fordelt på 3 000 MW i fase I og 3 000 MW i fase II.»

«Stortinget ber regjeringen effektivisere konsekvensprosessen for havvind, blant annet ved at konsekvensøknad og detaljert plan sendes inn samtidig og behandles parallelt.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke bevilgningen til forskning på miljøkonsekvensene av havvindutbygging på norsk sokkel.»

Komiteens flertall medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, peker på at det for Sørlike Nordsjø II er åpnet mulig kapasitet på 3 000 MW. Det er ikke utredet hvorvidt en eventuell åpning for utvidet kapasitet på opp mot 6 000 MW på Sørlike Nordsjø II vil være forenelig med hensyn til sameksistens mellom havvind, fiskeri og annen marin næringsaktivitet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike støtteordninger og virkemidler som kan være utløsende for å få igangsatt prosjekter for flytende havvind, deriblant differansekontrakter.»

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fortsette å legge til rette for at Norge skal ha ledende testsentre for flytende havvind, som Marine Energy Test Centre (Metcentre), for å utvikle verdensledende kompetanse i norsk industri.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til eget forslag om et hurtigspor for havvind i tilknytning til petroleumsinstallasjoner. Disse medlemmer kommer likevel til å stemme for forslag som nevnt nedenfor subsidiært.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å stille krav om delelektrifisering av offshoreinstallasjoner gjennom mobile vindturbiner der det er egnet og komme tilbake i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2023, for å komme raskt i gang med havvindutbyggingen og som en komplementær løsning på lengre sikt.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det i dag er forskriftsfestet at operatører skal utrede elektrifisering med kraft fra land. Dette er lite hensiktsmessig. For å få forgang i elektrifisering med flytende havvind vil forslagsstillerne at alle operatørene på sokkelen skal utrede elektrifisering med flytende havvind raskt. Dette vil bidra til å skape betydelig etterspørsmål. Forhøyet CO₂-avgift på sokkelen bidrar til lønnsomhet i utbygging, men det kreves trolig flere virkemidler.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at dette er et arbeid som må følges opp i det videre arbeidet med en satsing på havvind.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om elektrifisering av offshoreinstallasjoner gjennom mobile vindturbiner der det er egnet, for å komme raskt i gang med havvindutbyggingen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at havvind kan bidra til å redusere behovet for kraft fra land, enten på enkeltfelt eller som deelektrifisering i områdeløsninger. I enkelte tilfeller kan havvind, i kombinasjon med gassturbiner, være den beste løsningen der kraft fra land ikke er aktuelt. På Brage vurderer Wintershall Dea å knytte flytende havvindheter til eksisterende installasjoner for olje- og gassproduksjon. To 11 MW-store vindturbiner på flytere, oppanket rundt to kilometer fra Brage-plattformen, vil erstatte om lag 60 pst. av kraftbehovet for Brage, som i dag genereres av gassturbiner. Disse medlemmer mener at havenergiloven gir muligheter for effektiv prosjektutvikling fordi direktekoblet havvind åpner for konsesjonsfritak. Disse medlemmer mener den fleksibiliteten slike selvstendige konstruksjoner gir, ved at de kan gjenbrukes på ulike lokasjoner, skaper flere nye muligheter. Konsepter med direkte tilkoblet havvind til offshoreinstallasjoner bør vurderes i relevante prosjekter.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen starte tidlig myndighetsstyrt kunnskapsinnhenting og gi oppdrag om å starte prosessen med utredningsstudier av miljøkonsekvenser knyttet til havvindutbygging umiddelbart.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lovfeste at Statnett skal eie eventuelle hybridkabler, sammen med de tilknyttede lands TSOer.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Statnett får hele flaskehalsinntektene, delt med de tilknyttede lands TSOer.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det er behov for en helhet i planlegging av bruk av områder til havs, både for å kunne ta hensyn til ulike bruk, naturmangfold, og klima, for å unngå konflikter og for å sikre at utbyggingen skjer på de riktige stedene, i tråd med kunnskap og helhetlige vurderinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at forvaltningsplanene er et viktig verktøy for å gjennomføre en helhetlig og økosystembasert forvaltning i norske havområder. Her blir hensynet til natur, miljø og sameksistens vurdert i en helhetlig sammenheng hvor de ulike interessene vurderes ut ifra miljøbelastning, biologisk mangfold og førevar-prinsippet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å etablere marine arealplaner for havvind, som en del av de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder, som skal oppdateres i 2024.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre god miljøkunnskap for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind. Oppsummering og kartlegging skal starte i 2022, og resultatene skal legges til grunn for utlysning av områder samt for natur- og miljøkrav til utbygging og drift.»

Flertallet viser til viktigheten av å legge til rette for helhetlig forvaltning og sameksistens mellom ulike havnæringer. Flertallet viser til at havnæringene, slik som havvind, karbonlagring under havbunnen (CCS), grønn skipsfart, bærekraftig sjømatproduksjon, dyrking av tang og tare og naturbaserte løsninger for bin-

ding av karbon, vil spille en avgjørende rolle på vei mot både 2030- og 2050-målene for utslippskutt. En viktig forutsetning er imidlertid at det sikres en forutsigbar tilgang på arealer, spesielt til de nye havnæringene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at Norge har lang erfaring med å legge til rette for ulike næringer i våre havområder, særlig mellom fiskeri, petroleumsvirksomhet og skipstrafikk. I havområdene fra én nautisk mil utenfor grunnlinjen er det statlige myndigheter som planlegger og avklarer arealbruken gjennom sektorregelverk for de ulike næringene og de helhetlige forvaltningsplanene for havområdene. Forvaltningsplanene er både et verktøy for å tilrettelegge for verdiskaping, og for å opprettholde miljøverdiene i havområdene. Det kunnskapsgrunnlaget som framkommer gjennom Faglig forum, som ledes av Miljødirektoratet, er helt avgjørende for en helhetlig og økosystembasert havforvaltning. Dette flertallet viser til at forumet har ansvar for å utarbeide det samlede faglige grunnlaget for oppdateringer og revideringer av forvaltningsplanene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at Faglig forum nå forbereder det faglige grunnlaget som skal benyttes i den nye forvaltningsplanen for havområdene som kommer i 2024. Dette faggrunnlaget skal være klart våren 2023. I en fersk rapport fra Overvåkingsgruppen under Faglig forum oppdateres kunnskap om status for miljøpåvirkning og forurensing i de norske havområdene Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen med Skagerrak. Forskere ved norske institusjoner har oppsummert resultater fra overvåking av forurensning i luft, sedimenter, flere arter av fisk og skaldyr, sjøfugl og sjøpattedyr. Rapporten viser at det er mindre miljøgifter i norske havområder enn før, men at miljøgifter som PCB og kvikksølv ikke forsvinner fra næringskjeden selv om tilførselene går ned. Rapporten er en del av det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen for havområdene som vil bli klar i 2024.

Faglig forum har også ansvaret for å overvåke «Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)» i norske havområder. Arbeidsgruppen har nylig foretatt en gjennomgang av miljøverdier og grenser i eksisterende SVO og fremmer forslag til nye SVO-områder. I forvaltningsplanene for alle de norske havområdene, dvs. Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet og Nordsjøen/Skagerrak, er det identifisert SVO-områder som har vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet og den biologiske produksjonen i havområdet, ofte også utenfor områdene selv. SVO-er gir ikke direkte virk-

ninger i form av begrensninger for næringsaktivitet, men signaliserer viktigheten av å vise særlig aktsomhet i disse områdene hvor føre-var-prinsippet legges til grunn for næringsaktiviteter.

Flertallet viser til at i forbindelse med Meld. St. 29 (2020–2021) Heilskapelig nasjonal plan for bevaring av viktige område for marin natur, legges det til grunn at Norge skal være et foregangsland når det gjelder helhetlig og økosystembasert forvaltning av havområdene våre, og at vi skal ta vare på naturmangfoldet som gir grunnlag for å utnytte ressursene bærekraftig. Derfor mener flertallet det er avgjørende at det etableres gode systemer gjennom forvaltningsplanene for våre havområder i forbindelse med havvindutbygging. All tilgjengelig kunnskap om miljøeffekter av havvind skal kartlegges grundig for alle deler av havmiljøet i områder som er eller kan bli aktuelle for norsk havvind. Denne kunnskapen og kartleggingen skal inngå som en del av Faglig forum sitt arbeid med å oppdatering av forvaltningsplanene for våre havområder i 2024.

Flertallet viser til at det er gjeldende sektorregelverk som ligger til grunn for regulering av aktivitet i havområdene. Tildeling av arealer gjøres for flere aktiviteter gjennom konsesjons- og tillatelsesregimer. For havbruk til havs er det sendt på høring et forslag til konsesjonsregime. For petroleumsvirksomheten fastlegges det områdespesifikke rammer i forvaltningsplanene.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne, og Kristelig Folkeparti, viser til at det skal utarbeides næringsplaner som skal inneholde felles overordnede prinsipper for statens tildeling av arealer til havs og sameksistens mellom næringene. Prinsippene skal skape større forutsigbarhet og bedre tilliten og samspillet mellom statlige aktører og næringer. Det skal sees hen til prinsippene i arealprosesser før utlysning av konsesjoner og tillatelser. Dette vil bidra til gode prosesser for næringsutvikling som ivaretar bærekraftige havområder. Prinsippene kan omfatte krav om / retningslinjer for involvering av aktører i berørte havnæringer og andre berørte aktører i tidlig fase, krav/retningslinjer om dialog underveis i utviklingsprosjekter som har berøringspunkter mot andre aktører, eller samfunnsøkonomiske, distriktpolitiske og miljømessige hensyn som skal følges opp og rapporteres på av næringene. Prinsippene må være fleksible for å håndtere en dynamisk nåsituasjon, den forventede utviklingen og ukjente faktorer. Prinsippene bør derfor sette rammer og skape forutsigbarhet, men ikke strenge føringer for hvor næringene kan operere. Slike føringer kan redusere næringenes evne til å være innovative og til å finne fleksible løsninger.

Dette flertallet mener det trengs klare rammer for planlegging av arealbruk til havs. Koordinering av sektorprosessene er god i dag, men det stilles i utgangspunktet veldig få krav til høring og involvering av andre interesser. I forbindelse med næringsplanene bør det sees på muligheter for å styrke involveringen av andre interesser. Erfaringen fra sameksistensarbeidet mellom fiskeri- og petroleumsnæringen vil være særlig aktuelt i den forbindelse. Målet er å sikre enhetlige prosedyrer og sammenlignbare vurderinger på tvers av sektorprosesser, som kan bidra til nasjonal konsensus om hovedprinsippene i arealpolitikken til havs og den overordnede disponeringen av havarealene.

I stortingsmeldingen om helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene (Meld. St. 20 (2019–2020)), ble det vist at det var behov for en helhetlig gjennomgang av alle SVO-ene i de norske havområdene, og at en slik gjennomgang av miljøverdi og sårbarhet for alle SVO-ene skal slutføres i løpet av 2021. En tverrfaglig ekspertgruppe med deltagere fra åtte forskningsinstitusjoner, ledet av Havforskningsinstituttet, har gjennomført første del av miljøverdivurderingene. Resultatene fra dette arbeidet presenteres i denne rapporten. Tidsplanen er nå justert, men hele gjennomgangen, inkludert andre og tredje del av denne oppgaven som omfatter sårbarhetsvurdering og beskrivelse av næringsaktivitetene innenfor de særlig verdifulle områdene, skal være gjennomført i løpet av våren 2022.

Dette flertallet viser til at det skal utarbeides næringsplaner for havområdene som skal inngå i rammen av forvaltningsplanene, og som skal bidra til god sameksistens og sambruk av havarealer mellom nye og eksisterende næringer. Arealtilgang må samtidig ta hensyn til bevaring av viktige områder for marin natur, naturbaserte løsninger for karbonbinding og blå skog.

På denne bakgrunn fremmer komiteen følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at forvaltningsplanen for norske havområder bidrar til å samle og oppsummere tilgjengelig kunnskap om miljøeffekter av havvind, og bidra til grundig kartlegging for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind. Relevant kunnskap legges til grunn og skal benyttes ved utlysning av områder samt for natur- og miljøkrav til utbygging og drift.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det er nødvendig med ny fornybar kraft. Flytende havvind koblet til olje- og gassinntallasjoner kan redusere behovet for å tappe fastlandet for kraft og kutte betydelige utslipp på sokkelen. Det haster også minst like mye med omstilling av norsk leverandørindustri, som er tungt ek-

sponert mot olje og gass. Vi mener derfor at det må settes i gang med et hurtigspor for flytende havvind.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at flytende havvind er en enestående industriell mulighet. Problemet er at flere land er langt foran Norge i utviklingen av verdikjeder for flytende havvind. Den nyeste tildelingsrunden i Skottland stod alene for 14 GW flytende havvind. Sammenlignet med det utgjør planene for Utsira Nord 1,5 GW – de eneste planene for flytende havvind i Norge – svært lite.

Selv uten det store hjemmemarkedet kan man bygge en verdensledende verdikjede knyttet til flytende havvind med storstilte eksportmuligheter på sikt, men da må det skje raskere enn ved ordinært løp for konsesjonsprosess for havvind. Disse medlemmer vil derfor foreslå å bruke oljekonsesjonene til å gi tillatelser til å bygge ut flytende havvind koblet til oljeplattformene. Dette er allerede utprøvd teknologisk og regulatorisk gjennom Hywind Tampen.

Disse medlemmer vil peke på at for effektiv bruk av oljekonsesjonene til å gi slike tillatelser, må myndighetene aktivt legge til rette for det. Dette gjelder en tydelig avklaring av hvilke prosesser som gjelder. Det må for eksempel tydeliggjøres hvilke krav til konsekvensutredninger som gjelder, og kravene må utformes slik at søknadsbehandlingen blir rask. Det må også tilrettelegges for grundig involvering av fiskeriinteressene på en måte som sikrer at det ikke gis tillatelser som svekker fiskeriene og viltlevende marine arter. Ikke minst må myndighetene ta initiativ overfor sektoren og fremme løsningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det i lengre tid har blitt jobbet med planlegging og tilrettelegging for utbygging av havvind i Norge. Det er stor interesse fra industrien for etablering av både flytende og bunnfast havvind i Norge, og det er viktig at det gis rammebetingelser som kan sikre at norsk leverandørindustri skal kunne ta en posisjon i en fremtidig stor og viktig eksportnæring for Norge. Disse medlemmer viser til at vi har mye kompetanse og erfaring fra petroleumsbransjen som vil være et konkurransefortrinn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Venstre, og Miljøpartiet De Grønne viser til at bunnfast havvind regnes som kommersielt lønnsomt, mens flytende havvind fremdeles er umoden. Av de to arealene som er frigitt til havvind, regnes Sørøstlige Nordsjø II som et felt for bunnfast og Utsira Nord for flytende. Sørøstlige Nordsjø II har en beliggenhet som gjør det naturlig å eksportere kraftproduksjonen til Storbritannia eller til kontinentet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt er svært skeptiske til de store urealistiske målsettinger fra flere partier om kraftproduksjonen fra havvind og at alle utfordringer rundt manglende kraftoverskudd og høye priser løses med etablering av havvind. Det er mange år frem i tid før havvind vil kunne levere kraft til Norge, og produksjonsprisen på havvind er langt høyere enn produksjonsprisen på land.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne er også opptatt av at det samtidig er viktig å ta hensyn til andre interesser på havet som fiske og sjøtransport. Etablering av vindparker på havet må ikke gå på bekostning av fiske- og fuglebestander, fiskeri eller fremkommeligheten på havet. Konesjoner skal ikke gis stykkevis og delt, men etter grundige helhetlige planer.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tildele havvindkonesjoner med kvalitative krav og at de skal sikre norsk innhold i kontraktene.»

«Stortinget ber regjeringen om at det ikke gis konesjoner for havvind stykkevis og delt, men etter grundige helhetlige planer som ivaretar fiskebestanden, fuglebestanden, og fremkommelighet på havet.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, mener det er et stort behov for å styrke det tverrfaglige kunnskapsgrunnlaget for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag innenfor bærekraftige rammer. Flertallet viser til at en satsing på havvind er mer enn bygging av turbiner. Det må tas hensyn til ressurskartleggingen (vindforholdene), plasseringen av vindparker i henhold til dette, ulike miljøaspekter og andre konsekvenser i forbindelse med både konesjoner, utbygging og drift. For å få dette til mener flertallet at vi må satse på bred forskning og relevant utdanningstilbud innen havvindenergi, både ved ordinære studietilbud og etterutdanning.

Flertallet viser til behovet for et kunnskapssenter for den tverrfaglige forskningen, og viser i denne sammenheng til Bergen Offshore Wind Centre (BOW). Senteret har utgangspunkt i de sterke åtte fagmiljøene innen meteorologi og juridiske problemstillinger ved Universitetet i Bergen (UiB), men involverer nå også geologi (havbunnskartlegging), biologi, fysikk og teknologi, og informatikk (optimalisering).

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk

Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, vil videre vise til et initiativ fra 13 ulike aktører som er oversendt komiteen. De som står bak, er Norwea, WWF Verdens Naturfond, Greenpeace Norge, Den Norske Turistforening, Norsk Friluftsliv, Natur og Ungdom, Norges Jeger- og Fiskerforbund, ZERO, BirdLife Norge, Sabima, Forum for utvikling og miljø, Naturvernforbundet og Vårgrønn. De ber om at det blir enighet om følgende politikk:

- «Det bevilges mer midler til naturforvaltning, naturkartlegging, miljøkonsekvensutredninger, og både grunnforskning og anvendt forskning for å bedre forstå effektene av vindkraft til havs på hele økosystemer.
- Forvaltningsplanene for norske havområder styrkes som verktøy for helhetlig styring og blir tydeligere på samordning av sektorprosesser. Utvikling av havvind forutsetter i tillegg grundige, strategiske konsekvensutredninger.
- Staten tar ansvar for å utføre tidlige miljøkonsekvensutredninger/forundersøkelser før konesjon er tildelt, der de relevante og prosjektspesifikke kostnadene senere kan belastes selskapet som får konesjon.
- Utbygging av havvind ikke ødelegger viktige leveområder og trekkruter, særlig for truede arter.
- Konesjonssystem som tar sikte på at vi skal bygge en næring som er ledende på bærekraft, og stiller krav om lavest mulig miljø-, natur-, og klimaavtrykk gjennom hele livsløpet til havvindparken. Tildelingene må premiere utbyggere som tar i bruk nye og innovative bærekrafts- og naturløsninger.
- Utbyggingen i Nordsjøen og på Utsira Nord brukes til å forske på områdene hvor vi i dag har lite eller mangelfull kunnskap om havvindturbiners påvirkning på livet i havet.»

Dette flertallet er enige i disse bekymringene, og peker på en del av forslagene som er fremmet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avklare regulatoriske forhold i petroleumsløven, havenergiløven og energiløven, slik at disse ikke er til hinder for etablering av havvind for direkte elektrifisering av petroleumsinstallasjoner.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er behov for en helhet i planleggingen av bruk av områder til havs, for å kunne ta hensyn til naturmangfold, fiskerier og for å unngå konflikter mellom ulike interesser. Det er en rekke områder som er definert som særlige verdifulle og sårbare områder (SVO) i forvaltningsplanene for norske hav-

områder. Disse områdene må utredes med tanke på marint vern etter naturmangfoldloven innen det eventuelt åpnes for annen bruk av områdene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest utrede områder som er definert som særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i forvaltningsplanene for norske havområder, for marint vern etter naturmangfoldloven, og at det ikke igangsettes ny aktivitet i disse områdene innen de er utredet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag.

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at utbygging av havvind ikke skal ødelegge viktige leveområder og trekkruer for noen arter.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan petroleumsnæringen på norsk sokkel best kan bidra i satsingen på havvind i Norge på en måte som legger til rette for elektrifisering av sokkelen ved utforming av krav om nullutslippsløsninger på nye petroleumsinstallasjoner og identifisere om eventuelle regulatoriske forhold i havenergiloven er til hinder for etablering av havvind for direkte elektrifisering av petroleumsinstallasjoner.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen bidra til å realisere prosjekter i de første tildelingsrundene blant annet gjennom å etablere egnet regime for risikoavlasting og statsstøtte dersom det er behov for dette. Ulike modeller skal i den sammenheng vurderes, herunder en modell med differansekontrakter knyttet til kraftprisen for utbygging av havvind etter havenergiloven i tildelte områder. Det er et mål å velge en ordning som minimerer kostnadene ved realisering av prosjektet.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å endre forskrift og retningslinjer slik at også andre utslippsreduserende tiltak må vurderes i tillegg til kraft fra land.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at Statnett skal stå som motpart for differansekontrakten fra staten sin side, og bes utrede hvordan dette best kan gjøres.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til all kraftproduksjon medfører naturinngrep, men at kunnskapsgrunnlaget om hvilke effekter vindkraftanlegg kan få for havmiljøet, det biologiske mangfoldet og fiskeriene er særlig svakt. Rødt er et parti for naturen og for bærekraftig næringspolitikk, som brenner for kystfisket og for et sterkt føre-var-prinsipp. Norge har allerede bygd ut mye fornybar kraft, og har enormt rike fiskeressurser langs kysten som riktig forvaltet kan være grunnlag for verdiskaping og bosetting for all tid.

Dette medlem viser til at Havforskningsinstituttet har identifisert en rekke kunnskapshull om potensielle effekter av vindkraftanlegg på det marine økosystemet, som det er viktig at fylles de kommende årene. Rødt går mot å åpne for havvindprosjekter i perioden fram til 2025.

Dette medlem mener at næringspolitikken må rettes inn mot at kompetansen i norsk industri ivaretas og videreutvikles, og at dette er førende for hvordan staten utlyser og tildeler areal, innretter støtteordninger og driver innkjøp. Dette medlem viser til at Rødt fremdeles er det eneste partiet som ønsker å investere deler av SPU i miljøvennlig infrastruktur og industri i Norge.

Dette medlem viser til partiets standpunkt mot havvind, men vil likevel jobbe for føringer som kan sikre at det tas bedre hensyn til natur og fiskerier eller sørge for industriutvikling i Norge, dersom det gjennomføres utbygginger av havvind i Norge.

Dette medlem vil advare mot at såkalte hybridkabler fort kan ende opp som nye utenlandsforbindelser. Norge har allerede stor utvekslingskapasitet til andre land, mer enn landene rundt oss, og kan ved maksimal kapasitet sende halvparten av krafta vi produserer, til EU-land og Storbritannia. Dette medlem viser til at det diskuteres ulike teknologiske løsninger som kan hindre dette, men at det er uklart hva som er gjennomførbart. Det må være et grunnleggende prinsipp at Norge skal ha selvbestemmelse over utformingen på nettet vi knytter oss til.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at både Norge og Europa trenger mye mer fornybar kraft de kommende årene for å utvikle det klimavennlige samfunnet og næringslivet som raskt må erstatte løsningene som i dag skaper stadig mer global oppvarming. Mer fornybar kraft vil gjøre Europa mindre avhengig av importert gass, blant annet fra Russland.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at rapporten «Norge i morgen» (McKinsey, 2022) konkluderer med at en stor norsk havvindsatsing kan skape 36 000 årsverk og gi en verdiskaping på 24 mrd. kroner i Norge innen 2030. Rapporten anslår videre at Norge kan levere tjenester til internasjonale havvindprosjekter tilsvarende omkring 14 pst. av havvindprosjektene i Europa. Premisset er at det lyses ut minst 20 GW havvindprosjekter på norsk sokkel innen 2030.

Disse medlemmer viser til at Norge er forpliktet til å bidra til stans i tap av naturmangfold. Staten må ta ansvar for, og sette som mål fra starten av, at havvind får et positivt naturregnskap. Det er vesentlig at regjeringen starter dette arbeidet umiddelbart, ved å gå gjennom tilgjengelig kunnskap om natur- og miljøkonsekvenser av havvind, og gjennomføre en grundig naturkartlegging av alle aktuelle norske havvindområder.

2.7 Hydrogen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, har merket seg at regjeringen har varslet at de vil legge til rette for et grønt industriløft og presentere et veikart for dette arbeidet våren 2022. Innsatsområder for arbeidet vil være grønne industriprosjekter innen hydrogen, havvind, CO₂-håndtering, batterier, bionæringen og større, grønne prosjekter i eksisterende fastlandsindustri.

Komiteen viser til at hydrogen er en energibærer med betydelig potensial til å redusere utslipp fra en rekke sektorer, dersom den produseres med ingen eller lave utslipp. Det kan bli et betydelig europeisk marked for hydrogen, og Norge har konkurransedyktige og kompetente miljøer som ønsker å bidra til utviklingen. Komiteen har merket seg at regjeringen vil bidra til å bygge opp en sammenhengende verdikjede for hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt. Gitt effektiv bruk av knappe ressurser bør det ikke produseres mer hydrogen i 2030 enn det er behov for.

Komiteen har merket seg at regjeringen vil legge til rette for utviklingen av et marked for hydrogen i Europa blant annet gjennom å delta i relevante samarbeidsfora og -program for hydrogen, regelverksutforming for hydrogen i Europa som EØS-land, forsknings-samarbeid, bilateralt samarbeid med relevante land og gjennom å skape et nasjonalt marked for hydrogen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det gjennom budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti for statsbudsjettet for 2022 ble vedtatt å øke satsingen på forskning og utvikling for hydrogen. I saldert budsjett

2022 økte Stortinget bevilgningene til støtte til infrastruktur og markedsutvikling for hydrogen og hydrogenbaserte produkter som ammoniakk med 120 mill. kroner til totalt 220 mill. kroner. Midlene kanaliseres til Norges forskningsråd. Anvendelsen av midlene skal resultere i en koordinert og samlet satsing på hydrogen langs hele verdikjeden fra forskning til markedsintroduksjon. Flertallet viser til at midlene skal inngå i HEILO-samarbeidet, det vil si de skal ses i sammenheng med andre virkemiddelaktørers satsing på hydrogen, herunder spesielt Enova. Midlene skal også ses i sammenheng med satsingen på hydrogen i andre relevante programmer og budsjettformål i Norges forskningsråd, i første rekke ENERGIX, Climit og de to nye forsknings-sentrene (FME) på hydrogen og hydrogenbaserte energibærere. Forskning og utvikling på batterier dekkes gjennom det store forskningsprogrammet ENERGIX. Prosjektporteføljen i ENERGIX inneholder i dag en rekke batterirelaterte forsknings- og utviklingsprosjekter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Norge har noen forutsetninger som i utgangspunktet legger til rette for produksjon av hydrogen med ingen eller lave utslipp. Det kan gjøres enten gjennom elektrolyse basert på fornybar kraft eller ved reformering av naturgass med CO₂-håndtering som forutsetter tilgang på kraft, naturgass og plass til CO₂-lagring. Hydrogen er en energibærer som på linje med andre energibærere, som bensin og fjernvarme, produseres fra en energikilde. Disse produksjonsprosessene krever energi og medfører energitap. Det gjør at hydrogen er mer kostbart enn å bruke for eksempel elektrisitet direkte.

Disse medlemmer viser til at regjeringen stiller seg bak veikartet for hydrogen slik det ble presentert i Meld. St. 36 (2020–2021), men vil i tillegg, for å bidra til å redusere norske klimagassutslipp, ha en ambisjon om å legge til rette for produksjon av hydrogen med lave eller ingen utslipp for å dekke den nasjonale etterspørselen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen vil bidra til å bygge en sammenhengende verdikjede for hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt slik det er redegjort for i Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021). Det er allerede etablert et virkemiddelapparat som bidrar til utviklingen av produksjon, distribusjon og bruk av hydrogen. Staten bidrar gjennom en rekke virkemidler, blant annet CO₂-avgift og deltakelse i EUs klimakvotemarked, støtte til forskning, utvikling og demonstrasjon, støtte til etablering av knutepunkter og infrastruktur, og gjennom krav i offentlige anskaffelser. Disse medlemmer mener det staten kan gjøre for å bidra til at hydrogenproduksjon kan bli en konkurransedyktig næring i framtiden,

er å sørge for generelle og forutsigbare rammebetingelser.

Det er i dag et stort antall prosjekter i Norge som planlegger å produsere, distribuere og bruke hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp. Prosjektene er spredd over hele Norge, fra Farsund i sør til Berlevåg i nord. Det er stort spenn i selskaper og aktører som har prosjekt under utvikling. De fleste prosjektene mottar støtte fra staten.

Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for etablering av samfunnsøkonomisk lønnsom produksjon av blått hydrogen blant annet gjennom Gassco sin arkitektfunksjon, ved å tildele areal for CO₂-lagring etter lagringsforskriften til interessenter med lagringsbehov og behandle relevante søknader om utbygginger under lagringsforskriften raskt og effektivt. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil bidra i utviklingen av et marked for hydrogen i Europa blant annet gjennom å delta i relevante samarbeidsfora og -program for hydrogen, regelverksutforming for hydrogen i Europa som EØS-land, forskningssamarbeid, bilateralt samarbeid med relevante land og gjennom å skape et nasjonalt marked for hydrogen.

Komiteen mener at Norge har gode forutsetninger for å lykkes med en satsing på hydrogen og ammoniakk. Norsk næringsliv er godt posisjonert til å ta del i et økende marked for hydrogen. Norge har et sterkt næringsliv og gode forsknings- og teknologimiljøer som allerede utvikler og leverer utstyr og tjenester for produksjon, distribusjon, lagring og bruk av hydrogen i ulike sektorer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at norsk næringsliv har ambisiøse mål om å produsere og ta i bruk hydrogen. Eksempelvis har Equinor et mål om 10 pst. markedsandel på hydrogen i Europa i 2035. I tillegg ser vi at flere norske selskaper allerede har ledende posisjoner internasjonalt innen elektrolyse, lagring og brenselceller.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener at Norge har et potensial til å bli en betydelig eksportør av blått og grønt hydrogen til Europa. Dette flertallet viser til at Norge har en sterk maritim sektor som vil ha et stort behov for hydrogen og ammoniakk som drivstoff. Vi har også store industrivirksomheter med ambisjoner om storskala bruk av hydrogen. I tillegg kommer tungtransport som et tredje, viktig segment. Dette flertallet mener Norge bør være en viktig eksportør av energi, og en gradvis økende andel av naturgassressursene kan brukes til å produsere blått hydrogen for eksport til Europa basert på markedsutviklingen og markedsmessig etterspørsel.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at for å sikre at Norge blir et attraktivt land å investere i for aktører i hydrogenmarkedet, er det viktig at Norge setter et ambisiøst produksjonsmål for hydrogen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et produksjonsmål for hydrogen, og virkemidler for å legge til rette for dette målet, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2023.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et produksjonsmål for grønt hydrogen, og virkemidler for å legge til rette for dette målet, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti påpeker at hydrogen vil spille en viktig rolle for å kutte utslippene fra tungtransport. I behandlingen av klimameldingen ble regjeringen bedt om å «sikre utbygging av en helhetlig infrastruktur for null- og lavutslippskjøretøy». Disse medlemmer påpeker at EUs nye forordning om infrastruktur for alternative drivstoff (AFIR) vil inneholde krav til tettheten av hydrogenstasjoner langs hovedveiene. Dette kravet vil også gjelde for Norge. Disse medlemmer mener det må etableres et landsdekkende nettverk av hydrogenstasjoner, med vekt på områder der fyllestasjonene kan betjene flere ulike formål, og mener derfor at Enova må etablere et program for bygging av hydrogenstasjoner i utvalgte hovedkorridorer, med støttemulighet der investeringene ikke er lønnsomme per i dag. I den anledning viser disse medlemmer til utbyggingen av infrastruktur for hurtigladere for elbil, der Enova blant annet måtte gi økonomisk støtte til utbygging av hurtigladere i Troms og Finnmark.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan markedet eventuelt i samspill med statlige myndigheter raskt kan utvikle et landsdekkende nettverk av fyllestasjoner

og knutepunkter for hydrogen for landtransport, sjøtransport og industrielle formål og komme tilbake til dette i revidert statsbudsjett for 2023.»

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i en tilleggsavtale gi Enova ansvaret for etablering av 30 offentlig tilgjengelige fyllestasjoner for hydrogen innen 2026.»

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for stor-skalaproduksjonsanlegg for blått og grønt hydrogen og ammoniakk.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre mener det må sikres like rammevilkår i Norge for produksjon av rent hydrogen og ammoniakk. Derfor er det viktig at produksjonen av blått hydrogen reguleres som landbasert industri, og ikke under petroleumsloven. Videre må naturgassloven gjøres gjeldende for transport av naturgass til fastland-sindustri via rør, ikke petroleumsregelverket.

Disse medlemmer påpeker at blått hydrogen er en ny industri, og mener det er viktig at de behandles på samme vilkår som andre gasskunder. Dette er viktig både i forbindelse med EUs taksonomi og for å sikre prosjektene for blått hydrogen tilgang til finansiering. Dette er også viktig for at aktører skal kunne velge hvilken gass de ønsker å kjøpe, og at det ikke blir instruert til å kjøpe gass underlagt petroleumsloven.

Disse medlemmer mener regjeringen må sørge for like rammevilkår i Norge for produksjon av rent hydrogen og ammoniakk, samt at naturgassloven oppdateres for å sikre at transport av gass til norsk fastlandsindustri anses som nedstrøms.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for like rammevilkår for produksjon av rent hydrogen og ren ammoniakk med naturgass på fastlandet i Norge ved at reglene for fastlandsindustrien skal gjelde for all slik produksjon.»

«Stortinget ber regjeringen om å iverksette naturgassloven i samsvar med EU Direktiv 2009/73 for transport av naturgass til norsk fastlandsindustri slik at transport av gass til norsk fastlandsindustri anses som nedstrøms.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvilken banestrekning som er best egnet for hydrogen i Norge, og ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2023 med en plan for et forsøksprosjekt med bruk av hydrogen på tog.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Stortinget i forbindelse med behandling av Dokument 8:129 (2021–2022) om satsing på hydrogen som energibærer i tog vedtok følgende:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en tidfestet framdriftsplan for å få de gjenværende dieseldrevne jernbanestrekningene over på nullutslippsteknologi.»

På denne bakgrunn fremmer komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvilken av dagens dieselbaserte banestrekninger som er best egnet for et forsøksprosjekt med nullutslippsteknologi og komme tilbake til Stortinget med en plan for et slikt forsøksprosjekt.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det finnes mange ulike områder som kan få en rolle i fremtidig energiforsyning i Norge. Noen eksempler er bioenergi, jordvarme, solceller, og kjerne-kraft. Økt bruk av nye fornybare energikilder kan bidra til å gjøre energibruken mer fleksibel og bidra til økt verdiskaping.

Disse medlemmer mener det er viktig at rammevilkårene for fornybare energiteknologier er teknologinøytrale og stimulerer til mest mulig energi til lavest mulig pris, samtidig som man skal legge til grunn viktige momenter som støy og miljøpåvirkning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en ordning med differansekontrakter som reduserer markedsrisikoen og gjør det lønnsomt for produsenter og brukere å skifte fra grå teknologi til hydrogenteknologi. Ordningen skal sørge for at det realiseres et stort volum med produksjon og bruk av hydrogen i maritim sektor og i industrien, og må senest tre i kraft i løpet av 2023.»

2.8 Energieffektivisering

Komiteen viser til at den mest miljøvennlige energien er den som ikke brukes. I Norge har vi et stort potensial for energieffektivisering, altså å utnytte tilgjengelig energi best mulig. Det er avgjørende for både det norske kraftsystemet og våre klimamål at vi bruker energi effektivt og unngår å bygge ut mer nett og kraftproduksjon enn nødvendig. Det vil spare oss for unødvendige kostnader og naturinngrep.

Komiteen mener at renovering av boligene våre og gjennomføring av tiltak for energieffektivisering vil være attraktivt og lønnsomt for mange. Målet om 10 TWh innen 2030 ligger fast. Imidlertid vil komiteen peke på at flere av tiltakene er kostbare, og mange husholdninger vil derfor være avhengige av gode tilskuddsordninger for å få realisert energieffektiviseringspotensialet i boligen. Komiteen mener det er viktig at regjeringens energieffektiviseringsplan, som skal legges frem i forbindelse med statsbudsjettet for 2023, vektlegger at vanlige folk skal kunne gjennomføre fornuftige tiltak i eget hjem. Komiteen mener også det bør vurderes om det kan legges bedre til rette for at flere kan gjøre mer selv, som det i dag er krav om fagkompetanse for å gjennomføre. Det gjelder imidlertid ikke tiltak som er relevante for brannsikkerheten i boligen.

Komiteen viser til at regjeringen i februar oppnevnte en energikommisjon hvor energieffektivisering er en viktig del av kommisjonens mandat. Kommisjonen skal vurdere potensialet for energieffektivisering i ulike sektorer og hvilken rolle dette kan spille i den langsiktige forbruksutviklingen, i tillegg til å vurdere virkemidler for å utløse potensialet for energieffektivisering, herunder vurdere behovet for en bedre samordning av eksisterende virkemidler og behovet for å etablere nye.

Komiteen har merket seg at regjeringen har varslet at den skal utarbeide en plan med et sett tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh innen 2030 og øke strømproduksjonen i bygg. Planen skal presenteres i forbindelse med statsbudsjettet 2023. Regjeringen skal i statsbudsjettet for 2023 også redegjøre for arbeidet med enøktiltak i husholdningene. I denne sammenheng viser komiteen til at regjeringen vil legge til rette for at husholdninger med lave inntekter også skal ha mulighet til få energioppgradert sine boliger, og vil styrke satstingen gjennom Husbanken til slike tiltak fra 2023.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, viser til at regjeringen fra 2023 vil gi Husbanken i oppdrag å støtte energitiltak for husholdninger med lave inntekter. Det vises videre til retdebrev fra olje- og energiministeren av 5. mai 2022, der det skrives at det legges opp til å finansiere ordningen gjennom å overføre deler av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken

fra 2023. Overføringen vil inkludere midlene avsatt til ordningen rettet mot kommunale boliger i 2022. Midlene øremerket husholdninger og forbrukere i avtalen med Enova vil bli justert tilsvarende ned fra 2023 gjennom et tillegg til avtalen. Med en slik overføring vil 400 mill. kroner komme husholdningene til gode, gjennom Enova, som støtter de som går foran og tester ut nye løsninger, og gjennom Husbanken, som bidrar til at også de med lavere inntekt kan gjennomføre energitiltak. Enova vil samtidig bistå Husbanken med kompetanse på energiområdet. Flertallet viser til at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2023 med forslag til hvordan midlene kan benyttes.

Komiteen viser til at det er et stort potensial for energieffektivisering fra industri og næringsvirksomhet. Det gjelder særlig bruk av spillvarme, som kunne vært utnyttet langt bedre. Komiteen mener det bør stilles krav om bedre utnyttelse av spillvarme der det ligger til rette for dette.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg, der det er egnet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med energieffektiviseringsplanen som er varslet i statsbudsjettet for 2023, legge til grunn følgende forslag:

- Utrede energieffekten av å stramme inn på arealkravet til energifleksibel oppvarming i byggregelverket, herunder hvor mye arealkravet eventuelt bør strammes inn.
- Utrede og fremme forslag til ulike ordninger med energisparesertifikater for å utløse mål om økt energisparing mest mulig effektivt.
- Fremme forslag til hvordan statens innkjøpsmakt kan benyttes til å fremme miljøvennlige bygg og høyere energistandarder ved leie eller kjøp av nye lokaler, herunder om det er hensiktsmessig å innføre spesifikke krav til energikarakter ved leie av kontorlokaler.
- Sikre at kommende revisjon av byggt teknisk forskrift inneholder tilpassede krav til energieffektivisering ved rehabiliteringer.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med energieffektiviseringsplanen som er varslet i statsbudsjettet for 2023, legge til grunn følgende forslag:

- Sikre at de midlene som blir overført fra nettariffen til Enova kommer husholdningene til gode, og vurdere behovet for og innretning på nye energieffektiviseringsprogrammer i Enova rettet mot husholdninger og forbrukere.
- Fremme forslag til egnede og effektive virkemidler for å støtte energisparingstiltak i husholdninger, herunder borettslag og sameier.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at energikommisjonen skal vurdere potensialet og virkemidler for energieffektivisering i ulike sektorer, og hvilken rolle dette kan spille i den langsiktige forbruksutviklingen. I denne sammenheng er det behov for å vurdere en bedre samordning av eksisterende virkemidler og behovet for å etablere nye og vurdere hvilke virkemidler som skal til for å utløse potensialet for energieffektivisering.

Flertallet viser til at målet om å realisere 10 TWh energieffektivisering i bygg innen 2030 ligger fast. I denne sammenheng er det viktig å etablere en langsiktig plan for hvordan målet skal nås bl.a. ved renovering av bygg.

Det er avgjørende at tiltakene som retter seg inn mot husholdningene, stimulerer til at effektive ENØK-tiltak iverksettes. Alt fra alternative oppvarmingsløsninger som fjernvarme og bioenergi, etterisolering, energieffektive vinduer og ulike alternative oppvarmingsløsninger og at egeninnsats verdsettes. Fjernvarme i norske bygg utgjør en liten del av energibruken, men i byene der fjernvarme er utbredt, utgjør dette en viktig del av energisystemet. Når fjernvarme først er etablert i et område, bør det stimuleres til at flere kunder tilknytter seg. Et bedre samspill mellom kraftsystemet, fjernvarmesystemet og mulighetene for forbrukerfleksibilitet er avgjørende for å effektivisere energibruken i bygg.

Flertallet mener at midlene som blir overført fra nettariffen til Enova fra husholdningene, også skal komme husholdningene til gode. Derfor må det vurderes om det er Enova eller annen offentlig enhet som skal dekke innretning på nye energieffektiviseringsprogrammer rettet mot husholdninger og forbrukere. Selv om energieffektivisering ikke er en del av Enova-avtalen, skal Enova bidra til å finne gode løsninger som tar hensyn til behovet for et effektivt energisystem. I tillegg er det viktig at kommende revisjon av byggt teknisk forskrift inneholder tilpassede krav til energieffektivisering ved rehabiliteringer, og at offentlig innkjøp må benyttes til å fremme miljøvennlige bygg og høyere energistandarder ved leie eller kjøp av nye lokaler.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til dagens krav til energifleksible varmesystemer som dekker minimum 60 pst. av normert netto varmebehov i bygninger med over 1 000 m² oppvarmet bruksareal, og ber regjeringen gjøre en nærmere vurdering av muligheten for å justere kravet og komme tilbake til Stortinget ved behov. I denne sammenheng må både arealgrensen og dekningsgraden vurderes.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at større rehabiliteringsarbeider må oppfylle energikrav i byggt teknisk forskrift allerede i dag, og viser til at Stortinget i 2021 behandlet en lovproposisjon om forenklinger i plan- og bygningsloven (Prop. 64 L (2020–2021)) som tydeliggjør hva slags arbeid på eksisterende byggverk som er omfattet av loven, og hvilke krav som da gjelder.

Flertallet mener at forenklingene i regelverket kan bidra til at det store potensialet for energieffektivisering i bygningsmassen blir utnyttet bedre, og mener at aktuelle virkemidler for eksisterende bygg også må tas med inn i arbeidet til energikommisjonen. Flertallet mener at i arbeidet med en langsiktig strategi for energieffektivisering må også renovering av bygninger vurderes.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å rapportere årlig på status for måloppnåelse om energisparing i bygg.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede energieffekten og konsekvenser for byggekostnadene av å stramme inn kravet til energifleksibel oppvarming, og vurdere hvor mye kravet kan strammes inn.»

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike ordninger med energisparesertifikater for å utløse mål om økt energisparing med mest mulig effekt.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere aktuelle virkemidler for å bidra til å realisere potensialet for energieffektivisering i eksisterende bygg.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kommuner kan stille krav til kraftproduksjon med solenergi gjennom plan- og bygningsloven ved etablering av nye bygg.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at Europa nå har planer om å satse stort på energieffektivisering i en presset strømsituasjon, som har blitt betydelig forverret på grunn av krigen i Ukraina. Energieffektivisering og lokal energiproduksjon er tiltak som raskt kan bidra til å avhjelpe den pressede kraftsituasjonen. Disse medlemmer mener derfor at Norge på lik linje må sette i gang en mye større satsing på energieffektivisering.

Disse medlemmer viser til at det er avgjørende å komme i gang med konkrete virkemidler for å utløse energisparing som ellers ikke ville ha skjedd. Dette gjelder både husholdninger, næringsbygg og offentlige bygg.

For å få til dette må det tenkes nytt rundt virkemiddelbruken. Blant de husholdningene som har fått Enova-støtte, viser det seg at støtten kun har vært utløsende for 9 pst. av husholdningene. Det er dermed et stort potensial for energisparing virkemiddelapparatet ikke når ut til. Virkemiddelbruken må derfor utformes slik at den utløser tiltak, ikke bare støtter opp under tiltak som ville skjedd uansett.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav i offentlige anskaffelser til å sikre leie av kontorlokaler med energikarakter A der dette er mulig.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for at Husbanken kan tilby ulike ordninger, blant annet lån med gunstige betingelser til energiltak i husholdninger med lav inntekt.»

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som utløser energieffektivisering og lokal energiproduksjon i offentlig bygningsmasse. Tiltakene skal også bidra til å utløse energiltak hvor det i dag mangler investeringsmidler i det offentlige.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en nedtrappingsplan for vesentlig redusert energibruk i bygg til 2050. Planen må brytes ned på delsektorer, og for hver sektor settes en årlig nedtrappingsforpliktelse som også følges opp med tilpassede virkemidler.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme et forslag om nesten nullenerginivå for bygninger i byggeforskriftene i tråd med klimaforliket fra 2012 og bygningsenergidirektivet fra 2010.»

«Stortinget ber regjeringen komme med en norsk definisjon av nesten nullenergibygg i tråd med kravene i EUs taksonomi slik at norsk bygg- og eiendomssektor kan få tilgang på gunstig grønn finansiering.»

Komiteen viser til at nybygg og rehabiliteringsprosjekter med fokus på energieffektivisering har vist seg å oppnå svært gode resultater, som går langt ut over kravene i byggt teknisk forskrift (TEK). I en del tilfeller produserer også bygninger mer energi enn de forbruker. Potensialet er særlig stort ved rehabilitering, men dagens krav i byggt teknisk forskrift er tilpasset nybygg og dermed dårlig egnet til å utløse mulighetene ved rehabilitering. Kommende revisjon av TEK bør derfor inneholde et eget kravsett tilpasset rehabilitering.

Videre viser komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne til at det er stort behov for et kompetanseløft om energieffektivisering i byggenæringen. Dette ble løftet av en rekke høringsinstanser i komiteens høring til denne stortingsmeldingen. Et kompetanseløft er nødvendig for å sikre at håndverkere i større grad kan gjennomføre og informere om tiltak, og på den måten bidra til at forbrukerne blir oppmerksomme på mulighetene som ligger i å kombinere rehabilitering og oppussing med energiltak.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023 vurdere å opprette en prøveordning der håndverksbedrifter kan få støtte til kompetanseheving innen energiltak.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det haster med å komme i gang med en utvidet og skjerpet satsing på energisparing og -effektivisering. Stortinget satte allerede i 2016 mål om å spare 10 TWh i eksisterende bygningsmasse innen 2030. Nye analyser fra NVE viser et potensial for lønns-

som energieffektivisering på 15 TWh fram mot 2030. Potensialet er enda større fram mot 2040 og 2050, men vil avhengig av nivå og omfang på støtteordningene.

Disse medlemmer viser til at utviklingen så langt har gått i feil retning. Med dagens politikk vil energibruken i norske bygninger øke fra 79 TWh i 2015 til 82 TWh i 2030, ifølge beregninger fra Sintef.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at 27 organisasjoner i et felles innspill til statsbudsjettet for 2023 ber om 1 mrd. kroner til å støtte velprøvde og modne energiltak i husholdninger, herunder borettslag og sameier. Disse medlemmer mener bevilgningene som et minimum bør ligge på dette nivået, og at de gradvis må trappes ytterligere opp dersom målet om 10 TWh spart energi skal være mulig å nå innen 2030. Sett opp mot at regjeringen trolig vil bruke over 25 mrd. kroner på strømstøtte i 2022, er dette en relativt lav kostnad målt opp mot det store og uforløste potensialet for energisparing i norske næringsbygg og husholdninger.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2023 øke bevilgningene til energiltak i husholdningene til minst 1 mrd. kroner.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at selv om høye strømpriser kan utløse motivasjon for en del investeringer i energisparetiltak, så har høye strømpriser de siste månedene også gjort økonomien trangere for store deler av befolkningen og næringslivet, slik at det for mange ikke er mulig å gjøre investeringene de ønsker. Det betyr at det er sterkt behov nå for rausere, bredere og mer sosialt innrettede støtteordninger for energisparing. Disse medlemmer mener dette vil lønne seg for staten på sikt, all den tid høye strømpriser også utløser et behov for kompensasjon og økt sosialstønad.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at EU i forslaget til nytt energieffektiviseringsdirektiv har styrket målene for energieffektivisering kraftig. Krisen i Europa understreker behovet for å ta alle virkemidler i bruk for å redusere avhengighet av russisk olje og gass. I Norge har det gått seks år siden forrige stortingsvedtak om energieffektivisering. Siden den gang er behovet for energieffektivisering ytterligere forsterket. Disse medlemmer mener regjeringen med bakgrunn i den pressede energisituasjonen i Norge og Europa må heve

ambisjonen for energieffektivisering og legge fram en konkret plan for Stortinget, med årlig oppfølging av målene.

Disse medlemmer viser til at til forskjell fra andre europeiske land dekker norske husholdninger 80 pst. av oppvarmingsbehovet sitt med elektrisitet. Det skyldes at vi i Norge historisk sett har hatt lave strømpriser, rikelig med kraft og et godt utbygd strømnett. Men i en situasjon med svært høye strømpriser gir kostnadene knyttet til elektrisk oppvarming en stor belastning på husholdningene. Disse medlemmer viser til at det særlig er husholdninger med lav inntekt, i eldre og dårlig isolerte boliger, som rammes av energifattigdom. I tilleggsmeldingen viser regjeringen til at det er ventet at de høye strømprisene vil vedvare, særlig i de sørlige delene av landet. Samtidig gir elektrifiseringen av samfunnet raskt økende behov for mer ren energi. Disse medlemmer mener derfor det bør være av særlig stor interesse for regjeringen å trappe opp satsingen på energieffektivisering og lokal energiproduksjon. Tiltak som varmepumper, solcelleanlegg, etterisolering og nye vinduer kan gjennomføres raskt og gjør husholdningene bedre rustet til å håndtere høye og skiftende strømpriser.

Disse medlemmer viser til at det i høringsinnspillene fra blant andre Byggenæringens Landsforening, Norsk Varmepumpeforening og Naturvernforbundet særlig pekes på behovet for støtte til velprøvde og modne energiltak. Videre viser disse medlemmer til at dagens støtteordninger er lite kjent blant forbrukerne, og at fokuset på senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon svekker insentivene og gjør terskelen høyere for å ta i bruk gode og effektive tiltak.

Disse medlemmer mener at dersom energieffektivisering skal bli tilgjengelig for brede lag av befolkningen, inkludert husholdninger med lave inntekter, må støtteordningene få en mer sosial profil. En sosial profil innebærer at det tas flere grep samtidig, herunder å utvide støtten til å gjelde flere typer tiltak, sikre at tiltak kan gjennomføres etappevis, at støtten kan utbetales forskuddsvis, og at det tilbys gunstige lån til de delene av tiltaket som ikke dekkes av investeringsstøtten.

Støtteordninger med en styrket sosial profil må også inkludere dem som bor i leilighet. Disse medlemmer vil derfor understreke behovet for at borettslag og sameier får investeringsstøtte på lik linje med dem som bor i eneboliger og rekkehus. I dag gis det kun kartleggingsstøtte. Dette er ikke alene et tilstrekkelig insentiv til å utløse det store potensialet for energisparing og energiproduksjon i landets om lag 600 000 blokkleiligheter.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre støtte til trinnvise energiltak i husholdningene, inkludert borettslag og sameier.»

«Stortinget ber regjeringen sikre muligheten for forskuddsvis støtte til energiltak i husholdninger med lav inntekt.»

«Stortinget ber regjeringen sikre investeringsstøtte til energiltak i borettslag og sameier.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at én av fem husholdninger leier bolig, og andelen er økende. Studier viser at leietakere oftere bor i dårlig isolerte boliger, og at leietakere sjelden gjør større investeringer i energisparing i boligen. Det norske leiemarkedet er preget av få profesjonelle utleiere og korte kontrakter. Ettersom strømavgifter som regel dekkes av leietaker, har ofte ikke utleier insentiv til å iverksette energiltak. Det finnes i dag heller ingen målrettede ordninger rettet mot private leieboliger. Mange av dem som har størst behov for å redusere energiforbruket sitt, har dermed ikke tilgang til støtteordninger for sin bolig.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til virkemidler for å støtte energiltak i leieboliger.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til tilleggsmeldingen, hvor det står at:

«Regjeringen vil fra 2023 gi Husbanken i oppdrag å støtte energiltak for husholdninger med lave inntekter. Det legges opp til å finansiere ordningen gjennom å overføre deler av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken fra 2023.»

Regjeringen vil med dette redusere bevilgningene til Enova som i dag går til husholdningene. Det fremgår ikke av tilleggsmeldingen hvor stor andel av dagens bevilgninger som overføres til Husbanken, hvilke husholdninger som regnes for å ha lav inntekt, og hvilke husholdninger som fortsatt skal forholde seg til Enovas støtteordninger. Disse medlemmer frykter at ordningene rettet mot husholdninger med vanlige inntekter, som utgjør den største målgruppen for energiltak, svekkes, og at en deling mellom Enova og Husbanken bidrar til ytterligere forvirring blant forbrukerne. Disse medlemmer mener det må være en forutsetning at dersom husholdningene skal splittes mellom Enova og Husbanken, kan ikke det gå på bekostning av støtteordninger rettet mot husholdninger med normal inntekt.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at finansiering av energiltak rettet mot husholdninger med lav inntekt gjennom Husbanken ikke skal tas fra Enovas bevilgninger, men finansieres med egne, øremerkede midler.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2023 skal komme tilbake med hvordan energiltak rettet mot enkelte grupper av husholdninger fungerer. Disse medlemmer mener at regjeringen i den forbindelse må redegjøre for hvordan påslaget på nettleien som i dag går til Enova, skal forvaltes, og hvordan både Husbanken og Enovas støtteordninger skal finansieres. Disse medlemmer understreker at målet må være å prioritere støtteordninger som treffer husholdningene bedre, og at disse skal tilføres mer midler enn i dag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at de fleste bygninger i dag er låst til strøm som eneste energikilde. I dag stilles det kun krav til energifleksibel oppvarming, gjennom luft- eller vannbåren varme, for nybygg over 1 000 kvm. Kravet er at energifleksible varmesystemer skal dekke 60 pst. av bygningens oppvarmingsbehov. Det er stort potensial for å benytte mer overskuddsvarme fra for eksempel industri og søppelforbrenning til å dekke oppvarmingsbehovet i norske bygg. Det forutsetter at kravene skjerpes, for eksempel ved at grensen senkes til 500 kvm og settes til å dekke 80 pst. av en bygnings oppvarmingsbehov.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i kommende revisjon av byggt teknisk forskrift (TEK) sikre skjerpede krav til energifleksibel oppvarming i nybygg. Herunder vurdere om energifleksible varmesystemer skal dekke minimum 80 pst. av en bygnings oppvarmingsbehov for bygninger over 500 kvm.»

Videre viser komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne til det store potensialet for energisparing, avlastning av strømmettet og gjenbruk av varme ved konvertering av eksisterende bygningsmasse fra helelektrisk til energifleksible varmesystemer. Mange steder, for eksempel i storbyene, er infrastrukturen allerede på plass gjennom fjernvarmenettet. Konvertering krever imidlertid store investeringer, som ofte ikke er regningsvarende for eier. Målrettede støtteordninger kan derfor være avgjørende for å utnytte mer av energien fra

overskuddsvarme og bidra til nye innovative løsninger for energifleksibel oppvarming i eksisterende bygg.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere støtteordninger for å konvertere oppvarming av leilighet- og yrkesbygg fra elektrisk til energifleksible oppvarmingsløsninger.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at forbruk av strøm i husholdningene i stor grad bestemmes av utetemperatur, og på tross av det siste årets høye strømpriser har ikke forbruket gått ned. Dette skyldes en kald vinter. Det kan gjennomføres en rekke ENØK-tiltak i norske husholdninger og bedrifter, men det er behov for ordninger som treffer dem som ikke har råd til å gjøre store investeringer selv. Ordningene må bli mer sosialt innrettede og også treffe leiemarkedet.

2.9 Vannkraft

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, understreker at vannkraftproduksjonen i Norge kan og bør økes gjennom rehabilitering, fornying og utvidelse av eksisterende kraftproduksjon. NVE anslår at det er mulig å hente ut 6–8 TWh ved opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraft, mens anslag fra andre aktører varierer. I 2021 ble grunnrenteskatten på nye investeringer i vannkraftproduksjon lagt om til en kontantstrømskatt. Med kontantstrømskatt får selskapene umiddelbart fradrag for 100 pst. av investeringskostnaden. Det er derfor ikke behov for å verdsette fremtidige skattefradrag, som man gjorde i gammel modell, og ulik verdsetting av fremtidige investeringsfradrag har ikke lenger betydning. Før omleggingen hadde man en grunnrentebeskatning som var en periodisert skatt, altså en skatt som tok sikte på å skattlegge det økonomiske overskuddet i hver periode, med utgangspunkt i normalt markedsverdi for kraftverkets produksjon i inntektsåret, fratrukket driftsutgifter og skatt/avgift og med fradrag for investeringskostnader gjennom avskrivninger. I tillegg ble det gitt fradrag for friinntekt, som er en kompensasjon for at investeringskostnadene fradragsføres over tid (inntil 67 år lineær avskrivning) og ikke umiddelbart. For investeringer foretatt før 2021 ble denne skattemodellen videreført.

Endringen tilfører kraftforetakene betydelig likviditet ved at investeringsfradrag fremskyndes. Umiddelbar utgiftsføring av investeringskostnader gjør det også helt

tydelig at grunnrenteskatten virker nøytralt på investeringene, slik at lønnsomme investeringer kan gjennomføres. Flertallet mener at denne endringen har svart ut kraftbransjen sine største krav, og at det nå er opp til bransjen å levere resultater i form av opprusting og utvidelser av allerede utbygd vannkraft.

Komiteen ser derfor ikke noe behov for å gjøre ytterligere endringer i vannkraftbeskatningen nå, og understreker at både naturressursskatt, konsesjonskraft, konsesjonsavgift og eiendomsskatt for vannkraft må ligge fast for å sikre at en del av avkastningen tilfaller kommuner, fylkeskommuner og lokalsamfunn som stiller sin natur til disposisjon for kraftproduksjon som gagnar storsamfunnet.

Komiteen viser til at vannkraften er ryggraden i det norske kraftsystemet. I et normalår produserer norsk vannkraft 136,7 TWh, som tilsvarer rundt 87 pst. av Norges totale kraftproduksjon. Det er derfor av stor betydning for kraftsystemet vårt at den eksisterende vannkraften opprettholdes og utvikles.

Komiteen viser også til at vannkraft blir enda viktigere fremover, ettersom behovet for regulert og fleksibel kraftproduksjon øker. Europas overgang fra fossil til fornybar energi gjør at kraftsituasjonen kommer til å være mindre forutsigbar i årene fremover. 75 pst. av vannkraftkapasiteten i Norge regnes som regulert, og Norge har halvparten av Europas samlede lagringskapasitet av vannkraft.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at småkraft og andre mindre kraftverk er et viktig bidrag til den norske energiproduksjonen. Ved inngangen til 2022 hadde Norge rundt 1 400 mindre vannkraftverk som produserte 12 TWh. Dette utgjør om lag åtte pst. av norsk vannkraftproduksjon. Flertallet merker seg at Småkraftforeninga anslår at det er et potensial på om lag 17 TWh ny kraftproduksjon fra småkraft frem mot 2030. Dette vil gi betydelig bidrag til kraftproduksjonen på kort sikt. Flertallet understreker at det derfor er avgjørende at vi får en effektiv og god konsesjonsbehandlingsprosess i tiden fremover.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak for å få fortgang i konsesjonsbehandlingen av småkraftverk.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det er gitt om lag 200 konsesjoner for småkraft som ennå ikke er bygget ut. Dette flertallet forventer at den samlede kapasiteten i disse

prosjektene blir realisert i tiden framover, og understreker at dette kan gi et viktig bidrag til både lokal verdiskaping og forsyningsikkerheten i Norge. Fra alle tillatelser er gitt, tar det som regel minst ett år å bygge ut et småkraftverk.

Komiteen vil påpeke at norsk stabil, rimelig, grønn vannkraft er en forutsetning for mye av industrien og bosetningen vi har i landet, og har vært det i over 100 år. Rimelig vannkraft har bidratt til verdiskaping og har vært en viktig faktor i oppbyggingen av det norske velferdssamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at tilgang på rimelig kraft historisk har vært et viktig gode for norske husholdninger, bedrifter og kraftkrevende industri over hele landet. Disse medlemmer mener at dagens situasjon med rekordhøye strømpriser kombinert med betydelig usikkerhet om den fremtidige kraftsituasjonen tvinger frem behovet for at det nå legges til rette for utbygging av ny vannkraft.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt har et mål om at Norge fortsatt skal ha nok fornybar energi som sikrer at husholdningene, norske bedrifter og tradisjonell kraftkrevende industri fortsatt skal ha rikelig tilgang på rimelig fornybar kraft. Disse medlemmer er sterkt imot en energipolitikk som gjør Norge til nettoeksportører av kraft til utlandet samtidig som norske vannmagasiner har historisk lav fyllingsgrad.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det i dag et betydelig fokus på at samfunnet skal elektrifiseres, uten at det samtidig blir gjort rede for hvor tilgjengelig kraft til dette skal komme fra. Disse medlemmer viser til at prognoser viser at Norge kan havne i en situasjon med kraftunderskudd allerede i 2026–2027, og at energiregnestykket dermed ikke går opp.

Vannkraften er ryggraden i norsk kraftproduksjon, og om lag 91 pst. av kraftproduksjonen kommer fra denne energikilden. Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at vannkraftens fordeler er mange. Den er fornybar, ren, forutsigbar og fleksibel, og den kan forsyne mange generasjoner med rimelig energi fra lokale ressurser. Vannet kan lagres i magasiner, noe som gjør vannkraften både fleksibel og stabil. Disse medlemmer mener derfor at vannkraft er særlig godt egnet som energikilde i fremtidens kraftsystemer, som vil kunne kombinere fleksibel vannkraft med varierende kraftproduksjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til rapport «Verdien av vassdragsregulering for reduksjon av flomskader» (Multiconsult 2018). Rapporten viser at forsikringsutbetalinger etter flom har firedoblet seg i Norge etter 2010, og at regulerte kraftverk bidrar til å redusere flomskader for enorme summer hvert år. Stortinget har siden 1970-tallet vedtatt verneplaner for vassdrag. Vernet gjelder først og fremst mot vannkraftutbygging, som til sammen består av 389 objekter, enkelte av betydelig størrelse, hvor mindre elver er tilknyttet.

Disse medlemmer viser til at utvikling av ny teknologi gjør at det stadig oppnås bedre utnyttelse av disse naturressursene, uten at det går på særlig bekostning av natur- og miljøhensyn. Grunnlaget for vernet er avveininger basert på kunnskap og kompetanse fra en annen tid. Disse medlemmer vil påpeke at i de første verneplanene ble det ifølge Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) vektlagt å verne hele vassdrag fra kraftutbygging. Disse medlemmer viser til at de enkelte elementene i vassdraget ikke ble utredet, og at det derfor med stor sannsynlighet ligger et potensial her som bør vurderes nærmere med tanke på kraftutbygging.

Disse medlemmer viser til at kunnskap og ny teknologi gir mulighet for å ivareta natur- og miljøhensyn og samtidig legge til rette for verdiskaping i flere vassdrag. Magasinene gir oss stor fleksibilitet, noe som sikrer oss kraftreserver. Disse medlemmer viser til at denne fleksibiliteten har stor samfunnsøkonomisk verdi og stor verdi for kraftselskapene. Den bidrar både til leveransetrygghet, flomsikring og til å dempe svingningene i kraftprisen. Disse medlemmer vil derfor åpne for å se på muligheter for verdiskaping og kraftproduksjon i vassdrag som i dag er vernet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det er muligheter for å søke om skånsom utbygging av vannkraft i vernede vassdrag der hvor vi kan øke produksjonen av kraft uten at det går på særlig bekostning av natur- og miljøhensyn.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om en plan for effektivisering av eksisterende vannkraftverk med mål om økt kraftproduksjon.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at NVE øker kapasiteten og gjennomfører rask og smidig saksbehandling av vannkraftverksøknader for å kunne øke kraftproduksjonen i årene framover.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at vannkraften er ryggraden i det norske kraftsystemet. En rekke av de norske vannkraftverkene er nå modne for oppgraderinger, og vi kan øke krafttilgangen fra eksisterende kraftverk gjennom oppgraderinger og utvidelser. Dette medlem viser til Rødts egen kraftplan, lagt fram i juni 2021, som viser hvordan vi kan sikre mer vannkraft i framtiden, samtidig som det tas miljøhensyn når kraftverkernes vilkår revideres.

2.10 Solkraft

Komiteen viser til at selv med lave strømpriser og kraftoverskudd har mengden solenergi som produseres i Norge, mangedoblet seg over de siste årene. I løpet av 2020 ble det installert rundt 40 MW med ny solkraft i Norge. Til tross for at 2021 var et veldig godt år for solcellebransjen, utgjør solkraft fortsatt under én promille av kraftproduksjonen i Norge.

Komiteen mener at Norge har et stort potensial for mer solenergi enn vi har i dag. I dag produserer solenergi samlet 0,2 TWh. Samtidig anslås potensialet for solanlegg i husholdninger, på næringsbygg, industribygg, borettslag, sameier og i egne solparker til å være minst 30 til 50 TWh.

Komiteen påpeker at utbygging av solenergi på nye og eksisterende bygg er en ukontroversiell måte å sikre mer fornybar energi på. Komiteen har merket seg at Solenergiklyngen anslår at solenergi kan utgjøre 7–10 TWh innen 2030 dersom vi får på plass regulatoriske og økonomiske virkemidler raskt. Komiteen viser til behandlingen av Innst. 272 S (2021–2022), der følgende forslag ble vedtatt:

«Stortinget ber regjeringen fjerne regulatoriske barrierer som hindrer lokal energiproduksjon, lokal energilagring og omsetning av energi mellom bygg.»

Komiteen forventer at regjeringen følger opp dette, og påpeker at det er avgjørende at regulatoriske barrierer fjernes raskt dersom vi skal utløse en større utbygging av blant annet solenergi.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket og virkemiddelapparatet for å stimulere til bruk av solenergi, blant annet for å stimulere til områdeutbygginger med solenergi og nabolagsstrøm.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om at nettselskaper må registrere og rapportere hvor lang tid

de bruker på å behandle enkle søknader om tilknytning av små solkraftanlegg.»

«Stortinget ber regjeringen om å utvide dagens plusskundeordning slik at den også omfatter beboere i flermannsboliger, leilighetskomplekser og næringsbygg i løpet av 2022.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget fastsetter et mål om 8 TWh installert solenergi innen 2030, og ber regjeringen lage en plan med konkrete forslag for å nå dette målet og komme tilbake til Stortinget med en slik plan i løpet av 2022.»

«Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2022 lage en handlingsplan for hvordan 2030-målet for økt solkraftproduksjon skal nås.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Statnett anslår at Norge går mot et kraftunderskudd i 2026. Disse medlemmer viser til at solenergi er en energiform som kan bygges raskt, og hvor potensialet på hus i Norge er like stort som potensialet for energisparing. Hvor fort det kan gå, har vi sett i mange land rundt oss. For eksempel bygget Tyskland bare i fjor like mye ny solenergi som 7–8 altakraftverk. Disse medlemmer viser til at i to delstater i Tyskland ble det innført påbud om at alle nye næringsbygg skal ha solceller som del av byggeplanene.

Disse medlemmer viser til at vi i Norge ligger langt bak andre land når det gjelder investeringer i solenergi. Ved starten av 2019 var det ifølge Multiconsult installert ca. 68 MW solkraft i Norge. Disse medlemmer viser til at også i Norge øker investeringstakten i solenergi, men ikke noe tilsvarende det vi ser i andre land. Disse medlemmer viser til at Norge har et stort potensial innenfor solkraft. Tema analyse har anslått at større satsing på solkraft i Norge kan bidra til 18 000 årsverk og en verdiskaping knyttet til utbygging og drift på nærmere 19 mrd. kroner frem mot 2040. Inkluderes verdiskaping fra produksjonen fra solkraftanleggene, vil dette øke verdiskapingen med 50 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til at sol er viktig både som et bidrag for at Norge ikke skal gå mot et kraftunderskudd, og i form av potensialet for verdiskaping og arbeidsplasser. Dessuten bidrar spredt og lokal kraftproduksjon til økt energisikkerhet. Skal vi realisere økt utbygging av solkraft, er det viktig å sette mål og utarbeide virkemiddel for å nå disse målene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne peker på at reguleringen av solenergi-produksjon i dag bærer preg av å være på etterskudd med tanke på utviklingen innen solenergi. I dag er det flere regulatoriske barrierer mot økt vekst i både antall solenergianlegg og størrelsen på anleggene. Disse medlemmer ønsker å fjerne regulatoriske og praktiske barrierer mot økt solenergi-produksjon.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at et virkemiddel for å fremme bruk av lokalprodusert solenergi og økt bruk av varmepumper er å endre kravene i teknisk forskrift slik at det ikke kun stilles krav om «netto energibehov», som er en teoretisk oppstilling av hvilket behov for energi en bygning har basert på hvor godt isolert den er. Det må alternativt stilles krav om «levert energi», som er et mål på hvor mye energi som må tilføres bygget, og som derfor gir incentiver til lokal produksjon av solkraft og bruk av varmepumpe.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fjerne søknadsplikten etter plan- og bygningsloven for montering av solenergianlegg på blokkbebyggelse.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke og utvide dagens støtteordning for solenergi til private husholdninger, til også å gjelde for landbruket og små næringsaktører.»

«Stortinget ber regjeringen frita solenergianlegg som installeres og brukes bak måleren for elavgift.»

«Stortinget ber regjeringen sette et mål for produksjon av minst 50 TWh solkraft innen 2050.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om egenproduksjon av energi på nye næringsbygg og offentlige bygg.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fjerne begrensningene for hvor mye solenergi som kan deles innenfor eget areal innen revidert nasjonalbudsjett 2023.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke grensen for salg av solstrøm uten elavgift.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke er begrensninger for hvor mye solstrøm borettslag og sameier kan produsere og dele innenfor eget areal.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav knyttet til 'levert energi' i TEK, for å incentivere til lokal energiproduksjon og bruk av varmepumpe.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge potensialet for solenergi-produksjon på landbruksareal, samtidig som landbruksproduksjonen opprettholdes.»

«Stortinget ber regjeringen kartlegge potensialet og tilrettelegging for solenergi-produksjon på eksisterende infrastruktur, som for eksempel parkeringsplasser.»

2.11 Geotermisk energi

Komiteen viser til at Norges geologiske undersøkelse (NGU) har beregnet at geotermisk energi kan dekke årsforbruket i verden de neste 500 000 årene. Selv om potensialet er stort, er geotermisk energi relativt sett lite utnyttet i dag. I Norge er også potensialet stort. Om lag 33 TWh av det totale strømforbruket som i dag benyttes til oppvarming, kan erstattes av varme fra energibrønner. Dette vil frigjøre elektrisitet til annen bruk.

Komiteen viser til at flere norske selskaper er involvert i å videreutvikle teknologien på området, og at det arbeides med å redusere kostnadene gjennom nye prosjekter og piloter. Siden 2018 har to 1 500 meter dype brønner bidratt til å avise deler av betongdekket på Oslo Lufthavn Gardermoen. Rock Energy og Båsum Boring boret det som fortsatt er Nordens dypeste energibrønn satt i drift. For flyplassen har dette bidratt med omfattende energieffektivisering. Komiteen mener geotermisk energi fra dype brønner kan bli et kostnadseffektivt alternativ for oppvarming på en rekke områder, som større bygg, og flere prosjekter har fått støtte fra Enova for å vinne erfaringer og bidra til videre teknologiutvikling og reduserte kostnader. Komiteen mener det er viktig at dette arbeidet fortsetter, ikke minst fordi geotermisk energi kan bidra til å avlaste behovet for direktevirkende elektrisitet og dermed styrke forsynings-sikkerheten og redusere sårbarheten i energisystemet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at geotermisk energi er en ren, stabil og utømmelig energikilde som er uavhengig vær og vind. I en tid hvor det skal bygges ut store mengder variabel fornybar energi, er behovet for stabil grunnlast stort. Dyp geotermisk

energi kan være nettopp en slik kilde, først og fremst på norsk sokkel. Deler av infrastrukturen for å utnytte energien under havbunnen er allerede på plass gjennom et stort antall borebrønner. Varmen i borebrønnene kan gi lønnsom og bærekraftig energiproduksjon, men det er behov for mer kunnskap om mulighetene for å utnytte infrastrukturen og de geotermiske energiresursene på sokkelen. Videre viser disse medlemmer til at det er et potensial for å utvikle teknologi og tjenester knyttet til dyp geotermisk energiproduksjon, særlig inn mot det internasjonale markedet, som bygger på teknologiske løsninger og tjenester fra olje- og gasssektoren og leverandørindustrien. Dette framgår også i svarbrev fra olje- og energiministeren til Stortinget, datert 12. mai 2022. Statsråden viser til at det er behov for å styrke teknologiens konkurransevne, men at norsk forskning, industri og næringsliv har komparative fortrinn innen feltet. Til tross for dette er ikke geotermisk energi et prioritert område for regjeringen. Disse medlemmer mener regjeringen bør se på alle muligheter for å ta i bruk kunnskapen fra norsk forskning og olje- og gasssektor til å utvikle bærekraftig teknologi og tjenester som verden etterspør.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede potensialet for å utnytte dyp geotermisk energi tilknyttet oljebrønner på norsk sokkel.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilke muligheter dyp geotermisk energi representerer for norsk forskning og næringsliv, særlig innen teknologiutvikling og tjenester rettet mot et internasjonalt marked.»

2.12 Bioenergi

Komiteen mener at biogass er en viktig del av løsningen for å redusere klimagassutslipp, utnytte ressursene effektivt og skape et bærekraftig produksjons- og forbruksmønster. Biogass produseres gjennom industriell utnyttelse av organisk avfall og rester og bidrar dermed både som en miljøvennlig energiform og til å løse miljøutfordringer med avfall. Komiteen mener at potensialet for produksjon av biogass i Norge er stort, men skal det investeres i nye anlegg for produksjon og distribusjon, er en avhengig av et fungerende marked som sørger for omsetning av biogassen. Per i dag er biogass

avhengig av offentlige incentiver, og det er nødvendig å se på hva som kan utløse mulighetene for større bruk av biogass. Miljødirektoratet har i en rapport fra 2020 identifisert de største barrierene for økt biogassproduksjon og peker særlig på usikkerhet i markedet for bruk av biogass, usikker tilgang på råstoff og produksjonskostnadene knyttet til bruk av nye råstoff.

Komiteen viser til at bransjen selv gir tilbakemelding om at det tar for lang tid å etablere nye biogassanlegg etter dagens regelverk, samtidig som fiskeavfall eksporteres til Danmark fordi det ikke er kapasitet til å behandle avfallet i Norge. De største barrierene for økt bruk av biogass for tunge kjøretøy er mangelen på fyllestasjoner langs de viktigste transportkorridorene i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at bruken av begrepet nullutslipp i politiske målsettinger virker ekskluderende for økt bruk av biogasskjøretøy. Bransjen etterspør også en likebehandling av ulike miljøvennlige energiformer og energibærere, for eksempel el, hydrogen og biogass.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å følge opp vedtak om å endre bruken av begrepet nullutslipp i alle statlige målsettinger og planer til nullutslipp og biogass, dette i den hensikt å likestille biogass med elektrisitet og hydrogen, og det skal gjelde allerede vedtatte og fremtidige planer.»

Komiteen ber regjeringen straks følge opp vedtaket om å innføre fritak for biogasskjøretøy i bomringen for å fjerne barrierer og øke lønnsomheten ved å benytte biogasskjøretøy.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å følge opp initiativ til å harmonisere rammevilkårene for biogassproduksjon i Norden og komme tilbake til Stortinget med en plan for dette i forbindelse med budsjett for 2023, samtidig gjennomgå virkemidler for biogass i andre nordiske land og vurdere endringer for å sikre at norske biogassprodusenter er mer konkurransedyktige i møte med utenlandsk biogassproduksjon.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å opprette bransjeavtaler med landbruket og fiskeri- og havbruksnæringen med mål og tiltak for å øke leveransen

av råstoff til biogassproduksjon. Klyn gesamarbeid på tvers av bionæringene vil spille en viktig rolle i dette arbeidet.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at sirkulær økonomi er et tverrgående satsingsområde for virkemiddelapparatet.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt bruk av avansert flytende biodrivstoff og biogass i transportsektoren.»

«Stortinget ber regjeringen snarest følge opp vedtaket om et obligatorisk takstfritak for biogasskjøretøy på strekninger som er finansiert av bompenger, gjeldende fra 1. januar 2023.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav til omsetning av avansert biodrivstoff for skipsfarten.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak for å øke produksjonen av avansert biodrivstoff i Norge.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at biogass er en viktig del av løsningen for å redusere klimagassutslipp, utnytte ressursene effektivt og skape et bærekraftig produksjons- og forbruksmønster. Biogass produseres gjennom industriell utnyttelse av organisk avfall og rester og bidrar dermed både som en miljøvennlig energiform og til å løse miljøutfordringer med avfall. Flertallet mener at potensialet for produksjon av biogass i Norge er stort, men skal det investeres i nye anlegg for produksjon og distribusjon, er en avhengig av et fungerende marked som sørger for omsetning av biogassen. Per i dag er biogass avhengig av offentlige incentiver, og det er nødvendig å se på hva som kan utløse mulighetene for større bruk av biogass. Miljødirektoratet har i en rapport fra 2020 identifisert de største barrierene for økt biogassproduksjon og peker særlig på usikkerhet i markedet for bruk av biogass, usikker tilgang på råstoff, og produksjonskostnadene knyttet til bruk av nye råstoff.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Norge har store bioenergiressurser som ikke benyttes. I perioden 2016–2020 var den årlige nettotilveksten for all skog i Norge 21 millioner kubikkmeter. Skogavvirkningen var samtidig nesten 14 millioner kubikkmeter per år, ifølge Nibio.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener dette synliggjør at det er potensial for bærekraftig økt avvirkning, og viser til Hurdalsplattformen, hvor det står at en aktiv skogpolitikk er en jordnær, konkret og billig klimaløsning som regjeringen vil satse på.

Komiteen understreker at bruk av bioenergi til varmeproduksjon, både gjennom fjernvarme og nærvarme, er et viktig tiltak for å avlaste strømmettet og å utnytte energiresursene Norge har, på en best mulig måte. Komiteen mener også at biogass spiller en viktig rolle i framtidens energisystem i Norge og i Europa. Biogass har flere fordeler. Når husdyrgjødsel blir brukt i produksjon av biogass, reduseres lagringstid av gjødsel, og dermed reduseres utslipp av metan og lystgass fra gjødsellager. Bruk av husdyrgjødsel til biogassproduksjon kan også bidra til bedre utnyttelse av fosfor og redusert behov for bruk av mineralgjødsel. Bruk av biogass bidrar til å bygge opp en helhetlig verdikjede med utgangspunkt i den norske bonden. Legges det til rette for samarbeid med havbruksnæringa og bruk av fiskeslam og dødfiskensilasje, øker potensialet for biogass ytterligere.

Komiteen understreker at bruksfordeler for biogasskjøretøy er en viktig faktor for å akselerere satsingen på denne energibæreren. Biogass produsert på substrater som husdyrgjødsel, fiskeslam og dødfiskensilasje gir en særdeles positiv klimaeffekt når biorest benyttes til jordbruksformål og CO₂ anvendes som erstatning for fossil CO₂. Ifølge EUs Renewable Energy – Recast to 2030 (REDII) vil klimaeffekten være 108–206 pst. bedre enn for fossilt brennstoff (65 pst. bedre anses som klimanøytralt). Bruken av biogass og naturgass i markedet avhenger av pris og tilgjengelighet. Situasjonen per i dag er at biogass er mer konkurransedyktig enn naturgass som drivstoff på grunn av svært høy pris på naturgass, men i en mer normal prissituasjon er biogass dyrere enn naturgass. Det vises til at samferdselsministeren i mars ga Statens vegvesen i oppdrag å legge til rette for en ny takstgruppe innenfor AutoPASS for alle tyngre gassdrevne kjøretøy. Med dette oppdraget legges det til rette for at biogasskjøretøy kan behandles likt med øvrige nullutslippskjøretøy i byer der man har mulighet for miljødifferensierte takster. I AutoPASS-systemet er det ikke mulig å skille mellom hvilke typer gass de ulike kjøretøyene har på tan-

ken, og det har derfor vært vanskelig å få en ordning som kun omfatter redusert bomtakst for kjøretøy drevet med biogass og ikke naturgass. Statens vegvesen skal nå utarbeide en løsning slik at alle gasskjøretøy over 3 500 kg kan få redusert bomtakst eller fritak for betaling. Komiteen imøteser at dette arbeidet konkluderes.

Komiteens medlem fra Rødt støtter at regjeringen følger opp Stortingets vedtak om å innføre fritak for biogasskjøretøy i bomringen, men vil understreke at målet på sikt må være likebehandling mellom private biogasskjøretøy og elektriske kjøretøy.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti påpeker at EU i sin fremleggelse av REPowerEU la frem en økt satsing på biogass. Den økte satsingen i EU kommer som følge av at det satses på ny, grønn energi, og at det er viktig å ta ut klimapotensialet som biogass representerer. Bærekraftig biogass produseres av bioavfall og er en viktig kilde til å redusere metanutslipp, i tillegg til å kutte CO₂. I tillegg kan biogass i EU erstatte 20 pst. av russisk gass, og det planlegges derfor for en rask vekst i biogassproduksjonen fra 29,3 TWh til 342 TWh frem til 2030. Produksjonsøkningen er stor, og EU påpeker at det er støtteordninger som må på plass for å nå målet i EU. Disse medlemmer påpeker at Norge påvirkes av det som skjer i Europa. Derfor må vi se hvordan vi kan møte endrede konkurranseforhold i Europa med like rammevilkår for produksjon i Norge. For å sikre bransjen forutsigbarhet mener disse medlemmer det er viktig at det settes et mål for produksjon, og at det lages en plan for å nå dette produksjonsmålet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget setter et mål om 10 TWh biogassproduksjon innen 2035, og ber regjeringen lage en plan for å nå dette målet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i en tilleggsavtale gi Enova ansvaret for etablering av et nasjonalt nettverk av fyllestasjoner med flytende biogass innen 2026.»

Disse medlemmer påpeker at et av virkemidlene som er rettet mot reduksjon i klimagassutslipp fra transportsektoren er omsetningskravet for biodrivstoff. Omsetningskravet innebærer at de som selger drivstoff

er pålagt at en gitt andel av drivstoffet de selger i løpet av året er biodrivstoff, som blandes med vanlig fossilt drivstoff. Avansert biodrivstoff teller dobbelt. Disse medlemmer viser til at reduksjonsplikt er et alternativt virkemiddel til omsetningskravet for å kutte klimagassutslipp fra transportsektoren. I stedet for å stille krav til andelen biodrivstoff, stiller reduksjonsplikten krav til den samlede reduserende effekten på klimagassutslipp, sammenlignet med om man kun solgte fossilt drivstoff. Disse medlemmer har merket seg at man innførte dette systemet for flytende drivstoff i Sverige i 2018, og at en reduksjonsplikt synes å være kostnads- og styringseffektivt.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem for Stortinget om det bør innføres reduksjonsplikt som alternativ til omsetningskravet for biodrivstoff for flytende drivstoff i transportsektoren.»

2.13 Vindkraft på land

Komiteen viser til at det er sterkt engasjement knyttet til utbygging av vindkraft på land, og at de senere årene ikke har vært konsesjonsbehandlet nye søknader om utbygging. En vesentlig del av motstanden mot vindkraftprosjekter har vært begrunnet i at konsesjonene som i sin tid ble gitt, var betydelig endret fra det kommunen og lokalbefolkningen ble forespeilet. Derfor er det behov for både å stramme inn på frist for idriftsettelse etter at en konsesjon er godkjent, og i langt større grad begrense muligheten til å endre prosjektene underveis. For utbygging av vindkraft på land er det viktig å styrke den lokale og regionale medvirkningen, og det må legges til rette for gode lokale prosesser hvor den samlede belastning på miljø og samfunn, tilgjengelig nettkapasitet, regionale virkninger for forsyningsikkerhet og hensynet til eksisterende kraftforsyning legges til grunn.

Komiteen viser til Stortingets vedtak, jf. Innst. 101 S (2020–2021) om å innlemme planlegging og bygging av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at Norge trenger mer kraft og bedre overføringsnett for å imøtekomme energibehovet som er drevet av en strammere klimapolitikk der vi skal bygge opp nye grønne næringer og elektrifisere samfunnet. Landbasert vindkraft kan spille en viktig rolle i den framtidige energimiksen i Norge og kan bidra til å gjøre Norge mer attraktivt for industrielle investeringer, ikke minst i en tid der markedene i stadig større grad etterspør lavest mulig utslipp i produksjonen. Flertallet viser til at det trengs en

samlet plan for økt kraftproduksjon som kommer både industrien og samfunnet for øvrig til gode, og som tar hensyn til miljø og lokalsamfunn og urfolk.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at i påvente av en lovendring vil regjeringen åpne for at NVE behandler konsesjonsøknader for landbasert vindkraft i saker hvor dette er ønsket fra vertskommunene. Dette flertallet merker seg at før en melding kan sendes på høring, må kommunen i den enkelte sak ta stilling til hvordan den innenfor gjeldende rett skal behandle prosjektet etter plan- og bygningsloven. I tillegg må konsesjonsbehandlingen tilfredsstillende de endringene som Stortinget allerede har sluttet seg til, jf. Innst. 101 S (2020–2021). Dette flertallet har merket seg at regjeringen vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging, får mer igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapingen, herunder gjennom endret skattlegging av vindkraft. En produksjonsavgift på vindkraft som tilfaller kommunene, er sendt på høring.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at vindkraft på land i dag er den billigste og mest tilgjengelige kilden til mer fornybar energi i Norge og representerer en mulighet til å sikre vesentlig økt tilgang på fornybar energi uten behov for offentlige støtteordninger. Samtidig tar vindkraft opp store arealer, og utbygging av vindkraft har ført til et høyt konfliktnivå flere steder. De siste årene har det vært bygget ut mye vindkraft i Norge, men motstanden har vært stor. Store deler av motstanden ble begrunnet i at konsesjonene ble gitt for mange år tilbake i tid og at kommuner som tidligere var for, endret mening. Samtidig ble mange av prosjektene betydelig endret fra det kommunen og lokalbefolkningen ble forespeilet. Derfor ble det i behandlingen av Meld. St. 28 (2019–2020) Vindkraft på land bred enighet om å stramme inn behandlingen av vindkraftkonsesjoner og styrke den lokale og regionale forankringen.

Dette flertallet viser til at de siste åtte årene er bygget ut 16 TWh ny kraftproduksjon, hvorav halvparten er vindkraft på land, som følge av innføringen av elsertifikatordningen i 2012. I 2020 var Norge det landet i Europa som bygget ut mest vindkraft, mens vi på verdensbasis kun ble slått av Kina, Brasil og USA. Globalt var 2020 et år med rekordhøy installasjon av vindkraft. 93 GW ble installert, noe som tilsvarer 323 anlegg på størrelse med Storheia i Trøndelag – et av Norges største vindkraftverk på land med en kapasitet på 288 MW. IEA har i sitt «Net Zero by 2050»-scenario beregnet at for å nå verdens klimamål trengs det 160 GW vindkraft årlig innen 2025 og 280 GW innen 2030. Global Wind Energy

Council har analysert ulike lands planer og anslår at det kun vil bli installert 94 GW vindkraft årlig i snitt de neste fem årene.

På denne bakgrunn fremmer et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig sende på høring forslag til endringer i plan- og bygningsloven for behandling av vindkraft på land, slik at nye vindkraftanlegg kan behandles etter både energiloven og plan- og bygningsloven, med sikte på ikrafttredelse av lovendringen 1. januar 2023.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstrepartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke starte konsesjonsbehandling av nye vindkraftverk før vedtatt lovendring for behandling etter plan- og bygningsloven er på plass.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at fremtidige vindkraftutbygginger fører til tydelige lokale ringvirkninger, blant annet ved at det legges til rette for kommunale inntekter.»

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge kraftpotensialet fra mindre vindmøller på gårdsbruk og hva som skal til for å realisere en satsing på dette.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet sier prinsipielt nei til vindkraftutbygging på land. Dersom det vurderes å åpne for vindkraftutbygging på land, mener disse medlemmer at det kun kan gjøres etter plan- og bygningslovens bestemmelser og etter et lokalt ønske i den kommunen det gjelder. Disse medlemmer viser til at det tidligere har blitt pekt på at en form for lokal kompensasjon må på plass. Disse medlemmer viser til at fordelene ved vindkraft i stor grad er nasjonale, mens ulempene i stor grad er lokale. Disse medlemmer mener det er viktig å få på plass et skatteregime som gir forutsigbarhet både for utbygger, kommune, fylke og stat. Disse medlem-

mer mener det er viktig å få på plass et skattesystem som gir økt beskatning som skal tilfalle vertskommunen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at helt fram til 2021 har det vært for lave strømpriiser i Norge til at vindkraft har vært lønnsomt uten betydelige gunstigere rammebetingelser enn for eksempel for vannkraftverk. Vindkraften har derfor inntil nylig vært avhengig av subsidier gjennom grønne sertifikater finansiert over elavgiften samt særdeles gunstige ordninger for avskrivning og skattlegging. I flere tilfeller er det i tillegg ytt statlige GIEK-garantier i forbindelse med kraftsalg til store kraftkjøpere som i praksis har garantert vindkraftinvestorene mot tap, en ordning som ble opprettet i 2009 og ESA-godkjent i 2011. Stortinget har vedtatt en ramme på 20 mrd. kroner for slike kraftgarantier. I tillegg til særdeles gunstige rammebetingelser så har vindkraftutbyggingen utløst store sentralnettinvesteringer som er betalt av fellesskapet. Rammebetingelsene har gjort vindkraft bedriftsøkonomisk lønnsomt, men bransjen har hele tiden vært avhengige av direkte og indirekte subsidier. I det siste har råvarepriser på innsatsfaktorer steget kraftig, og det vil også påvirke de store vindkraftprosjektenes lønnsomhet.

Disse medlemmer peker på at vi trenger mer fornybar energi, men på naturens og miljøets premisser. Disse medlemmer har ikke prinsipielle standpunkter mot noen teknologi, men mener at kunnskapsgrunnlaget om miljøpåvirkning, miljøhensyn og menneskerettshensyn i forbindelse med energiutbygginger må veie tyngre i konsesjonsprosessene. Disse medlemmer mener derfor at Miljødirektoratet må styrke inn i konsesjonsprosessene og få en rolle i å godkjenne miljøkartlegginger og vurderinger i forbindelse med vindkraft på land. På grunn av hensynet til miljø og natur og helhetlig økosystemforståelse er disse medlemmer derfor kritiske til store vindkraftanlegg i norsk natur og i kystnære områder, men positive til mindre anlegg i allerede industrialiserte områder.

Komiteens medlem fra Rødt støtter lokalbefolkningen som mange steder nå sier stopp til vindkraftanlegg som vil være skadelige for sårbar natur og truede dyre- og fuglearter. Mange steder truer også vindkraftutbygginger samisk kultur og reindrift. Dette medlem mener at det ikke skal bygges ut mer vindkraft på land i Norge, fordi inngrepene i naturen er for store. Istedenfor nye, naturødeleggende inngrep må vi satse på en rekke andre tiltak, som f.eks. oppgradering av kraftverk, ENØK-tiltak, satsing på solkraft på tak, redusert transportbehov og bruk av spillvarme. Dette medlem vil likevel jobbe for føringer som sikrer at det

tas bedre hensyn til natur, berørte næringer, naboer eller andre viktige samfunnshensyn.

Dette medlem viser til regjeringens beslutning om å åpne for behandling av nye meldinger og søknader om vindkraftverk, før Stortingets vedtak i behandling av Meld. St. 28 (2019–2020), jf. Innst. 101 S (2020–2021), om å innlemme planlegging og bygging av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven. Dette medlem frykter at dette vil føre til flere utbygginger basert på dårlige utredninger og med stort konfliktnivå underveis.

Dette medlem viser til høringsuttalelse fra Landssammenslutninga av Norske Vindkraftkommuner, og at en rekke forhold ved hvordan utbyggingen av nye vindkraftverk skal forholde seg til plan- og bygningsloven, er uavklart. Dette medlem mener at dette kan føre til stor variasjon fra sted til sted i hvilken praksis som føres, og at dette kan gjøre prosessene vanskeligere å ettergå og etterprøve.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener at det trengs bedre utredninger og et grundigere utarbeidet kunnskapsgrunnlag enn hva som så langt har vært tilfelle, og viser til begrunnelsestekst i Dokument 8:217 (2021–2022) og høringsuttalelse fra Den Norske Turistforening hvor det foreslås at utredninger må skje med større grad av uavhengighet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å endre forskrift om konsekvensutredninger, med henblikk på å sikre utredningenes uavhengighet. Stortinget ber regjeringen sørge for at de offentlige fagmiljøene kan styrkes, for å sikre vern av natur, miljø og samfunn.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener at det er viktig at forvaltningen gjør sine egne undersøkelser for å ivareta berørtes rettssikkerhet, og viser til høringsuttalelse fra Landssammenslutninga av Norske Vindkraftkommuner som peker på hvordan støyprobatikk har blitt dårlig utredet, og at utbyggere har mulighet til å betale berørte for å ikke klage. Disse medlemmer vil advare mot å fortsatt tillate en slik korttenkt praksis.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener tiden for utbygging av vindkraft i naturen er forbi. Disse medlemmer har imidlertid merket seg at det er et betydelig potensial i utbygging av vindkraft i industripregede områder, noe som også ble påpekt i Innst. 101 S (2020–2021), jf. Meld. St. 28 (2020–2021). I den senere tid har flere aktører, inkludert Norwea, løf-

tet denne muligheten. Slike utbygginger vil typisk bestå av færre turbiner, med lavere høyde, enn vindparker i naturen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til det generelle kravet om en minsteavstand på 800 meter fra vindparker til bebyggelse. Disse medlemmer mener dette er et fornuftig krav, men viser til at dette vil kreve tilpassede avstandskrav ved etablering av vindturbiner i industrialiserte områder, forutsatt av grenseverdiene for støy overholdes.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere nedjustering av avstandskrav ved utbygging av lave vindturbiner i industriområder, havner og ved annen infrastruktur hvor dette ikke gir nye naturinngrep.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere potensialet for småskala vindkraftproduksjon i industriområder, havner og ved annen infrastruktur hvor dette ikke gir nye naturinngrep.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn i fremtidige konsesjonsbehandlinger at utbygging av vindkraft på land ikke skal føre til nedbygging av natur eller svekkelse av urfolks rettigheter.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne påpeker at vindkraft er en viktig fornybar energikilde der Norge har særlig gode ressurser både på land og til havs. Vindkraft kan også ha negative konsekvenser og må ikke komme i konflikt med viktige naturverdier. Utbyggingen må ta hensyn til natur, fiske, dyreliv og behovene til lokalbefolkningen, som må kompenseres. Ved vindkraftutbygging på land må det være en plan for tilbakeføring av områdene til natur. Utbyggingen må også ta hensyn til samiske interesser og lokaldemokratiet.

Disse medlemmer mener det er et stort potensial for utbygging av «nærvind», små vindkraftverk nær infrastruktur, på industrialisert areal eller i andre utbygde områder.

Disse medlemmer påpeker at det er et stort potensial for å utvikle mer nærvind, som ikke kommer i konflikt med natur- og verneinteresser. Nærvind er mindre prosjekter på 5–6 enheter på allerede utbygde

områder. Disse medlemmer mener regelverket for minsteavstander, buffersoner og lignende må tilpasses nærvind. Det er viktig at dette skjer innenfor rammene av støygrensene. Disse medlemmer mener at nærvind som bygges i allerede utbygde områder, bør få et tilpasset konsesjonsløp. Siden NVE har god kompetanse på konsesjonsprosesser knyttet til vindkraft på land bør de gi veiledning til kommuner der det skal bygges ut nærvind med forenklet konsesjonsforløp. Det innebærer at konsesjoner bør gis både etter plan- og bygningsloven og energiloven. Det er imidlertid viktig at konsekvensutredningene tilpasses konfliktbildet for nærvind.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et tilpasset konsesjonsforløp for nærvind, mindre vindkraftprosjekter på allerede etablerte industriområder eller i andre utbygde områder, slik at de raskere kan etableres. I den forbindelse ber Stortinget regjeringen vurdere om dette skal legges inn som en forenklet prosess under energiloven og plan- og bygningsloven.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med grunnrentebeskatning og naturressursbeskatning for vindkraftverk.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne er bekymret for at den vedtatte produksjonsavgiften på vindkraft vil kunne gi sterke økonomiske insentiver til nedbygging av natur hvis den tilfaller vertskommunen. Kommunen har avgjørende myndighet når beslutninger om vindkraftutbygginger skal fattes. En slik avgift vil øke risikoen for at hensynet til natur, friluftsliv, reindrift og andre næringer settes til side.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for en differensiert produksjonsavgift på vindkraft der vindkraftutbygginger som fører til betydelige naturinngrep ilegges en avgift som tilfaller staten, mens vindkraftutbygging som ikke fører til nye naturinngrep tilfaller kommunene.»

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for en differensiert produksjonsavgift på vindkraft der vindkraftutbygginger som fører til betydelige naturinngrep

grep ilegges en høyere avgift enn vindkraftutbygginger med lave naturkonsekvenser.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et prinsipp om naturnøytralitet/arealnøytralitet i alle kraftutbyggingsprosjekter slik at utbygger gjennom krav i konsesjonen pålegges å restaurere naturkvaliteter av tilsvarende verdi som forringes eller ødelegges ved kraftutbyggingen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre prosessen for godkjenning av konsekvensutredninger i kraftutbyggingssaker slik at det er Miljødirektoratet som godkjenner miljørapportene, ikke NVE.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan krav til konsekvensutredninger kan forbedres og forsterkes, slik at miljøkonsekvensene av planlagte inngrep, blir bedre belyst.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede krav om økt offentlig eierskap til vindkraft på land.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til vedtaket Stortinget gjorde i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 28 (2019–2020) Vindkraft på land, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge alternativ for hvordan det kan stilles garanti for opprydding ved oppstart av vindkraftanlegg.»

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det stilles krav om garanti for opprydding ved oppstart av vindkraftanlegg. Før slike garantier foreligger kan ikke nye konsesjonsgitte anlegg bygges.»

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre kapasitet til rask klagebehandling av innvilgede energikonsesjoner og sikre at slik klagebehandling skjer uten ugrunnet opphold.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette frister for forvaltningens saksbehandlings- og klagebehandlingstid i energisaker.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke åpne for behandling av nye vindkraftprosjekt i samiske tamreinområder før Fosen-dommen er fulgt opp og menneskerettighetsbruddet er brakt til opphør.»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne meiner at kjernen i konfliktane knytte til vindkraftutbygging på land botnar i strid rundt det å plassere store industriområde i norsk natur og folk sine nærlandskap. Sjølve planprosessen har vorte oppfatta som illegitim ved at det vert gjort unntak frå plan- og bygningslova.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Rødt meiner at noko av grunnen til det høge konfliktnivået ligg i at energilova eigentleg ikkje er ei planlov, og at prosessane med val av område med unntaket frå plan- og bygningslova ikkje fungerer godt nok.

Desse medlemene vil òg vise til at det har vore svært uklart om det har vore søknadsplikt for eigendomsendringar for vindkraftverk i konsesjonsgitte områder. Dette er eit spørsmål det har vore usemje om. Etter desse medlemene sitt syn viser det at det er heilt nødvendig å gå tilbake til å handsame vindkraftverk etter plan og bygningslova og med krav om reguleringsplan.

Desse medlemene legg til grunn at eitt av dei tydlegaste råda i høyringa gjennomført i samband med framlegg til nytt vindkraftregime var at plan- og bygningslova sine krav om reguleringsplan også bør gjelde for vindkraft. Mange fagfolk og lekfolk har kome med sterk kritikk av lovavklaringsprosessen slik han har fungert etter energilova, og det er fleire som meiner at det har oppstått ei uheldig gråsoner mellom plan- og bygningslova og energilova som gir grunnlag for konflikt.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet Dei Grøne meiner at det er merkeleg at nokon av dei stør-

ste naturinngrepa i norsk historie er gjorde utan skikkelige planprosessar med krav til involvering og medverknad i tråd med plan- og bygningslova sine krav. Alle andre store byggesaker, vegbygging, store infrastrukturprosjekt og flyplassar er underlagde handsaming etter plan- og bygningslova sitt krav om reguleringsplan, medan kraftproduksjon og nett har hatt fritak frå dette kravet som skal sikre korleis landet sine areal skal brukast og regulerast. I tillegg til retten til medverknad og involvering handlar dette om fordeling av oppgåver og kompetanse i forvaltninga. Det er ikkje Olje- og energidepartementet som har kompetansen på arealplanarbeidet.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt vil også peike på at alle konsesjonar som er gitte fram til i dag, er gitte utan at KU-forskrifta og helseovgivinga sitt krav til utgreiing av sumverknader er oppfylt. Desse medlemene meiner at det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for moglege negative påverknader på folkehelsa som fylgje av eksisterande vindkraftverk under norske topografiske forhold må oppdaterast og gjennomgåast av helsefagleg kompetente fagmiljø, og det juridiske ansvaret for ivaretaking av relevant lovverk på folkehelseområdet opp mot konsesjonsstyresmaktene må avklarast.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne fremjar følgjande framlegg:

«Stortinget ber regjeringen oppdatere støyretningslinjene for vindkraft, tilpasset norske forhold.»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt legg til grunn at sjølv med gode intensjonar om grundige gode prosessar så er det nødvendig med meir formelle krav både til kva som skal utgreiast når i prosessen og meir systematisk kvalitets-sikring av kunnskapsgrunnlaget.

Desse medlemene meiner at en del av opprøret mot vindkraft eigentleg har røter i manglande tillit til eit konsesjonssystem der styresmaktene har gått for langt i å legge til rette for utbyggerane i eit forenkla og sentralisert konsesjonsregime. Lokalsamfunn og kommunane har vorte sette på sidelinja.

Dette vert forsterka av at det i dag ikkje er krav til eigarskap for vindkraftverk på same måte som det er for stor vasskraft.

Desse medlemene vil peike på at på tross av at vi har hatt, og har ei strømpriskrise, så blir ho mindre av at kraftselskapa i all hovudsak er offentleg eigde. På same måte som vasskraft så utnyttar også vindkraft allmenne areal og naturressursar, og ho bør difor vere i offentleg eige.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne viser til at staten blei dømd for brot på urfolks rettar i sak om skjønn etter oppføring av vindkraftverk på Storheia på Fosen, spesifikt brot på rettane til to reindriftssiidaer. Staten har ennå ikkje avgjort kva ein vil gjere med saka, og oppfølging av domen. Domen fastsette ei grense for at eit inngrep er ulovleg dersom det fører til «vesentlige negative konsekvenser for muligheten til kulturutøvelse» og det er den samla effekten som er avgjerande. Dette viser at det er eit stort behov for å gjennomgå prosessane ved tillating til utbygging av areal som er i konflikt med samisk reindrift. Vindkraft omfattar store areal, og det er difor avgjerande å sette behandling av nye prosjekt på vent før regelverk er gjennomgått for å sikre at slike brot ikkje kan skje.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest sette i gang en uavhengig gransking av alle konfliktfylte vindkraftanlegg på land, både ferdigbygde og de som er under utbygging, for å se om regelverket, inkludert forskrift om konsekvensutredning og EU-regelverket om konsekvensutredning, er fulgt.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at kommunene og lokalbefolkningen får ha reell vetorett mot utbygging av vindkraft på land, gjennom bindende folkeavstemninger og kommunestyrevedtak.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå bruken av statlig arealplan i kraftkonsesjonssaker, og komme tilbake til Stortinget med en tydeliggjøring av hvilke kriterier som må ligge til grunn for at departementet kan vedta en konsesjon som statlig arealplan etter energiloven § 3-1 fjerde ledd, jamfør reglene for bruk av statlig arealplan.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis konsesjoner til vindkraftutbyggere der reindriftas behov for blant annet beiteareal, flyttleier og kalvingsplasser ikke møtes av utbygger i konsesjonsprosessen. Det skal ikke gis konsesjoner med vilkår om at det skal komme avklaringer med reindrift i etterkant.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at det ikke bygges ut vindkraft i store sammenhengende naturområder med urørt preg, i nasjonalt og regionalt viktige friluftsområder, i landskap av nasjonal og vesentlig regional interesse og i områder i randsonen til verneområder.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå praksisen med bruk av private støyavtaler ved vindkraftverk med tanke på om tiltakshierarkiet etter konsekvensutredningsforskriften er oppfylt, og vurdere å forby eller regulere bruken av slike avtaler.»

2.14 Norsk petroleumsindustri

Komiteen viser til at det den senere tiden har skjedd store endringer på energiområdet, med Russlands militære invasjon av Ukraina, som har medført store konsekvenser for verdens energimarkeder og har skapt en ny situasjon for produksjon, import og bruk av energi i Europa. Forbrukere i mange land står nå overfor ekstraordinært høye energi- og kraftpriser, og denne energisituasjon vil prege energipolitikken i Europa framover.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at også gass-, olje- og kraftmarkedene vil preges på ulike måter. Europa har i denne situasjonen behov for mer olje og gass fra norsk sokkel. Norge skal fortsatt være en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa. Selskapene på norsk sokkel produserer i dag for fullt, eller nær dette. Norske olje- og gassfelt kan gi et viktig bidrag i dagens situasjon ved å opprettholde dagens høye produksjon gjennom fortsatt høy regularitet i leveransekjeden. Basert på søknad fra rettighetshaverne på enkelte felt har myndighetene fattet vedtak om å justere produksjonstillatelsene slik at gassproduksjonen kan økes noe.

Flertallet viser til at petroleumssektoren er en næring som bidrar med store inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser til Norge, og det er viktig med forutsigbare rammebetingelser som bidrar til å sikre arbeidsplasser og ringvirkninger til fastlandet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet har merket seg at regjeringen fortsatt vil gi tillatelser til å lete etter olje og gass i nye områder. Leting i denne stortingsperioden skal hovedsakelig skje gjennom forutsigbar tilgang på leteareal gjennom systemet for tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at hovedvirkemiddelet for å redusere utslipp av CO₂ fra olje- og gassutvinning er CO₂-avgift og kvotesystemet. CO₂-avgiften ble innført for norsk sokkel i 1991. Om lag 95 pst. av utslippene fra olje- og gassvirksomheten er underlagt kvoteplikt.

Komiteen viser til tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) som viser at klimagassutslippene fra olje- og gassutvinning økte kraftig fra 1990, og fram til 2020 har økt med 61 pst. Klimagassutslippene fra utvinning av olje og gass i Norge kommer i hovedsak fra gassturbiner på plattformen og landanlegg. I tillegg kommer det utslipp fra sikkerhetsfakling av naturgass, ventilering og diffuse utslipp av gass og lagring og lasting av råolje. Men størsteparten av klimagassutslippene er CO₂ fra energiproduksjon fra gassturbiner som produserer energi.

Flere av feltene på norsk sokkel er i dag hel- eller delelektrifisert med kraft fra strømmettet på land.

Komiteen viser til Stortingets vedtak i behandlingen av Innst. 351 L (2019–2020) om midlertidige endringer i petroleumsloven, om at utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel skal reduseres med 50 pst. innen 2030, sammenlignet med 2005.

Komiteen viser til at selskapene som driver virksomheten på norsk sokkel, er som alle andre selskaper eksponert for klimarisiko. Klimarisiko i utbyggingsprosjekter er særlig knyttet til risiko for at framtidige priser på olje og gass kan bli vesentlig lavere eller høyere enn forventet på investeringstidspunktet, som en følge av en strammere global klimapolitikk enn antatt. Komiteen viser til at regjeringen vil ta inn en endring i veilederen for plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst (PUD-/PAD-veilederen) slik at rettighetshaverne i sin usikkerhetsanalyse knyttet til utbyggingsplaner også skal inkludere en kvalitativ stresstesting mot finansiell klimarisiko ved at utbyggingsens balansepris sammenlignes med ulike scenarier for olje- og gassprisbaner som er forenlige med målene i Parisavtalen, herunder 1,5-gradersmålet.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en konkret tiltaksplan for å redusere klimagassutslippene fra olje- og gassproduksjonen med 50 pst. sammenlignet med 2005, innen 2030.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at om klimamålene skal nås, må verden klare å erstatte fossil med fornybar energi. Det er i første rekke den globale etterspørselen

etter fossil energi som må reduseres. Som et moderne industriland med en stor olje- og gassnæring, viktige industrimiljøer og en betydelig fornybarnæring ønsker flere å vise til at Norge skal bidra aktivt til, og dra nytte av, denne globale energitransformasjonen. Krigen i Ukraina har fremhevet viktigheten av å tenke på omstilling til fornybarsamfunnet i et bredere sikkerhetsperspektiv.

Flertallet viser til at det er slått fast at utslippene fra norsk sokkel skal ned. Det er i den forbindelse viktig å støtte aktivt opp om et grønt skifte hvor man bygger på kompetansen fra olje- og gassindustrien innen nye næringsområder. Norge skal i samarbeid med næringen sørge for at utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel kuttes med 50 pst. innen 2030 og til netto null i 2050, og redusere den samfunnsøkonomiske risikoen og finansielle klimarisikoen som investeringer i olje- og gassvirksomhet medfører.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at etterspørselen etter fossil energi endres i takt med at klimapolitikken strammes til i tråd med målene i Parisavtalen. Dette innebærer en stor omstilling for Norge og norsk petroleumsvirksomhet. Samtidig viser krigen i Ukraina hvor sårbar Europas energiforsyning er og hvor viktig det er med stabile gassleveranser fra Norge. Disse medlemmer mener dette understreker viktigheten av å føre en stabil og forutsigbar lete- og arealpolitikk som bidrar til å utvikle nye gassfunn, og at det fremover bør vurderes hvordan letepolitikken kan innrettes mer mot gass fremfor olje. Disse medlemmer mener videre at tilgjengelige letearealer er en viktig del av de stabile og forutsigbare rammevilkårene som næringen trenger. Utsettelse av 26. konsesjonsrunde vil bidra til produksjonsfallet som er forventet å bli på 65 pst. fram mot 2050, dersom det ikke letes mer og utvinnes mer gass. Disse medlemmer mener Norge skal utnytte de muligheter norsk sokkel gir til å øke utvinningen av gass, og bidra til å løse Europas energiutfordringer.

På den bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om gass skal være hovedprioriteten i letepolitikken fremfor olje.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag.

«Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for og konsekvensene ved å forsere haleproduksjon av gass.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det største potensialet for nye funn av naturgass på norsk sokkel er i Barentshavet. I dag er det mange mindre funn som ikke er drivverdige på grunn av manglende infrastruktur. Det har i lang tid foregått utredninger på alternative transportter for gassfunn i Barentshavet. Disse medlemmer mener derfor det er viktig å raskest mulig avgjøre hvordan en ønsker å tilrettelegge for eksport av gassen ut av området, for å øke interessen for både leting og igangsetting av nye prosjekter i Barentshavet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest utlyse 26. konsesjonsrunde og legge forholdene til rette for gode områdeløsninger for gass fra Barentshavet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er svært opptatt av å sikre at Norge skal fortsette å være en av verdens ledende energinasjoner. Olje- og gassnæringen er Norges desidert største og viktigste industri, og svært avgjørende for norsk økonomi og velstand. Disse medlemmer er opptatt av at næringen sikrer en betydelig sysselsetting med lønnsomme arbeidsplasser i hele landet.

Disse medlemmer mener derfor at det er svært viktig å sikre tilgang til nye attraktive letearealer, også i nordområdene. Områder i Barentshavet som grenser mot Russland, bør prioriteres. Disse medlemmer mener det også bør legges vekt på leting i områder som enda ikke er åpnet, men som grenser til områder der oljeutvinning er tillatt.

Disse medlemmer mener Norge bør være siste land i verden som faser ut olje- og gassnæringen. Selv på lengre sikt mener disse medlemmer det er nødvendig å legge til rette for en petrokjemisk industri som er vesentlig for produksjon av mange andre ulike varer. Fremfor å fase ut næringen bør Norge posisjonere seg som et attraktivt sted for petrokjemisk industri. Over 20 pst. av global oljeproduksjon går til industrien, noe som vil vedvare selv om man over tid reduserer bruk av olje/gass til transportformål og kraftproduksjon.

Energiforsyningen til Europa er svært sårbar, det har vi sett gjennom strømkrisen. Nesten halvparten av Europas gassforsyning kommer fra Russland. Vi bør produsere alt vi kan for å gjøre Europa mindre avhengig av russisk olje og gass. Vi bør sørge for å gjøre nye arealer tilgjengelig for leting etter olje og gass for å gjøre Europa og den vestlige verden uavhengig av russisk olje og gass på sikt.

Europa har gjort seg avhengig av russisk gass. Disse medlemmer finner det uheldig at regjeringen har inngått av en avtale med Sosialistisk Venstreparti som utelukker 26. konsesjonsrunde i 2022, og forventer at denne runden blir utlyst tidlig 2023. Dette spesielt i lys

av den situasjonen som har oppstått i Ukraina og Russland. Disse medlemmer mener det er viktig at vi klarer å få opp den norske gass eksporten til Europa.

Norsk petroleumsnæring sikrer både arbeidsplasser og kompetanseutvikling, og gir grunnlag for lønnsomme bedrifter som er grunnmuren i satsing på grønn teknologi, og gjør at vi sikrer vår energi uavhengighet. Disse medlemmer mener vi heller må heie på alle de som jobber i bransjen, som jobber på spreng for å utvikle ny teknologi og smarte energiløsninger, og som bidrar enormt i finansieringen av velferdssamfunnet vårt.

Disse medlemmer vil ikke elektrifisere norsk sokkel med strøm fra land som et klimatiltak.

Disse medlemmer mener elektrifisering av sokkelen med strøm fra land vil innebære en risiko for økte priser på strøm og nettleie, med uante konsekvenser for norske husstander og bedrifter. I tillegg er det en rekke industriprosjekter på fastlandet som får nei til etablering på grunn av manglende krafttilgang. Det er ventet at høye priser vil vedvare i lang tid fremover med bakgrunn i energisituasjonen i Europa. Disse medlemmer mener Norge kan ikke ta ansvaret for feilslått klimapolitikk i Europa, der de legger ned sin regulerbare kraft og erstatter den med import av kraft fra blant annet Norge.

Disse medlemmer viser til at flere både i energibransjen og andre miljøer nå tar til orde for å stoppe opp og vurdere elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner på nytt. Direktøren i Norges vassdrags- og energidirektorat har uttalt at elektrifisering av sokkelen er et veivalg i norsk energipolitikk, og at kraften bør benyttes andre steder enn på sokkelen. Han sier dette vil kreve ca. en tiendedel av norsk kraftproduksjon, og at det naturligvis vil påvirke strømprisen for norske husholdninger og norsk næringsliv.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere utlyse periodiske konsesjonsrunder med første runde senest innen utgangen av 2022.»

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt petroleumsaktivitet i Barentshavet, med en eksportløsning for naturgass.»

«Stortinget ber regjeringen konsekvensutrede Lofoten, Vesterålen og Senja for åpning av olje- og gassproduksjon.»

«Stortinget ber regjeringen fortsatt stimulere til økt nisje- og haleproduksjon for å øke utvinningsgraden på felt.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til

at petroleumsvirksomheten er Norges overlegent største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter, investeringer og eksportverdi. Når leverandørindustrien inkluderes, sysselsetter petroleumsnæringen direkte og indirekte i underkant av 170 000 mennesker. Siden produksjonen på norsk sokkel startet tidlig på 70-tallet, har petroleumsvirksomheten bidratt med flere tusen milliarder kroner til Norges bruttonasjonalprodukt. Flertallet viser til at dette har hatt enorm betydning for utviklingen av det norske velferdssamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å vise til at norsk olje- og gassproduksjon i snitt har betydelig lavere utslipp enn verdensgjennomsnittet. Når alle seriøse analyser av fremtidig etterspørsel etter olje og gass viser at det internasjonalt vil være betydelig etterspørsel i flere tiår fremover, mener disse medlemmer det er viktig med fortsatt satsing på utvinning av norsk olje og gass.

Disse medlemmer vil derfor påpeke at for å sikre et jevnt aktivitetsnivå i petroleumsnæringen er det viktig å gjøre nye funn av olje og gass. Dette gjøres best gjennom en effektiv og tidsriktig utforskning av norsk sokkel. Teknologi og forskning har vært avgjørende for at olje- og gassindustrien etter over 50 år fortsatt er Norges største og viktigste næring. Forskning vil være viktig for en effektiv oljesektor også i de kommende tiår. Forskning på petroleumsområdet på universitetene, i instituttsektoren og av oljeaktørene selv har vært med på å sikre effektiv ressursutnyttelse, nye funn og en enorm velstandsutvikling i Norge. Støtten til petroleumsforskning resulterer i betydelig økt verdiskaping, store kostnadsbesparelser, nye arbeidsplasser og ny teknologi. Videre kommer resultatene innen petroleumsforskning til nytte på en rekke andre områder. Disse medlemmer viser til at teknologiutvikling i én industri kan gi kommersialisering i en annen, og resultater fra petroleumsforskningen har vært avgjørende for utviklingen av løsninger innen blant annet energi, havbruk, helseteknologi og transportløsninger.

Disse medlemmer vil påpeke at vi kun har produsert 48 pst. av det man per i dag regner med er de totale utvinnbare ressursene på norsk kontinentalsokkel. Produksjon av de gjenværende ressursene vil bidra til betydelig verdiskaping. For at dette skal være mulig, kreves det utvikling av ny kunnskap og ny teknologi. Gjennom forskning har det siden starten blitt arbeidet for å finne gode løsninger på hvordan man mest mulig effektivt kan bygge ut og produsere norsk olje og gass. Disse medlemmer vil påpeke at universitetene og instituttene, og prosjekter som PETROMAKS, DEMO 2000 og forskningssentre for petroleum (PETROSENTR) har vært, og er viktige byggeklosser i det norske verdiskapingssystemet. Disse medlemmer mener det er viktig at fagmiljøene innen petroleumsforskning har god

ressurstilgang og trygge og forutsigbare rammevilkår. Disse medlemmer mener at fortsatt satsing på norsk utvinning av olje og gass er svært viktig for Norges økonomiske bærekraft, og for fortsatt velferd og verdiskaping både nasjonalt og internasjonalt.

Disse medlemmer vil at den næringsrettede forskningen rettes mot områder der Norge har spesiell kompetanse eller sterke næringsklynger. Blant annet olje, prosessindustri, marine næringer, maritim og offshore.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å styrke tilgangen til petroleumsrettede utdanninger.»

Disse medlemmer viser til at Norge er en verdensledende skipsfartsnasjon, og vil tilrettelegge for at vi forblir en sjøfartsnasjon også i fremtiden. Fremskrittspartiet har fremmet flere forslag om å styrke arbeidet med å fornye flåten og fremstille nye effektive og miljøvennlige teknologier.

Komiteen viser til at norsk maritim næring trenger gode rammevilkår for å sikre sin posisjon i en svært konkurranseutsatt næring. Komiteen viser til at Norge ligger helt i front i utviklingen av grønne maritime løsninger for utslippskutt og miljøforbedringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener derfor det er et stort behov for å iverksette tiltak som understøtter den positive utviklingen vi har sett de siste årene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å tilrettelegge for et nasjonalt CO₂-fond for næringen basert på inntektene fra CO₂-avgiften. Inntekter fra norske rederier som følge av EUs kvotehandelssystem skal også tilføres et slikt fond.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre differansekontrakter for alternativt drivstoff i maritim sektor, for å oppmuntre til økt bruk av klimanøytrale alternativer.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at olje og gassektoren står for mer enn en fjerdedel av CO₂-utslippene i Norge, og at utslippene fra forbrenningen av olje og gass utgjør 90

pst. av de totale utslippene. Der er derfor avgjørende at disse utslippene må reduseres, også ut over målet som Stortinget har slått fast om 50 pst. kutt av hele industriens utslipp sammenlignet med 2005.

På den bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å fremme forslag slik at søknad om lisensforlengelse for olje- og gassfelter som ikke er elektrifisert, ikke vil bli behandlet av Olje- og energidepartementet uten at en plan for CO₂-reducerende tiltak av betydelig omfang fremlegges som del av søknaden. Departementet må vurdere hver enkelt søknad om den oppfyller kriteriet for betydelig reduksjon av CO₂-utslipp. De CO₂-reducerende tiltakene må være godkjent og igangsatt før lisensens utløp som et av flere vilkår for å forlenge lisensen.»

«Stortinget ber regjeringen endre PUD-veilederen slik at det stilles krav om konsekvensutredning av alle nye olje- og gassprosjekt, i lys av 1,5-gradersmålet og i lys av økonomisk klimarisiko. I disse konsekvensutredningene skal også konsekvensene av forbrenningsutslippene fra utvunne fossile energiresurser vurderes i lys av 1,5-gradersmålet fra Parisavtalen. Konsekvensutredningen må sendes ut på offentlig høring.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at det i konsekvensutredningen til planer for utbygging og drift (PUD) også blir utredet konsekvensene av forbrenningsutslippet fra utvunne fossile ressurser og hvorvidt de konsekvensene er i tråd med 1,5-gradersmålet fra Parisavtalen.»

«Stortinget ber regjeringen om at det ikke gis godkjenning til olje- og gassprosjekt dersom lønnsomhetsrisikoen er for høy om verden skal oppnå 1,5-gradersmålet.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å utvide naturmangfoldloven og direktiv 2014/52/EU (kalt EIA-direktivet) om vurdering av visse prosjekters miljøvirkning, til full norsk økonomisk sone.»

Disse medlemmer viser til at det viktigste tiltaket for å redusere utslippene fra norsk oljeutvinning vil være å slutte å leite etter ny olje og begynne omstillingen fra petroleumsindustrien til andre, miljøvennlige industrier.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at verden skal bli uavhengig av fossil energi i løpet av få år. Uroen i Europa har forsterket behovet for en raskere omstilling, blant annet har Tysk-

land framskyndet målet om at all kraft i landet skal være fornybar innen 2035. Norge er som en stor energinasjon i posisjon til å hjelpe Europa. I første omgang som en trygg og stabil leverandør av gass, men på noe lengre sikt som en betydelig leverandør av fornybar energi, særlig fra havvind.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid og regjeringens tilleggs melding mangler de politiske visjonene og satsingene som må til for å løse klimakrisen og utvikle norsk næringsliv i riktig retning. Regjeringen legger opp til at olje og gass skal være den dominerende industrien i Norge i lang tid framover. Regjeringen vil også fortsette å lete etter mer olje og gass, også i de sårbare nordområdene i Arktis. Disse medlemmer mener regjeringens ensidige og tunge satsing på olje og gass er et politisk sjansespill som gambler med norske arbeidsplasser og velferd. FNs klimapanel og Det internasjonale energibyrået (IEA) har innstendig bedt alle olje- og gassproduserende land, inkludert Norge, om å slutte å lete etter mer olje og gass hvis vi skal nå 1,5-gradersmålet. Norge er trolig det landet i verden som har best forutsetninger for å omstille petroleumsnæringen, skape nye grønne arbeidsplasser og dermed bidra til at verden når klimamålene.

Disse medlemmer viser til at Norge allerede har brukt opp en uforholdsmessig stor andel av verdens karbonbudsjett. Oljeselskaper har funnet mye mer olje og gass enn vi kan brenne for å nå klimamålene.

Disse medlemmer påpeker at produksjonen av påviste olje- og gassressurser innenfor allerede tildelte lisenser vil sørge for et høyt produksjonsnivå på norsk sokkel i flere tiår. Verden har allerede funnet mer fossil energi enn klimaet tåler at vi utvinner. Derfor må vi slutte å lete etter mer olje og gass, og ikke tildele nye lisenser på norsk sokkel. Disse medlemmer mener Norge må være en internasjonal pådriver for vern av arktiske områder fra petroleumsaktivitet.

Disse medlemmer påpeker at Europa er avhengig av økt import av gass på kort sikt, og mener det er viktig og riktig at Norge øker sin eksport av gass som følge av det folkerettsstridige russiske angrepet på Ukraina. Disse medlemmer mener imidlertid at Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggs melding til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiressurser, ikke tar inn over seg at energiomsittingen i Europa skjer i rekordfart, og at det er et uttalt mål å omstille seg vekk fra fossil energi på lang sikt. Disse medlemmer er bekymret for stortingsflertallets iver etter å fortsette som før i oljepolitikken, med et ønske om åpning av stadig nye oljefelt. Disse med-

lemmer påpeker at det er knyttet betydelig klimarisiko og økonomisk risiko til dagens olje- og gasspolitikk.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslutte tildeling av nye letearealer.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at i en rapport fra International Institute for Sustainable Development (IISD) slås det fast at dersom menneskeheten skal ha noen som helst mulighet til å nå 1,5-gradersmålet, må de rikeste olje- og gassproduserende landene, som har det beste utgangspunktet for en rettferdig omstilling, kutte sin produksjon av olje og gass med 74 pst. innen 2030 og ha stanset all produksjon innen 2034. Selv da vil det kun være 50 pst. sannsynlighet for at målet nås. Disse medlemmer mener at den ansvarlige og anstendige veien å gå overfor dagens og framtidige generasjoner er å umiddelbart stanse all leting etter olje og gass på norsk sokkel og starte en gradvis, forutsigbar og planmessig utfasing av norsk petroleumsvirksomhet fram mot 2035.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stoppe tildeling av nye lete- og utbyggingslisenser på norsk sokkel.»

«Stortinget ber regjeringen etablere en oljekommisjon der myndigheter, arbeidstakerorganisasjoner, miljøorganisasjoner, forsknings- og kunnskapsmiljøer, samt næringsliv, samarbeider om en plan for å opprettholde sysselsetting og skape nye jobber samtidig som oljevirkosomheten fases ut.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) er et uavhengig organ underlagt Stortinget som har som oppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i Norge i tråd med Grunnloven. Disse medlemmer viser til at NIM våren 2022 utredet de grunnlovsmessige sidene ved norsk olje- og gassvirksomhet i etterkant av Høyesteretts dom i klimasøksmålet i 2020. Grunnloven § 112 handler om at staten er forpliktet til å sikre et sunt og godt miljø for innbyggerne og etterkommerne. I brev til Olje- og energidepartementet datert 18. mars 2022 skriver NIM at:

«Etter NIMs syn er PUD-godkjenninger som er gitt uten forutgående konsekvensutredning av klimavirkningen av forbrenningsutslippene, i strid med Grunnloven § 112 annet ledd og EUs prosjektdirektiv. Gitt denne

vurderingen bør godkjenninger gitt etter 22. desember 2020 behandles på nytt, og ytterligere PUD-søknader stilles i bero, slik at plikten til å foreta konsekvensutredning kan ivaretas.»

Disse medlemmer mener at konsekvensen av NIMs vurdering må være at regjeringen snarest trekker tilbake godkjenninger av planer for utbygging og drift av petroleumsforekomster (PUD) gitt etter 22. desember 2020, og videre at det umiddelbart innføres et moratorium på behandling av alle nye søknader om PUD. Disse medlemmer viser i den sammenheng til Dokument 8:236 S (2021–2022) fra representanter fra Miljøpartiet De Grønne om å trekke tilbake utbyggingstillatelser på norsk sokkel som er i strid med Grunnloven.

Disse medlemmer viser til at Equinor har som mål å levere plan for utbygging og drift (PUD) for Wisting-feltet nord i Barentshavet innen utgangen av 2022. Wisting blir, dersom det blir bygget ut, verdens nordligste offshoreutbygging på 73,3 grader nord, 310 km fra fastlandet.

Disse medlemmer viser til at det i konsekvensutredningen for Wisting oppgis at de direkte utslippene fra utbygging av feltet vil bli om lag 180 000 tonn CO₂, mens utslipp fra drift er beregnet til 20 000 tonn CO₂ per år. I tillegg kommer utslipp fra forbrenning av oljen, som ikke inngår i norske klimagassregnskap. Oil Change International har beregnet utslippene fra forbrenning til om lag 200 millioner tonn CO₂ i løpet av feltets levetid – altså omtrent fire ganger Norges samlede årlige utslipp. Wisting-feltet er planlagt satt i drift i 2028 og skal produsere olje i 31 år – det vil si at mye av utslippene vil inntreffe flere år etter at verden skal ha blitt klimanøytral. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at en rekke miljøorganisasjoner, Fagforbundet og NTL har advart mot å åpne feltet for oljeproduksjon. Nestleder i Fagforbundet, Sissel M. Skoghaug, og forbundsleder i NTL, Kjersti Barsok, uttalte i et intervju 5. mai 2022 til FriFagbevegelse:

«Parisavtalen er helt tydelig på at alle investeringer i ny, fossil oljeproduksjon er i strid med 1,5 graders målet, som Norge har forpliktet seg til ved å tilslutte seg til klimaavtalen fra Glasgow. Vi kan ikke se at et oljefelt hvor det legges opp til produksjon forbi år 2050 er kompatibelt med målene om reduksjon av klimagassutslipp i Parisavtalen (...).»

Disse medlemmer viser til at de midlertidige skatteendringene i juni 2020 (oljeskattepakken) kan føre til at Wisting blir lønnsom for oljeselskapene, men et tap for samfunnet. Før endringene ble innført, hadde Equinor lagt bort planer om utbygging av feltet. De gunstige skattereglene gjør at staten nå tar en langt større risiko enn det som er normalt. Likevel er det så langt ikke foretatt finansiell stresstesting av klimarisiko, og dette vil heller ikke foreligge før PUD blir forelagt Stortinget.

Disse medlemmer mener det er uholdbart at finansiell klimarisiko ikke utredes på et tidligere tidspunkt i prosessen når de faktiske konsekvensene av utbyggingen vurderes.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at finansiell klimarisiko vurderes i forbindelse med konsekvensutredningen for nye olje- og gassfelt.»

«Stortinget ber regjeringen om å stressteste statens skatteinntekter ved nye utbygginger slik at felt som ikke er lønnsomme for staten i et 1,5-gradersscenario, ikke bygges ut.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at informasjon om miljø og klima, inkludert vurdering av finansiell klimarisiko ved nye utbygginger, må offentliggjøres i tråd med retten til informasjon av Grunnloven § 112 andre ledd, Århuskonvensjonen og miljøinformasjonsloven.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Miljødirektoratet får plikt til å vurdere alle PUD-søknader med hensyn til natur og klima og mulighet til å avslå utbygginger som ikke kan dokumentere at de er i tråd med klimamålene. Disse vurderingene må offentliggjøres.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvikle de midlertidige endringene i petroleumsskatteregimet med umiddelbar virkning.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, viser til Høyesteretts dom i klimasøksmålet i 2020, der statens syn vant frem. Høyesterettsdommen har ikke endret rettstilstanden. Flertallet viser til at Høyesterett kom til at Olje- og energidepartementets vedtak om tildeling av utvinningstillatelser i 23. konsesjonsrunde verken var i strid med Grunnloven § 112 eller Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Flertallet viser til Norges institusjon for menneskerettigheters (NIM) utredning i etterkant av Høyesteretts dom.

Flertallet mener at NIMs utredning legger til grunn en annen fortolkning av Grunnloven § 112 enn det Høyesterett har kommet frem til i klimasøksmålet. Konsekvensen av NIMs forslag vil være at utviklingen av

klimapolitikken flyttes fra folkevalgte organer til domstolene.

Flertallet mener at NIMs forslag går ut over norsk rettstradisjon. Flertallet vil derfor understreke at de ikke gir sin tilslutning til NIMs synspunkter på Grunnlovens betydning for klimapolitikken. Flertallet viser til at petroleumsløvgivningen stiller krav om konsekvensutredning, men det gir ikke grunnlag for å innfortolke dette som et formkrav etter Grunnloven § 112. På samme måte kan heller ikke 1,5-gradersmålet innlemmes i fortolkningen av Grunnloven § 112, fordi dette målet ellers nyter bred politisk oppslutning og innlemmes i sekundærretten.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Equinor opplyser om at det ikke er nok gass på Wisting til å forsyne feltet med kraft, og gassimport vil være både teknisk krevende og kostbart. Equinor vil derfor bygge en 340 kilometer lang kabel til 6 mrd. kroner som skal hente om lag 80 megawatt elektrisk kraft fra Vest-Finnmark. Allerede pågår det elektrifisering av olje- og gassanleggene i området. Ifølge Statnett vil elektrifisering av Melkøya og Goliat alene kreve mer enn en dobling av kraftforbruket i Vest-Finnmark og omfattende utbygging av kraftnettet til Hammerfest. Disse medlemmer viser til at Finnmark har stort potensial for ny, grønn næringsutvikling basert på fornybar kraft. Elektrifisering av Wisting innebærer å bruke utslippsfri energi fra vind- og vannkraft til å pumpe opp mer olje og gass enn det klimaet kan tåle. Både miljø- og klimahensyn, hensynet til strømprisene og til utviklingen av nye grønne næringer i nord tilsier at planer om elektrifisering av Wisting stanses.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stanse videre planer om elektrifisering av Oscar Wisting-feltet med kraft fra land.»

Disse medlemmer viser til at blandingsforhold, havstrømmer og temperatur gjør Barentshavet til et av de mest biologisk mangfoldige og unike havområdene i verden. Her lever og fiskes blant annet torsk, hyse, blåkveite, gapeflyndre, uer, lodde, reker, vågehval og grønlandssel. Barentshavet har i tillegg verdens høyeste tetthet av sjøfugl. I hekketida fylles fuglefjellene på Bjørnøya med 1 million sjøfugl, som gjør øya til en av de største fuglekoloniene på den nordlige halvkule. Et oljesøl fra Wisting vil kunne nå kysten av Bjørnøya og få katastrofale konsekvenser for sårbare økosystemer, fugle- og dyreliv. I konsekvensutredningen påpekes det at lokal infrastruktur og fasiliteter til å understøtte en aksjon på Bjørnøya er svært begrenset. Forutsigbare adkomstmuligheter til land finnes ikke.

Deepwater Horizon-ulykken i 2010 ble en av historiens største miljøkatastrofer, på tross av at plattformen lå i et område med enkel tilgang på oljevernberedskap og støttefartøy. Disse medlemmer viser til at Wisting ligger lenger nord enn vi noen gang tidligere har drevet olje- og gassvirksomhet på norsk sokkel, flere hundre kilometer fra fastlandet i et område med havtåke, polare lavtrykk, ising og lange perioder med mørke. Videre viser disse medlemmer til at en utbyggingen av Wisting innebærer en dramatisk forskyvning av grensene for norsk oljevirksomhet i Arktis mot iskanten, som vil få store konsekvenser for Norges troverdighet som klima- og miljønasjon. EU, og USAs president Joe Biden, har tatt til orde for å stoppe oljeleting i Arktis med et moratorium, og en stadig større andel av verdens ledende finansinstitusjoner sier nå nei til å finansiere oljeprosjekter i Arktis. Norge har mye kunnskap og innflytelse på forvaltningen av arktiske havområder, blant annet gjennom Arktisk råd. Disse medlemmer mener Norge må vise verden at vi er vårt ansvar bevisst og ta initiativ overfor EU og USA til et globalt moratorium mot oljeleting i Arktis.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid med EU og USA om et globalt moratorium mot oljeleting i Arktis.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at krigen i Ukraina har ført til at energisituasjonen i Europa er snudd på hodet. Europa skal frigjøre seg fra russisk olje og gass. Norge spiller i den sammenheng en viktig rolle som en trygg, forutsigbar og stabil leverandør av energi til kontinentet, inkludert gass. Vi kan og bør i solidaritet med våre europeiske naboer bidra til at Europa blir uavhengig av russisk gass så raskt som overhodet mulig. Det innebærer at Norge i en overgangsperiode bør øke gassleveransene fra felt som allerede er i produksjon.

Samtidig viser disse medlemmer til at energikrisen i Europa har satt fart på den grønne omstillingen. Den omstillingen skjer ikke over natten, men budskapet fra EU er tydelig: Europa kommer ikke til å etterspørre mer fossil energi i årene som kommer, men mer fornybar energi. Europa skal i likhet med Norge være karbonnøytralt innen 2050. I Tyskland skal all kraft være fornybar innen 2035. Også Storbritannia har varslet at kraftsystemet skal være fossilfritt innen 2035. Det betyr at Norges viktigste bidrag verken på kort eller lang sikt er å lete etter nye olje- og gassfelt som tidligst kan komme i produksjon om 10 år, men å raskt sette i gang en kraftfull satsing på fornybar energi, blant annet gjennom havvind.

Disse medlemmer er enig med regjeringen i at vi bør bygge vår grønne og utslippsfrie økonomi på ryggen til oljesektoren. Det handler om å bygge videre på kompetansen og kunnskapen til kloke hoder i petroleumssektoren, men også om å sikre tilstrekkelige investeringer i nye, grønne arbeidsplasser.

Komiteens medlem fra Venstre understreker at klimagassutslippene fra oljeproduksjonen er store. Vi må gjennomføre en omstilling til en grønn og fornybar økonomi, samtidig som vi sørger for at dagens oljeproduksjon kutter utslipp. Dette medlem understreker viktigheten av vedtaket Stortinget gjorde om at det skal kuttes 50 pst. i klimagassutslippene fra Norges produksjon av olje og gass innen 2030 sammenlignet med 2005-nivå.

Dette medlem påpeker i den sammenheng at dagens planer for elektrifisering av norsk sokkel alene ikke er nok til å nå målet om en halvering av utslippene. Situasjonen tilsier at elektrifiseringen av norsk sokkel må suppleres med andre tiltak for å kutte utslippene. Ett tiltak er å forsterke innsatsen for havvind, slik at det kan etableres flere prosjekter før 2030. Havvind vil imidlertid ikke sikre tilstrekkelig stabil kraftforsyning til alene å være et reelt alternativ til kraft fra land frem mot 2030. Dette medlem påpeker at det også må gjennomføres kraftfulle energieffektiviseringstiltak innen norsk olje- og gassutvinning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre understreker at det i tillegg er behov for å ta i bruk et nytt stort grep, nærmere bestemt å bygge offshore gasskraftverk med CO₂-utskilling og injeksjon av gassene i eldre olje-/gassreservoarer eller i saltvannsreservoarer. Den tekniske løsningen er gjennomførbar enten på enkeltplattformer med lokal CO₂-fangst og -lagring eller i større nettverk med større gasskraftverk for elektrifisering av større produksjonsområder på norsk sokkel. Disse medlemmer viser til at «tomten» som gasskraftverkene skal bygges på, kan være plattformer som nå uansett nærmer seg tiden for demontering (som Statfjord A), men som med modifikasjoner er anvendelige for elektrisitetsproduksjon. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme alternativer til kraft fra land i sin eierdialog med Equinor/Petoro, med særlig vekt på bruk av gass med karbonfangst og -lagring for stabil og sikker kraftforsyning.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til EUs innsats for en omstilling bort fra fossile brenslere og over til elektrifisering og hydrogen. Norge kan og bør bli en sentral partner i å levere både strøm og blått hydrogen til Euro-

pa. Blått hydrogen kan skape store verdier av eksisterende gassressurser uten utslipp.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener at oljeselskapene bør bidra til det grønne skiftet gjennom en omstillingsavgift på olje og gass, hvor inntektene benyttes til å få fart på overgangen til en utslippsfri økonomi og satsingen på mer fornybar energi.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en omstillingsavgift på all olje- og gassproduksjon, som blant annet skal brukes til utvikling av mer fornybar energi.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil foreslå å innføre en produksjonsavgift på olje og gass, som går tilbake til sokkelen ved å finansiere omstilling og utvikling av de nye verdikjedene innen flytende havvind, CCS og hydrogenproduksjon gjennom et omstillingsfond. Dette kan være en del av en helhetlig klimaavtale mellom staten og næringen. Dette utredes nå som en del av budsjettforliket mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge som en stor energinasjon har en unik posisjon til å hjelpe Europa over på fornybar energi, samtidig som vi med dette bygger opp nye grønne og framtidsrettede arbeidsplasser i Norge. Disse medlemmer mener regjeringen bør ta et aktivt lederskap i utviklingen av energi- og industrinasjonen Norge og invitere våre naboland til et felles energisamarbeid med mål om raskere omstilling og økt utveksling av fornybar energi mellom Norge og Europa.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid med EU og Storbritannia om en felles energiavtale med mål om raskere omstilling og økt utveksling av fornybar energi mellom Norge og Europa.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen legger til grunn at leting i denne stortingsperioden hovedsakelig skal skje gjennom forutsigbar tilgang på leteareal gjennom systemet for tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO). Disse medlemmer viser videre til at regjeringen 17. mars 2022 sendte forslag til tildeling i forhåndsdefinerte områder for 2022 på høring. Her åpnes det områder svært langt unna eksisterende infrastruktur som overlapper med den vitenskapelige iskantsonen. Disse medlemmer er bekymret for at disse områdene åpnes

med mangelfulle vurderinger av klima og miljø, og viser til at regjeringen selv skrev i høringsbrevet til TFO for 2022 at Hurdalsplattformens formulering, om at klima og miljø skal vurderes mer helhetlig i TFO-runder, ikke skal gjelde for denne runden.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at elektrifiseringen av sokkelen vil kreve store mengder kraft, trolig over 20 TWh årlig allerede i 2030 – kraft som norsk fastlandsindustri trenger allerede i dag og enda mer i årene som kommer. Fornybar kraft er som kjent en knapp ressurs som har store kostnader for natur og samfunn. Det vil både av klima- og naturhensyn og hensynet til norsk næringsutvikling være kortsiktig og uklokt å sende store mengder ren fornybar kraft til ny olje- og gassvirksomhet på sokkelen. Disse medlemmer mener regjeringen må si nei til elektrifisering med kraft fra land av felt hvor det ennå ikke er fattet vedtak om elektrifisering. Videre må det forutsettes at eksisterende olje- og gassinntallasjoner elektrifiseres ved hjelp av havvind, eller andre utslippsfrie løsninger på sokkelen, og at behovet for stabil kraft løses med batteri, hydrogen, CCS eller annen utslippsfri teknologi.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at eksisterende olje- og gassinntallasjoner elektrifiseres ved hjelp av havvind, eller andre utslippsfrie løsninger på sokkelen, og at behovet for stabil kraft løses med batteri, hydrogen, CCS eller annen utslippsfri teknologi.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at olje- og gassindustrien har vært viktig for Norge over mange år og bidratt til både sysselsetting og teknologiutvikling. Dette medlem mener at dette er viktig kompetanse i omstillingen vi som samfunn og sektoren selv nå skal gjennom.

Dette medlem vil videre vise til at forpliktelsene i Parisavtalen gjør at vi som land må gjennom et grønt skifte for å sikre en mer miljøvennlig og bærekraftig energiproduksjon, og at Norge er i en særstilling til å kunne innta en ledende posisjon i dette skiftet ved å ta i bruk kompetansen og fagmiljøene i norsk olje- og gassindustri. Dette medlem mener at Parisavtalen og loven om klimamål må legges til grunn når rammene for videreutviklingen av petroleumsvirksomheten på norsk sokkel diskuteres. I tillegg må klimarisikoen for norsk økonomi også tas hensyn til.

Dette medlem viser til at det bredt sammensatte Klimaomstillingsutvalget i sin rapport foreslår flere grep for klimaomstilling. Utvalgets flertall mener at fremtidige lisenstildelinger må begrenses til utvidelser

eller forlengelse av allerede eksisterende produksjon i såkalte «modne områder». Dette er områder som har eksisterende infrastruktur, og hvor klimarisikoen derfor vil være lavest.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ha Parisavtalen og lov om klimamål, samt hensynet til klimarisikoen for norsk økonomi, som rammer for videreutviklingen av norsk petroleumsvirksomhet og begrense fremtidige lisenstildelinger til utvidelser eller forlengelse av allerede eksisterende produksjon i modne områder.»

2.15 CO₂-håndtering

Komiteen viser til at Oljedirektoratet anslår at norsk sokkel har et potensial for å lagre minst 80 milliarder tonn CO₂ og således representerer en viktig løsning for lagring av CO₂ fra hele Europa. Norge kan lagre Europas årlige klimagassutslipp de neste 25 årene. Ifølge McKinsey-rapporten «Norge i morgen: Ti mulighetsnæringer for Norge» er fem til ti pst. av EUs klimagassutslipp i næringer som ikke lar seg klimanøytraliseres uten karbonfangst og -lagring. Samtidig anslår IEA at Europa må fange 130 millioner tonn CO₂ innen 2030. Komiteen viser til at Europa har vedtatt at hele EU skal være klimanøytral innen 2050. Komiteen merker seg at det ikke er mulig uten karbonfangst og -lagring, heller ikke om verdens klimamål skal nås.

Komiteen viser til at CCS vil kunne styrke konkurransekraften til norsk prosessindustri og gjennom det bidra til å sikre og skape nye arbeidsplasser. For å lykkes med det vil industrien ha behov for CO₂-lagringskapasitet som er tilgjengelig til en pris som gir insentiver til lagring. Komiteen viser også til at en industri rundt CCS i seg selv vil kunne bidra til mange tusen arbeidsplasser, knyttet til alt fra etablering og drift av CO₂-lagre og frakt av karbon til lagringsplass og etablering av fangstanlegg.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Northern Lights fra 2024 vil kunne lagre kun 1,5 millioner tonn CO₂ i året. Selskapet har selv uttalt at de har vært i kontakt med kunder som vil kunne ha behov for å lagre 48 millioner tonn CO₂ i året.

Flertallet er av den oppfatning at vi må sette ambisiøse mål for hva vi kan lagre på norsk sokkel, og iverksette en plan med tiltak for å sikre at vi når målene for karbonlagring. Flertallet viser til at det er et mål på sikt at CO₂-fangst og -lagring skal skje på kommersielle vilkår.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for en helhetlig verdikjede for karbonfangst og -lagring som kan betjene store utslippsaktører i Europa, med mål om at CO₂-lagring på sikt skal være kommersielt lønnsomt.»

«Stortinget ber regjeringen videreføre satsingen på forskningssenteret for miljøvennlig energi dedikert til CO₂-håndtering.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innen utgangen av første halvår 2023 lyse ut flere lagringslisenser for CO₂ på norsk sokkel, med mål om at det innen 2030 skal være tilgjengelig lagringskapasitet tilsvarende Norges årlige klimagassutslipp.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for teknologiutvikling og realisering av CCS- og CCU-prosjekter i norsk industri.»

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med budsjettet for 2023, vesentlig øke bevilgningen til Enovas tilskudd til industribedrifter som trenger finansiell støtte til å legge om produksjonen eller investere i CCS for å kutte utslipp.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber om at det stilles utslippskrav frem mot 2030 som medfører at alt restavfall til forbrenning må forbrennes ved anlegg med CCS.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå å innføre krav til at en del av den tildelte CO₂-kompensasjonen til enkeltbedrifter skal utløse klimakutt gjennom CCS, elektrifisering eller redusert energiforbruk.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at karbonfjerning direkte fra luft kan bli en viktig teknologi for å realisere klimamåle-

ne i Norge og internasjonalt og bidra til å videreutvikle satsingen på CO₂-håndtering. Flertallet viser til at det allerede i dag finnes teknologi for å gjøre dette, og at det er prosjekter under planlegging i forbindelse med lagring av CO₂ på sokkelen. Det er imidlertid behov for å vurdere nærmere hvordan rammevilkårene må innrettes for å gjøre slike prosjekt kommersielt lønnsomme, og flertallet mener både innretningen av CO₂-avgiften og handlingsrommet innenfor kvotehandels-systemet bør vurderes nærmere i denne sammenheng.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere virkemidler som kan bidra til å gjøre direkte karbonfangst fra luft (DAC) lønnsomt, herunder hvordan CO₂-avgiften og handlingsrommet innenfor kvotehandels-systemet kan innrettes for å få til dette.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti viser til at direkte CO₂-fangst fra lufta (DAC) er en svært energikrevende teknologi, men som totalt sett er positiv i et klimaperspektiv. DAC skal kunne være et viktig bidrag til å oppnå såkalte negative utslipp, noe som vi vil trenge mye av dersom EU skal nå sin målsetting om klimanøytralitet i 2050 og verden skal nå 1,5-gradersmålet i Parisavtalen. Klima- og miljøgevinsten beror dermed blant annet på hva slags kraft som brukes, herunder om det er tale om kraft fra naturgass eller fornybar kraft.

EU-kommisjonen har nylig sendt et spørreskjema om hvordan et sertifiseringssystem for karbonfjerning kan innrettes i EØS, og DAC vil kunne være et viktig virkemiddel i dette systemet. Flere norske selskaper arbeider med å utrede mulighetene for DAC i Norge. Mest kjent av disse er muligens Carbon Removal, som planlegger å etablere et DAC-anlegg på Kolsnes for så å transportere CO₂-en til Northern Lights sitt lager.

Disse medlemmer viser til at Miljødirektoratet nylig har lyst ut et oppdrag om å lage et kunnskapsgrunnlag om DAC, inkludert vurderinger av potensial i Norge. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det vil være viktig å få oppdatert kunnskapsgrunnlag som også vil vise potensialet for bruk av DAC i Norge.

2.16 Mineralutvinning på havbunnen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at behovet for mineraler og metaller (heretter «mineraler») øker stadig som følge av befolkningsutvikling, velstandsøkning, digitalisering og ny teknologi – særlig knyttet til det grønne skiftet.

Rapporten til det internasjonale energibyrået (IEA) «The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions» fra 2021 viser at den globale etterspørselen etter utvalgte mineraler som brukes i grønn teknologi, kan øke med inntil 90 pst. frem mot 2040.

IEA mener at etterspørselen etter kobber og sjeldne jordartsmetaller vil øke med 40 pst., nikkel og kobolt med 60–70 pst. og litium med nesten 90 pst. Flertallet mener dette vil øke lønnsomheten i mineralnæringen betraktelig.

Flertallet viser til at utvinning av mineraler også har et sikkerhetsaspekt. Russlands angrep på Ukraina og de påfølgende sanksjonene viser tydelig risikoen ved å være avhengig av enkelte land for tilgang til kritiske varer. Russland er storprodusent av flere mineraler som er nødvendige i gjødselproduksjon, slik som kalium og fosfat. Flertallet viser til at dette er vanskelig å erstatte.

Flertallet viser til at alle industrielle verdikjeder trenger mineraler, og at etterspørselen etter mineraler vil øke betydelig i årene fremover. Overgangen til fornybare energikilder vil kreve en rekke kritiske mineralressurser, til alt fra mobilteknologi til grønn transport og energitransformasjon. Flertallet viser til at IEA i rapporten «Net Zero by 2050» beskriver mineralmangel som en av energisystemets største trusler frem mot 2050. Dette bildet bekreftes av en ny rapport («Metals for Clean Energy») fra universitetet KU Leuven i Belgia, som viser at mangelen på mineraler som er nødvendige for å lykkes med Europas energitransformasjon, er stor. Rapporten viser at innen 2050 vil Europas planer for å produsere grønne energiteknologier blant annet kreve 4,5 millioner tonn aluminium, som er en økning på 33 pst. sammenlignet med dagens bruk. Flertallet viser til at Norge er rikt på mineraler og har stort potensial for å redusere Europas sårbarhet i verdikjeder som innebærer mineraler, og samtidig skape arbeidsplasser og verdier nasjonalt. Flertallet mener derfor at utvinning av havbunnsmineraler kan bidra til å sikre forsyningen av metallene som etterspørres i energiomleggingen fremover. Samtidig er det viktig å påpeke at det er behov for mer forskning i hele verdikjeden fra geologiske undersøkelser til utvinning av metallene.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på mineralutvinning på havbunnen, herunder ressurspotensial og miljøkonsekvenser ved eventuell mineralutvinning på havbunnen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at meldingen legger opp til at man skal fortsette åpningsprosessen for mineralvirk-

somhet på norsk sokkel som ble igangsatt under forrige regjering. Så langt i åpningsprosessen har man gjennomført grunnlagsstudier, som tydelig viser at vi ikke har nok kunnskap om naturen og dens funksjon for dyphavet og økosystemtjenester. Vi erkjenner at vi vet for lite, og når vi ikke vet hva slags natur som finnes, og hvordan den fungerer, kan vi heller ikke vurdere virkningene av mineralvirksomhet på havbunnen. Uten mulighet til å vurdere virkningene risikerer vi å ødelegge den sårbare og unike naturen, med potensielt store negative konsekvenser for fiskeri og potensielle fremtidige næringer som bioprospektering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener derfor at regjeringen må stanse åpningsprosessen for mineralutvinning på havbunnen og støtte et globalt moratorium (midlertidig pause) på havbunnsmineraler. Dette støttes også av store aktører i næringslivet som Google, BMW og Volvo, over seks hundre dyphavsforskere og Europaparlamentet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å innføre et moratorium for utvinning av havbunnsmineraler, og stoppe den planlagte åpningsprosessen for mineralvirksomhet på norsk sokkel.»

2.17 Kjernekraft

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at energiomstillingen Europa skal gjennom, vil gi mer variabel kraftproduksjon, og at kjernekraft derfor vil være en viktig del av energimiksen. Vannkraft er den viktigste stabile og regulerbare grunnlasten i Norge. Disse medlemmer mener derfor at vi ikke har det samme behovet som andre land for den stabiliteten kjernekraft gir. Samtidig vil det være nyttig å kartlegge hvilke forutsetninger og behov Norge har for kjernekraft. Disse medlemmer viser til at Norge også har store forekomster av thorium, som kan bli viktig i fremtidens energimiks. Det er derfor viktig at Norge har god kunnskap om hvordan denne ressursen kan utvinnes og tas i bruk i fremtiden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at denne vinterens høye strømpriser, energisituasjonen i Europa og krigen i Ukraina har synliggjort Europas avhengighet av russisk gass. Disse medlemmer mener behovet for energi i verden vil øke betraktelig, og vil at Norge skal arbeide aktivt for å utvikle nye energiteknologier og fortsatt være en ledende energinasjon. Kjernekraft er en del av fremtidens energiløsning, mener disse medlemmer, fordi det er effektivt, rent og miljøvennlig.

Disse medlemmer er også opptatt av at mange mennesker kjenner på en frykt for konsekvensene av uhell ved tidlige versjoner av kjernekraftverk. Det er derfor viktig at fremtidens kjernekraftverk tar i bruk enda bedre teknologiske løsninger og brensler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne mener Norge gjennom bidrag til teknologiutvikling og sikkerhetstenkning har mulighet til å bidra til at utvikling innenfor kjernekraft går i positiv retning. Med ny teknologi blir også avfallet gjenvunnet på trygg måte, og mye av dagens eksisterende avfall kan gjenbrukes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kraftproduksjonen fra kjernekraft er svært stabil og forutsigbar. Dette er en betydelig fordel sammenlignet med sol- og vindkraft, som har uforutsigbar produksjon og krever betydelig med backupkapasitet. Kjernekraft er også svært lite arealkrevende sammenliknet med andre fornybare energikilder.

Disse medlemmer mener Norge som energi- og miljønasjon bør ha en interesse i at man lykkes med dette arbeidet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at Norge tar en aktiv rolle og forsker på trygg kjernekraft med vekt på thorium, og bidra til at verden kan realisere små kjernekraftverk som kan gjøre flere land selvforsynt med strøm.»

Komiteens medlem fra Rødt støtter en statlig satsing på forskning på thoriumkraftverk som en del av framtidens globale klima- og energiløsning.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at moderne kjernekraft kan utgjøre et viktig bidrag i omstillingen til et fossilfritt energisystem. Det er betydelige og reelle utfordringer knyttet til kjernekraft, men behovet for energi fra ikke-fossile energikilder som ikke bidrar til store naturinngrep, er nå så akutt at fordelene ved å videreutvikle kjernekraft som energikilde er større enn ulempene. Norges miljøer innenfor utdanning og forskning på moderne atomreaktorteknologi bør derfor opprettholdes og videreutvikles.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener kjernekraftverk på norsk territorium bør være uaktuelt. Norge må bidra mer til Europas energiomstilling, men har verken naturgitte fortrinn, kompetanse eller hensiktsmessig infrastruktur for å bidra med kjernekraft.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at Norge imidlertid bør støtte utvikling av kjernekraft for å fortrenge fossile kraftverk i andre land der behovet er større og det allerede eksisterer en infrastruktur for dette. Forutsetningene for slik støtte må være strenge sikkerhetskrav, at varige, trygge lagringsløsninger kommer på plass, og at brenselet produseres på en akseptabel måte og ikke i land som kan utgjøre en sikkerhetspolitisk risiko.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen melde Norge inn i det internasjonale samarbeidsprogrammet ITER som jobber med forskning på fusjonskraft.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan Norge kan bidra til å støtte utvikling av trygg og moderne kjernekraft for å fortrenge fossil energi og redusere klimagassutslipp i andre land.»

2.18 Miljøvennlig transport

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til måltallene fra Nasjonal transportplan 2018–2029, der det ble vedtatt følgende:

- Nye personbiler og lette varebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2025.
- Bybusser skal være nullutslippskjøretøy eller bruke biogass i 2025.
- Nye, tyngre varebiler, 75 pst. av nye langdistansebusser og 50 pst. av nye lastebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2030.
- Varedistribusjonen i større bysentra skal tilnærmet være nullutslipp i 2030.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Rødt, understreker at analyser viser at vi ikke når ambisiøse utslippsreduksjoner innen veitransporten uten incentiver, og påpeker at satsingen på elbiler og elvarebiler har vært helt avgjørende for Norges posisjon som en verdensledende elbilnasjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak for å nå målene fra Nasjonal transportplan 2018–2029:

- Nye personbiler og lette varebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2025.

- Bybusser skal være nullutslippskjøretøy eller bruke biogass i 2025.
- Nye, tyngre varebiler, 75 pst. av nye langdistansebusser og 50 pst. av nye lastebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2030.
- Varedistribusjonen i større bysentra skal tilnærmet være nullutslipp i 2030.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne er bekymret for at regjeringen går for fort frem når de vil oppheve vedtaket om maksimalt 50 pst. betaling for elbiler i bomringen og innføre merverdiavgift på alle elbiler over 500 000 kroner. Det betyr i realiteten at det innføres merverdiavgift på alle familiebiler fra 1. januar 2023. Disse medlemmer frykter dessuten at regjeringens varslede omlegging av merverdifritaket på alle elbiler fra 1. januar 2023, fra en ordning som gir unntak fra merverdiavgift til en direkte støtteordning, vil føre til at full merverdiavgift innføres tidligere enn det burde. Disse medlemmer mener regjeringens signaler knyttet til elbilfordelene er uheldige, og det er spesielt uheldig at de signaliserer oppheving av elbilfordelene, både for bomringen og merverdiavgiften, samtidig. Disse medlemmer understreker at disse elbilfordelene er henholdsvis de viktigste bruks- og kjøpsfordelene ved å kjøpe elbil, og de har således vært de sterkeste incentivene man har ved valget mellom fossilbil eller elbil.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med energieffektiviseringsplanen som er varslet i statsbudsjettet for 2023, legge til grunn følgende forslag:

- Sikre at de midlene som blir overført fra nettariften til Enova kommer husholdningene til gode, og vurdere behovet for og innretning på nye energieffektiviseringsprogrammer i Enova rettet mot husholdninger og forbrukere.
- Fremme forslag til egnede og effektive virkemidler for å støtte energisparingstiltak i husholdninger, herunder borettslag og sameier.

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen bidra til utviklingen av CBAM i tråd med norsk industris interesser, med mål om tilslutning til EUs karbontoll for å sikre norsk og europeisk industris konkurransekraft innenfor rammen

av EUs klimapolitikk og hindre karbonlekkasje fra Europa til land med en mindre ambisiøs klimapolitikk.

Forslag 3

Stortinget fastsetter et mål om 8 TWh installert solenergi innen 2030, og ber regjeringen lage en plan med konkrete forslag for å nå dette målet og komme tilbake til Stortinget med en slik plan i løpet av 2022.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2022 lage en handlingsplan for hvordan 2030-målet for økt solkraftproduksjon skal nås.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen utrede et prinsipp om naturnøytralitet/arealnøytralitet i alle kraftutbyggingsprosjekter slik at utbygger gjennom krav i konsesjonen pålegges å restaurere naturkvaliteter av tilsvarende verdi som forringes eller ødelegges ved kraftutbyggingen.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen innen utgangen av første halvår 2023 lyse ut flere lagringslisenser for CO₂ på norsk sokkel, med mål om at det innen 2030 skal være tilgjengelig lagringskapasitet tilsvarende Norges årlige klimagassutslipp.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak for å nå målene fra Nasjonal transportplan 2018–2029:

- Nye personbiler og lette varebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2025.
 - Bybusser skal være nullutslippskjøretøy eller bruke biogass i 2025.
 - Nye, tyngre varebiler, 75 pst. av nye langdistansebusser og 50 pst. av nye lastebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2030.
- Varedistribusjonen i større bysentra skal tilnærmet være nullutslipp i 2030.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan petroleumsnæringen på norsk sokkel best kan bidra i satsingen på havvind i Norge på en måte som legger til rette for elektrifisering av sokkelen ved utforming av krav om nullutslippsløsninger på nye petroleumsinstallasjoner og identifisere om eventuelle regulatoriske forhold i havenergilooven er til hinder for etablering av havvind for direkte elektrifisering av petroleumsinstallasjoner.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen sørge for at også mindre bedrifter med store strømutgifter målt mot omsetning får hjelp til å håndtere strømregningen i dagens situasjon med ekstraordinært høye priser.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti:

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen styrke NVEs saksbehandlingskapasitet og innføre frister for saksbehandling.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen åpne for 6 000 MW på Sørlige Nordsjø II, fordelt på 3 000 MW i fase I og 3 000 MW i fase II.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen effektivisere konsesjonsprosessen for havvind, blant annet ved at konsesjonsøknad og detaljert plan sendes inn samtidig og behandles parallelt.

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen fastsette et produksjonsmål for hydrogen, og virkemidler for å legge til rette for dette målet, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2023.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen vurdere hvilken bane-strekning som er best egnet for hydrogen i Norge, og ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2023 med en plan for et forsøksprosjekt med bruk av hydrogen på tog.

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med evalueringen av dagens strømstøtteordning vurdere alternative måter å kompensere husholdningene, herunder vurdere forslag til hvordan utbetaling fra staten til befolkningen av ekstraordinær grunnrente fra høye strømpriser kan utformes uten at den er koblet til strømforbruket.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen om å etablere marine arealplaner for havvind, som en del av de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder, som skal oppdateres i 2024.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen vurdere om flere ledd i konsesjonsprosessen for å få nettilgang kan kjøres parallelt, ikke sekvensielt.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide område-konsesjonen til å gjelde for anlegg på høyere spenningsnivåer, for å redusere antallet konsesjonssøknader.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen sørge for at strømmettet blir bedre utnyttet, ved å slå fast at alt nytt strømforbruk som kan være på vilkår om utkobling etter behov, bør være på vilkår.

Forslag fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med energieffektiviseringsplanen som er varslet i statsbudsjettet for 2023, legge til grunn følgende forslag:

- Utrede energieffekten av å stramme inn på arealkravet til energifleksibel oppvarming i byggregelverket, herunder hvor mye arealkravet eventuelt bør strammes inn.
- Utrede og fremme forslag til ulike ordninger med energisparesertifikater for å utløse mål om økt energisparing mest mulig effektivt.
- Fremme forslag til hvordan statens innkjøpsmakt kan benyttes til å fremme miljøvennlige bygg og høyere energistandarder ved leie eller kjøp av nye lokaler, herunder om det er hensiktsmessig å innføre spesifikke krav til energikarakter ved leie av kontorlokaler.
- Sikre at kommende revisjon av byggt teknisk forskrift inneholder tilpassede krav til energieffektivisering ved rehabiliteringer.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for og konsekvensene ved å forsere haleproduksjon av gass.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen tildele havvindkonsesjoner med kvalitative krav og at de skal sikre norsk innhold i kontraktene.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen om at det ikke gis konsesjoner for havvind stykkevis og delt, men etter grundige helhetlige planer som ivaretar fiskebestanden, fuglebestanden, og fremkommelighet på havet.

Forslag 24

Stortinget setter et mål om 10 TWh biogassproduksjon innen 2035, og ber regjeringen lage en plan for å nå dette målet.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen innføre differansekontrakter for alternativt drivstoff i maritim sektor, for å oppmuntre til økt bruk av klimanøytrale alternativer.

Forslag fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen utvikle havvind på norsk sokkel med forbindelse til og i samarbeid med landene rundt Nordsjøen, der hybridkabler innrettes slik at de bidrar til netto økt kraftflyt til Norge og lavere priser til norske forbrukere, industri og næringsliv over tid.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen lyse ut nytt areal for havvind tilsvarende om lag 3 GW hvert år fra 2025. Utlysningene skal ta hensyn til viktige miljøverdier, fiskeriene, viltlevende arter og sjøfugl. Dette kommer i tillegg til de 4,5 GW som allerede er varslet på Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord, slik at minimum 20 GW skal være lyst ut i 2030.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen legge til rette for teknologutvikling og realisering av CCS- og CCU-prosjekter i norsk industri.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med budsjettet for 2023, vesentlig øke bevilgningen til Enovas tilskudd til industribedrifter som trenger finansiell støtte til å legge om produksjonen eller investere i CCS for å kutte utslipp.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen om en plan for effektivisering av eksisterende vannkraftverk med mål om økt kraftproduksjon.

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det er muligheter for å søke om skånsom utbygging av vannkraft i vernede vassdrag der hvor vi kan øke produksjonen av kraft uten at det går på særlig bekostning av natur- og miljøhensyn.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen snarest utlyse 26. konsesjonsrunde og legge forholdene til rette for gode områdeløsninger for gass fra Barentshavet.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på mineralutvinning på havbunnen, herunder ressurspotensial og miljøkonsekvenser ved eventuell mineralutvinning på havbunnen.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre:

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen etablere en ordning med differansekontrakter som reduserer markedsrisikoen og gjør det lønnsomt for produsenter og brukere å skifte fra grå teknologi til hydrogenteknologi. Ordningen skal sørge for at det realiseres et stort volum med produksjon og bruk av hydrogen i maritim sektor og i industrien, og må senest tre i kraft i løpet av 2023.

Forslag fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen legge til rette for storskala-produksjonsanlegg for blått og grønt hydrogen og ammoniakk.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen ikke starte konsesjonsbehandling av nye vindkraftverk før vedtatt lovendring for behandling etter plan- og bygningsloven er på plass.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen sørge for at det stilles krav om garanti for opprydning ved oppstart av vindkraftanlegg. Før slike garantier foreligger kan ikke nye konsesjonsgitte anlegg bygges.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen lage en plan som sikrer at vi når 55 pst. utslippskutt innenlands innen 2030, sammenlignet med 1990.

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen legge til grunn Glasgowerklæringens mål om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader sammenliknet med førindustriell tid, for norsk energipolitikk.

Forslag 40

Stortinget ber regjeringen sikre støtte til trinnvise energiltak i husholdningene, inkludert borettslag og sameier.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen sikre muligheten for forskuddsvis støtte til energiltak i husholdninger med lav inntekt.

Forslag 42

Stortinget ber regjeringen sikre investeringsstøtte til energiltak i borettslag og sameier.

Forslag 43

Stortinget ber regjeringen utrede hvilke muligheter dyp geotermisk energi representerer for norsk forskning og næringsliv, særlig innen teknologiutvikling og tjenester rettet mot et internasjonalt marked.

Forslag 44

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak for å øke produksjonen av avansert bi drivstoff i Norge.

Forslag 45

Stortinget ber regjeringen om å endre forskrift om konsekvensutredninger, med henblikk på å sikre utredningenes uavhengighet. Stortinget ber regjeringen sørge for at de offentlige fagmiljøene kan styrkes, for å sikre vern av natur, miljø og samfunn.

Forslag 46

Stortinget ber regjeringen avvikle de midlertidige endringene i petroleumsskatteregimet med umiddelbar virkning.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 47

Stortinget ber regjeringen utrede hvilke muligheter som ligger i inngåtte avtaler om strømutveksling, til å begrense krafteksporten i perioder hvor fyllingsgraden er vesentlig lavere enn normalt.

Forslag 48

Stortinget ber regjeringen forhandle med EU og Storbritannia med mål om å sikre at man unngår lange perioder med ren krafteksport i perioder med lav gasinfylling.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 49

Stortinget ber regjeringen vurdere om gass skal være hovedprioriteten i letepolitikken fremfor olje.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 50

Stortinget ber regjeringen oppheve prinsippet om at hovedregelen ved bygging av 420 kV kraftnett skal bygges som luftledning.

Forslag 51

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at utbygging av havvind ikke skal ødelegge viktige leveområder og trekkruiter for noen arter.

Forslag 52

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kommuner kan stille krav til kraftproduksjon med solenergi gjennom plan- og bygningsloven ved etablering av nye bygg.

Forslag 53

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for at Husbanken kan tilby ulike ordninger, blant annet lån med gunstige betingelser til energitiltak i husholdninger med lav inntekt.

Forslag 54

Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som utløser energieffektivisering og lokal energiproduksjon i offentlig bygningsmasse. Tiltakene skal også bidra til å utløse energitiltak hvor det i dag mangler investeringsmidler i det offentlige.

Forslag 55

Stortinget ber regjeringen fremme et forslag om nesten nullenerginivå for bygninger i byggeforskriftene i tråd med klimaforliket fra 2012 og bygningsenergidirektivet fra 2010.

Forslag 56

Stortinget ber regjeringen komme med en norsk definisjon av nesten nullenergibygg i tråd med kravene i EUs taksonomi slik at norsk bygg- og eiendomssektor kan få tilgang på gunstig grønn finansiering.

Forslag 57

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til virkemidler for å støtte energitiltak i leieboliger.

Forslag 58

Stortinget ber regjeringen i kommende revisjon av byggt teknisk forskrift (TEK) sikre skjerpede krav til energifleksibel oppvarming i nybygg. Herunder vurdere om energifleksible varmesystemer skal dekke minimum 80 pst. av en bygnings oppvarmingsbehov for bygninger over 500 kvm.

Forslag 59

Stortinget ber regjeringen etablere støtteordninger for å konvertere oppvarming av leilighet- og yrkesbygg fra elektrisk til energifleksible oppvarmingsløsninger.

Forslag 60

Stortinget ber regjeringen styrke og utvide dagens støtteordning for solenergi til private husholdninger, til også å gjelde for landbruket og små næringsaktører.

Forslag 61

Stortinget ber regjeringen frita solenergianlegg som installeres og brukes bak måleren for elavgift.

Forslag 62

Stortinget ber regjeringen sette et mål for produksjon av minst 50 TWh solkraft innen 2050.

Forslag 63

Stortinget ber regjeringen innføre krav om egenproduksjon av energi på nye næringsbygg og offentlige bygg.

Forslag 64

Stortinget ber regjeringen øke grensen for salg av solstrøm uten elavgift.

Forslag 65

Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke er begrensninger for hvor mye solstrøm boretslag og sameier kan produsere og dele innenfor eget areal.

Forslag 66

Stortinget ber regjeringen stille krav knyttet til 'levert energi' i TEK, for å incentivere til lokal energiproduksjon og bruk av varmepumpe.

Forslag 67

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan krav til konsekvensutredninger kan forbedres og forsterkes, slik at miljøkonsekvensene av planlagte inngrep, blir bedre belyst.

Forslag 68

Stortinget ber regjeringen gjennomgå bruken av statlig arealplan i kraftkonsesjonssaker, og komme tilbake til Stortinget med en tydeliggjøring av hvilke kriterier som må ligge til grunn for at departementet kan vedta en konsesjon som statlig arealplan etter energiloven § 3-1 fjerde ledd, jamfør reglene for bruk av statlig arealplan.

Forslag 69

Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis konsesjoner til vindkraftutbygginger der reindriftsbehov for blant annet beiteareal, flyttleier og kalvingsplasser ikke møtes av utbygger i konsesjonsprosessen. Det skal ikke gis konsesjoner med vilkår om at det skal komme avklaringer med reindrift i etterkant.

Forslag 70

Stortinget ber regjeringen sikre at det ikke bygges ut vindkraft i store sammenhengende naturområder med urørt preg, i nasjonalt og regionalt viktige friluftsområder, i landskap av nasjonal og vesentlig regional interesse og i områder i randsonen til verneområder.

Forslag 71

Stortinget ber regjeringen om å fremme forslag slik at søknad om lisensforlengelse for olje- og gassfelter som ikke er elektrifisert, ikke vil bli behandlet av Olje- og energidepartementet uten at en plan for CO₂-reduserende tiltak av betydelig omfang fremlegges som del av

søknaden. Departementet må vurdere hver enkelt søknad om den oppfyller kriteriet for betydelig reduksjon av CO₂-utslipp. De CO₂-reducerende tiltakene må være godkjent og igangsatt før lisensens utløp som et av flere vilkår for å forlenge lisensen.

Forslag 72

Stortinget ber regjeringen endre PUD-veilederen slik at det stilles krav om konsekvensutredning av alle nye olje- og gassprosjekt, i lys av 1,5-gradersmålet og i lys av økonomisk klimarisiko. I disse konsekvensutredningene skal også konsekvensene av forbrenningsutslippene fra utvunne fossile energiresurser vurderes i lys av 1,5-gradersmålet fra Parisavtalen. Konsekvensutredningen må sendes ut på offentlig høring.

Forslag 73

Stortinget ber regjeringen sikre at det i konsekvensutredningen til planer for utbygging og drift (PUD) også blir utredet konsekvensene av forbrenningsutslippet fra utvunne fossile ressurser og hvorvidt de konsekvensene er i tråd med 1,5-gradersmålet fra Parisavtalen.

Forslag 74

Stortinget ber regjeringen om at det ikke gis godkjenning til olje- og gassprosjekt dersom lønnsomhetsrisikoen er for høy om verden skal oppnå 1,5-gradersmålet.

Forslag 75

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å utvide naturmangfoldloven og direktiv 2014/52/EU (kalt EIA-direktivet) om vurdering av visse prosjekters miljøvirkning, til full norsk økonomisk sone.

Forslag 76

Stortinget ber regjeringen avslutte tildeling av nye letearealer.

Forslag 77

Stortinget ber regjeringen stille krav om at finansiell klimarisiko vurderes i forbindelse med konsekvensutredningen for nye olje- og gassfelt.

Forslag 78

Stortinget ber regjeringen om å stressteste statens skatteinntekter ved nye utbygginger slik at felt som ikke er lønnsomme for staten i et 1,5-gradersscenario, ikke bygges ut.

Forslag 79

Stortinget ber regjeringen sørge for at informasjon om miljø og klima, inkludert vurdering av finansiell klimarisiko ved nye utbygginger, må offentliggjøres i tråd

med retten til informasjon av Grunnloven § 112 andre ledd, Århuskonvensjonen og miljøinformasjonsloven.

Forslag 80

Stortinget ber regjeringen stanse videre planer om elektrifisering av Oscar Wisting-feltet med kraft fra land.

Forslag 81

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid med EU og USA om et globalt moratorium mot oljeleting i Arktis.

Forslag 82

Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå å innføre krav til at en del av den tildelte CO₂-kompensasjonen til enkeltbedrifter skal utløse klimakutt gjennom CCS, elektrifisering eller redusert energiforbruk.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 83

Stortinget ber regjeringen legge til grunn målet om at innen 2030 skal 55 pst. av de norske klimagassutslippene kuttes, målt mot 1990. Denne forpliktelsen gjelder hele økonomien, inklusive kvotepliktig sektor.

Forslag 84

Stortinget ber regjeringen etterspørre fra Energikommisjonen at de legger frem forslag til virkemidler i energipolitikken som er tilstrekkelige til å nå målet om 55 pst. utslippskutt sammenliknet med 1990-nivå innen 2030.

Forslag 85

Stortinget ber regjeringen om å konkretisere mandatet til energikommisjonen, slik at de for sitt arbeid legger til grunn målet om at innen 2030 skal 55 pst. av de norske klimagassutslippene kuttes, målt mot 1990. Denne forpliktelsen gjelder hele økonomien, inklusive kvotepliktig sektor.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 86

Stortinget ber regjeringen utrede potensialet for å utnytte dyp geotermisk energi tilknyttet oljebrønner på norsk sokkel.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 87

Stortinget ber regjeringen stille krav om elektrifisering av offshoreinstallasjoner gjennom mobile vindtur-

biner der det er egnet, for å komme raskt i gang med havvindutbyggingen.

Forslag 88

Stortinget ber regjeringen avklare regulatoriske forhold i petroleumsloven, havenergiloven og energiloven, slik at disse ikke er til hinder for etablering av havvind for direkte elektrifisering av petroleumsinstallasjoner.

Forslag fra Høyre:

Forslag 89

Stortinget ber regjeringen vurdere innretningen på prisområdene for strøm.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 90

Stortinget ber regjeringen i en tilleggsavtale gi Enova ansvaret for etablering av et nasjonalt nettverk av fyllestasjoner med flytende biogass innen 2026.

Forslag 91

Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem for Stortinget om det bør innføres reduksjonsplikt som alternativ til omsetningskravet for biodrivstoff for flytende drivstoff i transportsektoren.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre:

Forslag 92

Stortinget ber regjeringen fremme alternativer til kraft fra land i sin eierdialog med Equinor/Petoro, med særlig vekt på bruk av gass med karbonfangst og -lagring for stabil og sikker kraftforsyning.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 93

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å sikre strømkunder med dårlig råd lavere prispåslag på leveringspliktig strøm.

Forslag 94

Stortinget ber regjeringen lovfeste at Statnett skal eie eventuelle hybridkabler, sammen med de tilknyttede lands TSOer.

Forslag 95

Stortinget ber regjeringen snarest utrede områder som er definert som særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i forvaltningsplanene for norske havområder, for marint vern etter naturmangfoldloven, og at det ikke igangsettes ny aktivitet i disse områdene innen de er utredet.

Forslag 96

Stortinget ber regjeringen fastsette et produksjonsmål for grønt hydrogen, og virkemidler for å legge til rette for dette målet, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

Forslag 97

Stortinget ber regjeringen legge frem en nedtrappingsplan for vesentlig redusert energibruk i bygg til 2050. Planen må brytes ned på delsektorer, og for hver sektor settes en årlig nedtrappingsforpliktelse som også følges opp med tilpassede virkemidler.

Forslag 98

Stortinget ber regjeringen innføre krav til omsetning av avansert biodrivstoff for skipsfarten.

Forslag 99

Stortinget ber regjeringen legge til grunn i fremtidige konsesjonsbehandlinger at utbygging av vindkraft på land ikke skal føre til nedbygging av natur eller svekkelse av urfolks rettigheter.

Forslag 100

Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med grunnrentebeskatning og naturressursbeskatning for vindkraftverk.

Forslag 101

Stortinget ber regjeringen endre prosessen for godkjenning av konsekvensutredninger i kraftutbyggingsaker slik at det er Miljødirektoratet som godkjenner miljørapportene, ikke NVE.

Forslag 102

Stortinget ber regjeringen ikke åpne for behandling av nye vindkraftprosjekt i samiske tamreinområder før Fosen-dommen er fulgt opp og menneskerettighetsbruddet er brakt til opphør.

Forslag 103

Stortinget ber regjeringen oppdatere støyretningslinjene for vindkraft, tilpasset norske forhold.

Forslag 104

Stortinget ber regjeringen snarest sette i gang en uavhengig gransking av alle konfliktfylte vindkraftanlegg på land, både ferdig bygde og de som er under utbygging, for å se om regelverket, inkludert forskrift om konsekvensutredning og EU-regelverket om konsekvensutredning, er fulgt.

Forslag 105

Stortinget ber regjeringen gjennomgå praksisen med bruk av private støyaftaler ved vindkraftverk med

tanke på om tiltakshierarkiet etter konsekvensutredningsforskriften er oppfylt, og vurdere å forby eller regulere bruken av slike avtaler.

Forslag 106

Stortinget ber regjeringen stoppe tildeling av nye lete- og utbyggingslisenser på norsk sokkel.

Forslag 107

Stortinget ber regjeringen etablere en oljekommisjon der myndigheter, arbeidstakerorganisasjoner, miljøorganisasjoner, forsknings- og kunnskapsmiljøer, samt næringsliv, samarbeider om en plan for å opprettholde sysselsetting og skape nye jobber samtidig som oljevirkosomheten fases ut.

Forslag 108

Stortinget ber regjeringen sørge for at Miljødirektoratet får plikt til å vurdere alle PUD-søknader med hensyn til natur og klima og mulighet til å avslå utbygginger som ikke kan dokumentere at de er i tråd med klimamålene. Disse vurderingene må offentliggjøres.

Forslag 109

Stortinget ber om at det stilles utslippskrav frem mot 2030 som medfører at alt restavfall til forbrenning må forbrennes ved anlegg med CCS.

Forslag 110

Stortinget ber regjeringen om å innføre et moratorium for utvinning av havbunnsmineraler, og stoppe den planlagte åpningsprosessen for mineralvirkosomhet på norsk sokkel.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti:

Forslag 111

Stortinget ber regjeringen utrede en økt grunnrenteskatt på superprofitt for kraftproduksjon og vurdere hvordan økt skatteinntekt kan gå til tilbakebetaling til husholdninger og næringsliv som sikrer fordeling og opprettholdelse av industri.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 112

Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at kommunene og lokalbefolkningen får ha reell vetorett mot utbygging av vindkraft på land, gjennom bindende folkeavstemninger og kommunestyrevedtak.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 113

Stortinget ber regjeringen sørge for like rammevilkår for produksjon av rent hydrogen og ren ammoniak

med naturgass på fastlandet i Norge ved at reglene for fastlandsindustrien skal gjelde for all slik produksjon.

Forslag 114

Stortinget ber regjeringen om å iverksette naturgassloven i samsvar med EU-direktiv 2009/73 for transport av naturgass til norsk fastlandsindustri slik at transport av gass til norsk fastlandsindustri anses som nedstrøms.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 115

Stortinget ber regjeringen melde Norge inn i det internasjonale samarbeidsprogrammet ITER som jobber med forskning på fusjonskraft.

Forslag 116

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan Norge kan bidra til å støtte utvikling av trygg og moderne jernkraft for å fortrenge fossil energi og redusere klimagassutslipp i andre land.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 117

Stortinget ber regjeringen utrede et toprissystem for kjøp av strøm for husholdninger hvor et basisforbruk per måned har en fast pris, og hvor øvrig forbruk prises som markedet for øvrig eller på annen måte. Det må utredes ulike måter for å oppnå et slikt toprissystem og hva terskelen for et basisforbruk må være for likevel å oppnå tilstrekkelig energieffektivisering.

Forslag 118

Stortinget ber regjeringen i etterkant av energikommisjonens rapport, gjennomgå energiloven for å vurdere endringer som sørger for mer politisk styring og mindre markedsstyring av energifeltet.

Forslag 119

Stortinget ber regjeringen begynne arbeidet med å reversere Norges innlemming i EUs energiunion Acer.

Forslag 120

Stortinget ber regjeringen fatte endelig vedtak om å avvise søknaden om konsesjon til utenlandskabelen 'NorthConnect' mellom Norge og Storbritannia.

Forslag 121

Stortinget ber regjeringen, i arbeidet med gjennomgang og utredning av årets kraftsituasjon som er varslet i statsbudsjettet for 2023, utrede nye minstekrav til fylingsgraden i vannmagasinene. Det bes om at ulike mo-

deller vurderes med tanke på effekter for strømforsyning og vannmiljø.

Forslag 122

Stortinget ber regjeringen ikke fornye konsesjonene for eksisterende kabler til Storbritannia, Tyskland, Danmark og Nederland, for heller å igangsette forhandlinger om disse kablene mot slutten av inneværende konsesjonsperiode.

Forslag 123

Stortinget ber regjeringen fjerne søknadsplikten etter plan- og bygningsloven for montering av solenergi-anlegg på blokkbebyggelse.

Forslag 124

Stortinget ber regjeringen utrede krav om økt offentlig eierskap til vindkraft på land.

Forslag fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 125

Stortinget ber regjeringen stille krav i offentlige anskaffelser til å sikre leie av kontorlokaler med energikarakter A der dette er mulig.

Forslag fra Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 126

Stortinget ber regjeringen utsette økningen av nettselskapenes normandel fra 60 til 70 pst. til en helhetlig behandling av Strømnettutvalgets rapport.

Forslag 127

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en konkret tiltaksplan for å redusere klimagassutslippene fra olje- og gassproduksjonen med 50 pst. sammenlignet med 2005, innen 2030.

Forslag fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 128

Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt test-senter for batteriproduksjon.

Forslag fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 129

Stortinget ber regjeringen legge fram alle EØS-relevante direktiver og direktiver relevante for Norges klimaavtale med EU uten opphold, og senest ett år etter endelig vedtak i EU.

Forslag 130

Stortinget ber regjeringen i en tilleggsavtale gi Enova ansvaret for etablering av 30 offentlig tilgjengelige fyllestasjoner for hydrogen innen 2026.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 131

Stortinget ber regjeringen utrede alternativer til finansiering av nettetableringer hvor et av alternativene skal være forslag til statlig forskuttering med etterfølgende tilknytningsavgift.

Forslag 132

Stortinget ber regjeringen utrede alternativer for rekkefølge på rett til nettilgang.

Forslag 133

Stortinget ber regjeringen sørge for at NVE øker kapasiteten og gjennomfører rask og smidig saksbehandling av vannkraftverksøknader for å kunne øke kraftproduksjonen i årene framover.

Forslag 134

Stortinget ber regjeringen etablere utlyse periodiske konsesjonsrunder med første runde senest innen utgangen av 2022.

Forslag 135

Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt petroleumsaktivitet i Barentshavet, med en eksportløsning for naturgass.

Forslag 136

Stortinget ber regjeringen konsekvensutrede Lofoten, Vesterålen og Senja for åpning av olje- og gassproduksjon.

Forslag 137

Stortinget ber regjeringen fortsatt stimulere til økt nisje- og haleproduksjon for å øke utvinningsgraden på felt.

Forslag 138

Stortinget ber regjeringen om å styrke tilgangen til petroleumsrettede utdanninger.

Forslag 139

Stortinget ber regjeringen om å tilrettelegge for et nasjonalt CO₂-fond for næringen basert på inntektene fra CO₂-avgiften. Inntekter fra norske rederier som følge av EUs kvotehandelssystem skal også tilføres et slikt fond.

Forslag 140

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at Norge tar en aktiv rolle og forsker på trygg kjernekraft med vekt på thorium, og bidra til at verden kan realisere små kjernekraftverk som kan gjøre flere land selvforsynt med strøm.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 141*

Stortinget ber regjeringen utrede og opprette en statlig enhet som har til formål å kjøpe kraft direkte fra produsentene for å videreselge den i langtidskontrakter til husholdninger og næringsliv.

Forslag 142

Stortinget ber regjeringen ikke fremme forslag i forbindelse med en eventuell innlemmelse av fjerde energimarkedspakke som medfører at vi avstår mer suverenitet på energifeltet til EU.

Forslag 143

Stortinget ber regjeringen utvikle havvind på norsk sokkel der hybridkabler kun kan benyttes dersom de bidrar til netto kraftflyt til Norge og en lavere pris for norske forbrukere.

Forslag 144

Stortinget ber regjeringen sikre at Statnett får hele flaskehalsinntektene, delt med de tilknyttede lands TSOer.

Forslag 145

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at Statnett skal stå som motpart for differansekontrakten fra staten sin side, og bes utrede hvordan dette best kan gjøres.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 146*

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet 2023 øke bevilgningene til energiltak i husholdningene til minst 1 mrd. kroner.

Forslag 147

Stortinget ber regjeringen innføre en omstillingsavgift på all olje- og gassproduksjon, som blant annet skal brukes til utvikling av mer fornybar energi.

Forslag fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 148*

Stortinget ber regjeringen om at finansiering av energiltak rettet mot husholdninger med lav inntekt gjennom Husbanken ikke skal tas fra Enovas bevilgninger, men finansieres med egne, øremerkede midler.

Forslag 149

Stortinget ber regjeringen utarbeide et tilpasset konsesjonsforløp for nærvind, mindre vindkraftprosjekter på allerede etablerte industriområder eller i andre utbygde områder, slik at de raskere kan etableres. I den forbindelse ber Stortinget regjeringen vurdere om dette skal legges inn som en forenklet prosess under energiloven og plan- og bygningsloven.

Forslag 150

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et samarbeid med EU og Storbritannia om en felles energiavtale med mål om raskere omstilling og økt utveksling av fornybar energi mellom Norge og Europa.

Forslag fra Rødt:*Forslag 151*

Stortinget ber regjeringen ikke fremme forslag om å innlemme Norge i fjerde energimarkedspakke.

Forslag 152

Stortinget ber regjeringen framover legge fram alle konsesjonssøknader om nye kraftledninger på transmissjonsnettet som binder sammen ulike prisområder, eller oppgradering av eksisterende kraftledninger på transmissjonsnettet som binder sammen ulike prisområder til økt spenning, for Stortinget.

Forslag 153

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som åpner for at en andel av SPU kan brukes som et nasjonalt industrifond for klima som gjør strategiske investeringer i hjemlig industriproduksjon, med formål om å sikre teknologisk utvikling, økt eksport av varer, flere industriarbeidsplasser, økt verdiskaping og mer videreføring i Norge, på måter som også sikrer at utslipp kuttes.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 154*

Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for en differensiert produksjonsavgift på vindkraft der vindkraftutbygginger som fører til betydelige naturinngrep ilegges en avgift som tilfaller staten, mens vindkraftutbygging som ikke fører til nye naturinngrep tilfaller kommunene.

Forslag 155

Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for en differensiert produksjonsavgift på vindkraft der vindkraftutbygginger som fører til betydelige naturinngrep ilegges en høyere avgift enn vindkraftutbygginger med lave naturkonsekvenser.

Forslag 156

Stortinget ber regjeringen om at eksisterende olje- og gassinstallasjoner elektrifiseres ved hjelp av havvind, eller andre utslippsfrie løsninger på sokkelen, og at behovet for stabil kraft løses med batteri, hydrogen, CCS eller annen utslippsfri teknologi.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 157*

Stortinget ber regjeringen ha Parisavtalen og lov om klimamål, samt hensynet til klimarisikoen for norsk økonomi, som rammer for videreutviklingen av norsk petroleumsvirksomhet og begrense fremtidige lisenstil-delinger til utvidelser eller forlengelse av allerede eksisterende produksjon i modne områder.

4. Komiteens tilråding

En samlet komitè fremmer romertall III, IV, V, VI, VII, VIII, XVIII, XX, XXIV, XXVI, XXVIII, XXXI, XXXII, XXXV, XXXVI, XXXVIII, XXXIX, XL, XLI, XLII, XLIII, XLV, XLVI, XLVII, XLVIII, XLIX, LV, LIX.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer romertall XI, XII, XIII, XVI, XVII, XIX, XXII, XXIII, XXV, XXIX, LIII, LIV.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer romertall I.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer romertall XLIV, L.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer romertall XXXVII.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer romertall IX, LVII, LVIII.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer romertall X, XXI, LII.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer romertall XXXIII, XXXIV.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer romertall XIV.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti fremmer romertall XV.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet fremmer romertall II.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer romertall XXVII.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer romertall XXX.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer romertall LI.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti fremmer romertall LVI.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen utrede et eget hurtigløp for kraft- og nettutbygging knyttet til store industrietableringer og ber regjeringen komme med en utredning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023.

II

Stortinget ber regjeringen i etterkant av energikommisjonens rapport vurdere behov for ytterligere regulering av energifeltet for å oppnå tilstrekkelig energi til rimelige priser for industri, øvrig næringsliv og husholdning.

III

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at nettselskapene benytter ny teknologi for å utnytte den reelle kapasiteten i strømmnettene.

IV

Stortinget ber regjeringen, i etterkant av at Strømnettutvalget kommer med sine anbefalinger i juni 2022, vurdere og fremme forslag som sørger for at NVE gjennom forskrifter prioriterer hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet av større nye forbrukere og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023.

V

Stortinget ber regjeringen sikre norske batteriaktørers internasjonale konkurransedyktighet, blant annet ved å arbeide for at norske aktører ikke blir pålagt den varslede batteritollen som følge av handelsavtalen mellom Storbritannia og EU.

VI

Stortinget ber regjeringen legge til rette for en helhetlig verdikjede for batteriproduksjon og resirkulering av batteri i Norge.

VII

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2023, legge til rette for en industriell storsatsing på utvikling og produksjon av batterier og andre nye grønne næringer.

VIII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for å tiltrekke kompetent arbeidskraft og starte arbeidet med å etablere batterispesifikke utdanningsløp i Norge, herunder etablere flere treparts bransjeprogram.

IX

Stortinget ber regjeringen gjennom offentlige innkjøp om å trinnvis innføre krav til bærekraftig produksjon av batterier for elektrisk transport kjøpt inn gjennom offentlige innkjøp. Dette skal skje så raskt som mulig i forbindelse med regjeringens arbeid med grønne anskaffelser.

X

Stortinget ber regjeringen sørge for at neste tildeeling av havvindareal etter Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord i nye områder skjer senest i løpet av 2025. Stortinget ber om at dette er en større utlysning som legger til rette for skalering og teknologiutvikling og nye industrielle muligheter og at utlysningen sikrer god sameksistens og tar hensyn til viktige naturverdier.

XI

Stortinget ber regjeringen utlyse og tildele areal på Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II i løpet av 2023.

XII

Stortinget ber regjeringen gjennomføre jevnlig tildelinger av nytt areal for havvind, for å nå målet om tildeling av areal tilsvarende 30 GW innen 2040.

XIII

Stortinget ber regjeringen i lys av erfaringer og evalueringen som gjøres fra de første tildelingene, vurdere å fastsette et delmål for arealtildeling innen 2030.

XIV

Stortinget ber om at det mellom hver tildeling gjennomføres en evaluering for å belyse effekter på det norske kraftnettet, sameksistens, industriutvikling i Norge og miljøeffekter.

XV

Stortinget ber om at regjeringen ved valg av nettløsning til havs som innebærer tilknytning til det norske kraftsystemet, skal anleggets tekniske utforming sikre nasjonale interesser, herunder forsyningssikkerhet og rimelige kraftpriser til husholdninger, industri og næringsliv.

XVI

Stortinget ber regjeringen snarest, komme med en oppdatering av veilederen for havvind som har vært på høring.

XVII

Stortinget ber regjeringen snarest fastsette tidspunkt for prekvalifisering for å delta på utlysningene knyttet til Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II.

XVIII

Stortinget ber regjeringen sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel skaper betydelig industriutvikling og arbeidsplasser i Norge.

XIX

Stortinget ber regjeringen sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel har vesentlig bedre natur- og miljøregnskap enn tidligere energiprojekter i Norge. Utbygging og drift skal gjøres på en måte som sikrer svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid.

XX

Stortinget ber regjeringen styrke bevilgningen til forskning på miljøkonsekvensene av havvindutbygging på norsk sokkel.

XXI

Stortinget ber regjeringen utrede ulike støtteordninger og virkemidler som kan være utløsende for å få igangsatt prosjekter for flytende havvind, deriblant differansekontrakter.

XXII

Stortinget ber regjeringen fortsette å legge til rette for at Norge skal ha ledende testsentre for flytende havvind, som Marine Energy Test Centre (Metcentre), for å utvikle verdensledende kompetanse i norsk industri.

XXIII

Stortinget ber regjeringen vurdere å stille krav om delelektrifisering av offshoreinstallasjoner gjennom mobile vindturbiner der det er egnet og komme tilbake i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2023, for å

komme raskt i gang med havvindutbyggingen og som en komplementær løsning på lengre sikt.

XXIV

Stortinget ber regjeringen starte tidlig myndighetsstyrt kunnskapsinnhenting og gi oppdrag om å starte prosessen med utredningsstudier av miljøkonsekvenser knyttet til havvindutbygging umiddelbart.

XXV

Stortinget ber regjeringen sikre god miljøkunnskap for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind. Oppsummering og kartlegging skal starte i 2022, og resultatene skal legges til grunn for utlysning av områder samt for natur- og miljøkrav til utbygging og drift.

XXVI

Stortinget ber regjeringen sikre at forvaltningsplanen for norske havområder bidrar til å samle og oppsummere tilgjengelig kunnskap om miljøeffekter av havvind, og bidra til grundig kartlegging for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind. Relevant kunnskap legges til grunn og skal benyttes ved utlysning av områder samt for natur- og miljøkrav til utbygging og drift.

XXVII

Stortinget ber regjeringen bidra til å realisere prosjekter i de første tildelingsrundene blant annet gjennom å etablere egnet regime for risikoavlasting og statsstøtte dersom det er behov for dette. Ulike modeller skal i den sammenheng vurderes, herunder en modell med differansekontrakter knyttet til kraftprisen for utbygging av havvind etter havenergiloven i tildelte områder. Det er et mål å velge en ordning som minimerer kostnadene ved realisering av prosjektet.

XXVIII

Stortinget ber regjeringen sørge for å endre forskrift og retningslinjer slik at også andre utslippsreducerende tiltak må vurderes i tillegg til kraft fra land.

XXIX

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan markedet eventuelt i samspill med statlige myndigheter raskt kan utvikle et landsdekkende nettverk av fyllestasjoner og knutepunkter for hydrogen for landtransport, sjøtransport og industrielle formål og komme tilbake til dette i revidert statsbudsjett for 2023.

XXX

Stortinget ber regjeringen vurdere hvilken av dagens dieselbaserte banestrekninger som er best egnet for et forsøksprosjekt med nullutslippsteknologi og

komme tilbake til Stortinget med en plan for et slikt forsøksprosjekt.

XXXI

Stortinget ber regjeringen utrede krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg, der det er egnet.

XXXII

Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å rapportere årlig på status for måloppnåelse om energisparing i bygg.

XXXIII

Stortinget ber regjeringen utrede energieffekten og konsekvenser for byggekostnadene av å stramme inn kravet til energifleksibel oppvarming, og vurdere hvor mye kravet kan strammes inn.

XXXIV

Stortinget ber regjeringen utrede ulike ordninger med energisparesertifikater for å utløse mål om økt energisparing med mest mulig effekt.

XXXV

Stortinget ber regjeringen vurdere aktuelle virkemidler for å bidra til å realisere potensialet for energieffektivisering i eksisterende bygg.

XXXVI

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023 vurdere å opprette en prøveordning der håndverksbedrifter kan få støtte til kompetanseheving innen energitiltak.

XXXVII

Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak for å få fortgang i konsesjonsbehandlingen av småkraftverk.

XXXVIII

Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket og virkemiddelapparatet for å stimulere til bruk av solenergi, blant annet for å stimulere til områdeutbygginger med solenergi og nabolagsstrøm.

XXXIX

Stortinget ber regjeringen innføre krav om at nettselskaper må registrere og rapportere hvor lang tid de bruker på å behandle enkle søknader om tilknytning av små solkraftanlegg.

XL

Stortinget ber regjeringen om å utvide dagens plusskundeordning slik at den også omfatter beboere i flermannsboliger, leilighetskomplekser og næringsbygg i løpet av 2022.

XLI

Stortinget ber regjeringen vurdere å fjerne begrensningene for hvor mye solenergi som kan deles innenfor eget areal innen revidert nasjonalbudsjett 2023.

XLII

Stortinget ber regjeringen kartlegge potensialet for solenergiproduksjon på landbruksareal, samtidig som landbruksproduksjonen opprettholdes.

XLIII

Stortinget ber regjeringen kartlegge potensialet og tilrettelegging for solenergiproduksjon på eksisterende infrastruktur, som for eksempel parkeringsplasser.

XLIV

Stortinget ber regjeringen om å følge opp vedtak om å endre bruken av begrepet nullutslipp i alle statlige målsettinger og planer til nullutslipp og biogass, dette i den hensikt å likestille biogass med elektrisitet og hydrogen, og det skal gjelde allerede vedtatte og fremtidige planer.

XLV

Stortinget ber regjeringen om å følge opp initiativ til å harmonisere rammevilkårene for biogassproduksjon i Norden og komme tilbake til Stortinget med en plan for dette i forbindelse med budsjett for 2023, samtidig gjennomgå virkemidler for biogass i andre nordiske land og vurdere endringer for å sikre at norske biogassprodusenter er mer konkurransedyktige i møte med utenlandsk biogassproduksjon.

XLVI

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å opprette bransjeavtaler med landbruket og fiskeri- og havbruksnæringen med mål og tiltak for å øke leveransen av råstoff til biogassproduksjon. Klyngesamarbeid på tvers av bionæringene vil spille en viktig rolle i dette arbeidet.

XLVII

Stortinget ber regjeringen sørge for at sirkulær økonomi er et tverrgående satsingsområde for virkemiddelapparatet.

XLVIII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt bruk av avansert flytende biodrivstoff og biogass i transportsektoren.

XLIX

Stortinget ber regjeringen snarest følge opp vedtaket om et obligatorisk takstfritak for biogasskjøretøy på strekninger som er finansiert av bompenger, gjeldende fra 1. januar 2023.

L

Stortinget ber regjeringen snarest mulig sende på høring forslag til endringer i plan- og bygningsloven for behandling av vindkraft på land, slik at nye vindkraftanlegg kan behandles etter både energiloven og plan- og bygningsloven, med sikte på ikrafttredelse av lovendringen 1. januar 2023.

LI

Stortinget ber regjeringen sikre at fremtidige vindkraftutbygginger fører til tydelige lokale ringvirkninger, blant annet ved at det legges til rette for kommunale inntekter.

LII

Stortinget ber regjeringen kartlegge kraftpotensialet fra mindre vindmøller på gårdsbruk og hva som skal til for å realisere en satsing på dette.

LIII

Stortinget ber regjeringen vurdere nedjustering av avstandskrav ved utbygging av lave vindturbiner i industriområder, havner og ved annen infrastruktur hvor dette ikke gir nye naturinngrep.

LIV

Stortinget ber regjeringen vurdere potensialet for småskala vindkraftproduksjon i industriområder, havner og ved annen infrastruktur hvor dette ikke gir nye naturinngrep.

LV

Stortinget ber regjeringen sikre kapasitet til rask klagebehandling av innvilgede energikonsesjoner og sikre at slik klagebehandling skjer uten ugrunnet opphold.

LVI

Stortinget ber regjeringen sette frister for forvaltningens saksbehandlings- og klagebehandlingstid i energisaker.

LVII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for en helhetlig verdikjede for karbonfangst og -lagring som kan betjene store utslippsaktører i Europa, med mål om at CO₂-lagring på sikt skal være kommersielt lønnsomt.

LVIII

Stortinget ber regjeringen videreføre satsingen på forskningssenteret for miljøvennlig energi dedikert til CO₂-håndtering.

LIX

Stortinget ber regjeringen vurdere virkemidler som kan bidra til å gjøre direkte karbonfangst fra luft (DAC) lønnsomt, herunder hvordan CO₂-avgiften og handlingsrommet innenfor kvotehandelssystemet kan innrettes for å få til dette.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 2. juni 2022

Marianne Sivertsen Næss

leder og ordfører

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/2393-

5. mai 2022

Rettebrev – Meld. St. 11 (2021-2022)

Jeg viser til Meld. St. 11 (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser.

I omtalen av *Tiltak for energioppgradering for husholdninger med lave inntekter* fra side 47 i den foreløpige utgaven har det ved en inkurie falt ut et tekstavsnitt i korrekturrunden.

Det siste avsnittet på side 48 skulle i sin helhet fremstå som følger:

«Regjeringen vil fra 2023 gi Husbanken i oppdrag å støtte energitiltak for husholdninger med lave inntekter. Det legges opp til å finansiere ordningen gjennom å overføre deler av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken fra 2023. Overføringen vil inkludere midlene avsatt til ordningen rettet mot kommunale boliger i 2022. Midlene øremerket husholdninger og forbrukere i avtalen med Enova vil bli justert tilsvarende ned fra 2023 gjennom et tillegg til avtalen. Med en slik overføring vil 400 mill. kroner komme husholdningene til gode, gjennom Enova, som støtter de som går foran og tester ut nye løsninger, og gjennom Husbanken, som bidrar til at også de med lavere inntekt kan gjennomføre energitiltak. Enova vil samtidig bistå Husbanken med kompetanse på energiområdet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2023 med forslag til hvordan midlene kan benyttes.»

Jeg anmoder om at energi- og miljøkomiteen gjøres oppmerksom på dette. Jeg presiserer at endringen vil rette opp omtalen slik at den fremkommer slik regjeringen hadde ment.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Terje Aasland', written in a cursive style.

Terje Aasland

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1963-

19. mars 2022

Representantforslag 136 S (2021-2022) om å forlenge strømkompensasjonen

Jeg viser til brev av 11. mars 2022 med vedlagt representantforslag nr. 136 S (2021-2022) fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Olaug Vervik Bollestad og Dag-Inge Ulstein. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen videreføre strømkompensasjonen fra 1. april til 30 juni 2022, med en makspris på strøm på 50 øre per kWh eksklusiv merverdiavgift som skal gjelde alle strømkunder, fra husholdninger og sekundærboliger og frivillige og ideelle organisasjoner til næringsdrivende og bedrifter.

Kraftsituasjonen det siste året har vært ekstraordinær med høye strømpriser til norske forbrukere. Regjeringen tar utfordringene i strømmarkedet på største alvor, og har på kort tid fremmet flere kraftfulle tiltak for å avhjelpe situasjonen og avlaste vanlige folk i Norge i en krevende tid. Vi har etablert en stønadsordning for husholdninger, redusert elavgiften, økt støtte til energieffektiviseringstiltak, økt bostøtte, økt rammetilskudd til kommunene, gitt strømspønd til studenter, samt gitt tilskudd til idrettslag og frivillige organisasjoner og jordbruks- og veksthusnæringen

Representantene fremmer et forslag som gjelder stønad til alle strømkunder. Dette vil være en utvidelse sammenlignet med de stønadsordninger som er etablert i dag. Regjeringen har forståelse for at de ekstraordinære strømprisene oppleves som krevende for mange. Det er likevel viktig å vurdere grensene mellom den enkeltes og statens ansvar, slik at vi bruker fellesskapets midler på en best mulig måte. Regjeringen følger situasjonen i strømmarkedet tett og vurderer fortløpende behovet for nye tiltak.

Olje- og energidepartementet er ansvarlig for ordningen som gjelder for husholdninger, herunder også fellesmålt husholdningsforbruk i borettslag og sameier. Jeg har sendt på høring et forslag om forlengelse ordningen for husholdninger slik at ordningen gjelder energibruk til og med mars 2023.

Etter pristiltaksloven § 1 kan det fastsettes maksimalpriser når det er nødvendig for å fremme en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling. Kompetansen er delegert til Konkurransetilsynet. Konkurransemyndighetenes beredskapsansvar gjennom pristiltaksloven er et virkemiddel i myndighetenes krisehåndtering ved alvorlige forstyrrelser i tilgangen på varer og tjenester. Fullmakten benyttes sjelden.

Prisregulering er et inngripende tiltak som kan ha utilsiktede konsekvenser. Dersom det skal innføres prisregulering i et marked, må det gjøres grundige undersøkelser slik at man er sikker på at tiltaket er nødvendig og forholdsmessig, og at problemene er så store at det er grunn til å sette prismekanismen ut av spill i et marked.

En regulering av kraftprisen vil imidlertid kunne medføre tilpasninger og konsekvenser i kraftmarkedet som er vanskelig å overskue i dag, herunder EØS-rettslige problemstillinger.. For priser som er preget av svingninger, slik som kraftprisene, kan maksimalpris føre til at markedet tilpasser seg. En følge av dette kan være at prisene blir høyere i de periodene hvor de ellers ville være lavere. Leverandørens insentiver til å konkurrere på pris og forbrukernes insentiver til å sette seg inn i priser vil også svekkes, noe som vil kunne skade konkurransen i markedet på sikt.

Formålet med strømstønsordningen er å gi økonomisk stønad til husholdninger som følge av det som må anses å være ekstraordinære strømutfgifter. Snittprisen på kraft mellom 2010 og 2020 er 33 øre per kWh. Gjennomsnittlig norsk kraftpris for landet som helhet var i 2019, som betegnes som et «normalår», 38 øre per kWh. En pris på 50 øre per kWh er ikke en ekstraordinær høy pris.

Endringen som er foreslått av representantene innebærer en helt ny ordning sammenlignet med de ordningene som er etablert i dag. De administrative og økonomiske konsekvensene av en slik ny ordning vil kreve nærmere utredning. For at husholdningene skal få utbetalt stønad for aprilforbruket allerede i mai, haster det med en forlengelse av ordningen for husholdningene. For å lykkes med det, er det viktig at ordningen forlenges i sin nåværende form.

Regjeringen vil følge opp kraftsituasjonen 2021-2022 med en grundig gjennomgang av årsakene til årets situasjon, og risikoen for liknende situasjonen framover. Gjennomgangen vil også inkludere en vurdering av flere av tiltakene som har blitt foreslått, som makspris på kraft, krav til fyllingsgrad i magasinene og ulike måter å sikre strømkundene på. Dette arbeidet har høy prioritet framover, og regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med våre vurderinger i Prop. 1 S til høsten. Regjeringen har også oppnevnt en energikommisjon som blant annet skal kartlegge energibehovene våre og foreslå grep for økt energiproduksjon.

Jeg mener på grunnlag av dette det ikke vil være hensiktsmessig å endre strømstøtnadsordningen som foreslått.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Terje Aasland', written in a cursive style.

Terje Aasland

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1963-

18. mars 2022

Representantforslag 138 S (2021-2022) om å bygge opp en kraftfull havvindsatsing

Jeg viser til brev fra Stortinget av 11. mars vedlagt representantforslag 136 S (2021-2022) fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson. Representanten fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen sørge for at det utlyses konsesjoner for utbygging av havvindparker på minst 20 GW innen 2030.*
- 2. Stortinget ber regjeringen sørge for at havvindparker i Sørilige Nordsjø II og andre relevante områder skal levere strøm til både Norge og andre land gjennom såkalte hybridkabler, som dimensjoneres slik at det sikres netto krafttilskudd til Norge og samtidig at utbygging blir lønnsomt uten subsidier.*
- 3. Stortinget ber regjeringen legge til grunn kvalitative kriterier for tildeling av areal til fornybar energiproduksjon til havs, også for Sørilige Nordsjø II som legger særlig vekt på at utbygging og drift skal skape betydelig industriutvikling og arbeidsplasser som skapes i Norge.*
- 4. Stortinget ber regjeringen raskt etablere en natur plan for havvind, som oppsummerer tilgjengelig kunnskap om miljøeffekter av havvind, og som kartlegger alle deler av havmiljøet i områder som er og kan bli aktuelle for norsk havvind, grundig. Oppsummering og kartlegging skal starte i 2022, og resultatene skal legges til grunn for utlysning i en kvalitativ konkurransemodell samt for natur- og miljøkrav til utbygging og drift.*
- 5. Stortinget ber regjeringen legge til grunn kvalitative kriterier for tildeling av areal til fornybar energiproduksjon til havs, også for Sørilige Nordsjø II, som legger særlig vekt på at både utbygging og drift skal ha høyere ambisjoner for natur og miljø enn tidligere energiprojekter i Norge og kreve svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid.*

Regjeringen har ambisiøse mål for satsingen på havvind, og jobber for å at de første havvindprosjektene skal være satt i drift før 2030. I dag er det åpnet områder som kan bygge ut til sammen 4,5 GW kapasitet.

Videre har vi satt i gang arbeidet med å identifisere nye områder som skaper forutsigbarhet for at nye arealer vil bli åpnet etter Utsira Nord og Sørilige Nordsjø II. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) skal, med bidrag fra en gruppe direktorater, identifisere områder som egner seg for fornybar energiproduksjon til havs, og som legger til rette for god sameksistens med andre næringer og interesser. Slik legger vi også til rette for en langsiktig satsning som også skaper forutsigbarhet for næringen. Arbeidet vil ta ett år. Deretter vil regjeringen vurdere hvilke og hvor mange områder som vil gå videre til en konsekvensutredning med sikte på åpning og utlysning av arealer for fornybar energiproduksjon til havs.

Regjeringen har besluttet at kraften fra det ene av de to prosjektene på Sørilige Nordsjø II bare skal føres til Norge, og vi er nå i gang med å utvikle en auksjonsmodell som gjør at den første fasen lar seg realisere. Dette sikrer tilgang til ny fornybar kraft til Sør-Norge, samtidig som vi kommer raskt i gang med utviklingen av havvind i Norge.

Vindkraft til havs vil bli en større del av kraftproduksjonen i Europa. Vi har bedt NVE om å utrede virkningene på kraftsystemet av ulike nettløsninger for vindkraft til havs. Utredningen vil se på konsekvenser for kraftsystemet på land både av ulike dimensjoner av hybridprosjekter og alternative nettløsninger, der det ikke legges til rette for nye mellomlandsforbindelser som kan øke eksportkapasiteten fra fastlands-Norge. Utredningen vil også se på den videre utviklingen av nett til havs. Utredningene vil gjennomføres i løpet av 2022. Regjeringen vil komme tilbake til hvilke nettløsninger som kan være aktuelle på det andre prosjektet på Sørilige Nordsjø II etter at denne utredningen er gjennomført.

Regjeringen har besluttet at auksjon vil være hovedmodellen for tildeling av arealer for fornybar energiproduksjon til havs, og skal benyttes for tildeling av areal på Sørilige Nordsjø II. I særlige tilfeller vil det være mulig å benytte kvalitative kriterier. Uavhengig av om det er kvalitative kriterier eller auksjon legger vi opp til at aktørene må prekvalifisere seg før de kan delta i konkurranse om areal. Gjennom prekvalifiseringen vil vi sikre at aktørene som deltar i konkurransen og til slutt får tildelt areal er egnet til å planlegge, bygge, eie og drive et storskala energiprojekt til havs.

Når det gjelder representantens forslag til en naturplan for havvind, viser jeg til det omfattende arbeidet som ble gjennomført i den strategiske konsekvensutredningen fra 2010-2012. Dette arbeidet la, sammen med en vurdering av hvorvidt kunnskapsgrunnlaget fremdeles stemte fra 2018, grunnlaget for å åpne områdene Utsira Nord og Sørilige Nordsjø II. Gjennom arbeidet med identifisering av nye områder og etterfølgende konsekvensutredning vil NVE sammen med en bred direktoratsgruppe oppsummere og kartlegge tilgjengelig kunnskap om blant annet miljøeffekter av havvind for de områdene som kan være aktuelle å åpne for fornybar kraftproduksjon.

I tillegg til den overordnede konsekvensutredningen som gjøres før åpning av areal, skal det gjennomføres prosjektspesifikke konsekvensutredninger som vurderer konsekvensene av konkrete prosjekter i det aktuelle prosjektområdet. Disse utredningene legger grunnlaget for vurderingen av konsesjonssøknaden og hvilke tiltak aktøren må iverksette for å ivareta natur og miljø til havs.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Terje Aasland', written in a cursive style.

Terje Aasland

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1963-

19. april 2022

Representantforslag 171 S (2021-2022) - om energipolitikk for fremtiden

Jeg viser til brev fra energi- og miljøkomiteen 1. april 2022 vedlagt representantforslag 171 S (2021-2022) fra stortingsrepresentantene Birgit Ollne Kjerstad, Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø, Freddy André Øvstegård, Kathy Lie og Lars Haltbrekken. Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen utrede og opprette en statlig enhet som har til formål å kjøpe kraft direkte fra produsentene for å videreselge den i langtidskontrakter til husholdninger og næringsliv.*
- 2. Stortinget ber regjeringen utrede et toprissystem for kjøp av strøm for husholdninger hvor et basisforbruk per måned har en fast pris, og hvor øvrig forbruk prises som markedet for øvrig eller på annen måte. Det må utredes ulike måter for å oppnå et slikt toprissystem og hva terskelen for et basisforbruk må være for likevel å oppnå tilstrekkelig energieffektivisering.*
- 3. Stortinget ber regjeringen utrede hvilke tiltak som må på plass for at Norge skal kunne spare minst 13 TWh innen 5 år for både husholdninger og næringsbygg. Dette kan være ordninger slik som: låneordninger for eksempel etter modell av Lånekassen, områdesatsinger i områder med dårlig boligmasse og sosiøkonomiske utfordringer, og krav til statlig utleie av næringsbygg.*
- 4. Stortinget ber regjeringen sette et mål for en nasjonal produksjon på minst 5 GW installert solenergi innen 2030, og igangsette utredning av tiltak som styrer mot dette målet.*

5. *Stortinget ber regjeringen utrede en økt grunnrenteskatt på superprofitt for kraftproduksjon og vurdere hvordan økt skatteinntekt kan gå til tilbakebetaling til husholdninger og næringsliv som sikrer fordeling og opprettholdelse av industri.*
6. *Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om lovendringer som innfører en form for konsesjonssystem som gir mulighet for å prioritere hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet av større nye forbrukere.*

1. Statlig innkjøp av kraft

Regjeringen vil i forbindelse med gjennomgangen av kraftsituasjonen 2021-2022 vurdere tiltak som har blitt foreslått, herunder statlig innkjøp av kraft. Jeg mener det er svært viktig å vente på de faglige vurderingene før det konkluderes med om noe bør og skal gjennomføres. Jeg vil også vise til regjeringens arbeid med konkrete tiltak som skal legge til rette for bedre fastprisavtaler til folk og bedrifter, slik som varslet 6. april.

2. Utrede toprissystem for kjøp av strøm for husholdninger

Representantene foreslår et toprissystem hvor basisforbruket er rimelig og øvrig forbruk er dyrere. Det finnes ikke noen klar definisjon av hva et basisforbruk av strøm er. Det er mange variabler som har betydning for strømforbruket til en husholdning, blant annet disponibelt areal og antall husholdningsmedlemmer. Begge disse variablene er viktigere enn husholdningens inntekt. Slik sett er gir et toprissystem som representantene foreslår også begrensede og lite treffsikre fordelingseffekter.

Prisregulering er dessuten et lite målrettet tiltak. Kraftleverandørenes insentiver til å konkurrere på pris og forbrukernes insentiver til å sette seg inn i priser vil kunne svekkes. Dette vil kunne skade konkurransen i markedet på sikt. Prissignalene er dessuten viktige for å synliggjøre at det er knapphet på strøm, og at vi derfor bør spare på strømmen og gjøre energieffektive valg både på kort og lang sikt.

Høye priser er klart negativt for husholdningene. Regjeringen er opptatt av at norske strømkunder skal beskyttes mot ekstreme priser. Derfor har vi innført flere kraftfulle og målrettede tiltak. Vi har blant annet innført en strømstønsordning som gir husholdningene beskyttelse mot ekstraordinært høye strømpriser samtidig som den ivaretar insentivene til å spare på strømmen og å gjøre energieffektive valg.

Regjeringen følger opp kraftsituasjonen 2021-2022 med en grundig og bred gjennomgang. Vi vil vurdere tiltak som kan redusere sårbarheten for ekstraordinært høye kraftpriser til norske forbrukere i årene framover. Vurderingene vil inkludere flere av forslagene som har vært fremmet gjennom høsten og vinteren, som makspris på strøm. Som en del av dette arbeidet vil regjeringen også evaluere erfaringene med stønsordningene som er innført og i hvilken grad husholdningene har tilpasset seg høye strømutgifter gjennom reduksjon av

strømbruken, for eksempel ved substitusjon til andre energibærere eller gjennom energisparing.

Basert på overnevnte gjennomgang anbefaler jeg ikke å gå videre med representantenes forslag om toprissystem.

3. Utrede tiltak for å redusere energibruken i husholdninger og næringsbygg med 13 TWh innen fem år

I budsjettforliket ble regjeringspartiene enige med SV om å utarbeide en plan med tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030, og øke strømproduksjonen i bygg. Dette er et overordnet energieffektiviseringsmål for hele bygningssektoren, og omfatter alle typer bygg, herunder boliger, yrkesbygg og offentlige bygg.

Som en del av forberedelsene til en gjennomføring av EUs energieffektiviseringsdirektiv arbeider Olje- og energidepartementet, i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, med å etablere en langsiktig strategi for energieffektivisering ved renovering av bygninger. En arbeidsgruppe bestående av NVE og Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) har fått i oppdrag å utarbeide et underlag til en slik strategi. Underlaget skal gi en oversikt over bygningsmassen, beskrive kostnadseffektive tiltak og presentere estimater av de forventede energibesparelsene som følge av eksisterende og vedtatt politikk.

Energieffektivisering er en viktig del av energikommisjonens mandat. Kommisjonen skal vurdere potensialet for energieffektivisering i ulike sektorer, og hvilken rolle dette kan spille i den langsiktige forbruksutviklingen. Kommisjonen skal vurdere virkemidler for å utløse potensialet for energieffektivisering, herunder vurdere behovet for en bedre samordning av eksisterende virkemidler og behovet for å etablere nye.

Regjeringen vil fra 2023 gi Husbanken i oppdrag å støtte energitiltak for husholdninger med lave inntekter. Det legges opp til å finansiere ordningen gjennom å overføre av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken fra 2023. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2023 med forslag til hvordan midlene kan benyttes.

Regjeringen jobber med å utarbeide en plan med tiltak for å redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030 som skal legges frem i budsjettet for 2023.

4. Mål for nasjonal produksjon på minst 5 GW installert solenergi innen 2030

Norge har i dag 7000 solcelleanlegg som er knyttet til kraftnettet som ved inngangen av 2021 hadde en samlet installert kapasitet på 145 MW. De fleste av disse mindre anleggene er tilknyttet boligmassen. I årene framover antar NVE det blir større interesse for store solkraftanlegg og har utarbeidet en veileder for konsesjonsbehandlingen av nye anlegg. Utbyggingen av solkraft er mer aktuelt i dag enn for få år siden, gjennom de siste års

teknologiutvikling og fallende kostnader. Dersom utviklingen fortsetter, kan solkraft få en større rolle i den norske kraftforsyningen fram mot 2040.

Veksten i den totale produksjonskapasiteten i Norge framover er antatt å være lavere enn tidligere, blant annet på grunn av nødvendige planleggings- og konsesjonsbehandlingsprosesser for ny kraftproduksjon. NVE legger til grunn i deres Langsiktige kraftmarkedsanalyse fra 2021 at produksjonsøkningen mellom 2021-2030 består av noe vindkraft, solkraft og vannkraft. I NVEs analyser reduseres kraftoverskuddet fram mot 2030. Hvor stor veksten i kraftforbruket blir er likevel usikker, også i lys av hvordan en urolig tid i energimarkedene påvirker kraftprisen og den økonomiske utviklingen i årene som kommer. Utviklingen av kraftsystemet tar tid. Arbeidet med å sikre fortsatt utbygging av ny kraftproduksjon de kommende årene og utviklingen av overføringsnettet må derfor pågå parallelt.

Kraftsituasjonen det siste året har vært ekstraordinær, med høye strømpriser til norske forbrukere. Regjeringen har derfor oppnevnt en energikommisjon som skal vurdere hva som er de grunnleggende dilemmaene i norsk energipolitikk fram mot 2030 og 2050, og hvordan ulike politiske valg kan påvirke den langsiktige utviklingen i norsk kraftforsyning. I tillegg vil regjeringen gjennomføre en grundig gjennomgang av kraftsituasjonen 2021-2022.

I Hurdalplattformen har regjeringspartiene vist til en ambisjon om å se konsesjonsbehandlingen av blant annet solkraft og andre energi- og infrastrukturutbygginger i sammenheng, på en måte som kommer både industrien og samfunnet for øvrig til gode, og tar hensyn til miljø og lokalsamfunn. Innspillene fra vurderingen av kraftsituasjonen 2021-2022, energikommisjonen og utvalget som skal vurdere problemstillinger knyttet til overføringsnettet vil inngå som grunnlag i arbeidet med den langsiktige utviklingen i norsk kraftforsyningen. Regjeringen vil komme tilbake til Hurdalplattformens ambisjon om å fastsette et mål for hvor stor produksjonen av solenergi skal være innen 2030 etter at energikommisjonen har lagt fram sin utredning.

Basert på overnevnte utredning anbefaler jeg ikke å gå videre med forslaget.

5. Utrede en økt grunnrenteskatt på superprofitt for kraftproduksjon og vurdere hvordan økt skatteinntekt kan gå til tilbakebetaling til husholdninger og næringsliv som sikrer fordeling og opprettholdelse av industri.

Jeg har forelagt dette spørsmålet for Finansministeren. Finansministeren har følgende svar:

«Felleskapet får allerede en stor andel av inntektene i vannkraftnæringen. Vannkraftnæringen ilegges mange skatter som ikke gjelder for andre næringer. I tillegg til selskapsskatt betaler næringen grunnrenteskatt, eiendomsskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgifter. Over 90 pst. av vannkraftproduksjonen er dessuten offentlig eid.

Høye grunnrenteinntekter fra vannkraften bidrar til at velferdsnivået i Norge kan opprettholdes med et lavere nivå på andre skatter og avgifter, og med et lavere effektivitetstap siden grunnrenteskatten for vannkraft er nøytral. Grunnrenteskatten er godt tilpasset svingende kraftpriser og sørger for at staten får en andel av dagens ekstraordinært høye inntekter i kraftsektoren, samtidig som den ikke virker tyngende i perioder med lave kraftpriser. Vi må ta vare på disse gode egenskapene. Inntektene fra grunnrenteskatt ble 2,3 mrd. kroner for 2020, da kraftprisene var svært lave, mens inntektene anslås til i størrelsesorden 18 mrd. kroner for 2021.

Grunnrenteskatten er fra 2021 lagt om til kontantstrømskatt for nye investeringer, det vil si at nye investeringskostnader kan utgiftsføres umiddelbart. For at kontantstrømskatten skal virke nøytralt over tid må tidlige investeringsfradrag få samme skatteverdi som senere nettoinntekter, og det kan derfor bli krevende å endre kontantstrømskattesatsen.»

6. Utrede og fremme forslag om lovendringer med et konsesjonssystem som gir mulighet for å prioritere hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet

Norge har i dag et stort kraftoverskudd i år med normale værforhold. I Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sine analyser reduseres kraftoverskuddet frem mot 2030 grunnet økt kraftforbruk. Hvor stor veksten i kraftforbruk og ny kraftproduksjon faktisk blir, er usikker. I tillegg til dette, er tilgang til nettkapasitet et viktig tema. I dag er situasjonen slik at etterspørselen i flere deler av landet overstiger tilgjengelig kapasitet i strømmettet.

Utgangspunktet etter dagens regelverk er at alle aktører har rett til tilknytning til nettet, og hvis det ikke er tilstrekkelig kapasitet i nettet må nettselskapene investere i nytt nett. Aktørene må i slike tilfeller betale sin andel av investeringskostnaden for nytt nett (anleggsbidrag). Når nettselskapene håndterer nye henvendelser om forbruk og i konsesjonsbehandlingen av eventuelle nettløsninger for tilknytning av forbruk, tas det ikke stilling til hvilket forbruk som skal tilknyttes nettet, ettersom energiloven gir alle aktører rett på tilknytning til nettet. Som hovedprinsipp behandles søknader om nettilknytning hos nettselskap fortløpende i den rekkefølgen de kommer inn. Nettselskapenes praksis for tildeling av kapasitet skal skje på grunnlag av objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier.

Nøytralitet er et robust kriterium som overlater til markedet og andre rammebetingelser å bestemme hvilket forbruk som kommer til. Gitt at markedene og teknologien er i stadig utvikling er det svært vanskelig å sette opp robuste kriterier for prioritering av nettilknytning for visse typer forbruksaktører.

Både nettselskapene og energimyndighetene opplever nå stor pågang fra aktører som ønsker rask tilknytning til nettet. Det innebærer flere konsesjonssøknader og økt saksmengde hos NVE. For å øke saksbehandlingskapasiteten har regjeringen i statsbudsjettet for 2022 bevilget 10 mill. kroner til NVE til stillinger for å håndtere økning i saker om nettanlegg. For å sikre at de viktigste konsesjonssakene tas til behandling først, har NVE tydeliggjort hvilke saker som vil bli prioritert. Hovedprinsippet er fortsatt at

sakene behandles fortløpende i den rekkefølgen de kommer inn. Men søknader som gjelder forsyningssikkerhet, beredskapssituasjoner eller endringer i anlegg prioriteres.

Jeg mener vi må ha fokus på å bygge det strømnettet som er nødvendig, og regjeringen er opptatt av å få opp tempoet i nettutviklingen. Det offentlige utvalget som ble nedsatt i forbindelse med Meld. St. 36 (2020-2021), Strømnnettutvalget, skal innen 15. juni 2022 vurdere sentrale problemstillinger knyttet til utviklingen av strømnettet. Utvalget skal se på tre overordnede temaer: Tiltak som kan redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg, prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømnettet i en tid med stor usikkerhet ved forbruksutviklingen og mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt. Som et underpunkt under temaet tilknytningsplikt skal utvalget blant annet vurdere om det er hensiktsmessig å innføre kriterier for hvordan Statnett og nettselskapene kan prioritere nye tilknytninger i tilfeller der det oppstår kø av aktører som ønsker nettilknytning, og eventuelt foreslå slike kriterier. Regjeringen ser fram til å motta Strømnnettutvalgets rapport i juni og vil følge opp denne.

Basert på ovennevnte vurderinger og pågående utredninger fra Strømnnettutvalget anbefaler jeg Stortinget å ikke gå videre med forslaget om å utrede og fremme forslag om lovendringer som innfører en form for konsesjonssystem som gir mulighet for å prioritere hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet av større nye forbrukere.

Med hilsen

Terje Aasland

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1963-

26. april 2022

Representantforslag 190 S (2021-2022) om hurtigspor for flytende havvind

Jeg viser til brev fra energi- og miljøkomiteen 8. april 2022 vedlagt representantforslag 190 S (2021-2022) fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Lars Haltbrekken og Kari Elisabeth Kaski om hurtigspor for flytende havvind:

- 1. Stortinget ber regjeringen gjennom petroleumsregelverket ta initiativ til at flytende havvind blir brukt til å elektrifisere offshore olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel. Det skal ikke gis tillatelser som svekker fiskeriene og viltlevende marine arter.*
- 2. Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle oljeselskaper med utvinningstillatelse på norsk sokkel skal igangsette utredning av elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med flytende havvind.*
- 3. Stortinget ber regjeringen innføre krav til nullutslipp for supply- og serviceskip til innehavere av utvinningstillatelser på norsk sokkel.*
- 4. Stortinget ber regjeringen sikre krav til norsk innhold til utbygging av flytende havvind for elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel.*
- 5. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med ny eierskapsmelding fremme forslag til hvordan det statlige eierskapet kan bidra til investeringer i norsk leverandørindustri knyttet til flytende havvind.*

6. *Stortinget ber regjeringen i forbindelse med gjennomgang av virkemiddelapparatet særlig vurdere hvordan virkemidlene kan innrettes for å raskt utvikle verdikjeder for flytende havvind i Norge.*

Forslag nr. 5 er oversendt næringsministeren og forslag nr. 6 er oversendt næringsministeren og klima- og miljøministeren. Svarene er tatt inn under henholdsvis forslagene nr. 5 og 6.

Forslag 1 og 2

Kvoteplikt og CO₂-avgift er hovedvirkemidler for å få ned klimagassutslippene på norsk sokkel. Disse gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen. Dette inkluderer incentiver til å legge om kraftproduksjonen fra gassturbiner offshore til bruk av havvind dersom en slik løsning er teknisk mulig og kan bidra til kostnadseffektive utslippsreduksjoner. Om det er bunnfast eller flytende havvind som vurderes vil variere fra felt til felt og bl.a. være avhengig av havdypet på feltet.

I tillegg skal rettighetshaverne i forbindelse med alle nye, større utbygginger i petroleumsvirksomheten vurdere alternative løsninger for energiforsyningen. Som følge av dette er det godt lagt til rette for at alle relevante løsninger blir vurdert av selskapene, det være seg kraft-fra-land, havvind, gassturbiner med CO₂-håndtering eller andre løsninger.

En petroleumsinnretning trenger kontinuerlig energi for stabil og sikker drift; elektrisitet, mekanisk energi til direkte drift av utstyr og varme til blant annet prosessanlegget. En petroleumsinnretning kan derfor ikke drives med havvind alene, men er avhengig av kraft fra land eller en annen fullstendig energiløsning på innretningen, som gassturbiner, i tillegg til havvind. På feltene Gullfaks og Snorre skal dagens plattformer delvis forsynes med kraft fra flytende havvind fra anlegget Hywind Tampen. Dette er mulig fordi plattformene har full reservekraft med gassturbiner.

Som følge av dagens virkemiddelbruk pågår det nå blant annet konkrete prosjekter for delvis å erstatte kraft fra gassturbiner på enkelte felt på norsk sokkel med lokalt produsert havvind tilsvarende Hywind Tampen-prosjektet. På feltene Ekofisk og Brage pågår det en konsekvensutredningsprosess med sikte på å etablere havvind.

Dagens virkemiddelbruk, regelverk og praksis legger til rette for at selskapene vurderer og eventuelt tar i bruk flytende havvind når det er hensiktsmessig. Rettighetshaverne på det enkelte olje- og gassfelt vil derfor, som ledd i driften av feltet, vurdere om det er lønnsomt å legge om kraftforsyningen til flytende havvind.

Forslag 3

Når det gjelder krav til nullutslipp for supply- og serviceskip, har Stortinget allerede fattet et anmodningsvedtak: «Stortinget ber regjeringen legge frem forslag som sikrer null- og lavutslippsløsninger for offshorefartøy i petroleumsproduksjon.» En status for dette arbeidet

ble gitt Prop. 1 S (2021-2022) Olje- og energidepartementet. Her het det «Departementet tar sikte på å arbeide vidare med dei problemstillingane Sjøfartsdirektoratet har identifisert, og behovet for slike krav sett i lys av den varsla auken i CO₂-avgifta og annan verkemiddelbruk. Arbeidet vil konsentrere seg om dei fartøygruppene Sjøfartsdirektoratet har identifisert. Departementet vil også arbeide vidare med spørsmåla om kva det å stille krav vil medføre knytt til havretten og EU/EØS-retten. Departementet tar sikte på å gi ein status for arbeidet seinast i samband med budsjettet for 2023.»

Regjeringen arbeider vidare med å svare ut dette anmodningsvedtaket. Det vil her være naturleg også å se hen til Hurdalsplattformen der det heter at regjeringen vil stille «krav om lavutslippsløsninger fra 2025 og nullutslipp fra 2030 til offshore supply-skip.»

Forslag 4

Regjeringen har ambisiøse mål for satsingen på havvind. Vi har et mål om at satsningen på havvind skal bidra til industriutvikling. Dette gjøres blant annet gjennom å etablere et hjemmemarked ved utlysning av havvindområder i Norge, hvor norske leverandører med nærhet til markedet og erfaring og kunnskap fra norsk sokkel har gode muligheter til å delta. Gjennom deltakelse i et hjemmemarked vil norsk leverandørindustri bygge verdifull erfaring, også når de skal konkurrere om oppdrag i utlandet. Videre vil regjeringen legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling. Flytende havvind har potensial til å bli en viktig kilde til fornybar energi både på verdensbasis og på norsk sokkel. Gjennom å tildele arealet på Utsira Nord etter kvalitative kriterier vil vi legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling som kan bidra til framtidige kostnadsreduksjoner for flytende havvind. Uavhengig av om det er kvalitative kriterier eller auksjon legger vi opp til at aktørene må prekvalifisere seg før de kan delta i konkurransen om areal. Gjennom prekvalifiseringen vil vi sikre at aktørene som deltar i konkurransen og til slutt får tildelt areal er egnet til å planlegge, bygge, eie og drive et storskala energiprojekt til havs. Utbygging av vindkraft til havs vil gi økt utslippsfri kraftproduksjon i Norge. Det trengs for å møte økende etterspørsel etter fornybar kraft. Kraftsituasjonen i Norge og i Europa den siste tiden illustrerer viktigheten av å øke tilgangen på fornybar kraft.

Forslag 5

Privat eierskap er utgangspunktet for norsk næringsliv. Norske bedrifter skal ha gode og forutsigbare rammevilkår som legger til rette for private investeringer og verdiskaping. Norge har konkurransedyktige og kompetente teknologimiljøer, og det er i dag flere selskaper, både med og uten statlig eierandel, som kan utnytte forretningsmuligheter innenfor vindkraft til havs. Statlig eierskap skal brukes når dette er det beste virkemiddelet. Hvorvidt staten går inn som eier i norsk leverandørindustri knyttet til flytende havvind vil blant annet avhenge av en vurdering av om eierskap anses å være det beste virkemiddelet for å legge til rette for en lønnsom og effektiv leverandørindustri til norsk havvind. Dette reiser en rekke problemstillinger og krever grundige vurderinger i forkant.

Forslag 6

Regjeringen jobber for at de første havvindprosjektene skal være satt i drift før 2030. Vi

arbeider for å effektivisere konsesjonsprosessen og korte ned tiden fram mot bygging av havvind. Kraftsituasjonen i Norge og i Europa den siste tiden illustrerer viktigheten av å øke tilgangen på fornybar kraft. I dag er det åpnet områder der til sammen 4,5 GW kapasitet kan bygges ut. Videre har vi satt i gang arbeidet med å identifisere nye områder for utbygging. Dette vil skape forutsigbarhet for at nye arealer vil bli åpnet etter Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) skal, med bidrag fra en gruppe direktorater, identifisere områder som egner seg for fornybar energiproduksjon til havs, og som legger til rette for god sameksistens med andre næringer og interesser. Slik legger vi også til rette for en langsiktig satsning som også skaper forutsigbarhet for næringen.

Følgende svar er innhentet fra Næringsministeren: «Regjeringen har ambisiøse mål både i klima- og næringspolitikken. Vi skal bidra til at det skapes lønnsomme og attraktive jobber i hele landet, øke de grønne investeringene, styrke eksporten fra fastlandet og kutte klimagassutslipp.

For å bidra til dette har vi satt i gang et arbeid med et grønt industriløft. Dette arbeidet vil blant annet resultere i et veikart for å realisere store prosjekter innenfor hydrogen, havvind, CO₂-håndtering, batterier, skog- og trenæring, og andre grønne prosjekter i fastlandsindustrien. I arbeidet med veikartet skal vi se ulike virkemidler, rammevilkår og politikkområder i sammenheng. Målet er å få mobilisert mest mulig privat kapital til et grønt industriløft. Regjeringen tar sikte på å legge frem veikartet i løpet av våren 2022.

Vi har allerede gjennomført tiltak i virkemiddelapparatet for å sørge for at det treffer grønne prosjekter bedre. Blant annet har vi utvidet Eksfins mandat slik at etaten også kan tilby eksportfinansiering til norske kjøpere av bunnfaste offshore vindkraftprosjekter, på lik linje med flytende vindkraftprosjekter. Vi utvider Eksfins mandat slik at Eksfin får anledning til å finansiere klimavennlige investeringer med eksportpotensial, for eksempel i leverandørindustrien til havvindprosjekter. I tilleggsnummeret til statsbudsjettet for 2022 gjorde vi omdisponeringer blant annet gjennom en ny ordning med grønne vekstlån og betydelig økt deltakelse i InvestEU. Omdisponeringene kan samlet bidra til betydelig økte grønne investeringer».

Følgende svar er innhentet fra Klima- og miljøministeren: «Enova bidrar til teknologiutvikling og innovasjon innen vindkraft til havs på ulike modenhetsnivå. Enova gir forprosjektstøtte til storskala havvindprosjekter, både utredning av fullskala konsepter og enkeltelementer som kan bidra til kostnadsreduksjoner. I 2019 støttet Enova Hywind Tampen med 2,3 mrd. kroner».

Med hilsen

Terje Aasland

**DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi og miljøkomiteen Stortinget
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1540-

25. april 2022

**Representantforslag 217 S (2021-2022) om uavhengige
konsekvensutredninger i vindkraftsaker**

Jeg viser til brev fra Energi- og miljøkomiteen av 8. april 2022, med representantforslag 217 S (2021-2022) om uavhengige konsekvensutredninger i vindkraftsaker.

Forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften) regulerer konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven og tiltak etter sektorlover. Formålet med bestemmelsene om konsekvensutredning er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer og tiltak, og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres. Jeg er derfor opptatt av at det lages gode konsekvensutredninger i Norge.

Ansvar for forskriften er delt. Klima- og miljødepartementet har ansvaret for delen som gjelder for tiltak som reguleres etter sektorlover, mens Kommunal- og distriktsdepartementet har ansvaret for delen som gjelder for planer etter plan- og bygningsloven. De norske reglene om konsekvensutredning gjennomfører to EU-direktiver om konsekvensutredning. Disse er direktiv 2014/52/EU (EIA-direktivet) om vurdering av visse prosjekters miljøvirkning og direktiv 2001/42/EØF (SEA-direktivet) om vurdering av miljøvirkningene av visse planer og programmer.

KU-forskriften har regler som skal sikre at konsekvensutredninger blir objektive og så gode som mulig. Herunder regler som skal ivareta utredningenes uavhengighet. Det gis også omfattende og oppdatert veiledning fra Miljødirektoratet og Kommunal- og distriktsdepartementet, som bidrar til bedre praktisering av regelverket. Målet er å styrke de offentlige og private fagmiljøene som utarbeider og de offentlige fagmiljøene som behandler

og kontrollerer konsekvensutredningene, slik at kvaliteten på konsekvensutredningene blir god og utredningsprosessene blir etterprøvbare og transparente.

Forslagsstiller og ansvarlig myndighet har ulike roller og ansvar i arbeidet med konsekvensutredninger. For å sikre at prosjekt- og planprosessene er transparente og etterprøvbare, og at konsekvensutredningene blir gode, stiller KU-forskriften en rekke krav til forslagsstiller og til ansvarlig myndighet. Etter forskriften er forslagsstiller ansvarlig for å gjennomføre konsekvensutredningen, herunder bære kostnadene forbundet med utredningen. Det er særskilt regulert at forslagsstiller har ansvar for at opplysningene som gis til myndighetene er riktige og etterprøvbare, og at de oppfyller kravene i forskriften, jf. KU-forskriften § 4. Ansvarlig myndighet skal ved behandlingen av saker etter forskriften opptre objektivt og ha tilstrekkelig fagkunnskap. Dersom ansvarlig myndighet samtidig er forslagsstiller, skal de to rollene så langt det er mulig holdes administrativt adskilt, jf. KU-forskriften § 5. De fleste konsekvensutredninger som utarbeides i Norge gjøres etter plan- og bygningsloven, med kommunen som ansvarlig myndighet. Det gjennomføres også en del konsekvensutredninger for tiltak etter sektorlover. I disse tilfellene klargjør forskriften hvilke sektormyndigheter som er ansvarlig myndighet for ulike tiltak. Ansvarlig myndighet har ansvar for at påse at utredningsprosessen og konsekvensutredningen følger KU-forskriften.

Forskriftens regler om høring og offentlig ettersyn av forslag til plan- eller utredningsprogram og av konsekvensutredninger legger til rette for en åpen prosess, hvor berørte offentlige myndigheter og andre blir hørt og kan gi innspill i en tidlig fase. Etter høring og offentlig ettersyn fastsetter ansvarlig myndighet plan- eller utredningsprogrammet. Ansvarlig myndighet har også etter høringen mulighet til å stanse videre behandling av saken ved å unnlate å fastsette programmet, jf. KU-forskriften § 16.

Planforslag eller søknad om tiltak med konsekvensutredning skal sendes på høring til berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner og legges ut til offentlig ettersyn. Ansvarlig myndighet skal, på bakgrunn av høringen og egne vurderinger, ta stilling til om konsekvensutredningen som er utarbeidet tilfredsstillende forskriftens krav til innholdet, eller om det er behov for tilleggsutredninger eller ytterligere dokumentasjon. Ved behandlingen av planen eller tiltaket skal ansvarlig myndighet ta tilbørlig hensyn til både konsekvensutredningen og innkomne høringsuttalelser.

I tillegg har berørt statlig og regionalt organ, andre kommuner og Sametinget under nærmere vilkår, adgang til å fremme innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner, og i konsesjonssaker etter energilovgivningen. Grunnlag for innsigelse kan blant annet være at saken ikke er behandlet i tråd med bestemmelsene i KU-forskriften. Regionale og statlige sektormyndigheter har et viktig ansvar for å vurdere innholdet i og kvaliteten på plan- og utredningsprogram og konsekvensutredning.

KU-forskriften stiller også krav til metode og kildebruk, og til personene som utfører konsekvensutredningen. Det følger av forskriften at konsekvensutredningen skal følge anerkjent metodikk, og inneholde en beskrivelse av de metodene som er brukt for å

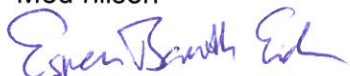
kartlegge virkningene for miljø og samfunn. Videre regulerer forskriften at konsekvensutredningen skal utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Disse bestemmelsene er med på å sikre god kvalitet og etterprøvbarhet.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på at selve konsekvensutredningen og hvordan denne har vært vurdert av ansvarlig myndighet, kan være grunnlag for klage på vedtatt plan eller innvilget søknad om tiltak. Dette er ikke regulert i KU-forskriften, men følger av forvaltningsloven og alminnelig forvaltningsrett.

Jeg er enig i at vi trenger sterke offentlige fagmiljøer i Norge. Innenfor mine ansvarsområder gjelder det blant annet Miljødirektoratet og Riksantikvaren. Dette ivaretas blant annet gjennom instruks og tildelingsbrev fra ansvarlig departement til den enkelte etat. Jeg viser også til det som fremkommer ovenfor om styrking av offentlige fagmiljøer gjennom veiledning. Når det gjelder kommunene, så er det adgang til å kreve gebyr etter plan- og bygningsloven § 33-1. Saksbehandlingsgebyr etter denne bestemmelsen er begrenset til kommunens kostnader til arbeid som kommunen er pålagt å utføre etter plan- og bygningsloven og til behandling av private planforslag.

Avslutningsvis er jeg som forslagsstillerne opptatt av at det lages gode konsekvensutredninger. Gode utredninger er en forutsetning for at det kan gjøres gode avveininger og treffes kloke beslutninger. Det er derfor bra at det er interesse og engasjement knyttet til regelverket for konsekvensutredninger, og hvordan de gjennomføres. Jeg mener at dagens regelverk og veiledning legger godt til rette for det, og kan forsikre om at vi fortløpende vurderer om det er behov for endringer i forskriften eller i veiledningen.

Med hilsen

Espen Barth Eide

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1963-~~061061~~

2.mai 2022

Representantforslag 222 S (2021-2022) om energi for fremtiden

Jeg viser til brev fra Stortinget av 8.april 2022 vedlagt representantforslag 222 S (2021-2022) fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Erna Solberg, Tina Bru, Mathilde Tybring-Gjedde, Ove Trellevik, Bård Ludvig Thorheim og Linda Hofstad Helleland om energi for fremtiden.

Representantforslaget omfatter 65 ulike forslag som samlet sett omfatter tema innenfor hele den norske energipolitikken. Jeg vil vise til at regjeringen 8.april i år la fram Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021), der hovedtrekkene i denne regjeringens energipolitikk er redegjort for så vel som regjeringens forslag til tiltak innen viktige satsingsområder i den norske energi- og kraftsektoren.

Enkelte av forslagene fra representantene sorterer under andre statsråders ansvarsområde. Disse er forelagt de respektive statsråder til uttalelse.

Forslag 1 Stortinget ber regjeringen sørge for at også mindre bedrifter med store strømutfgifter målt mot omsetning får hjelp til å håndtere strømregningen i dagens situasjon med ekstraordinært høye priser.

Forslag 1 er oversendt Næringsministeren som har følgende uttalelse:

«Siden høsten 2021 har strømprisene vært klart høyere enn gjennomsnittet for siste tiår, både i det norske og europeiske markedet. Dette berører de aller fleste strømkunder, også i næringslivet.

Når det gjelder spørsmålet om bedrifter skal kompenseres for denne prisøkningen og eventuelt i hvilken grad, bygger dette på en bred vurdering der mange hensyn er relevante. Blant annet må vi hele tiden vurdere grensene mellom bedriftenes og statens ansvar. Vi skal være forsiktige med å ta grep som flytter ansvaret for å drive for egen regning og risiko fra bedriftene til skattebetalerne.

Noen bedrifter har valgt fastprisavtaler på strøm. De har dermed akseptert å betale mer for strømmen i perioder der spotprisen er lav, som i 2019 og 2020, mot å få fordelene av å være forsikret mot prisøkning i fremtiden. Dette var en mulighet alle bedrifter hadde, men som mange valgte å ikke benytte seg av.

Som regjeringen har gjort rede for i Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021), vil den fortsette arbeidet med å redusere kostnadene for strømkundene i perioder der strømprisen er ekstraordinært høy, blant annet gjennom å legge til rette for å avlaste strømkundene for pristopper og svingninger i kraftmarkedet gjennom bedre fastprisavtaler. Regjeringen utreder nå konkrete tiltak som skal legge til rette for et bedre tilbud av fastprisavtaler til husholdninger og næringsliv.

Gitt den svært uforutsigbare situasjonen i energimarkedene og vedvarende høye strømpriser holder regjeringen fortsatt alle alternativer åpne. Vi kan ikke avvise at det kan bli aktuelt å ta nye grep knyttet til strømprisene, som vil berøre næringslivet.»

Forslag 2 Stortinget ber regjeringen vurdere innretningen for prisområdene for strøm.

I henhold til forskrift om systemansvar (FoS) § 5 har Statnett, som systemansvarlig, blant annet ansvar for å inndelegge Norge i budområder for å håndtere store og langvarige flaskehalsene i regional- og sentralnettet. Formålet med inndelingen i markedsområder er hensynet til driften av det samlede kraftsystemet og utnyttelsen av de totale ressursene. Grensen for markedsområdene settes på de stedene hvor det i mange driftssituasjoner oppstår flaskehalsene i nettet, men det er ikke alltid slik at det er flaskehalsene, og dermed forskjellig pris, mellom områdene.

Jeg mener dagens ansvarsfordeling for inndeling i budområder fungerer etter hensikten og at vi ikke bør sette i gang et arbeid for å vurdere å endre på dette nå.

Forslag 3 Stortinget ber regjeringen styrke NVEs saksbehandlingskapasitet og innføre frister for saksbehandling.

I statsbudsjettet for 2022 bevilget regjeringen 10 mill. kroner til Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) til stillinger for å håndtere økning i saker om nettanlegg.

I forbindelse med Meld. St. 36 (2020-2021) *Energi til arbeid*, sendte Olje- og energidepartementet en bestilling der de ba «NVE, i samråd med Statnett og de NVE finner nødvendig, om å foreslå tiltak innenfor gjeldende regelverk, som på kort sikt kan redusere

tiden det tar å konsesjonsbehandle nettanlegg.» Resultatet fra dette ledetidsprosjektet var at NVE foreslo og iverksatte, ved årsskiftet 2021/2022, flere tiltak for å redusere tiden det tar å konsesjonsbehandle nettanlegg. NVE vil stille strengere krav til at søknadene og utredningene er gode nok, de vil ha en felles fremdriftsplan i større saker og de vil jobbe for et bedre IKT-verktøy i konsesjonsbehandlingen. Videre vil NVE redusere hvilke tiltak i transformator- og koblingsstasjoner som er søknadspliktige, de vil endre krav om MTA-plan og detaljeringsnivå for mindre anlegg med mindre virkninger, og de vil kreve at nettselskapene i større grad enn i dag etterstreber å inngå frivillige avtaler med grunn- og rettighetshavere for mindre anlegg.

I forbindelse med Meld. St. 36 (2020-2021) *Energi til arbeid* nedsatte regjeringen Solberg et utvalg som skal vurdere sentrale problemstillinger knyttet til utviklingen av strømmettet. I utvalgets mandat ligger blant annet at utvalget skal foreslå tiltak for å redusere tiden det tar å planlegge og konsesjonsbehandle nettanlegg. Hensynet til effektivitet må balanseres mot hensynet til et tilstrekkelig godt kunnskapsgrunnlag, gode miljøutredninger, samt god forankring og involvering av berørte interesser. Utvalget skal også utrede om og hvordan konsesjonsprosessen for oppgradering av eksisterende anlegg eller etablering av nye anlegg kan forenkles, herunder om deler av konsesjonsbehandlingen og planleggingen kan gjennomføres parallelt og om detaljeringsgraden kan reduseres. Utvalget skal vurdere mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt, og som et underpunkt til dette blant annet vurdere om det er hensiktsmessig å innføre kriterier for hvordan Statnett og nettselskapene kan prioritere nye tilknytninger i tilfeller der det oppstår kø av aktører som ønsker nettilknytning, og eventuelt foreslå slike kriterier.

Representantenes forslag knyttet til konsesjonsbehandling av nettanlegg berører Strømnettutvalgets mandat. Jeg vil anbefale å ikke slutte seg til disse forslagene, men å avvende utvalgets rapport som skal leveres innen 15. juni. Jeg ser frem til å motta utvalgets rapport, og vil følge opp denne.

Forslag 4 Stortinget ber regjeringen vurderer om flere ledd i konsesjonsprosessen for å få nettilgang kan kjøres parallelt, ikke sekvensielt.

Se svar på forslag 3.

Forslag 5 Stortinget ber regjeringen sørge for at NVE prioriterer prosjekter etter viktighet, og etablerer et eget hurtigløp for kraft- og nettutbygging knyttet til store industrietableringer.

Se svar på forslag 3.

Forslag 6 Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide områdekonsesjonen til å gjelde for anlegg på høyere spenningsnivåer, for å redusere antallet konsesjonssøknader.

Se svar på forslag 3.

Forslag 7 Stortinget ber regjeringen sørge for at strømmettet blir bedre utnyttet, ved å slå fast at alt nytt strømforbruk som kan være på vilkår om utkobling etter behov, bør være på vilkår.

Endringen i forskrift om nettregulering og energimarkedet som ble gjennomført av Solberg-regjeringen i april 2021, innførte muligheten for tilknytning til strømmettet med vilkår om utkobling. Dette innebærer at kunden kan kobles ut, eller får redusert forsyning, i tråd med vilkår i avtalen. Dette kan bidra til at aktører kan få raskere tilknytning til nettet og at man unngår investeringer i nettkapasitet. Dette er en frivillig løsning for både nettselskap og nettkunde. Departementet uttalte i en nettsak i forbindelse med offentliggjøring av forskriftsendringen at «Etter departementets syn kan tilknytning med permanente vilkår være et godt tiltak for eksempelvis uttakskunder som har egen reserveforsyning. Tiltaket er mindre egnet for uttakskunder som i liten grad tåler å bli koblet ut eller få restriksjoner på maksimalt forbruk.» Det vil dermed være en vurdering fra sak til sak om det er mulig og eller ønskelig med tilknytning av uttak på vilkår. Jeg anbefaler Stortinget å ikke gå inn for forslaget som reduserer denne fleksibiliteten.

Forslag 8 Stortinget ber regjeringen legge til rette for at nettselskapene benytter ny teknologi for å utnytte den reelle kapasiteten i strømmettet.

Inntektsrammereguleringen av nettselskapene gir incentiver til effektiv drift, utvikling og utnyttelse av strømmettet. Ved kapasitetsutfordringer i strømmettet vil eksempelvis bruk av ny teknologi kunne bidra til bedre utnyttelse av den reelle kapasiteten, og vil kunne være et alternativ til å øke kapasiteten gjennom investeringer i nye nettanlegg. Inntektsreguleringen gir nettselskapene incentiver til å velge den løsningen som gir lavest kostnad over tid. Reguleringsmyndigheten for energi (RME) arbeider med flere forslag til forbedringer i inntektsrammemodellen, og vurderer også tiltak som skal bidra til mest mulig balanserte incentiver mellom driftstiltak og investeringer.

Nettselskapene har også anledning til å få dekket kostnader til godkjente FoU-prosjekter direkte gjennom inntektsrammen. Dette gjelder FoU-prosjekter som kan bidra til en mer samfunnsmessig rasjonell drift, utnyttelse og utvikling av strømmettet. RME har også utviklet et rammeverk for pilot- og demoprojekter. Dette rammeverket består i hovedsak i at nettselskaper og andre aktører på en enkel måte skal få informasjon om hvordan gjeldene regelverk påvirker nye forretningskonsepter og andre innovative løsninger. RME har allerede innvilget flere dispensasjoner etter dette rammeverket.

RME og Enova finansierer en oppfølgingsstudie knyttet til Enovas Storskala demonstrasjon av fremtidens energisystem. Enova har delt ut 210,3 millioner kroner til åtte storskala demoprojekter av framtidens energisystemer. Gjennom denne oppfølgingsstudien kartlegges drifts- og samfunnsøkonomiske gevinster knyttet til disse prosjektene.

Noen teknologier krever samarbeid mellom flere for å virkelig få utnyttet mulighetene teknologi kan gi. I prosjektet Digital samhandling samarbeider RME med bransjen om å finne hva slags områder det er hensiktsmessig at bransjen samarbeider om, og en styringsmodell for hvordan dette samarbeidet kan utvikles videre med nok fart og gjennomslagskraft. Et sentralt mål for arbeidet er mer effektiv utnyttelse av ressursene i kraftsystemet.

Jeg mener på denne bakgrunn at det allerede er lagt godt til rette for at nettselskapene kan benytte ny teknologi. Jeg legger derfor til grunn at representantforslaget allerede er i prosess.

Forslag 9 Stortinget ber regjeringen legge til rette for gode områdeløsninger for gasseksport og -transport fra Barentshavet.

De etablerte strukturer legger godt til rette for etablering av rasjonelle transportløsninger på norsk sokkel. Gassco er operatør av det norske oppstrøms gasstransportsystemet og er ansvarlig for drift og som systemoperatør for å ta initiativet til og koordinere prosesser for videre utvikling av gassrørledningsnett, prosessanlegg og mottaksterminaler. Gasscos arkitektrolle omfatter alle aktuelle eksportløsninger for gass.

Gasseksportkapasiteten ut fra Barentshavet er i dag begrenset av kapasiteten på Hammerfest LNG. Gassco har over tid studert muligheter for og konsekvenser av å øke eksportkapasiteten. Alternativer som har vært utredet omfatter både tilkobling til rørsystemet til Europa og økt LNG-eksportkapasitet. Nylig har en tredje mulighet, gasseksport i form av blå ammoniakk, blitt lansert som et mulig tredje alternativ. Denne løsningen skal nå modnes til det nivå som de andre løsningene allerede er slik at alternativene kan sammenlignes.

En økning i eksportkapasitet vil gi muligheter for å akselerere produksjon av gass fra feltene i området, gjøre det mulig å bygge ut mindre gassfunn i årene framover og gjøre det mer attraktivt å lete, fordi utsiktene til lønnsom utbygging og produksjon kan bli bedre. Som arkitekt for gasstransportsystemet vil Gassco vurdere de ulike løsningene når de er modnet så mye at de kan sammenlignes.

Forslag 10 Stortinget ber regjeringen vurdere om gass skal være hovedprioriteten i letepolitikken fremfor olje.

Målsettingen for letepolitikken er å gjøre nye funn som er nødvendig for å sikre et jevnt aktivitetsnivå, høyest mulig verdiskaping og statlige inntekter på mellomlang og lang sikt. Formålet med letevirksomheten er å bidra til ressurstilvekst og dermed legge til rette for utbygging og produksjon av de uoppdagede ressursene. Letevirksomhet er innrettet for å oppnå dette på en effektiv måte. En nødvendig forutsetning for å opprettholde produksjonsnivået over tid er at det gjøres lønnsomme funn regelmessig. Jevn tilførsel av prospektiv leteareal er viktig for å opprettholde både leteaktiviteten og den langsiktige verdiskapingen fra norsk sokkel.

En forutsetning for å skape størst mulig verdier fra petroleumsressursene er at rammeverket gjør at oljeselskapene, som driver den daglige leting, utbygging og drift, har en egeninteresse av å fatte de beslutningene som maksimerer verdiskapingen fra norsk sokkel. I rammeverket for petroleumsvirksomheten er det en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom myndighetene og næringen. Gjennom konsesjonsrundene tildeles utvinningstillatelser til

kvalifiserte oljeselskaper. Utvinningstillatelsen medfører en rett til å utforske og senere produsere eventuelle ressurser i et gitt geografisk område. Hver utvinningstillatelse blir tildelt etter en grundig prosess. Selskapene som får tildeling påtar seg et fastsatt arbeidsprogram som de har en plikt til å gjennomføre. Arbeidsprogrammet er utformet med milepæler. Ved disse milepælene kan aktørene selv foreta en lønnsomhetsvurdering av hvorvidt de ønsker å gå videre i arbeidsprogrammet eller levere tilbake utvinningstillatelsen til staten.

Operativ leteaktivitet gjennomføres på norsk kontinentalsokkel av oljeselskapene. Det er aktørene i næringen som har mest kunnskap, kompetanse og informasjon om muligheter og utfordringer i sine leteområder, funn og felt. Det er derfor oljeselskapene som forestår den daglige operasjonelle aktiviteten. Petroleumspolitikken er utformet slik at den gjør det interessant for selskapene å utnytte de samfunnsøkonomisk lønnsomme forretningsmulighetene som finnes innenfor norsk petroleumsvirksomhet.

Det må bores letebrønner for å avklare hvilke faktiske ressurser som er til stede. Før en undersøkelsesbrønn er boret vet man ikke hvilke ressurser som faktisk er til stede i undergrunnen –for eksempel volum til stede, om det er gass eller olje eller kvalitet på reservoaret. I tillegg må man gjerne også bore avgrensingsbrønner. Det er ønskelig å finne, og senere produsere, lønnsomme ressurser på norsk sokkel, uavhengig om det er olje eller gass.

Forslag 11 Stortinget ber regjeringen legge til rette for fortsatt elektrifisering av norsk sokkel, forutsatt god tilgang på kraft og robust nett på land.

Kvoteplikt og CO₂-avgift er hovedvirkemidler for å få ned klimagassutslippene på norsk sokkel. Disse gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen. Utslippene fra sokkelen er på tur ned og skal videre ned fremover. I Hurdalsplattformen har regjeringen satt et ambisiøst mål, om i samarbeid med næringen, jobbe for at utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel kuttes med 50 prosent innen 2030 og til netto null i 2050.

Bruk av kraft fra land er viktig for å redusere klimagassutslippene fra norsk sokkel. Gjennom etablerte virkemidler har selskapene sterk egeninteresse av å bruke slike løsninger når de er teknisk mulig og økonomisk forsvarlig. En slik løsning trenger ulike tillatelser. Slike løsninger må, og vil fortsatt bli, vurdert fra sak til sak, der det blant annet vil bli tatt hensyn til konsekvensene for kraftsystemet og tilgangen kraft for andre næringer og husholdninger.

Regjeringspartiene har i Hurdalsplattformen sagt at elektrifiseringen av sokkelen i størst mulig grad skal skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen.

Forslag 12 Stortinget ber regjeringen legge til rette for at deler av kraftbehovet på sokkelen dekkes av havvind med direkte radial fra vindkraftproduksjon innen 2030, for å spare landstrøm der det er mulig.

Kvoteplikt og CO₂-avgift er hovedvirkemidler for å få ned klimagassutslippene på norsk sokkel. Disse gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen. Dette inkluderer insentiver til å legge om kraftproduksjonen fra gassturbiner offshore til bruk av havvind dersom en slik løsning er teknisk mulig og kan bidra til kostnadseffektive utslippsreduksjoner.

En petroleumsinnretning trenger kontinuerlig energi for stabil og sikker drift; elektrisitet, mekanisk energi til direkte drift av utstyr og varme til blant annet prosessanlegget. En petroleumsinnretning kan derfor ikke drives med havvind alene, men er avhengig av kraft fra land eller en annen fullstendig energiløsning på innretningen, som gassturbiner, i tillegg til havvind.

På feltene Gullfaks og Snorre skal dagens plattformer delvis forsynes med kraft fra flytende havvind fra anlegget Hywind Tampen. Dette er mulig fordi plattformene har full reservekraft med gassturbiner. Det pågår nå konkrete prosjekter for delvis å erstatte kraft fra gassturbiner også på enkelte andre felt som Ekofisk og Brage. Det pågår nå en konsekvensutredningsprosess med sikte på å etablere havvind på disse feltene.

Dagens virkemiddelbruk, regelverk og praksis legger til rette for at selskapene vurderer og eventuelt tar i bruk flytende havvind når det er hensiktsmessig. Rettighetshaverne på det enkelte olje- og gassfelt vil derfor, som ledd i driften av feltet, vurdere om det er lønnsomt å legge om kraftforsyningen til flytende havvind. Regjeringspartiene har i Hurdalsplattformen sagt at elektrifiseringen av sokkelen i størst mulig grad skal skje med havvind eller annen fornybar strøm produsert på sokkelen.

Forslag 13 Stortinget ber regjeringen bidra til utviklingen av CBAM i tråd med norsk industris interesser, med mål om tilslutning til EUs karentoll for å sikre norsk og europeisk industris konkurransekraft innenfor rammen av EUs klimapolitikk og hindre karbonlekkasje fra Europa til land med en mindre ambisiøs klimapolitikk.

Representantforslag 13 er forelagt finansministeren, som har gitt følgende uttalelse: «2. mars 2022 sendte regjeringen et brev til visepresident i EU-kommisjonen Timmermans med norske posisjoner til kommisjonens forslag til CBAM. Norske posisjoner har også blitt formidlet til våre nordiske naboland, Tyskland, Frankrike og Østerrike, samt til generaldirektoratene for skatt og toll, klima og handel, og utvalgte medlemmer av europaparlamentets miljøkomité (ENVI) og finanskomité (ECON).

Regjeringen stiller seg positiv til intensjonen bak forslaget til CBAM, men vil på vanlig måte vurdere de samlede virkningene av mekanismen når utforming er nærmere avklart.

CBAM må være i overensstemmelse med WTO-regelverket. Det er viktig for Norge at det ved innføring av mekanismen forsøkes å unngå internasjonale reaksjoner som kan ha store negative konsekvenser for samarbeidet om en fri verdenshandel.

Regjeringen er opptatt av rammevilkårene for norsk næringsliv. Dersom ordningene med gratis tildeling av kvoter og CO₂-kompensasjon for industrien fases ut, er det viktig at dette skjer på en måte som gjør at de globale utslippene reduseres, ikke bare flyttes til andre land. Indirekte utslipp bør i utgangspunktet ikke omfattes av mekanismen. Man bør høste erfaringer med mekanismen og evaluere virkningen før man vurderer om den bør utvides.

Både Kommisjonen og rådet har inntatt samme posisjon som Norge i spørsmålet om indirekte utslipp og mener at dette ikke skal inkluderes fra start. utfordringer for eksportnæringen er en av flere grunner til at Norge mener man må påse at avvikling av dagens virkemidler mot karbonlekkasje til fordel for CBAM må skje på en måte som bidrar til reduserte utslipp, og ikke bare flytting av utslipp til andre land. Dette er også hensyn som får betydelig oppmerksomhet i diskusjonene i de ulike EU-institusjonene. Rådet har imidlertid ikke tatt stilling til en rekke sentrale forhold rundt mekanismen, for eksempel utfasing av gratiskvoter.

Det er ventet at miljøkomiteen skal stemme over sin posisjon rundt 11. eller 12. mai, med plenumsbehandling av saken i juni. Det er ikke en klart når rådet skal gjenoppta sin behandling av saken. Regjeringen vil fortsette å følge arbeidet i EU tett, og fremme norske synspunkter der det er relevant. Regjeringen vil på vanlig måte ta stilling til spørsmålet om EØS-relevans og en ev. innlemming i Norge når utformingen av mekanismen er avklart i EU.»

Forslag 14 Stortinget ber regjeringen sikre kraftkrevende industri forutsigbar tilgang på elektrisitet og mulighet for langsiktige kraftkontrakter.

Jeg viser til tilleggsmelding til Meld. St. (2020-2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser. Der fremgår det at regjeringen vil føre en energipolitikk som bygger på at tilgang til rikelig med fornybar energi skal være et konkurransefortrinn for norsk industri og bidra til positiv samfunnsutvikling.

Kraftkrevende industri har i dag gode mulighet til å inngå langsiktige kraftpriskontrakter med kraftprodusenter.

Jeg mener på denne bakgrunn at regjeringen fører en politikk som følger opp representantforslaget. Jeg legger derfor til grunn at representantforslaget allerede er i prosess.

Forslag 15: Stortinget ber regjeringen etablere et hurtigspor for større industrietableringer og -utvidelser i Norge.

Forslag 15 har blitt forelagt kommunal- og distriktsministeren som har følgende svar:

«Det er kommunene som planmyndighet som har ansvaret for at det settes av tilstrekkelige arealer til industri i sine kommuneplaner, og at det utarbeides reguleringsplaner i tråd med dette. Fylkeskommunene og berørte statlige sektormyndigheter skal bidra i planprosessene. Plan- og bygningsloven angir krav til planene og planprosessene, og har tidsfrister som skal sikre at planer behandles uten unødig opphold. Hvor raskt planprosessene, og dermed arealavklaringene, kan skje, avhenger i stor grad av kapasiteten til planlegging og utredning i kommunen, hos forslagsstiller og hos berørte myndigheter. Med tilstrekkelige ressurser kan en reguleringsplan utarbeides raskt og ned mot et halvt år, og arbeidet kan skje parallelt med utarbeiding av kommuneplanens arealdel. Dersom kommunen og den private part finner det hensiktsmessig, kan søknad om byggetillatelse dessuten behandles felles med privat forslag om reguleringsplan. Effektiv planlegging handler også om at avklaringer etter ulike lover gjøres parallelt, noe som sikres gjennom allerede etablerte samordningsmekanismer i plan- og bygningsloven. Hurtig avklaring av industriarealer avhenger følgelig av tilstrekkelig ressurstilgang og parallellitet i saksbehandlingen, og er dermed et ressurs- og samordningsspørsmål. Kommunal- og distriktsdepartementet mener et «hurtigspor» for arealavklaringen må skje innenfor plansystemet, som er godt rigget for å ivareta denne typen store og viktige oppgaver raskt og effektivt.»

Forslag 16 Stortinget ber regjeringen gjennomføre et pilotprosjekt som skal gi lån til grønne oppstarts- og gründerbedrifter, etter modell av Danmarks Grønne Investeringsfond.

Forslag 16 har blitt forelagt næringsministeren som har gitt følgende svar:

Jeg viser til forslaget om ønske om opprettelse av pilotprosjekt om lån til grønne oppstarts- og gründerbedrifter etter modell av Danmarks Grønne Investeringsfond.

Jeg kan forsikre om at denne regjeringen har store ambisjoner for grønn omstilling. Vi har satt som mål å kutte klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030. I tillegg skal vi få flere i arbeid, øke aktiviteten over hele landet, og øke fastlandseksporten med 50 prosent – også det innen 2030. I innsatsen for å få til dette trenger vi nye vekstbedrifter, og et virkemiddelapparat som støtter opp om våre felles ambisjoner.

Regjeringen arbeider videre for et næringsrettet virkemiddelapparat som er tilpasset fremtidens næringsliv og som er aktiv partner i å bidra til grønn omstilling. Innovasjon Norge rapporterer at 2021 ble et rekordår for investeringer i grønne prosjekter. 61 prosent av finansielle midler i Innovasjon Norge gikk til prosjekter med positiv miljøeffekt. De øvrige prosjektene er i hovedsak nøytrale. I 2021 tildelte Innovasjon Norge tilskudd, lån og garantier på om lag 9,2 mrd. kroner, fordelt med 5,3 mrd. kroner i tilskudd, 3,4 mrd. kroner i lån og 470 mill. kroner i garantier. I 2022 styrkes denne innsatsen ytterligere. Grønn plattform, Grønt industriløft og Grønne vekstlån er noen eksempler på ordninger og initiativ som direkte fremmer grønn omstilling.

Når det gjelder Danmarks Grønne Investeringsfond; vi skal absolutt lære og la oss inspirere av hvordan våre nærmeste naboland går frem for å få til den grønne omstillingen. Jeg legger derfor merke til at de konkrete kriteriene som ordningen i Danmark har, blant annet at prosjektene som gis støtte skal ha positiv effekt for klima og miljø og samtidig være lønnsomme, har store likheter med de overordnede føringene som er gitt flere av våre virkemiddelaktører i oppdrags- og tildelingsbrev for 2022. Næringsministeren, som har ansvar for det næringsrettede virkemiddelapparatet, har i sine føringer til Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Siva for 2022 bedt aktørene styrke sin oppmerksomhet på klima og miljø, herunder miljøteknologi, og prioritere bærekraftige prosjekter med best effekt på klima, miljø og samfunn.

Virkemidler rettet mot gründere er også omfattet av denne føringen. For å få til det grønne skiftet trenger vi definitivt gründere og nye foretak som ser mulighetene i nye, grønne løsninger og næringer. Jeg mener vi i dag har et godt og bredt tilbud rettet mot gründere. Innovasjon Norge har som statens hovedinstrument for gründere og vekstbedrifter en nøkkelrolle, og tilbyr både rådgivning, nettverk, kompetansetjenester og finansiering for oppstartsbedrifter. Nettopp finansiering til grønne prosjekter er sentralt for mange bedrifter, enten de er helt nye eller godt etablert. De offentlige virkemidlene bidrar til å utløse mer privat kapital til denne type prosjekter.

Ordningen med Grønne vekstlån er et godt eksempel på dette. Regjeringen har i 2022 bevilget 100 millioner kroner til tapsavsetning for Grønne vekstlån, som gir rom for lån på 300 millioner kroner fra Innovasjon Norge. Lånene skal utløse privat kapital og gi gunstige betingelser til bedrifter med klimavennlige investeringer. Grønne vekstlån rettes mot bedrifter som gjør klimavennlige investeringer og skal bidra til å øke tempoet på grønn omstilling. Garantier gjennom InvestEU kan bidra til at Innovasjon Norge kan utvide lånerammene ytterligere, slik at det totalt kan gis inntil 600 millioner kroner i grønne vekstlån i 2022. Dette forventes avklart i 3. kvartal 2022. Basert på tidligere erfaringer vil 600 millioner kroner i lån fra Innovasjon Norge kunne bidra til samlede investeringer på opp mot 1,2 til 1,8 milliarder kroner.

Når det gjelder virkemidler direkte rettet mot gründere og oppstartsbedrifter viser Innovasjon Norges egne målinger at en betydelig andel av prosjekter finansiert av disse ordningene har positive miljøeffekter. Kommersialiseringstilskudd er et lavterskeltilbud rettet mot gründere og litt over 30 prosent av prosjektene som fikk tilsagn har positiv miljøeffekt, mens andelen for virkemiddelet Innovasjonslån er oppe i 54 prosent.

Ut over de rettede virkemidlene mot gründere har også oppstartsbedrifter godt gjennomslag i flere av de bredere ordningene. I Miljøteknologiordningen gikk nesten 30 prosent av bevilgningene (i kr) til oppstartsbedrifter, og ordningen med Innovasjonskontrakter er også relevante for mange oppstartsbedrifter. I sistnevnte er andelen prosjekter med positiv miljøeffekt 44 prosent (OFU) basert på tilsagn for 2021.

Dette betyr ikke at vi er i mål, men at vi allerede har på plass mange virkemidler som sikter mot å få til det samme som Danmarks Grønne investeringsfond. Vi har også ambisjon og vilje til prioritering. Jeg tror derfor ikke det er formålstjenlig å opprette enda en ny ordning eller pilotprosjekt. Det er allerede et betydelig antall aktører og programmer for grønn omstilling. Regjeringen vil forenkle det næringsrettede virkemiddelapparatet og er opptatt av et det ikke opprettes nye virkemiddelaktører eller ordninger som bidrar til mer kompleksitet og mindre brukervennlighet.

Forslag 17 Stortinget ber regjeringen samordne nasjonale virkemidler for grønne industrietableringer med EUs ordninger.

Forslag 17 har blitt forelagt næringsministeren som har følgende svar:

«Regjeringen legger vekt på samordning av nasjonale virkemidler for grønne industrietableringer med EUs ordninger. Dette er av avgjørende betydning for at norske bedrifter og prosjekter skal kunne posisjoneres best mulig og nå opp i konkurransen om støtte fra ordninger på EU-nivå.

Etableringen av Grønne vekstlån i statsbudsjettet for 2022, er et godt eksempel på dette. Grønne vekstlån i Innovasjon Norge skal premiere bedrifter som gjør klimavennlige investeringer. Dette vil bidra til å øke tempoet på grønn omstilling i næringslivet og bidra til at Norge reduserer klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030.

Regjeringen har i 2022 bevilget 100 millioner kroner til tapsavsetning for grønne vekstlån, som gir rom for lån på 300 millioner kroner fra Innovasjon Norge. Garantier gjennom InvestEU kan bidra til at Innovasjon Norge kan utvide lånerammene ytterligere, slik at det totalt kan gis inntil 600 millioner kroner i grønne vekstlån i 2022. Dette forventes avklart i 3. kvartal 2022, og ordningen vil da revideres. Basert på tidligere erfaringer vil 600 millioner kroner i lån fra Innovasjon Norge bidra til private investeringer, slik at samlede investeringer blir på 1,2 til 1,8 milliarder kroner.

For å oppnå grønt vekstlån fra Innovasjon Norge, må prosjektet kvalifisere for miljømål 1 i EUs taksonomi, å begrense klimaendringene. Bedriften må beskrive og tallfeste i hvilken grad prosjektet bidrar til dette miljømålet. I tillegg må bedriften omtale eventuelle negative effekter på de øvrige miljømålene og redegjøre for om den ivaretar prinsipper for ansvarlig næringsliv.

Grønne vekstlån og mulighetene for oppskalering gjennom EU-ordninger vil gi norsk næringsliv store muligheter til å få gjennomført omstillingsprosjekter og satsinger som kan bidra på veien til et mer bærekraftig næringsliv.»

Forslag 18 Stortinget ber regjeringen følge opp EUs grønne giv og «Fit for 55» for å bidra til en vellykket energiomstilling i Europa og for å sikre verdiskapingsmuligheter for norsk næringsliv.

Slik regjeringen viser til i Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) er energi- og klimapolitikken i EU tett sammenkoblet, som følge av at energiproduksjon og -forbruk i EU er kilde til om lag 75 pst. av klimagassutslippene. I 2021 la Europakommisjonen fram en rekke regelverksforslag som skal legge til rette for at EU når sitt klimamål om 55 pst. reduksjon i klimagassutslippene under 1990-nivå i 2030 og starte omstillingen til et klimanøytralt samfunn i 2050. Regelverksforslagene omtales samlet som «Fit for 55-package» (Klar for 55). Norge har en positiv grunnholdning til regelverksforslagene i «Klar for 55»-pakken. Regjeringen er enig i at det blir viktig å følge den videre regelverksutviklingen og beslutningsprosessene i EU, og regjeringen vil fremføre norske synspunkter og ivareta norske interesser. Det søkes å påvirke regelverksutformingen slik at de gir mulighet for fleksibilitet og i størst mulig utstrekning kan tilpasses norske særegenheter og fortrinn. Norsk tilknytning til de ulike regelverkene avklares når de er vedtatt.

Jeg mener derfor at forslaget ivaretas av allerede pågående prosesser.

Forslag 19 Stortinget ber regjeringen støtte opp om innføringen av EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter.

Forslaget er forelagt finansministeren, som har følgende uttalelse:

«Regjeringen støtter målet om å gjøre det lettere for aktører i finansmarkedene å identifisere bærekraftige investeringer. For at taksonomien skal være et effektivt og troverdig verktøy for å kanalisere kapital til bærekraftig virksomhet og gi selskaper insentiver til omstilling, må kriteriene være ambisiøse og vitenskapsbaserte. Regjeringen vil arbeide for å ivareta norske interesser i EUs arbeid med å videreutvikle taksonomien, med mål om at systemet skal være et verktøy for norske virksomheter som ønsker å finansiere virksomhet som allerede er bærekraftig, eller ønsker å omstille sin virksomhet i en bærekraftig retning. Regjeringen vil gi innspill til Europakommisjonens arbeid gjennom medlemsstatenes ekspertgruppe for bærekraftig finans og i offentlige høringer.

Stortinget vedtok 17. desember 2021 en ny lov som gjennomfører taksonomiforordningen og offentliggjøringsforordningen i norsk rett. Loven vil settes i kraft når de to forordningene er innlemmet og trådt i kraft i EØS-avtalen. Finansdepartementet forventer at forordningene vil kunne tre i kraft i EØS-avtalen i løpet av tredje kvartal 2022. Finansdepartementet har oppfordret norske foretak som er foreslått omfattet av de nye rapporteringspliktene etter taksonomien, til å inkludere taksonomirelatert informasjon i sine årsrapporter for regnskapsåret 2021, selv om loven som gjennomfører regelverket ennå ikke har trådt i kraft når årsrapportene legges frem.»

Forslag 20 Stortinget ber regjeringen aktivt arbeide for å sikre Norges deltagelse i EU-prosesser for klima- og energipolitikk.

Som gjort rede for i Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) blir det viktig å følge den videre regelverksutviklingen og beslutningsprosessene i EU, og regjeringen vil fremføre norske synspunkter og ivareta norske interesser. Det søkes å påvirke regelverksutformingen slik at de gir mulighet for fleksibilitet og i størst mulig utstrekning kan tilpasses norske særegenheter og fortrinn. Norsk tilknytning til de ulike regelverkene avklares når de er vedtatt.

Jeg mener derfor at forslaget ivaretas av allerede pågående prosesser.

Forslag 21 Stortinget ber regjeringen sikre at Norge skal fortsette å være en stabil leverandør av gass til Europa, og vurdere ytterligere tiltak som kan øke eksporten av gass på kort sikt.

Det er selskapene som er rettighetshavere i utvinningstillatelser som markedsfører og selger den olje og gass de produserer fra sin feltportefølje. Equinor avsetter statens olje og gass fra SDØE-ordningen sammen med sin egen produksjon.

Selskapene på norsk sokkel produserer i dag for fullt, eller helt nær dette. Selskapene gjør kontinuerlig vurdering av hvilke muligheter de har i sin portefølje for lønnsom gassproduksjon. Norske felt og produsenter kan gi et viktig bidrag i dagens situasjon ved å opprettholde dagens høye produksjon av olje og gass hver dag gjennom fortsatt høy regularitet i leveransekjeden. For regjeringen er det viktig å legge best mulig til rette for at selskapene, innenfor rammene av sikker og forsvarlig produksjon i henhold til regelverket, kan opprettholde dagens høye produksjon også framover. Dette har blant annet blitt gjort ved, etter søknad fra rettighetshaverne, å fatte vedtak om justerte produksjonstillatelser for enkelte felt. Disse vedtakene vil ikke øke den samlede daglige eksporten av gass fra norsk sokkel vesentlig, men legger til rette for at dagens høye leveransenivå kan videreføres framover.

Produksjonen fra eksisterende brønner og felt vil tømmes ut over tid. Det trengs derfor kontinuerlig tiltak for økt utvinning, nye feltutbygginger og nye funn gjennom leting for å opprettholde et gitt produksjonsnivå over tid. Det er først og fremst ved å starte produksjon fra pågående utbyggingsprosjekter knyttet til funn og økt utvinningstiltak at det vil komme ny produksjonskapasitet. Total norsk gassproduksjon forventes å ligge relativt stabilt fram mot 2030 før den forventes gradvis starte å falle.

Forslag 22 Stortinget ber regjeringen snarest utlyse 26. konsesjonsrunde og legge forholdene til rette for gode områdeløsninger for gass fra Barentshavet.

Jeg viser til mitt svar på representantforslag 123 S (2021-2022) oversendt Stortinget 14. mars 2022 og svar på forslag 9.

Forslag 23 Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for og konsekvensene ved å forsere haleproduksjonen av gass.

Det er selskapene som er rettighetshavere i utvinningstillatelser som markedsfører og, på kommersielle vilkår, selger den olje og gass de produserer fra sin norske feltportefølje. Statens olje- og gassproduksjon fra SDØE-ordningen avsettes av Equinor sammen med selskapet sin egenproduksjon.

Gassprodusent har i dagens markedssituasjon en særlig sterk egeninteresse av å produsere og selge så mye gass som mulig fra sin feltportefølje. Selskapene gjør kontinuerlig vurderinger av hvilke muligheter de har i sin portefølje for lønnsom gassproduksjon, inklusive forsert gassproduksjon.

Produksjon av petroleum fra norsk kontinentalsokkel krever en produksjonstillatelse fra departementet. Rettighetshaverne søker årlig om slik tillatelse og kan også søke om en endret produksjonstillatelse dersom forutsetningene endrer seg i løpet av året. Departementet behandler alle slike søknader effektivt og fortløpende, etter søknad fra rettighetshaverne.

Det er først og fremst gjennom at nye prosjekter kommer i produksjon at gassleveransene kan økes. Uten gjennomføring av nye prosjekter vil produksjonen avta som følge av utvinning fra produserende brønner. Produksjonsutviklingen på sikt vil derfor være nært knyttet til når pågående utbygginger kommer i produksjon, at det blir besluttet og gjennomført ytterligere økt utvinningstiltak, at lønnsomme funn bygges ut og at næringen påviser flere funn gjennom leting.

Forslag 24: Stortinget ber regjeringen legge til rette for forskning på samt utvikling og produksjon av energibærere som hydrogen, ammoniakk og bedre batterier.

Regjeringen satser offensivt på hydrogen. Satsingen er beskrevet i tilleggsmeldingen til Meld. St. (2020-2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser. Regjeringen foreslo allerede i fjor høst gjennom budsjettforliket med SV å øke satsingen på forskning og utvikling for hydrogen. I Saldert budsjett 2022 økte Stortinget bevilgningene til støtte til infrastruktur og markedsutvikling for hydrogen og hydrogenbaserte produkter som ammoniakk med 120 mill. kroner til totalt 220 mill. kroner. Midlene kanaliseres til Norges forskningsråd. Anvendelsen av midlene skal resultere i en koordinert og samlet satsing på hydrogen langs hele verdikjeden fra forskning til markedsintroduksjon. Midlene skal inngå i HEILO-samarbeidet, det vil si de skal ses i sammenheng med andre virkemiddelaktørers satsing på hydrogen, herunder spesielt Enova. Midlene skal også ses i sammenheng med satsingen på hydrogen i andre relevante programmer og budsjettformål i Norges forskningsråd, i første rekke ENERGIX, Climit og de to nye forskningssentrene (FME) på hydrogen og hydrogenbaserte energibærere. Forskning og utvikling på batterier dekkes gjennom det store forskningsprogrammet ENERGIX. Prosjektporteføljen i ENERGIX inneholder i dag en rekke batterirelaterte forsknings- og utviklingsprosjekter.

Forslag 25: Stortinget ber regjeringen arbeide videre for å få på plass storskala produksjon av blå ammoniakk.

Regjeringen vil bidra til å bygge en sammenhengende verdikjede for hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt. Regjeringens politikk for utviklingen av hydrogen er redegjort for i Meld. St. 11 (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021). Det er allerede etablert et virkemiddelapparat som bidrar til utviklingen av produksjon, distribusjon og bruk av hydrogen. Staten bidrar gjennom en rekke virkemidler, blant annet CO₂-avgift og deltakelse i EUs klimavotemarked, støtte til forskning, utvikling og demonstrasjon, støtte til etablering av knutepunkter og infrastruktur, og gjennom krav i offentlige anskaffelser. Det viktigste staten kan gjøre for å bidra til at hydrogenproduksjon kan bli en konkurransedyktig næring i framtiden er å sørge for generelle og forutsigbare rammebetingelser.

Det er i dag et stort antall prosjekter i Norge som planlegger å produsere, distribuere og bruke hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp. Prosjektene er spredd over hele Norge, fra Farsund i sør til Berlevåg i nord. Det er stort spenn i selskaper og aktører som har prosjekt under utvikling. De fleste prosjektene mottar støtte fra staten.

Norge har noen forutsetninger som i utgangspunktet legger til rette for produksjon av hydrogen med ingen eller lave utslipp. Det kan gjøres enten gjennom elektrolyse basert på fornybar kraft eller ved reformering av naturgass med CO₂-håndtering som forutsetter tilgang på kraft, naturgass og plass til CO₂-lagring. Hydrogen er en energibærer som på linje med andre energibærere, som bensin og fjernvarme, produseres fra en energikilde. Disse produksjonsprosessene krever energi og medfører energitap. Det gjør at hydrogen er mer kostbart enn å bruke for eksempel elektrisitet direkte.

Regjeringen stiller seg bak veikartet for hydrogen slik det ble presentert i Meld. St. 36 (2020-2021), men vil i tillegg, for å bidra til å redusere norske klimagassutslipp, ha en ambisjon om å legge til rette for produksjon av hydrogen med lave eller ingen utslipp for å dekke den nasjonale etterspørselen.

Regjeringen vil også legge til rette for etablering av samfunnsøkonomisk lønnsom produksjon av blått hydrogen blant annet gjennom Gassco sin arkitektfunksjon, ved å tildele areal for CO₂-lagring etter lagringsforskriften til interessenter med lagringsbehov og behandle relevante søknader om utbygginger under lagringsforskriften raskt og effektivt. I tillegg vil regjeringen bidra i utviklingen av et marked for hydrogen i Europa blant annet gjennom å delta i relevante samarbeidsfora og -program for hydrogen, regelverksutforming for hydrogen i Europa som EØS-land, forskningssamarbeid, bilateralt samarbeid med relevante land og gjennom å skape et nasjonalt marked for hydrogen.

Det vises videre til svar på forslag 64 vedrørende tildelinger etter lagringsforskriften.

Jeg mener derfor at forslaget ivaretas av allerede pågående prosesser.

Forslag 26 Stortinget ber regjeringen lyse ut nytt areal for havvind tilsvarende 3 GW hvert år fra 2025.

I Meld.St. 11 (2021-2022) *Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021)* slår regjeringen fast at vi vil identifisere nye områder med mål om gjentatte runder med åpning av areal for fornybar energiproduksjon til havs. Regjeringen har derfor gitt NVE i oppdrag å identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs basert på innspill fra en direktoratsgruppe med sikte på åpning etter havenergilova, sammen med forslag til konsekvensutredningsprogram. Oppdraget har frist 30.april 2023. Deretter må konsekvensutredningen gjennomføres før nye områder kan åpnes. Basert på områdene som identifiseres som del av NVE sitt oppdrag og konsekvensutredningen, vil regjeringen legge til rette for gjentatte runder med åpning av areal for fornybar energiproduksjon til havs og dermed en langsiktig satsing på havvind framover. Dette skaper også forutsigbarhet for næringen.

Forslag 27 Stortinget ber regjeringen snarest, senest før sommeren 2022, komme med en oppdatering av veilederen for havvind som har vært på høring.

Olje- og energidepartementet gjennomførte en høringsprosess av veilederen for arealtildeling, konsesjonsprosess og søknader for vindkraft til havs, i tillegg til forslag til endringer i havenergilova, havenergilovforskrifta 12. juni 2021. Det kom inn over 150 høringssvar. Blant annet avdekket høringsprosessen et behov for avklaringer om organisering og utvikling av nett til havs, og vi vurderer om det er mulig å effektivisere konsesjonsprosessen. Veilederen vil bli oppdatert når disse forholdene er avklart.

Forslag 28 Stortinget ber regjeringen snarest fastsette tidspunkt for tildeling av konsesjoner for Utsira Nord og Sørilige Nordsjø II, og dette bør gjøres innen utgangen av september 2022.

Regjeringen har høye ambisjoner for utvikling av havvind på norsk sokkel. Samtidig er det behov for å avklare flere forhold før det tildeles areal på Utsira Nord og Sørilige Nordsjø II, og dette er fremdeles under arbeid. Blant annet vil regjeringen i løpet av kort tid fremme en lovendring og fastsette det øvrige rammeverket for tildeling av arealer. Etter at det er tildelt areal vil selskapene som har fått eksklusiv rett til å utvikle prosjekter kunne søke konsesjon for produksjon av vindkraft til havs. Regjeringen vil så snart som mulig komme tilbake til tidspunkt for tildeling av areal for Utsira Nord og Sørilige Nordsjø II.

Forslag 29 Stortinget ber regjeringen raskt vurdere om det kan åpnes for ytterligere kapasitet på Sørliche Nordsjø II ut over 3000 MW, og forsere utlysningen av fase II.

Regjeringen har lagt til rette for rask realisering av havvind i Norge ved å beslutte at første fase av Sørliche Nordsjø II bare skal knyttes til Norge. Regjeringen vil vurdere en videre plan for Sørliche Nordsjø II når NVE har levert sin utredning av alternative nettløsninger.

Når det gjelder kapasitetsgrenser ble det ved åpningen av områdene fastsatt maksimal installert effekt på 1 500 MW for Utsira Nord og 3 000 MW for Sørliche Nordsjø II. Jeg viser til Meld. St. 11 (2021-2022) *Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021)*, der regjeringen slår fast at det ikke er lagt opp til å heve kapasitetsgrensen utover 3000 MW i forbindelse med utlysning av areal i Sørliche Nordsjø II. Det er en del av oppdraget til NVE om å identifisere nye områder for fornybar energiproduksjon til havs å se på om det er hensiktsmessig å øke arealutnyttelsen i de områder som allerede er åpnet.

Forslag 30 Stortinget ber regjeringen effektivisere konsesjonsprosessen for havvind, blant annet ved at konsesjonssøknad og detaljert plan sendes inn samtidig og behandles parallelt.

Jeg viser til Meld. St. 11 (2021-2022) *Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021)* der regjeringen slår fast at vi vil arbeide for å effektivisere konsesjonsprosessen og korte ned tiden fram mot bygging av havvind, slik at de første havvindprosjektene kan være i drift før 2030. At aktørene kan sende inn konsesjonssøknad og detaljplan samtidig og at disse behandles samlet av Olje- og energidepartementet er et av flere tiltak regjeringen vurderer.

Forslag 31 Stortinget ber regjeringen starte tidlig kunnskapsinnhenting og gi oppdrag om å starte utredningsstudier av miljøkonsekvenser knyttet til havvindutbygging umiddelbart. Slike utredningsstudier og datainnhenting bør også vurderes å settes ut til industrien selv.

Olje- og energidepartementet har startet arbeid med å forberede oppstart av forundersøkelser, med forbehold om at regjeringen legger frem forslag til tilleggsbevilgning i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett og at dette vedtas av Stortinget.

Forslag 32 Stortinget ber regjeringen legge til rette for delelektrifisering av offshoreinstallasjoner gjennom mobile vindturbiner der det er egnet, for å komme raskt i gang med havvindutbyggingen og som en komplementær løsning på lengre sikt.

Olje- og gassfelt har behov for stabil og kontinuerlig energiforsyning, som ikke kan oppnås ved bruk av havvind alene. Havvind kan likevel bidra til noe reduserte utslipp ved at eksisterende kraftproduksjon på innretninger gjennom gassturbiner kan begrenses.

Regjeringen legger allerede til rette for delektrifisering av offshoreinstallasjoner med havvind. Dette er tilfelle for Gullfaks- og Snorre-feltene når Hywind Tampen-prosjektet idriftsettes, og ytterligere prosjekter på Ekofisk- og Bragefeltet er under vurdering. Se også svar på forslag 12.

Forslag 33 Stortinget ber regjeringen åpne for sentralisert konsekvensutredning av generelle temaer ved utbygging av havvind, som blant annet miljøkonsekvenser.

Etter dagens system gjennomføres det en strategisk konsekvensutredning i forkant av åpning av områder for fornybar energiproduksjon til havs. Denne konsekvensutredningen utarbeides av NVE sammen med andre statlige aktører. Den senere prosjektspesifikke konsekvensutredningen gjennomføres av utbygger som får tildelt et område, da de kjenner prosjektet og utredningsbehovet knyttet til dette best.

Forslag 34 Stortinget ber regjeringen styrke bevilgningen til forskning på miljøkonsekvensene av havvindutbygging på norsk sokkel.

Regjeringen legger til rette for forskning på miljøkonsekvensene av havvindutbygging gjennom det store programmet for energiforskning i Norges forskningsråd, ENERGIX. I det nye forskningscenteret for havvind, FME Northwind, er det i tillegg en egen arbeidspakke for bærekraftig utvikling av vindkraft – både til havs og på land.

Forslag 35 Stortinget ber regjeringen utvikle havvind på norsk sokkel med forbindelser til og i samarbeid med landene rundt Nordsjøen, der hybridkabler innrettes slik at de ikke fører til høyere kraftpriser i Norge.

Vi kjenner i dag ikke til de fulle implikasjonene av hybridprosjekter, når det gjelder virkninger på kraftpriser, driften av kraftsystemet i sørlige deler av landet og lønnsomhet. Regjeringen har derfor satt i gang en utredning av virkninger på kraftsystemet av ulike nettløsninger for vindkraft til havs. Utredningen ser på konsekvenser for kraftsystemet på land både av ulike dimensjoner av hybridprosjekter og alternative nettløsninger, der det ikke legges til rette for nye mellomlandsforbindelser som kan øke eksportkapasiteten fra fastlands-Norge. Utredningen vil også se på den videre utviklingen av nett til havs. Disse utredningene vil etter planen gjennomføres i løpet av 2022. Regjeringen vil komme tilbake til hvilke nettløsninger som kan være aktuelle ved fremtidig utvikling av havvind på norsk sokkel etter at disse utredningene er gjennomført.

Forslag 36 Stortinget ber regjeringen gjenoppta samarbeidsforumet for vindkraft til havs og ha jevnlig møter for å etablere forutsigbare spilleregler for aktiviteten og ivareta god sameksistens med eksisterende næringer.

Regjeringen vil videreføre samarbeidsforumet for vindkraft til havs og har invitert aktørene til møte 20. mai 2022.

Forslag 37 Stortinget ber regjeringen sørge for at flaskehalsinntekter fra et nordsjønett brukes til å finansiere dette nettet og redusere nettkostnadene for både produsentene og forbrukere av kraften.

Lønnsom handel med kraft mellom land oppstår når det er ulik pris på strømmen i de ulike landene. Prisforskjellen utgjør det som er flaskehalsinntekter, og som tilfaller eieren av kraftforbindelsene. For Norges del betyr det Statnett. I Norge bidrar Statnetts andel av inntektene i sin helhet til reduksjon av tariffgrunnlaget i det sentrale overføringsnettet. Tariffgrunnlaget er det beløpet som skal fordeles på kundene i transmisjonsnettet gjennom tariffene. På den annen side bidrar kostnader i nettet, herunder et framtidig nordsjønett, til at tariffgrunnlaget blir større.

I dag eksisterer det mellomlandsforbindelser hvor grensehandel foregår gjennom etablerte markedsløsninger og vindparker til havs leverer til ett enkelt marked. Fremover kan det bli aktuelt med andre type nettløsninger tilknyttet havvind. Regjeringen vil utrede alternative nettløsninger for havvind, vurdere konsekvenser av ulike dimensjoner av hybridkabler for kraftsystemet på land og den videre utviklingen av nett til havs, der det ikke legges til rette for nye mellomlandsforbindelser som kan øke eksportkapasiteten fra fastlands-Norge. Utredningen vil også se på den videre utviklingen av nett til havs. Vurderinger knyttet til markedsdesign for vindkraft og nett til havs vil inngå i utredningen og i departementets videre arbeid knyttet til å videreutvikle rammeverket for vindkraft til havs. Det vil i det videre arbeidet være relevant å se hen til Europakommisjonens pågående arbeid om å gjøre endringer i Elektrisitetsforordningen som åpner for en delvis overføring av flaskehalsinntekter til vindkraftprodusentene på hybridprosjekter.

Forslag 38 Stortinget ber regjeringen raskt vurdere og beslutte nye virkemidler som kan være utløsende for å få igangsatt prosjekter for flytende havvind, deriblant differansekontrakter.

Teknologiutviklingen for flytende havvind går raskt. Meld. St. 11 (2021-2022) *Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021)* slår fast at Olje- og energidepartementet vil utrede hvordan en effektiv støtteordning til flytende havvind på Utsira Nord eventuelt bør innrettes. Differansekontrakter er et av virkemidlene som departementet vil vurdere.

Forslag 39 Stortinget ber regjeringen fortsette å legge til rette for at Norge skal ha ledende testsentre for flytende havvind, som Marine Energy Test Centre (Metcentre), for å utvikle verdensledende kompetanse i norsk industri.

Regjeringen vil legge til rette for etablering og utvikling av test- og pilotanlegg for energiproduksjon til havs. Jeg vil gi unntak fra bestemmelsene om åpning av areal der det er grunnlag for det, og ellers underlegge slike prosjekter en rask og effektiv saksbehandling.

Forslag 40 Stortinget ber regjeringen snarest mulig legge frem forslag til endringer i plan- og bygningsloven, slik at behandling av vindkraftverk på land kan komme i gang igjen der det er lokal aksept for det.

Slik det framgår av Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) vil Regjeringen følge opp de anmodningsvedtak Stortinget fattet ved behandlingen av vindkraftmeldingen.

Olje- og energidepartementet samarbeider med Kommunal- og distriktsdepartementet om oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak om å innlemme vindkraft i plan- og bygningsloven. Departementene tar sikte på å sende ut et felles høringsnotat sommeren 2022. Lovsak vil da kunne legges fram for Stortinget vårsesjonen 2023.

Konsesjonsbehandlingen av vindkraft ble stilt i bero i april 2019. I juni 2021 ble det åpnet for å gjenoppta behandlingen av konsesjonssøknader dersom vertskommunen anmoder om det. Dette vil kun være aktuelt i svært få saker. Regjeringen ønsker også å åpne for behandling av helt nye prosjekter, og har derfor bedt NVE om å ta nye meldinger til behandling. Det er en forutsetning at vertskommunen samtykker. Før en melding kan sendes på høring, må kommunen i den enkelte sak ta stilling til hvordan den innenfor gjeldende rett skal behandle prosjektet etter plan- og bygningsloven. I tillegg må konsesjonsbehandlingen tilfredsstille de endringene som Stortinget allerede har sluttet seg til, jf. Innst. 101 S (2020-2021).

Forslag 41 Stortinget ber regjeringen sikre at fremtidige vindkraftutbygginger fører til tydelige lokale ringvirkninger, blant annet ved at det legges til rette for kommunale inntekter.

Jf. Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021) fastslås det i Hurdalplattformen at regjeringen vil sikre at lokalsamfunn som stiller sine naturressurser til disposisjon for utbygging, får mer igjen for det og sikres en rettmessig del av verdiskapingen, herunder gjennom endret skattlegging av vindkraft. En produksjonsavgift på vindkraft som tilfaller kommunene er sendt på høring. Regjeringen tar sikte på at avgiften kan innføres i løpet av året og vil komme tilbake til spørsmål om endret skatt for vindkraft i framleggelsen av statsbudsjettet for 2023.

Forslag 42: Stortinget ber regjeringen vurdere utbygging av vannkraft i vernede vassdrag der det ikke går på bekostning av verneverdiene.

I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 25 (2015-2016) om energipolitikken mot 2030, jf. Innst. 401 S (2015-2016), sluttet Stortinget seg til at vassdragsvernet i hovedsak skal ligge fast og at kraftutbygging kun kan vurderes i de tilfellene der flomdemping er formålet. En samlet energi- og miljøkomite uttalte at "*kraftutbygging over 1 MW i vernede vassdrag skal forelegges Stortinget og kun vurderes i de tilfeller der andre flomdempende tiltak er utprøvd, liv og helse står på spill og verneverdiene ikke vil påvirkes nevneverdig*".

Jeg viser også til behandlingen av Dokument 8:70 S (2021-2022) og Dokument 8:77 S (2021-2022), jf. Innst. 192 S (2021-2022). Selv med nye teknologi og avbøtende tiltak vil utbygging av vannkraft i et omfang som monner ha konsekvenser som tørrlegging av reguleringssoner, redusert vannføring på elvestrekninger, landskapsmessige virkninger og ulemper for biologisk mangfold. Jeg kan derfor ikke se at det skal være et betydelig potensial for utbygging av vannkraft i vernede vassdrag uten at det går på bekostning av verneverdiene.

Forslag 43: Stortinget ber regjeringen prioritere utbygging av vannkraft i vernede vassdrag hvor utbyggingen vil ha flomdempende effekt.

Jeg legger til grunn at det realistiske potensialet for lønnsom kraftproduksjon i vernede vassdrag er beskjedent. Jeg mener vi derfor bør konsentrere innsatsen om å finne gode prosjekter utenom de vernede vassdragene. Samtidig mener jeg det kan være gode grunner til å se på tilfellene der flomdemping er et viktig formål, men dette må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Jeg forholder meg til det Stortinget har forutsatt, jf. Innst. 401 S (2015-2016), og at det kun kan være aktuelt å åpne for konsesjonsbehandling av vannkraftprosjekter der flomsikring er hovedformålet. Dette vil slik jeg ser det ikke kunne gi et betydelig bidrag til nasjonal kraftoppdekning, særlig når det samtidig er forutsatt at verneverdiene ikke skal påvirkes nevneverdig.

Forslag 44: Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak for å få fortgang i konsesjonsbehandlingen av småkraftverk.

Regjeringen vil øke norsk vannkraftproduksjon, blant annet på bakgrunn av Stortingets vedtak om kontantstrømskatt for vannkraft og ved å fortsatt prioritere opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk i konsesjonsbehandlingen. Det er videre fortsatt et potensiale for helt ny vannkraft, både småkraftverk og noen større prosjekter. Det er allerede gitt konsesjoner til småkraftverk tilsvarende nesten 2 TWh årlig produksjon som ikke er realisert.

Avslagsprosenten for små kraftverk har vært over 50 prosent de siste årene, noe som viser at også småkraftverk kan ha negative virkninger og at det er viktig med grundig konsesjonsbehandling av disse prosjektene.

Forslag 45 Stortinget ber regjeringen vurdere nye støtteordninger til ENØK-tiltak i husholdningene med en tydeligere sosial profil, for eksempel gjennom Husbanken og Forslag 46 Stortinget ber regjeringen påse at de midlene som blir overført fra nettariffen til Enova, kommer husholdningene til gode, og at Enova får på plass nye program for energieffektivisering rettet mot husholdninger og forbrukere.

Forslag 45 og forslag 46 har blitt forelagt klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Enova har over mange år hatt en viktig innsats rettet mot energitiltak hos husholdninger. I dag er det satt av 400 mill. kroner årlig til klima- og energitiltak hos husholdninger og forbrukere i Enovas styringsavtale. Dette er en økning på 100 mill. kroner fra forrige regjering, som følge av regjeringens budsjettforlik med SV. I februar lanserte Enova en rekke nye tiltak. Blant annet økt støtte til solcellepanel, støtte til smart strømstyring, smarte varmtvannsberedere, og kartleggingsstøtte til borettslag og boligsameier. Kartleggingsstøtten skal gi grunnlag for konkrete anbefalinger om smarte energi- og klimatiltak, inkludert tiltak for reduserer energibehov, effektbehov eller klimagassutslipp, og muligheten for lokal kraftproduksjon. Dersom det etter kartleggingen signeres kontrakt om gjennomføring av kartlagte tiltak kan man få opptil 50 pst. mer i kartleggingsstøtte.

Enova er et spesialverktøy for å bidra til senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon. Dette er reflektert også i Enovas innsats overfor husholdninger og forbrukere. Støtte fra Enova skal avlaste risiko og kostnader for de som er først ute med å teste nye løsninger. Det er viktig at noen går foran for at alle andre i neste omgang skal ha bedre og billigere teknologier å velge mellom. Når teknologier blir modne, må andre virkemidler ta over.

Regjeringen er opptatt av at husholdninger med lave inntekter også skal ha mulighet til å få energioppgradert sine boliger. I februar 2022 lanserte regjeringen derfor en ordning på 100 mill. kroner gjennom Enova, der kommuner kan søke om støtte til energitiltak i kommunale boliger. Det vil på sikt gi mindre energiforbruk og lavere strømregninger for beboerne.

Som varslet i Meld. St. 11 (2021–2022) tilleggsmeldingen til Meld. St. 36 (2020–2021), vil regjeringen fra 2023 gi Husbanken i oppdrag å støtte energitiltak for husholdninger med lave inntekter. Regjeringen legger opp til å finansiere ordningen gjennom å overføre deler av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken fra 2023. Overføringen vil inkludere midlene avsatt til ordningen rettet mot kommunale boliger i 2022. Midlene øremerket husholdninger og forbrukere i avtalen med Enova vil bli justert tilsvarende ned fra 2023 gjennom et tillegg til avtalen. Med en slik overføring vil til sammen 400 mill. kroner komme husholdningene til gode, gjennom Enova, som støtter de som går foran og tester ut nye løsninger, og gjennom Husbanken, som bidrar til at også de med lavere inntekt kan gjennomføre energitiltak. Enova vil samtidig bistå Husbanken med kompetanse på energiområdet.

Regjeringen mener det er hensiktsmessig at Husbanken får ansvar for å støtte energitiltak for husholdninger med lave inntekter. Husbanken iverksetter regjeringens boligsosiale politikk gjennom økonomiske virkemidler som bostøtte, tilskudd og lån. Husbanken legger også til rette for kunnskapsutvikling og kompetanseoverføring til kommuner, frivillig sektor, byggsektoren og andre. Husbanken forvalter i dag flere ordninger som eventuelt kan

suppleres med støtte til energiltak til husholdninger med lave inntekter. Blant annet gir Husbanken lån og tilskudd til utleieboliger, lån til boligkvalitet, tilskudd til tilstandsvurdering, og lån og tilskudd til studentboliger.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2023 med forslag til hvordan midlene kan benyttes.

Jeg fraråder på denne bakgrunn å vedta forslag 45 og 46.»

Forslag 47 Stortinget ber regjeringen stille krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrennings, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg.

Olje- og energidepartementet har hatt en offentlig høring av forslag til endringer i energiloven for å imøtekomme krav i energieffektiviseringsdirektivet om å gjøre kost-nytteanalyse av mulighetene til å utnytte spillvarme ved planlegging og oppgradering av anlegg som drives med kull, gass og bioenergi. I høringsnotatet foreslår departementet at også anlegg som drives med elektrisitet skal omfattes av denne plikten selv om det ikke er krav om dette i energieffektiviseringsdirektivet. Representantenes forslag er således allerede i prosess gjennom arbeidet med oppfølgingen av denne høringen.

Forslag 48 Stortinget ber regjeringen vurdere å stramme inn på arealkravet til energifleksibel oppvarming i byggregelverket.

Forslag 48 har blitt forelagt kommunal- og distriktsministeren som har følgende uttalelse:

«Regjeringen er opptatt av å legge til rette for en mer klima- og miljøvennlig byggsektor og bygg som bruker energi på en fornuftig måte. Vi er samtidig opptatt av å holde byggekostnadene så lave som mulig, og legge til rette for å bygge flere boliger. Vi må finne riktig balanse mellom kostnader og krav, og vurdere hvilke virkemidler som er mest hensiktsmessige for å få energieffektive og klimavennlige bygg. Vi jobber med å videreutvikle energi- og klimakrav til bygg. Å vurdere kravene til energifleksibel oppvarming er en naturlig del av dette arbeidet. Forslaget blir derfor ivarettatt av allerede pågående prosesser.»

Forslag 49 Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket og virkemiddelapparatet for å stimulere til bruk av solenergi, blant annet for å stimulere til områdeutbygginger med solenergi og nabolagsstrøm.

Plusskundeordningen legger til rette for at strømkunder kan produsere og forbruke egen strøm. Plusskunder betaler ikke fastledd for innmating og kan måle og avregne innmating og uttak i et felles målepunkt. Elektrisk kraft produsert i solceller til eget bruk har fritak for elavgift. Dagens vilkår i elavgiften om internt ledningsnett gjør det vanskelig for blant annet boligselskap å utnytte fritaket i elavgiften, fordi elektrisiteten normalt leveres over det

ordinære ledningsnett. Reguleringsmyndigheten for energi og Skattedirektoratet har på oppdrag fra Olje- og energidepartementet og Finansdepartementet utarbeidet et forslag om å utvide dagens plusskundeordning for å bedre tilrettelegge for boligselskap. Forslaget ble beskrevet overordnet i Prop. 1 LS (2021-2022) Skatter, avgifter og toll 2022. Olje- og energidepartementet og Finansdepartementet jobber nå med å ferdigstille et forslag som kan sendes på høring i løpet av våren.

Som varslet i Meld. St. 11 (2021-2022) *Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021)* ønsker regjeringen å se nærmere på hvordan man kan legge bedre til rette for lokal energiproduksjon. Som et steg i å legge til rette for mer etablering av lokal energiproduksjon vil regjeringen gjennomføre en kartlegging av regulatoriske barrierer. Kartleggingen skal fokusere på prosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme, og primært vektlegge energiproduksjon i tilknytning til industriparker og næringseiendom. Regjeringen ønsker å se nærmere på hvordan lokal energiproduksjon tilknyttet lokalt forbruk i industri og næringseiendom sammen med batteri og annen lagring kan bidra til å unngå behov for nye nettinvesteringer.

Jeg fraråder på denne bakgrunn å vedta forslag 49.

Forslag 50 Stortinget ber regjeringen innføre krav om at nettselskaper må registrere og rapportere hvor lang tid de bruker på å behandle enkle søknader om tilknytning av små solkraftanlegg.

Dagens krav er at nettselskapene skal behandle søknader om endring i installasjon uten ugrunnet opphold. Et grunnet opphold vil i denne sammenhengen være tiden det tar å registrere anlegget og tiden det tar å vurdere om det er driftsmessig forsvarlig. I tilfeller der installasjon av solkraftanlegg krever utbedringer/oppgraderinger i nettet vil nettselskapets planlegging og utførelse av arbeidet også karakteriseres som grunnet opphold.

Når kunder/installatører sender installasjonsmelding til nettselskapet om installasjon av solkraftanlegg, registrerer nettselskapene dette i sine systemer. Reguleringsmyndigheten for energi (RME) får kvartalsrapporter fra nettselskapene om blant annet hvor mange kunder som er registrert som plusskunder, men det rapporteres ikke hvor lang tid behandlingen av søknadene har tatt.

Dersom kunder er misfornøyde med tidsbruken til nettselskapene ved tilknytning av solcelleanlegg, kan de klage til RME. Jeg har fått opplyst fra RME at de har fått få henvendelser og klagesaker om at nettselskap bruker lang tid på å behandle søknader om tilknytning av solkraftanlegg. Jeg mener at dette ikke er en så utbredt utfordring at det er hensiktsmessig å pålegge nettselskapene denne registrerings- og rapporteringsplikten, og jeg anbefaler derfor at representantforslaget ikke vedtas.

Forslag 51 Stortinget ber regjeringen bevilge støtte til FoU- og pilotprosjekter gjennom Enova og legge til rette for at geotermisk energi kan bli en kostnadseffektiv løsning for oppvarming av større bygg og industrielle anlegg.

Forslag 51 har blitt forelagt klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Gjennom budsjettforliket med SV i 2021 økte regjeringen bevilgningene til Enova med 750 mill. kroner. Enova har mandat til å støtte pilotering av nye klima- og energiteknologi i alle sektorer, og den økte bevilgningen gir Enova økt mulighetsrom til å støtte slike prosjekter. Prosjekter som ligger tidligere enn pilotering i teknologiutviklingsløpet, dekkes av andre deler av virkemiddelapparatet, som Forskningsrådet og Innovasjon Norge. Enova har i dag aktivitet rettet mot geotermisk energi gjennom programmene for støtte væske-til-vann-varmepumpe og varmesentraler. Enova støtter teknologien med sikte på å utløse varig markedsendring slik at løsningene på sikt blir konkurransedyktig uten støtte. Enova har betydelig faglig frihet innenfor rammene av de fireårige styringsavtalene til å prioritere mellom områder, utforme programmer og tildele støtte til enkeltprosjekter slik at midlene utnyttes mest mulig effektivt.

Jeg fraråder på denne bakgrunn å vedta forslag 51.»

Forslag 52. Stortinget ber regjeringen gjennomgå virkemidler for biogass i andre nordiske land og vurdere endringer for å sikre at norske biogassprodusenter er mer konkurransedyktige i møte med utenlandsk biogassproduksjon.

Forslag 52 har blitt forelagt klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Ved behandlingen av Dok. 8:231 S (2020-2021) Representantforslag om å fjerne de statlige barrierene for produksjon og bruk av biogass, jf. Innst. 468 S (2020-2021), fattet Stortinget flere vedtak, blant dem:

Vedtak 1009: "Stortinget ber regjeringen om å ta initiativ til å harmonisere rammevilkårene for biogassproduksjon i Norden og komme tilbake til Stortinget med en plan for dette for å bidra til å utvikle biogassnæringen i Norge."

Biogass kan bidra til både utslippskutt og næringsutvikling og er sirkulær økonomi i praksis. Det er behov for å se nærmere på hva det eventuelt vil innebære å harmonisere rammevilkårene i Norden og konsekvensene av dette. Miljødirektoratet har fått i oppdrag av klima- og miljødepartementet å levere et faglig grunnlag for å følge opp vedtaket, med frist 1. mai 2022. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget når den har vurdert leveransen fra Miljødirektoratet. Representantenes forslag er således allerede i prosess.»

Forslag 53. Stortinget ber regjeringen opprette bransjeavtaler med landbruket og fiskeri- og havbruksnæringen med mål og tiltak for å øke leveransen av råstoff til biogassproduksjon. Klyngesamarbeid på tvers av bionæringene vil spille en viktig rolle i dette arbeidet.

Forslag 53 har blitt forelagt klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Regjeringen arbeider med å opprette Bionova, en finansieringsmekanisme til støtte for klimatiltak i landbruket. Bionova skal bidra til reduksjon i utslipp av klimagasser og særlig til binding av karbon, samt utvikling av næringsvirksomhet i Norge. I budsjettforliket med SV står det at Bionova blant annet skal sikre utvikling av bioøkonomien knyttet til landbruk, skogbruk og havbruk, herunder også bidra til biobasert sirkulærøkonomi og utvikling av løsninger for at avfall fra havbruksnæringen kan brukes som ressurs. Det skal som en del av utredningen vurderes om noen av dagens virkemidler kan legges inn under Bionova. Det er et mål at Bionova skal være operativt fra andre halvår 2022.

Behandling av husdyrgjødsel i biogassanlegg er et viktig tiltak for å redusere klimagassutslipp fra husdyrgjødsel. Over jordbruksavtalen gis det støtte til levering av husdyrgjødsel til biogassproduksjon.

Enova har forenklet søknadsprosessene for støtte til biogassprosjekter og har valgt å prioritere prosjekter med høy innovasjonsgrad. Potensielt vil teknologiutvikling kunne bidra til å få ned kostandene ved å produsere biogass på substrater fra landbruket og fiskeri- og havbruksnæringen som i dag ikke er konkurransedyktige.

Regjeringens viktigste virkemiddel for å gjøre biogass mer konkurransedyktig, noe som vil øke bruk av råstoff, er en gradvis opptrapping av CO₂-avgiften. I Hurdalsplattformen har regjeringen sagt at CO₂-avgiften skal gradvis økes til 2000 kroner frem mot 2030.

Regjeringen jobber fortløpende med disse og andre potensielle virkemidler på tvers av bionæringene for å øke leveransen av råstoff til produksjon av biogass, så vel som flytende biodrivstoff og andre bio-produkter. Jeg ser derfor ikke noe behov per nå å opprette egne bransjeavtaler.»

Forslag 54 Stortinget ber regjeringen sørge for at sirkulær økonomi er et tverrgående satsingsområde for virkemiddelapparatet.

Forslag 54 har blitt forelagt klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Det foregår i dag en rekke satsinger som inkluderer sirkulær økonomi hos virkemiddelapparatet for forskning og innovasjon. Dette gir næringsrettede prosjekter på tvers av sektorer og i hele verdikjeden.

Tidligere i år signerte Forskningsrådet, Innovasjon Norge, Enova, Siva og Gassnova en avtale for å forsterke og videreutvikle samarbeid om grønn vekst. Avtalen skal omfatte samarbeid om virkemidler, mobilisering, systemutvikling og digitalisering. Dette vil føre til et bedre tilbud til forskning og næringsliv som skal bidra til det grønne skiftet, inklusiv sirkulære løsninger.

Realiseringa av en sirkulær økonomi skjer i stor grad ved samarbeid både innenfor og mellom ulike sektorer. Samarbeid om forsknings- og innovasjonsvirkemidler som Grønn Plattform, Pilot-E og tiltak for å støtte norsk deltakelse i EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont Europa bidrar blant annet til å styrke forskning og innovasjon for sirkulære løsninger gjennom hele verdikjeden. Representantens forslag er således allerede i prosess»

55. Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt bruk av avansert flytende biodrivstoff og biogass i transportsektoren

Forslag 55 har blitt forelagt klima- og miljøministeren som har følgende uttalelse:

«Dagens omsetningskrav for biodrivstoff til veitrafikk har et delkrav for avansert biodrivstoff. Omsetningskravet til luftfart kan utelukkende oppfylles med avansert biodrivstoff.

Klima- og miljødepartementet behandler nå to forslag som Miljødirektoratet har hatt på høring. Det første foreslår å øke omsetningskravet for veitrafikk, med en dreining mot økt bruk av avansert biodrivstoff. Det andre forslaget er å innføre omsetningskrav for ikke-veigående maskiner, som bare vil kunne oppfylles med avansert biodrivstoff.

I tillegg utreder nå Miljødirektoratet en økning av omsetningskravet for avansert biodrivstoff til luftfart. Dette vil bli vurdert når Miljødirektoratet leverer sin anbefaling. Omsetningskrav er et styringseffektivt virkemiddel som gir oss samlet kontroll over hva som blir solgt av konvensjonelt og avansert biodrivstoff.

Etterspørselen etter biogass er i dag lavere enn produksjonen, så det er behov for å gjøre biogass mer konkurransedyktig for å øke etterspørsel. Det viktigste virkemidlet for å oppnå dette er en gradvis opptrapping av CO₂-avgiften. I Hurdalsplattformen har regjeringen sagt at CO₂-avgiften skal gradvis økes til 2000 kroner frem mot 2030 for å sikre en effektiv klimaomstilling, noe som vil medføre økt etterspørsel etter biogass.

Etter avsluttet høring har Miljødirektoratet oversendt forslag til endret regelverk om utsortering av bioavfall og plastavfall, noe som vil øke tilgangen på råstoffer til biogassproduksjon og trolig redusere prisen. Dette forslaget er til vurdering i departementet.

For å bidra til økt antall kjøretøy som går på biogass, og dermed øke etterspørselen på biogass, har Enova nå forenklet støtteprogrammet for slike kjøretøy. I tillegg har samferdselsdepartementet, i samråd med Klima- og miljødepartementet, gitt Statens vegvesen og Miljødirektoratet i oppdrag å utarbeide en løsning med egen takstgruppe for alle gassdrevne kjøretøy (GA) i takstgruppe 2 (tunge kjøretøy), slik at biogasskjøretøy kan få reduserte takster der kommunene ønsker det. På denne måten kan kommunene gjøre det mer attraktivt å kjøre på biogass. Representantenes forslag er således allerede i prosess.»

Forslag 56: Stortinget ber regjeringen legge til rette for storskalaproduksjonsanlegg for blått og grønt hydrogen og ammoniakk.

Jeg viser til svar på forslag 25. Regjeringen vil også følge opp Stortingets vedtak 35 punkt 25 og 26 av 8. desember 2021 hvor Stortinget ber regjeringen om å

- Legge til rette for realisering av storskala grønn hydrogenproduksjon.
- Gå i dialog med industrien og utrede hvordan ammoniakkproduksjon kan elektrifiseres.

Enova har gitt støtte til to større prosjekter som vil gjennomføre første steg mot storskala grønn hydrogenproduksjon. Yaras prosjekt, som har fått støtte av Enova, vil elektrifisere deler av ammoniakkproduksjonen på Herøya.

Enova har også gitt støtte til et prosjekt kalt Barents Blue ledet av Horisont Energi for produksjon av blå ammoniakk. Departementet tildelte nylig CO₂-lagringstillatelse knyttet til dette prosjektet.

Departementet har også nylig tildelt CO₂-lagringstillatelse knyttet til mulige prosjekt på Vestlandet (Smeaheia).

Regjeringen ønsker et bedre faglig underlag for hvordan staten kan bidra til å bygge opp en sammenhengende verdikjede for hydrogen produsert med lave eller ingen utslipp, der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt. Olje- og energidepartementet vil derfor sette ut en ekstern utredning som vil bidra til å svare på dette.

Jeg mener derfor at forslaget ivaretas av allerede pågående prosesser.

Forslag 57 Stortinget ber regjeringen legge til rette for en helhetlig verdikjede for batteriproduksjon i Norge.

Forslag 57 har blitt forelagt næringsministeren som har følgende uttalelse:

«Regjeringen har store ambisjoner for et grønt industriløft, hvor formålet er å skape nye, grønne arbeidsplasser, øke fastlandsinvesteringene, øke eksporten utenom olje og gass og redusere klimagassutslippene. Batterier er ett av seks prioriterte innsatsområder i Grønt industriløft. Dette er med bakgrunn i at Norge anses å være godt posisjonert for å ta markedsandeler i flere deler av batteriverdikjeden, og at etterspørselen etter batterier ventes å øke kraftig i årene som kommer.

Regjeringen vil i løpet av våren 2022 ferdigstille en nasjonal batteristrategi. Strategien vil konkretisere regjeringens ambisjoner og inneholde en operativ handlingsplan for realisering av det norske verdiskapingspotensialet i batteriverdikjeden på en miljømessig bærekraftig

måte. Vi legger nå løpet som skal gjøre næringen i stand til å være internasjonalt konkurransedyktig. Et løp som i sum skal være kraftfullt nok til å tiltrekke privat kapital som må til for å etablere fabrikker i Norge. Det vil si å se på tilgangen til arealer, krafttilgang, bærekraftig mineraluttak, utdanning, markedstilgang, fasiliteter for demonstrasjon og utvikling av teknologi, statlig risikoavlastning ifm. finansiering og kapitaltilgang. Alle virkemidlene i verktøykassen må spille på lag og trekke i samme retning.

Arbeidet med strategien bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag og vi har fått mange innspill i arbeidet. Vi arbeider konkret med hvordan staten kan møte batterinæringens behov for risikoavlastning sammen med relevante deler av virkemiddelapparatet. Vi har også et tett samarbeid med den Europeiske Batterialliansen fordi potensialet i denne næringen her hjemme henger sammen med Europas satsingsområder, og utfordringene er de samme. Vi arbeider med å få Norge inn i europeiske IPCEI initiativet på batterier, som gjør at vi vil ha flere virkemidler tilgjengelig. I tillegg er vi i ferd med å inngå et industrielt partnerskap med EU som vil komme den norske batteriindustrien spesielt til gode.»

Forslag 58 - Avvist

Forslag 59 Stortinget ber regjeringen sikre norske batteriaktørers internasjonale konkurransedyktighet, blant annet ved å arbeide for at norske aktører ikke blir pålagt den varslede batteritollen som følge av handelsavtalen mellom Storbritannia og EU.

Forslag 59 har blitt forelagt næringsministeren som har følgende svar:

«Regjeringen og næringsministeren har prioritert batterinæringen i arbeidet med et grønt strategisk industripartnerskap med EU. Gjennom politiske dialoger og diskusjoner på embetsnivå mellom Europakommisjonen og Norge har vi kommet videre med å sikre norske batteriaktørers konkurransedyktighet. Når det gjelder batteritollspørsmålet har regjeringen en ambisjon om at Norge ikke skal anses som et tredjeland i forhold til EU og Storbritannia. Vi har startet en dialog med både EU og den britiske regjeringen. Næringsministeren vil i mai på nytt ta opp spørsmålet med batteritoll på norskproduserte bilbatterier som følge av handelsavtalen mellom UK og EU, med Vise-president Šefčovič og kommissær Breton.»

Forslag 60 Stortinget ber regjeringen legge til rette for å tiltrekke kompetent arbeidskraft fra utlandet og starte arbeidet med å etablere batterispesifikke utdanningsløp i Norge, herunder etablere flere treparts bransjeprogram.

Forslag 60 har blitt forelagt næringsministeren som har følgende svar:

«Kompetanse er, og vil forbli, en av de viktigste faktorene for å lykkes ved oppbygging av en batteriverdikjede. De fleste europeiske land har tilsvarende utfordringer ved at det ikke eksisterer dyp nok kompetanse eller stort nok kandidatvolum for det kommende behovet. Vi ser en industri i utvikling der lisensavtaler og innhenting av kapital er kommet så langt at det som gjenstår for å skape arbeidsplasser er tilgang på ingeniører og fagutdannede.

Når det gjelder tilgang på kompetanse er vi avhengige av å sikre tilgang til ekspertkompetanse og fagutdannede på kort sikt, og utvikle kunnskap og kompetanse i Norge på litt lengre sikt.»

Forslag 61: Stortinget ber regjeringen legge til rette for kommersielt lønnsom CO₂-lagring som kan betjene store utslippsaktører i Europa, herunder en verdikjede for CO₂ gjennom Langskip-prosjektet, og internasjonalt samarbeid i Europa for å bygge nødvendig infrastruktur og utnytte potensialet i en helhetlig verdikjede for karbonfangst og -lagring.

Jeg viser til Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021). Der fremgår det at norske myndigheter vil legge til rette for samfunnsøkonomisk lønnsom lagring av CO₂ på norsk sokkel. Dette innebærer også å legge til rette for kommersielt lønnsom CO₂-lagring som kan betjene store utslippsaktører i Europa.

Det fremgår også av tilleggsmeldingen at Langskip, som nå er under bygging, er en sentral del av regjeringens politikk for CO₂-håndtering og del av Norges bidrag til å utvikle nødvendige klimateknologier. Prosjektet skal legge til rette for læring knyttet til regulering og stimulering av CO₂-håndteringsaktiviteter til etterfølgende prosjekter i Europa og verden.

Det er en positiv utvikling for CO₂-håndtering i Europa. Økt pris på CO₂-utslipp og muligheten til å regne negative utslipp mot klimamålene styrker insentivene til å redusere utslipp gjennom CO₂-håndtering. I tillegg vil Langskip bidra med infrastruktur for transport og lagring av CO₂.

Northern Lights er ett av fem prosjekter som har fått tilsagn om støtte gjennom Connecting Europe Facility-programmet i EU. Støtten på 4 mill. Euro skal gå til detaljprosjektering for en fase 2 av prosjektet. Støtten stadfester Northern Lights' posisjon som et viktig europeisk prosjekt av felles interesse.

Norge deltar aktivt i internasjonalt samarbeid for å øke utbredelse av CO₂-håndtering som et effektivt klimavirkemiddel. Europa er prioritert i Norges internasjonale arbeid med CO₂-håndtering og Norge arbeider tett opp mot prosessene i EU for å ivareta norske interesser knyttet til CO₂-håndtering. For at CO₂ skal kunne transporteres fra ett land til ett annet for permanent lagring i undersjøiske reservoarer, må berørte land inngå bilaterale avtaler. Arbeidet med bilaterale avtaler om import/eksport av CO₂ er høyt prioritert fra norske myndigheter. Olje- og energidepartementet har i samarbeid med Klima- og miljødepartementet startet arbeid med vurderinger knyttet til utformingen av slike bilaterale avtaler. Dette vil legge til rette for at norske lagre kan motta CO₂ fra land i Europa.

Gjennom ovennevnte prosesser blir representantforslaget godt ivaretatt.

Forslag 62: Stortinget ber regjeringen legge til rette for et lønnsomt marked gjennom teknologiutvikling og realisering av CCS- og CCU-prosjekter i norsk industri.

Regjeringens arbeid med CO₂-håndtering støttes av et godt utbygd virkemiddelapparat inklusive økende kostnader for utslipp av CO₂. Virkemidlene under Norges forskningsråd, Enova, Gassnova, Innovasjon Norge samt direkttestøtte til gjennomføringen av Langskip vil bidra med å legge til rette for arbeidet.

Jeg viser til Meld. St. 11. (2021-2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020-2021). Der fremgår det at et vellykket Langskip vil bidra vesentlig til utvikling av CO₂-håndtering som et effektivt klimatiltak. Langskip vil gi lærings- og skalaeffekter for kommende prosjekter. Slik skal prosjektet bidra til å senke terskelen for nye prosjekter. Langskip kan også legge til rette for næringsutvikling gjennom å bevare, omstille og skape ny industri og næringsvirksomhet i Norge.

Gjennom Climit-programmet gir staten støtte til forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndteringsteknologier. I Saldert budsjett 2022 er det bevilget 164 mill. kroner til Climit. Flere aktører arbeider med alt fra utvikling av teknologi til tidlig prosjektmodning i Climits portefølje. Noen av disse kan bli industrielle prosjekter. I løpet av den siste tiden har industriklyngen i Grenlandsområdet fått Climit-støtte, og CO₂-hub Nordland har fått støtte til å arbeide videre med sitt prosjekt. Andre klynger, slik som Borg CO₂, Eyde-klyngen og CCS Midt-Norge har pågående arbeid. En forstudie for karbonfangstpilot hos Returkraft er også innvilget støtte etter at Meld. St. 36 (2021-2022) ble lagt fram. Industriprosjektene ser på bruk av en rekke ulike fangstteknologier. Carbon Centric står bak et pilotprosjekt om å bygge et karbonfangstanlegg for avfallsforbrenning, med mål om å utvikle billigere teknologi enn det som er tilgjengelig i dag. Fangstanlegget bygges ved Østfold Energi i Rakkestad og skal fange om lag 10 000 tonn CO₂ per år. Det skal stå ferdig om to år. Enova støtter prosjektet med 17,3 mill. kroner. Modningen av nye industrielle prosjekter er også en arena hvor ny teknologi kan utvikles og nå tilstrekkelig modenhet for markedsintroduksjon. I statsbudsjettet for 2022 ble bevilgningen til Climit økt med 10 mill. kroner, som skal bidra til å utrede fangstanlegg ved avfallsforbrenningsanleggene i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Tromsø og Fredrikstad.

Gjennom eierskap og tilskudd til drift av Teknologisenteret Mongstad legger staten til rette for å teste, verifisere og demonstrere ulike teknologier for å kunne utvikle kostnadseffektiv og industriell CO₂-fangst. I 2021 ble også TCMs nye område for å teste neste generasjons fangstteknologier i mindre skala åpnet. Dette er teknologier som vil kunne redusere kostnader og legge til rette for realisering av CCS- og CCU-prosjekter i norsk industri.

Gjennom ovennevnte virkemidler og prosesser legger regjeringen til rette for teknologiutvikling og markedsbasert realisering av CCS- og CCU-prosjekter i norsk industri.

Forslag 63: Stortinget ber regjeringen videreføre satsingen på forskningssenteret for miljøvennlig energi dedikert til CO₂-håndtering.

Regjeringen mener det er viktig med regelmessig fornyelse av forskningssentrene for miljøvennlig energi (FME). Forskningscenteret for CO₂-håndtering, FME NCCS, fikk støtte fra Norges forskningsråd for totalt åtte år – fra 2016 til 2024 og har dermed to år igjen. I 2016 ble det tildelt til sammen åtte teknologiske forskningssentre på ulike områder innen miljøvennlig energi. Norges forskningsråd er allerede i gang med å forberede utlysning av nye sentre etter at perioden for de eksisterende utløper. Forskningsinstitusjonene som leder det eksisterende senteret for CO₂-håndtering, vil derfor kunne søke om støtte til et nytt senter for CO₂-håndtering i konkurranse med andre søkere om FME på ulike områder. En viktig forutsetning er at et nytt senter for CO₂-håndtering er nyskapende og ikke bare er en direkte fortsettelse av det forrige senteret.

Forslag 64 Stortinget ber regjeringen få fortgang i utlysning av flere lagringstillatelser for CO₂ på norsk sokkel.

Jeg viser til Meld. St. 11 (2021-2022) der fremgår det at norske myndigheter vil legge til rette for samfunnsøkonomisk lønnsom lagring av CO₂ på norsk sokkel. Selskaper som har den nødvendige kompetansen og som har modnet fram industrielt gode og lønnsomme prosjekter vil kunne søke om en tillatelse tilpasset virksomhetens behov. Det er også varslet at åpen dør-politikken fremlagt i Meld. St. 36 (2020-2021) videreføres.

Som det fremgår av tilleggs meldingen vil Olje- og energidepartementet fortløpende vurdere innkomne søknader, og dersom en søknad er av tilstrekkelig kvalitet, vil det området staten vurderer som aktuelt, utlyses med en passende søknadsfrist. Dette er en rask og effektiv måte å få vurdering og tildelt aktuelt lagringsareal til industrielle aktører.

Vårt mål er å legge til rette for at lagring av CO₂ på norsk sokkel skal utvikle seg til en samfunnsøkonomisk lønnsom næring og til et viktig klimatiltak. Vår politikk legger godt til rette for dette.

Forslag 65: Stortinget ber regjeringen styrke forskningen på mineralutvinning på havbunnen, herunder ressurspotensial og miljøkonsekvenser ved eventuell mineralutvinning på havbunnen.

Regjeringen vil videreføre den pågående åpningsprosessen for havbunnsmineraler i tråd med havbunnsmineralloven basert på fastsatt program for konsekvensutredning og oppdrag gitt til Oljedirektoratet angående ressursvurdering. Selskaper og forskningsinstitusjoner som har behov for støtte til forskningsprosjekter kan søke Norges forskningsråds åpne arenaer, EUs forskningsprogram Horisont Europa eller benytte seg av Skattefunn ordningen.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Terje Aasland', with a long horizontal stroke extending to the left.

Terje Aasland

VEDLEGG 8

SPØRSMÅL OG SVAR OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET VEDR MELD. ST. 36 OG MELD ST 11

Spørsmål 1 fra MDG 2. mai:

1. I Energi- og miljøkomiteens behandling av Meld. St. 28 (2020-2020), jf Innst 101 S (2020-2021) Vindkraft på land, skrev en samlet komité: "Komiteen ser at nabokonflikter kan oppstå dersom vindkraftanlegg etableres tett opp til annen bebyggelse. Derfor har meldingen indikert en minsteavstand på 800 meter. Det kan likevel vurderes etablering av vindmøller på industriområder. Da vil avstandskravet på 800 meter kunne fravikes."

Aktører i vindkraftbransjen som MDG har hatt kontakt med, opplever det imidlertid som uklart om avstandskravet på 800 meter gjelder ved etablering av små vindparker tilknyttet industriområder og annen næringsvirksomhet, slik komiteen la til grunn. Kan statsråden redegjøre for om avstandskravet på 800 meter er absolutt, eller om det kan fravikes ved etablering av mindre vindkraftverk i industri- og næringsområder?

Spørsmål 2-13 fra SV 3. mai:

2. Klima- og miljøminister Espen Barth Eide uttalte at han tror at regjeringen kommer til å si nei til nye utbygginger med grunnlag i regjeringens forslag om en klimarisiko-vurdering opp mot Paris-avtalens mål, herunder 1,5 graders målet. Statsråd Aasland har uttalt at det ikke nødvendigvis vil føre til avslag at utbyggingen er i strid med klimamålene. I hvilke tilfeller vil det godkjennes en utbygging dersom det viser seg at den ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsom dersom verden når klimamålene?
3. Det er omtalt en utredning av en fysisk rørledning fra Barentshavs-området til Europa. Hvor er det utredet at en slik ledning skal kunne gå, og hvorfor er/ble ikke planene gjennomført?
4. Det er beskrevet et prosjekt fra Barents-Blue med produksjon av ammoniakk med co2-fangst. Hvor stor andel av co2-en er beregnet fanget opp?
5. Når, eller kommer, regjeringen til å komme med et mål på årlig produksjon av hydrogen?
6. Regjeringen har foreslått at fra 2023 gi Husbanken i oppdrag å støtte energiltak for husholdninger med lave inntekter. Hvor settes grensen for lave inntekter, og hvordan skal resten av tiltakene for energieffektivisering i bygg og boliger administreres?
7. På hvilken måte vil departementet foreta en vurdering av klimavirkninger ved behandlingen av alle nye utbyggingsplaner? Vil den være offentlig tilgjengelig i forkant av tillatelsen, og vil det være mulig å ettergå analysene av klimavirkningen?
8. Anser departementet den skisserte vurderingen av klimavirkningen av nye utbyggingsplaner oppfyller plikten til konsekvensutredning etter petroleumsloven og prosjektdirektivet? Ber om begrunnelse.
9. Ber om en oversikt over det foreløpig beregnede provenytapet for det midlertidige skatteregimet?
10. Det er opplyst at det er kommet inn 11 søknader om PUD i 2021-2022, ber om oversikt over hvilke de er og anslått utbyggingskostnad.
11. Hva er konsekvensen av å fjerne henvisningen til «energiloven» i plan og bygningslovens paragraf 12.1? Hva er konsekvensene av å også fjerne henvisningen til vannressursloven

- og vassdragsreguleringsloven (altså hele siste setning i tredje ledd)? Ber om lovteknisk bistand for begge endringene.
12. Kva er grunngeving og kva utgreiingar og råd frå sivilsamfunnet, inkludert kommuner og fylker, ligg til grunn for at regjeringa foreslår å starte handsaminga av vindkraftkonsesjonar på land før stortinget sitt vedtak nr. 143 og nr.145 gjort i samband med stortingsmelding 28 (2019-2020) er gjennomførte?
 13. Talspersoner fra regjeringen har uttalt at det ikke planlegges å sende vurderingene av om nye olje- og gassfelt er i tråd med 1,5 gradersmålet, ref. Høyesteretts dom i klimasøksmålet på høring. Hva er begrunnelsen for dette og hvordan mener regjeringen det oppfyller dommen fra Høyesterett?

Spørsmål 14-18 fra MDG 5. mai:

14. I tilleggsmeldingen står det at “Regjeringen vil fra 2023 gi Husbanken i oppdrag å støtte energitiltak for husholdninger med lave inntekter. Det legges opp til å finansiere ordningen gjennom å overføre av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken fra 2023.”
 - Hvor stor andel av midlene som Enova samlet sett disponerer til husholdningene (ca 400 mill. kr) ser regjeringen for seg skal overføres til Husbanken?
 - Vil øvrige husholdninger, som ikke defineres som lavinntekt, fortsatt få støtte gjennom Enova?
15. I tilleggsmeldingen står det at “Det har vært en forutsetning for regjeringen at Verneplan I-IV skal legges til grunn som rammer for vern av vassdrag.” Videre at “Regjeringen vil øke norsk vannkraftproduksjon. blant annet på bakgrunn av Stortingets vedtak om kontantstrømskatt for vannkraft og ved å fortsatt prioritere opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk i konsesjonsbehandlingen. Det er videre fortsatt et potensiale for helt ny vannkraft, både småkraftverk og noen større prosjekter.” Hvilke nye, *større* prosjekter for vannkraft er det regjeringen sikter til?
16. I tilleggsmeldingen står det at “Regjeringen vil komme tilbake til Hurdalsplattformens ambisjon om å fastsette et mål for hvor stor produksjonen av solenergi skal være innen 2030 etter at energikommisjonen har lagt fram sin utredning.” Kan statsråden allerede nå si noe om hvordan regjeringen vurderer potensiale for økt bruk av solenergi til oppvarming og strømproduksjon fram mot 2030?
17. Hvordan vurderer regjeringen potensiale for å økt bruk av geotermisk energi i Norge, og hvilken rolle vil dette spille i regjeringens energipolitikk framover?
18. Hvordan vurderer regjeringen potensiale for å ta i bruk bølgekraftverk i Norge, for eksempel i kombinasjon med havvind? Vil regjeringen bidra til å utvikle norsk bølgekraftteknologi?

Spørsmål 19-31 fra Rødt 5. mai:

19. Har regjeringen oppdaterte anslag på kostnaden av å bygge ut havvind, henholdsvis 1 500 mw i første omgang i Sørlige Nordsjø 2 og 1 500 mw på Utsira Nord?

20. Har regjeringen oppdaterte anslag på potensialet for arbeidsplasser ved utbygging av havvind, både produksjon, anleggsfase og drift, de neste årene? Og hvordan vurderer regjeringen anslagene Menon Economics har laget i rapporter fra 2019 og 2021?
21. Har regjeringen oppdaterte anslag på energikostnaden ved havvindutbyggingene i Sørliche Nordsjø 2 og Utsira Nord?
22. I Meld. St. 36 skrives det at det teknisk-økonomiske potensialet for opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftverk er anslått av NVE til 7,6 TWh. Finnes det oppdaterte anslag på dette, og noen oversikt over hvordan dette fordeler seg på henholdsvis opprusting og utvidelse?
23. Stortinget har vedtatt 10 TWh energisparing i bygg. Har departementet en utfyllende liste over stortingets vedtak og andre saker på energieffektivisering og solenergi som er vedtatt siden Stortinget fattet dette vedtaket?
24. Har regjeringen et anslag på omfanget av spillvarme eller overskuddsvarme fra norsk industri, som ikke benyttes i dag?
25. Utreder regjeringen potensialet for å bruke mer av spillvarmen eller overskuddsvarmen enn i dag?
26. Vil regjeringen sørge for at innbyggerne i kommunene som stiller seg positive til vindkraft, etter regjeringens åpning for å behandle nye meldinger og konsesjonssøknader om vindkraft, får de rettighetene til medvirkning som plan- og bygningsloven gir?
27. Vil plan- og bygningslovens § 12-9 om planprogram for planer med vesentlige virkninger for miljø og samfunn kunne gjelde i noen tilfeller av åpning for vindkraft etter OEDs nye instruks til NVE?
28. Vil det i tilfeller hvor melding om utbygging av vindkraft er levert og utredningsprogram er godkjent før nye bestemmelser i Plan- og bygningsloven har trådd i kraft, men hvor utredningen ikke er fullført eller konsesjon ikke gitt før nye lovbestemmelser er i kraft, være slik at resten av prosessen må gjøres under Plan- og bygningsloven? Eller legges det opp til at det vil være prosesser fram mot godkjent konsesjon som får fortsette som før, selv etter at nye lovbestemmelser i Plan- og bygningsloven har trådd i kraft?
29. Har regjeringen bestemt seg for å ikke gjøre endringer i forskriften om nettleie som trer i kraft 1. juli og dermed avvise forslaget fra en rekke nettleieselskaper, miljø- og interesseorganisasjoner, eller er dette fortsatt til vurdering?
30. Hva er kraftbehovet til kraft-fra-land-prosjekter på sokkelen som har fått konsesjon, men ikke har bygd ut eller satt dette i drift enda?
31. Hva er kraftbehovet til kraft-fra-land-prosjekter på sokkelen som har søkt, men ikke fått, konsesjon enda?

Spørsmål 32-37 fra KrF 6. mai:

32. Magasinene har det siste halvåret blitt tappet ned. I NO2 ligger f.eks. magasinutfyllingen mer enn 20% under median. Når magasinivået er lavere blir trykket på vannet lavere og vannkraftverk med magasin vil da produsere mindre energi pr. enhet vann. Hvor stort energitap blir det årlig i norske vannkraftverk dersom nivået ligger 20% under mediannivået?
33. Hva er regjeringens vurdering av mulighetsrommet for å opprette egen prissone ved kabelpunktene på utenlandskablene, og på den måten sikre lav pris i Norge, men fortsatt høy eksport av overskuddskraft til europeisk pris?
34. Mange næringsetableringer for å lykkes med det grønne skiftet trues av lang saksbehandlingstid og for dårlig nettkapasitet. Hva gjøres for å få ned saksbehandlingstiden?

35. Behovet for kraft har virkelig skutt fart de siste månedene. Det varsles enorme etableringer. Hva gjør regjeringen for å raskt få på plass nett slik at ikke viktige investeringer havner i utlandet i stedet?
36. Det varsles endringer som skal sikre forbrukere og mindre bedrifter gode fastprisavtaler på strøm. Hvilket prisnivå er det mål om å komme ned på, og hvor stor andel av forbrukerne venter man å benytte seg av fastpris?
37. Endring av nettleien har som hovedhensikt å endre folks vaner slik at nettet blir jevnere og bedre utnyttet.
- a) Hvor stor utjevning i forbruk kan man forvente med den relativt kompliserte tariffen som er foreslått og hvor stor del av de totale utgiftene til nett utgjør dette?
 - b) Har regjeringen vurdert en enklere tariff med f.eks røde timer på dagtid og **grønne timer på natt uten andre kompliserende ledd?**

Spørsmål 38-59 fra FrP:

38. I vindkraftmeldingen i 2020 fikk Fremskrittspartiet stortingsflertallet med på følgende endringer: a) Flytte regelverket fra energiloven til plan- og bygningsloven, b) at det skal opprettes en buffersone til bebyggelse i nye konsesjoner, c) konsesjoner skal ikke gis uten lokal aksept, d) kutt av alle subsidier til nye prosjekter på land, e) det skal foreligge en garanti for opprydning etter endt prosjekt, f) høyde og antall turbiner skal fastsettes i konsesjonene som gis og g) byggestart må skje senest fem år etter gitt konsesjon. Når regjeringen nå har bedt NVE om å gjenoppta saksbehandlingen av konsesjoner for vindkraft på land, kan statsråden redegjøre for hvordan punktene ovenfor blir ivaretatt i det nye konsesjonsregimet?
39. I mediene har regjeringen gitt ulike signaler knyttet til kommunal vetorett for nye vindkraftprosjekter på land. Kan statsråden garantere at det er kommunene som alltid vil ha siste ord før det blir gitt nye konsesjoner?
40. Hva er samlet kostnad per tonn redusert CO2 for karbonfangst- og lagringsprosjektene per prosjekt (Norcem og Klemetsrud osv.), og hvor høy er denne kostnaden sammenliknet med andre klimatiltak som elektrifisering av sokkelen og kvotekjøp gjennom ETS?
41. Hvor stor andel av investeringene til elektrifisering av sokkelen står oljeselskapene bak med dagens skatteregime?
42. Vi vet i dag at produksjonen fra olje og gassfelt naturlig reduseres over tid. Kan regjeringen redegjøre for hvilke nye gassressurser og felt som kan bli satt i produksjon i løpet av de neste fem årene for å sikre – eller aller helst øke – vår evne til å forsyne europeiske borgere og industri?
43. Hvor stor andel av strømmen blir i dag brukt av industrien, og hvor stor andel av innbetalt nettleie står industrien bak?
44. Hvor mye mer vil en gjennomsnittlig norsk husholdning måtte betale i året i økt strømregning, nettleie inkludert, dersom norsk sokkel fullelektrifiseres med kraft fra land, gitt at kapasiteten i dagens kraftproduksjon ikke øker? Svaret bes oppgitt med utgangspunkt i siste tilgjengelige data.
45. Det snakkes ofte om et fremtidig kraftoverskudd i Norden. Hvor mye vil et slikt kraftoverskudd kunne påvirke prisene i prisområdene NO1, NO2 og NO3?
46. Fyllingsgraden i norske vannmagasiner er nå på sitt laveste nivå siden 2003. Hvor lav må fyllingsgraden bli før krafteksporten til utlandet begrenses? Svar bes oppgitt i rekkefølge med andre sektorer som har utkoblingstariffer.
47. Kan statsråden anslå hvor suboptimal produksjonen av småkraft blir med en grunnrenteskatt på 10 MW på grunn av grensetilpasning, og er det gjort andre utregninger på endret kraftproduksjon ved endring av grunnrenteskatten?
48. Hvor stort er potensialet i økt kraftproduksjon innen småkraft?

49. Hvor mye høyere kraftpris forutsetter utbygging med radialkobling i Sørlege Nordsjø II sammenlignet med hybridkobling? Ber også om et svar som regner på en tredje modell med hybridkobling, men der forutsetningen er Statnett som eier og at det aldri kan bli eksportert mer strøm til Europa enn hva som produseres.
50. I energimeldingen skriver regjeringen at konsesjonssystemet ligger fast, og statsråden har flere ganger gjentatt at målet er videre leting etter olje og gass i nye felt på norsk sokkel. Når vil regjeringen avklare utlysning av en 26. nummerert konsesjonsrunde på sokkelen?
51. Det vises ofte til utredninger for en fremtidig løsning av eksport av gass fra Barentshavet. Når forventer regjeringen å ta denne beslutningen?
52. Med omleggingen til kontantstrømskatt i petroleumsskatteregimet endres store deler av forutsetningen for å la nye selskaper etabler seg på sokkelen. Kan statsråden gjøre rede for om terskelen har blitt lavere eller høyere for nye aktører å lete og produsere olje og gass på norsk sokkel?
53. På grunn av en brann på Melkøya har det vært produksjonsstans på anlegget til Equinor. Hva beregnes tapet i kroner til på denne produksjonsstansen?
54. I energimeldingen gjentas ambisjonen fra Hurdalsplattformen om at regjeringen vil kutte 55 prosent av utslippene innenfor hele den norske økonomien. Bokfører EU utslippskutt som gjøres nasjonalt på toppen av kvoteplikt i kvotepliktig sektor på samme måte som utslippskutt i ikke-kvotepliktig sektor?
55. Hva er kostnaden beregnet til på forskjellen i klimamålene som er innmeldt til FN og klimamålene satt i Hurdalsplattformen?
56. Hvor stort potensiale ser statsråden for seg at det er på energi- effektiviseringstiltak i eksisterende bygg og nye bygg. Ber om at svaret er fordelt på husholdninger og næringsbygg.
57. Hvilke virkemidler er statsråden villig til å bidra med på energieffektivisering for å nå potensialet, og hva vil kostnadene for dette være?
58. Hvor lang behandlingstid har det vært hos NVE de ti siste årene fordelt på ulike søke kategorier, og hva mener statsråden er akseptabelt? Ber om at svaret er fordelt per år de siste ti år og antall saker innkommet og avgitt.
59. Hvilket ressursbehov har NVE om de skal redusere sin behandlingstid, særlig på småkraft?

Spørsmål 60 fra SV 11. mai:

60. Hvilke endringer i lovverk må til for at vindkraftutbygginger også må behandles etter plan- og bygningsloven? Ber om lovteknisk bistand til hvordan loven må endres i tråd med forslaget.

SVAR FRA OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET:

Svar av 5. mai på spm 1 fra MDG:

Svar på spørsmål 1:

Aktører i vindkraftbransjen som MDG har hatt kontakt med, opplever det imidlertid som uklart om avstandskravet på 800 meter gjelder ved etablering av små vindparker tilknyttet industriområder og annen næringsvirksomhet, slik komiteen la til grunn. Kan statsråden redegjøre for om avstandskravet på 800 meter er absolutt, eller om det kan fravikes ved etablering av mindre vindkraftverk i industri- og næringsområder?

Forslaget om minsteavstand som ble foreslått i stortingsmeldingen om vindkraft på land, må naturlig nok sees i sammenheng med Stortingets vurderinger på dette punktet i Innst. 101 S (2020-2021).

En samlet komité uttalte som det også fremgår av spørsmålet i innstillingen blant annet: «(D)et kan likevel vurderes etablering av vindmøller på industriområder. Da vil avstandskravet på 800 meter kunne fravikes.»

Det fremgår videre av innstillingen at et flertall i komiteen: «mener de foreslåtte avstandskravene for vindturbiner på minimum 800 meter til nærmeste bebyggelse kan være for strenge når det gjelder utbygging i industriområder. Normalt vil turbinene i slike områder være vesentlig lavere enn turbiner som bygges ut i naturen, ha kortere skyggekast og støy mindre enn større turbiner.»

De avstandsbegrensningene som ble foreslått i vindkraftmeldingen er ikke juridisk bindende krav, men uttrykk for prinsipper som skal legges til grunn for forvaltningen fremover. Jeg mener at komiteens presiseringer av hvordan disse avstandsbegrensningene bør praktiseres i industri- og næringsområder er fornuftige og legger til rette for samlokalisering av produksjon og forbruk. Jeg vil legge det til grunn for konsesjonsbehandling av vindkraft fremover.

Svar av 11. mai på spm 2-13 fra SV:

Svar på spørsmål 2:

Erfaringene fra norsk sokkel er at selskapene krever høy forventet avkastning og solid økonomi for å beslutte nye investeringer med påfølgende levering av plan for utbygging og drift (PUD) til myndighetene. Typisk har prosjektene kort forventet tilbakebetalingstid.

Hver enkelt rettighetshaver tar investeringsbeslutninger basert på egne, interne vurderinger og beslutningskriterier. Deretter er det avstemning i rettighetshavergruppen. Tar gruppen investeringsbeslutning, skal de innlevere en søknad om godkjenning av PUD. Rettighetshaverne i et utbyggingsprosjekt skal i PUD legge frem lønnsomhetsberegninger for prosjektet, inkludert en risiko- og usikkerhetsanalyse og en beregning av balansepris. Balanseprisen viser hvor lave priser prosjektet tåler og fortsatt gi god kapitalavkastning.

For nye utbygginger vil regjeringen kreve at rettighetshavergruppen i PUD også gjennomfører en kvalitativ stresstesting mot finansiell klimarisiko ved at utbyggingens balansepris sammenliknes med ulike scenarier for olje- og gassprisbaner som er forenelige med målene i Parisavtalen, herunder 1,5-gradersmålet.

Hvilke priser over tid på olje eller gass som realiseres hvis Parisavtalens 1,5-gradersmål nås er usikkert, og avhenger bl.a. av de forutsetninger som må gjøres om en rekke usikre forhold både på tilbuds- og etterspørselssiden. For de nærmeste årene kan en i markedet, om ønskelig, avtale fremtidige fastpriser for olje. Gjøres dette, kan den finansielle klimarisikoen ved en utbygging elimineres.

Det finnes ikke én prisbane som gir oppfyllelse av målene i Parisavtalen, men mange forskjellige prisbaner med et betydelig utfallsrom for fremtidige olje- og gasspriser. Det internasjonale pengefondets (IMF) viser eksempelvis i World Economic Outlook fra april 2022 at en oljepris i en utvikling forenelig med Parisavtalen (IEA Net Zero Emissions scenario) kan ligge mellom 20 og 190 USD per fat olje avhengig av de forutsetninger de har lagt til grunn for beregningene. IMF påpeker at virkningene av klimapolitikken på olje- og gassmarkedet kan føre til både lavere og høyere priser.

Myndighetene vil fortsatt gjennomføre en helhetlig vurdering av plan for utbygging og drift for hvert enkelt nytt utbyggingsprosjekt. Prosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme og robuste, herunder mot finansiell klimarisiko, vil fortsatt godkjennes.

Svar på spørsmål 3:

Gasscos arkitektrolle omfatter alle aktuelle eksportløsninger for gass. Selskapet har over tid studert muligheter for og konsekvenser av å øke gasseksportkapasiteten ut fra Barentshavet. Denne er i dag begrenset av kapasiteten på Hammerfest LNG. Alternativer som har vært utredet omfatter både tilkobling til det eksisterende rørsystemet til Europa fra Norskehavet og økt LNG-eksportkapasitet.

Når det gjelder røralternativet, har det vært sett på tilkobling til Polarled og Åsgard Transport. Det har foreløpig ikke vært interesse i næringen for å bruke ressurser på å studere i detalj alternativene frem mot en mulig investeringsbeslutning. Det foreligger ikke noe konkret forslag til rørtrasé.

Gassco fremla i 2020 rapporten «Vurdering av gasstransportalternativer i Barentshavet sør». Resultatene fra arbeidet er i rapporten oppsummert gjennom et sett med observasjoner knyttet til utviklingen av gassressursene i Barentshavet og behovet for gasstransport- og behandlingsskapasitet i Barentshavet sør:

1. Det er store gjenværende petroleumsressurser forventet i Barentshavet. Flere felt er i drift og under utvikling og nye funn modnes fram mot investeringsbeslutning
2. Kapasiteten på Melkøya LNG-anlegg er planlagt fullt utnyttet de neste 20 årene med gassressursene fra Snøhvitfeltet alene
3. Det er behov for gasstransportkapasitet for felt som er i drift og under utvikling før det åpner seg opp ledig kapasitet på Melkøya LNG-anlegg

4. Assosiert gass i oljefelt har historisk vært en viktig drivkraft for utviklingen av gassinfrastrukturen på norsk sokkel, og det samme ser også ut til å være gjeldende i Barentshavet
5. Flere alternativer for gasstransport er vurdert; LNG- og rør framstår som de mest aktuelle
6. Økt kapasitet tilrettelegger for økt verdiskaping. Tilrettelegging av gasskapasitet på nye felt utover feltets behov og mulig akselerert gassproduksjon fra eksisterende felt vil øke verdiskapingen ytterligere
7. En tidlig kapasitetsøkning vil legge til rette for raskere utvikling av påviste gassressurser, og samtidig tilrettelegge for mer optimal produksjon av olje med assosiert gass
8. Større kapasitetsøkninger krever mer enn gassressurser i felt og funn for å gi lønnsomhet. Samtidig gir en slik løsning en opsjonsverdi som må hensyntas for tilleggsressurser fra felt i drift og under utvikling og fra nye funn
9. Enklere løsninger for gasstransport og teknologiutvikling vil bidra til å redusere utbyggings- og driftskostnader
10. Samhandling på tvers av utvinningstillatelser er nødvendig for å legge til rette for en helhetlig utvikling av gassinfrastruktur i Barentshavet.

Nylig har en tredje mulighet, gasseksport i form av blå ammoniakk, blitt lansert som en alternativ løsning gjennom Barents Blue-prosjektet. Som arkitekt for gasstransportsystemet vil Gassco vurdere alle de tre løsningene opp mot alternativene og komme med en anbefaling om videre prosess.

En økning i eksportkapasitet fra Barentshavet vil gi muligheter for å akselerere produksjon av gass fra feltene i området, gjøre det mulig å bygge ut mindre gassfunn i årene framover og gjøre det mer attraktivt å lete, fordi utsiktene til lønnsom utbygging og produksjon kan bli bedre.

Svar på spørsmål 4:

Horisont energi, operatøren for den planlagte ammoniakfabrikken under Barents Blue-prosjektet, har oppgitt at det anlegget det arbeides med skal ha over 99 pst. samlet CO₂-fangstgrad fra produksjonen.

Svar på spørsmål 5:

Regjeringen redegjør for sine ambisjoner for produksjon av hydrogen i kap. 5.3.5.2 i Meld. St. 11 (2021-2022). Norge har noen forutsetninger som i utgangspunktet legger til rette for produksjon av hydrogen med ingen eller lave utslipp. Det kan gjøres enten gjennom elektrolyse basert på fornybar kraft, eller ved reformering av naturgass med CO₂-håndtering som forutsetter tilgang på kraft, naturgass og plass til CO₂-lagring.

Hydrogen er en energibærer som på linje med andre energibærere, som bensin og fjernvarme, produseres fra en energikilde. Disse produksjonsprosessene krever energi og medfører energitap. Det gjør at hydrogen er mer kostbart enn å bruke for eksempel elektrisitet direkte. Det er også svært kraftkrevende å produsere hydrogen ved elektrolyse basert på fornybar kraft. Gitt effektiv bruk av knappe ressurser bør det derfor ikke produseres mer hydrogen i 2030 enn hva som etterspørres.

Det er derfor viktig å utvikle en sammenhengende verdikjede innen hydrogen, der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt. For å bidra til å redusere norske klimagassutslipp, har

regjeringen en ambisjon om å legge til rette for produksjon av hydrogen med lave eller ingen utslipp for å dekke den nasjonale etterspørselen. Hvor mye hydrogen som produseres med lave eller ingen utslipp vil da bestemmes av etterspørselen.

Regjeringen vil legge til rette for etablering av samfunnsøkonomisk lønnsom produksjon av blått hydrogen, blant annet gjennom Gasscos arkitektfunksjon, ved å tildele areal for CO₂-lagring etter lagringsforskriften til interessenter med lagringsbehov og behandle relevante søknader om utbygginger under lagringsforskriften raskt og effektivt. Dette er områder med store industrielle perspektiver, men det er avgjørende at det er kjøpere for disse tjenestene med høy nok betalingsvillighet i EU og/eller Storbritannia.

Det er stor usikkerhet om og eventuelt når et hydrogenmarked vil oppnå en størrelse av betydning, og i hvilke sektorer hydrogen eventuelt vil vinne fram. Utviklingen er i stor grad avhengig av teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner for både hydrogen og konkurrerende teknologier og løsninger, inkludert hvilken energibærer aktørene i markedet vil etterspørre i framtiden. Videre er den avhengig av videre politikkutforming internasjonalt.

Svar på spørsmål 6:

Enova har over mange år hatt en viktig innsats rettet mot energitiltak hos husholdninger. I dag er det satt av 400 mill. kroner årlig til klima- og energitiltak hos husholdninger og forbrukere i Enovas styringsavtale. I februar lanserte Enova en rekke nye tiltak. Blant annet økt støtte til solcellepanel, støtte til smart strømstyring, smarte varmtvannsberedere, og kartleggingsstøtte til borettslag og boligsameier. Enova er et spesialverktøy for å støtte de som er først ute med å teste nye løsninger. Dette er reflektert også i Enovas innsats overfor husholdninger og forbrukere.

Mange kan ta i bruk teknologisk modne løsninger uten støtte, men dette er mer utfordrende for husholdninger med lave inntekter. Regjeringen er opptatt av at husholdninger med lave inntekter også skal ha mulighet til å få energioppgradert sine boliger. Derfor lanserte regjeringen i februar en ordning for støtte til energitiltak i kommunale boliger. Regjeringen legger nå opp til å gi Husbanken i oppdrag å støtte energitiltak for husholdninger med lave inntekter og å finansiere dette ved å overføre deler av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken. Med overføringen blir administreringen av midlene delt mellom Enova, som støtter de som går foran og tester ut nye løsninger, og Husbanken, som bidrar til energitiltak for husholdninger med lave inntekter. Til sammen vil 400 mill. kroner komme husholdningene til gode.

Som varslet i meldingen, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2023 med forslag til hvordan midlene under Husbanken kan benyttes.

Svar på spørsmål 7:

Departementet foretok justeringer i saksbehandlingen av utbyggingsplaner høsten 2021. Departementet har ved behandling av planer godkjent etter dette gjort eksplisitte vurderinger knyttet til mulige klimavirkninger i Norge ved utnyttelse av de forventede ressursene i utbyggingen.

Norske felt dekker i dag i størrelsesorden 2-3 pst. av verdens behov for olje og gass. Det er usikkert om nye utbyggingsprosjekter på norsk sokkel bidrar til økte, uendrede eller lavere globale klimagassutslipp totalt sett. På grunn av størrelsen, vil effekten på globale utslipp av nye utbygginger uansett være svært liten.

Departementets beregninger/utredninger av forbrenningsutslipp vil tilpasses størrelsen av ressursene i den enkelte utbygging. Dette er en avgjørende faktor for omfanget av utslipp fra sluttbruken av ressursene. Departementet gjør for alle aktuelle prosjekter beregninger av brutto forbrenningsutslipp (maksimale utslipp). For større utbygginger vil departementet også gjøre anslag på mulige netto forbrenningsutslipp ved utnyttelsen av ressursene i et felt. Dette er forhold departementet eksplisitt vurderer i saksbehandlingen.

Departementets beregninger/utredninger av forbrenningsutslipp som ligger til grunn for vurderingene vil være basert på et oppdatert faktagrunnlag.

For å beregne bruttoutslipp tas det utgangspunkt i publiserte, anerkjente utslippsfaktorer og forventede, utvinnbare ressurser i utbyggingen. Ved større utbygginger, når det i tillegg skal beregnes nettoutslippseffekt, vil departementet på tilsvarende måte basere seg på eksterne, publiserte analyser. Her er Rystad Energy (2021) og Rosendahl m.fl. (2017) sentrale faglige arbeider. Både ved beregning av brutto- og nettoutslipp vil departementet legge til grunn offentlig tilgjengelig informasjon både i dag og fremover. Departementets arbeid kan enkelt ettergås.

I Meld. St. 11 (2021-2022) framgår det at departementet fremover vil synliggjøre disse vurderingene ved vedtak om godkjenning av plan for utbygging og drift. Store utbygginger forelegges Stortinget før sluttbehandling i departementet. Konsekvenser av en utbygging, herunder departementets vurderinger av forbrenningsutslipp vil inngå i saksfremlegget for Stortinget og vil være en del av faktagrunnlaget når Stortinget skal behandle saken. Det arbeides i næringen med flere planer som, om besluttet, vil forelegges Stortinget våren 2023. Som del av den samlede behandlingen av disse tar departementet sikte på å få gjennomført en oppdatert, ekstern utredning av netto utslippseffekter knyttet både til disse prosjektene og mer generelt til utslipp fra norsk produksjon. En slik utredning vil bli gjort offentlig tilgjengelig.

Jeg viser også til svaret på spørsmål 13.

Svar på spørsmål 8:

Det er departementets oppfatning at de vurderingene som vil gjøres for nye utbyggingsplaner er i overensstemmelse med petroleumsløven og prosjektdirektivet. Det stilles ikke eksplisitte krav til at konsekvensutredninger skal omfatte klimavirkninger av forbrenningsutslipp i andre land.

Svar på spørsmål 9:

Spørsmålet har blitt forelagt finansministeren som har gitt følgende svar:

«De midlertidige endringene i petroleumsskatten, jf. Prop. 113 L (2019-2020) og Innst. 351 L (2019-2020), ble vedtatt i juni 2020 og innebærer blant annet at investeringskostnader samt en friinntekt på 24 pst. kan utgiftsføres umiddelbart i særskattegrunnlaget. Reglene omfatter investeringskostnader som pådras i 2020 og 2021, samt investeringskostnader som er omfattet av plan for utbygging og drift (PUD) eller plan for anlegg og drift (PAD) innkommet til Olje- og energidepartementet før 1. januar 2023 og godkjent av departementet før 1. januar 2024.

Finansdepartementets siste anslag på provenyvirkingen av de midlertidige reglene fremgår av svar på spørsmål 51 fra SVs fraksjon i finanskomiteen til statsbudsjettet for 2022. Påløpt provenytap i 2020 og 2021 ble i svaret anslått til hhv. 74 og 57 mrd. kroner. Provenytapet over tid ble anslått til om lag 10 mrd. kroner, målt som nåverdi i 2020-kroner. Beregningene baserer seg på investeringsanslagene til statsbudsjettet for 2022.»

Dette er statiske beregninger som ikke hensyntar at utbygginger kunne blitt utsatt/lagt på is uten de midlertidige skattetiltakene.

Svar på spørsmål 10:

I Meld. St. 11 (2021-2022) går det frem at Olje- og energidepartementet i perioden 2020 – 2021 har mottatt 11 planer for utbygging og drift (PUD). Dette tallet inkluderer både søknader om godkjenning av plan for utbygging og drift og søknader om godkjenning av endret plan for utbygging og drift.

I 2020 mottok departementet søknad om godkjenning av PUD for Breidablikk (18600 mill. kr). I 2021 mottok departementet slik søknader for: Kristin Sør (6626 mill. kr), Kobra East og Gekko (7029 mill. kr), Frosk (1977 mill. kr) og Tommeliten A (12293 mill. kr).

I 2020 mottok departementet søknad om endret PUD for: Hod reutvikling (5700 mill. kr) og Sleipner kraft fra land (833 mill. kr). I 2021 mottok departementet søknad om endret PUD for Troll elektrifisering (8151 mill. kr), Oseberg OGP (10294 mill. kr), Ormen Lange fase 3 (13669 mill. kr) og Gina Krog eksportløsning (1259 mill. kr).

Svar på spørsmål 11:

Olje- og energidepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet jobber med oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak om innlemming av vindkraft i plan- og bygningsloven. Komiteen pekte ved behandlingen av vindkraftmeldingen, på nettopp endringer i pbl § 12-1 tredje ledd som noe som burde vurderes, og det er naturlig at dette inngår i de utredningene departementene foretar. Målet er å legge fram et høringsnotat denne sommeren. Når høringen er gjennomført, høringsuttalelsene er vurdert og saken for øvrig behandlet slik Utredningsinstruksen krever, vil regjeringen oversende Stortinget en lovproposisjon. I forbindelse med behandling av lovproposisjonen vil departementet selvfølgelig yte den lovtekniske bistanden Stortinget anmoder om.

Svar på spørsmål 12:

En fullstendig stans i behandlingen av saker innenfor et forvaltningsområde, krever en særlig begrunnelse. Det normale når det utredes og behandles endringer i lover, er at gjeldende rett legges til grunn for forvaltningen, fram til nye bestemmelser har trådt i kraft.

Konsesjonsbehandlingen av vindkraft har vært stanset siden april 2019. Å stanse behandlingen av nye prosjekter frem til stortingsmeldingen om vindkraft på land var behandlet, var hensiktsmessig og ønskelig ut ifra en rekke hensyn. Samtidig er det utfordrende både for berørte aktører, kommuner og allmenne interesser at saker ligger uavklart over lang tid. I brev av 17. juni 2021 til NVE ble det derfor åpnet for at behandlingen av konsesjonssøknader kunne gjenopptas

og klagesaker sluttbehandles, dersom vertskommunene anmoder om det. Meldinger om nye vindkraftprosjekter var ikke inkludert i dette.

Vindkraft på land er teknologien med lavest gjennomsnittlig utbyggingskostnad i Norge, og kan gi et viktig bidrag til å øke produksjonen av fornybar energi. Stans i behandlingen av meldinger om nye vindkraftprosjekter gjør at det ikke utvikles nye prosjekter, og bidrar til at kompetansen hos både bransje og myndigheter reduseres. Det er derfor naturlig at forvaltningen vurderer om det ekstraordinære tiltaket «stans» skal videreføres, eller om det er rom for å normalisere forvaltningen på dette området.

Ved Stortingets behandling vindkraftmeldingen ble det lagt stor vekt på kommunens rolle i fremtidig behandling av vindkraft. Regjeringen legger derfor avgjørende vekt på kommunens syn i spørsmålet om et prosjekt kan tas til konsesjonsbehandling, og har kommet til at behandlingen av meldinger om nye vindkraftprosjekter kan starte opp der vertskommunene samtykker til det.

At nye vindkraftprosjekter tas til behandling, betyr ikke at det gis konsesjon. Det vil bli avgjort etter grundige og inkluderende prosesser der hensyn til miljø og naboer skal vektlegges sterkere enn tidligere, og basert på et omfattende, oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft, utarbeidet av blant andre NVE og Miljødirektoratet.

Som oppfølging av anmodningsvedtak nr. 145 har olje- og energidepartementet bestilt og mottatt en utredning av ulike modeller og tidspunkt for garantistillelse for vindkraftverk. Departementet vurderer nå utredningen.

Svar på spørsmål 13:

Som part i Parisavtalen har Norge forpliktet seg til å bidra til å nå det globale langsiktige temperaturmålet om å holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen godt under 2 °C sammenlignet med før-industrielt nivå, og tilstrebe å begrense temperaturøkningen til 1,5 °C. Regjeringen fører en aktiv og helhetlig klimapolitikk for å nå disse målene. Norsk petroleumspolitikkk ligger innenfor disse rammene.

Ved oppfølgingen av dommen har det vært sentralt at Høyesterett i plenum understreker at det er opp til myndighetene hvilke tiltak som skal til for å sikre ivaretagelse av hensynet til klima og miljø i tilfeller der lovgiver har tatt stilling til dette, samt at det må aksepteres at norsk klimapolitikk bygger på den ansvarsfordelingen mellom stater som følger av internasjonale avtaler. Dette omfatter prinsippet om at hver stat er ansvarlig for den forbrenningen som skjer på eget territorium. Den nasjonale klima- og miljøpolitikken som flere ganger er forelagt Stortinget, der alle utslipp og tiltak ses i sammenheng, samt den globale klimapolitikken med de mekanismer som der er utarbeidet (bl.a. at stater har ansvar for egne utslipp), er ikke av Høyesterett ansett å være i strid med de krav som følger av Grunnloven § 112.

Høyesterett legger i sin dom til grunn at konsekvensene i Norge av forbrenningsutslipp i utlandet av en ny utbygging på norsk sokkel, vil bli vurdert på PUD-stadiet. Det er staten som har det overordnede ansvaret for at det skjer en slik vurdering, og Grunnloven § 112 overlater et skjønns til statens myndigheter når det gjelder den nærmere gjennomføringen av pliktene etter bestemmelsen. Departementet har så langt lagt opp til at vurderinger av forbrenningsutslippene foretas av departementet selv og offentliggjøres i dokumentet som redegjør for og begrunner vedtaket om å godkjenne eller ikke godkjenne plan for utbygging og drift, jf. forskrift til lov om petroleumsvirksomhet § 20. For utbygginger som skal forelegges Stortinget før sluttbehandling i

departementet, vil denne type vurderinger inngå i saksfremlegget. Dette vil gi allmenheten innsikt i de vurderingene som foretas. Departementets arbeid kan enkelt ettergås, jeg viser også til omtale av dette i svar på spørsmål 7 ovenfor.

Det er flere grunner til at departementet har valgt denne løsningen, men hovedbegrunnelsen er, som Høyesterett også understreker (dommen avsnitt 234), at nettoeffekten av forbrenningsutslipp fra petroleumsvirksomheten er komplisert og omstridt, siden den er knyttet til det globale markedet og konkurransesituasjonen for olje og gass. Det er behov for en samordnet, helhetlig og konsistent tilnærming til spørsmålet, som sikres best ved at departementet foretar vurderingene. Omfanget av vurderingen vil tilpasses størrelsen på ressursene i den enkelte utbygging. For saker som fremlegges for Stortinget vil vurderingene fremgå av saksfremlegget. Disse vurderingene skiller seg følgelig fra de konsekvensutredninger som rettighetshaversekselskapene er pålagt å gjøre i forbindelse med utbygging av olje- og gassfelt, og som er gjenstand for offentlig høring i to omganger; både i form av forslaget til hva som skal utredes og i form av de endelige utredninger.

Svar av 12. mai på spm 14-18 fra MDG:

Svar på spørsmål 14:

I omtalen av tiltak for energioppgradering for husholdninger med lave inntekter i tilleggsmeldingen falt det ved en inkurie ut et tekstavsnitt i korrekturrunden, jf. rettbrev av 5. mai. Som det fremkommer i rettbrevet legges det opp til å finansiere ordningen gjennom å overføre deler av midlene øremerket husholdninger og forbrukere fra Enovas årlige bevilgning til Husbanken fra 2023. Overføringen vil inkludere midlene avsatt til ordningen rettet mot kommunale boliger i 2022. Den konkrete summen vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

I rettbrevet fremkommer det videre at midlene øremerket husholdninger og forbrukere i avtalen med Enova vil bli justert tilsvarende ned fra 2023 gjennom et tillegg til avtalen. Med en slik overføring vil til sammen 400 mill. kroner komme husholdningene til gode, gjennom Enova, som støtter de som går foran og tester ut nye løsninger, og gjennom Husbanken, som bidrar til at også de med lavere inntekt kan gjennomføre energitiltak.

I februar lanserte Enova en rekke nye tiltak. Blant annet økt støtte til solcellepanel, støtte til smart strømstyring, smarte varmtvannsberedere, og kartleggingsstøtte til borettslag og boligsameier. Som varslet i meldingen, vil regjeringen komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2023 med forslag til hvordan midlene under Husbanken kan benyttes.

Svar på spørsmål 15

Jeg er kjent med at NVE har fått signaler fra de største vannkraftprodusentene i Norge at de vurderer å søke om både opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraftanlegg samt utbygging av nye vannkraftverk over 10 MW, gitt bedre rammevilkår. De fleste prosjektene er ennå ikke meldt til NVE, og regjeringen har derfor ikke en liste over konkrete prosjekter.

Svar på spørsmål 16

Utbyggingen av solkraft er mer aktuelt enn for få år siden, gjennom de siste års teknologitviking og fallende kostnader. Dersom utviklingen fortsetter, kan solkraft få en større rolle i den norske kraftforsyningen fram mot 2040. Norge har i dag 7000 anlegg som er knyttet til kraftnettet, de fleste av disse mindre anlegg tilknyttet boligmassen. I årene framover antar NVE det også blir større interesse for store solkraftanlegg og har utarbeidet en veileder for konsesjonsbehandlingen av nye anlegg. NVE forventer i sin langsiktige kraftmarkedsanalyse fra 2021 at det vil komme 4 TWh sol innen 2040.

NVE ga nylig konsesjon til det første solkraftanlegget i Norge. Furuset solkraftverk har fått konsesjon for en installert effekt på inntil 7 MWp, noe som årlig kan gi rundt 6,4 GWh ny fornybar energiproduksjon. Dette dekker det årlige strømforbruket til ca. 320 husholdninger.

Regjeringen vil komme tilbake til Hurdalsplattformens ambisjon om å fastsette et mål for hvor stor produksjonen av solenergi skal være innen 2030 etter at energikommisjonen har lagt fram sin utredning.

Svar på spørsmål 17:

Potensialet for å bruke grunnvarme til oppvarmingsformål er betydelig og Enova har i mange år gitt støtte til kjøp av bergvarmepumpe. Grunnvarme finnes stort sett overalt i Norge, men det er store variasjoner i grunnforholdene som spiller inn på mulighetene for å nyttiggjøre seg denne ressursen. Utnyttelse av grunnvarme avhenger også av tekniske forhold i bygningsmassen som for eksempel om byggets oppvarmingssystem kan kobles på en bergvarmepumpe. I tillegg er kostnadene knyttet til andre oppvarmingalternativer avgjørende for bruk av grunnvarme.

Når det gjelder dyp geotermisk energi, er ikke dette et prioritert område for regjeringen. Det er imidlertid et potensial for å utvikle teknologi og tjenester for dyp geotermisk energiproduksjon rettet mot et internasjonalt marked. Teknologiene vil være innovasjoner fra olje- og gasssektoren, samt nye tjenester som er direkte avledet fra denne sektoren. Det kan derfor være et verdiskapingspotensial knyttet til utvikling av en leverandørindustri innen dyp geotermisk energi. Det er behov for betydelige kostnadsreduksjoner for å styrke teknologiens konkurransevne. Norsk forskning, industri og næringsliv har komparative fortrinn basert på petroleumsvirksomheten innenfor sentrale teknologiområder som reservoarmodellering og seismikk til brønnboring og produksjonsoptimalisering. Resultater fra det store energiforskningsprogrammet ENERGIX i Norges forskningsråd viser at det nå er enkelte aktører med erfaring fra petroleumsnæringen som er involvert i ulike former for brønnboring på land. Der har det i de siste årene vært et økende antall slike prosjekter med bakgrunn fra petroleumsnæringen.

Svar på spørsmål 18:

Det teoretiske bølgekraftpotensialet langs kysten av Norge er stort, men det er en lang vei å gå før bølgekraft er konkurransedyktig sammenlignet med andre energiteknologier. Staten har i over fire tiår støttet forskning og utvikling av bølgekraftteknologier, uten at det har gitt de helt store resultatene. Dette skyldes at det er svært økonomisk og teknologisk krevende å få utnyttet

bølgekraft sammenlignet med andre fornybare energikilder. Det er heller ikke noen stor interesse fra industri og næringsliv. Regjeringen gir støtte til forskning og utvikling av fornybare energiteknologier gjennom ENERGIX-programmet i Norges forskningsråd. Gjennom programmet er det også mulig å støtte norsk bølgekraftteknologi, inklusive bølgekraftverk kombinert med havvind.

Svar av 12. mai på spm 19-31 fra Rødt:

Svar på spørsmål 19:

Kostnadsanslagene fra Meld. St. 36 (2020-2021) Energi til arbeid ligger til grunn for Meld. St. 11 (2021-2022).

NVEs anslag for et bunnfast vindkraftverk på 1 400 MW i Sørilige Nordsjø II bygget i 2030 lå mellom 48 og 68 øre per kWh i gjennomsnitt over levetiden. Tilsvarende tall for et flytende vindkraftverk på 500 MW på Utsira Nord lå mellom 72 og 110 øre per kWh. Kostnadsutviklingen for flytende havvind avhenger av hvor mye som vil bli bygd ut globalt og om den forventede graden av innovasjon gjennomføres.

Svar på spørsmål 20:

Regjeringen har et mål om at satsingen på havvind skal bidra til industriutvikling. Dette gjør vi gjennom å etablere et hjemmemarked ved utlysning av havvindområder i Norge, der norske leverandører på grunn av nærhet til markedet, erfaring fra norsk sokkel, og kunnskap vil ha gode muligheter til å delta.

En rapport utarbeidet av Multiconsult på bestilling fra Norwep, Eksfin og Olje- og energidepartementet viser vekst i både nasjonal og internasjonal omsetning fra norske havvindaktører i 2020. I 2020 var havvind den nest største fornybarnæringen i Norge både i total omsetning (13,9 mrd. kroner) og sysselsetting (3 556 årsverk).

Regjeringen har ikke oppdaterte anslag for sysselsetting i havvindnæringa fremover i tid.

Svar på spørsmål 21:

Se svar på spørsmål 19.

Svar på spørsmål 22:

Det er ikke gjennomført nyere anslag for det teknisk-økonomiske potensialet for opprusting og utvidelse enn anslagene det vises til i spørsmålet.

Svar på spørsmål 23:

Departementet har dessverre ingen liste over stortingets vedtak og andre saker på energieffektiviserings- og solenergiområdet. Disse sakene omfatter flere departement, og det har ikke vært anledning til å utarbeide en slik liste innenfor svarfristen.

I budsjettforliket ble regjeringspartiene enige med SV om å utarbeide en plan med tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030, og øke strømproduksjonen i bygg.

Regjeringen vil legge fram denne planen i forbindelse med statsbudsjettet for 2023. I tillegg vil regjeringen redegjøre for arbeidet med ENØK-tiltak i husholdningene.

Som en del av forberedelsene til en gjennomføring av EUs energieffektiviseringsdirektiv arbeider Olje- og energidepartementet, i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, med å etablere en langsiktig strategi for energieffektivisering ved renovering av bygninger. En arbeidsgruppe bestående av NVE og Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) har fått i oppdrag å utarbeide et underlag til en slik strategi. Underlaget skal gi en oversikt over bygningsmassen, beskrive kostnadseffektive tiltak og presentere estimater av de forventede energibesparelsene som følge av eksisterende og vedtatt politikk.

Svar på spørsmål 24:

Det er anslagsvis [19 TWh](#) ikke utnyttet spillvarme fra varmekilder over 25 grader i Norge.^[1]

I hvilken grad varmeressursene kan utnyttes avhenger av flere forhold. Varmekilden må ha et visst temperaturnivå og et visst volum. I tillegg er geografisk plassering i forhold til mulige avtakere for varme avgjørende.

Svar på spørsmål 25:

Oslo Economics og Asplan Viak har, på oppdrag fra Olje- og energidepartementet og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), [kartlagt potensialet for effektivisering av oppvarming og kjøling i Norge](#). Konsulentene har blant annet vurdert potensialet for økt utnyttelse av overskuddsvarme. I rapporten konkluderes det med at det lønnsomme potensialet for utnyttelse av overskuddsvarme fra industri er begrenset. Videre pekes det på at datasentre kan bli en betydelig varmekilde i årene som kommer. I forbindelse med gjennomføringen av energieffektiviseringsdirektivet og på bakgrunn i varmekartleggingen har departementet sendt på [høring et lovforslag](#) der aktører som planlegger å bygge nye, eller foreta omfattende (vesentlige) oppgraderinger av energi- og industrianlegg, pålegges å gjennomføre en kost-nytteanalyse av å utnytte overskuddsvarme.

NVE utvikler også et [nasjonalt varmekart](#), som blant annet viser mulige kilder til overskuddsvarme. Varmekartet vil kunne gi innsikt i hvor det er mulige avtakere av overskuddsvarme, og hvilke varmekilder som kan være tilgjengelige.

Svar på spørsmål 26:

De formelle kravene til melding, konsekvensutredning, offentliggjøring, høring mv. er om lag de samme enten en prosess kjøres etter plan og bygningsloven eller energiloven. I Olje- og energidepartementets brev til NVE av 8. april 2022 heter det blant annet:

«Nye meldinger om vindkraft skal inneholde en plan for medvirkning, og naboer og andre interesserte skal varsles. En større krets av naboer skal kunne involvere seg i konsesjonsprosessen.»

I stortingsmeldingen om vindkraft på land er dette nærmere beskrevet i kap. 4.2.2 «Bedre nabovarsling» der det blant annet heter:

^[1] Oslo Economics og Asplan Viak på oppdrag fra Olje- og energidepartementet og NVE: Kartlegging og vurdering av potensial for effektivisering av oppvarming og kjøling i Norge.

«Rutinene for varsling av naboer og andre rettighetshavere bør være de samme uavhengig av om det er et byggetiltak eller utarbeiding av reguleringsplan etter plan- og bygningsloven eller en konsesjonssak etter energiloven. Det skal derfor utarbeides rutiner for nabovarsling i forbindelse med høring i vindkraftsaker. Dette skal gjelde for eiere av helårs- og fritidsboliger og for annen virksomhet, og vil omfatte meldings-, søknads- og detaljplanfasen. Bedre nabovarsling vil bidra til at en større del av lokalsamfunnet, også de som ikke er direkte parter i saken, får informasjon og mulighet til å uttale seg.»

Svar på spørsmål 27:

Alle konsesjonspliktige vindkraftverk skal konsekvensutredes etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven kapittel 14 med tilhørende forskrifter. Det innebærer at de litt større vindkraftverkene (over 10 MW) starter med melding med forslag til utredningsprogram, som sendes på høring, før det vedtas av NVE. Krav til prosess og innhold ved konsekvensutredninger etter pbl kap 14 for vindkraftverk er de samme som en prosess etter pbl. § 12-9, jf. § 4-1. Skal pbl § 12-9 komme til direkte anvendelse betinger det at kommunen beslutter å regulere vindkraftverket selv.

I Olje- og energidepartementets brev til NVE av 8. april 2022 om oppstart av konsesjonsbehandling av vindkraft, heter det om kommunens rolle:

«God dialog mellom vindkraftutvikler og kommunen er grunnleggende i alle faser i et prosjekt. En vindkraftutvikler skal starte planleggingen av et prosjekt i dialog med vertskommunen, og kommunens syn på om meldingen kan tas til behandling skal avklares. Det skal ved oversendelse av melding til NVE vedlegges skriftlig bekreftelse på at kommunen samtykker til at meldingen tas til behandling.»

Etter at melding med forslag til KU-program er oversendt NVE, bør NVE, kommunen og tiltakshaver gjennomføre et oppstartsmøte der rammene for den videre behandlingen avklares. Det er ikke reguleringsplikt for konsesjonspliktige vindkraftverk, men vindkraft kan ikke bygges i strid med gjeldende kommunale planer. Før melding kan sendes på høring, må kommunene beslutte hvordan kommunen innenfor gjeldende rett, skal behandle prosjektet etter plan- og bygningsloven. Kommunen må ta stilling til om dette skal skje gjennom plan eller dispensasjon. Det skal også avklares hvordan kommunen ønsker å bli involvert ved fastsetting av KU-program og i søknadsbehandlingen.»

Svar på spørsmål 28:

Det er vanlig når det innføres ny lovgivning som på en eller annen måte griper inn eller får betydning for gitte tillatelser eller saker under behandling, at det gis overgangsbestemmelser. Hvorvidt dette skal gjøres for endringene i konsesjonsbehandlingen av vindkraft og i så fall hvordan dette skal innrettes, må vurderes som ledd i lovarbeidet.

Svar på spørsmål 29

Etter innspill fra de nevnte aktørene har regjeringen besluttet å innføre en overgangsperiode for kravet om at energileddet maksimalt kan utgjøre 50 prosent av nettselskapets inntekter, frem til 1. juli 2024. Øvrige bestemmelser i tidligere vedtatte forskriftsendringer trer i kraft 1. juli 2022 som planlagt.

Svar på spørsmål 30:

Følgende prosjekter på sokkelen med kraft fra land har konsesjon etter energiloven og er under utbygging: Områdeløsningen på Utsirahøyden (Johan Sverdrup trinn 2, Edvard Grieg, Ivar Aasen, Gina Krog, Sleipner Øst), Ormen lange fase 3, Troll Vest elektrifisering og kraft fra land til Osebergfeltet. Forventet samlet kraftbehovet til disse prosjektene når de har kommet i full drift er om lag 2,6 TWh per år.

Svar på spørsmål 31:

Følgende prosjekter på sokkelen som planlegger bruk av kraft fra land har søkt konsesjon etter energiloven: Utbygging av Wisting-funnet, Linnorm-funnet og funnene i Noaka-området og kraft fra land til feltene Draugen og Njord. Forventet samlet kraftbehov til disse prosjektene når de har kommet i full drift i 2030 er om lag 2,3 TWh per år. Det per i dag ikke fattet investeringsbeslutning for noen av disse prosjektene.

I tillegg til disse kraft fra land-prosjektene så utredes også muligheten av å bruke mer kraft fra nettet på landanleggene Hammerfest LNG og Kårstø.

Svar av 16. mai på spm 32-37 fra KrF:

Svar på spørsmål 32:

Ved lavere magasinfylling vil trykket på vannet som produseres være noe lavere, ettersom fallhøyden er noe mindre. Det er i dag om lag 1700 vannkraftverk i Norge, og noen av disse har inntak direkte i reguleringsmagasiner. I disse kraftverkene vil kraftproduksjonen per enhet vann bli påvirket av magasinnivået. De øvrige kraftverkene blir ikke påvirket av dette. Det varierer mye fra magasin til magasin hvor mye magasinnivået påvirker fallhøyden og dermed kraftproduksjonen.

Over en lengre periode vil magasinfyllingen variere, og produsentene disponerer magasinene sine ut fra flere hensyn samtidig. Produsentene ønsker å minimere flomtap og skadeflom, men må samtidig alltid ha nok vann til å oppfylle krav om minstevannføring og magasinrestriksjoner. Vi er nå inn i perioden hvor snøsmeltingen starter. I denne perioden er magasinfyllingen normalt på et lavt nivå, slik at man har mulighet for å kunne ta imot mest mulig smeltevann.

NVE beregner årlig hvor mye vannkraftproduksjon som er mulig gjennom et normalt værår. I dag har Norge en installert effekt i vannkraftsystemet på rundt 33,4 GW, som antas å tilsvare en produksjon på om lag 138 TWh gjennom et normalt værår. Ulike faktorer vil påvirke slik at den faktiske produksjonen fra vannkraften vil variere fra år til år.

Svar på spørsmål 33:

I henhold til forskrift om systemansvar (FoS) § 5 har Statnett, som systemansvarlig, blant annet ansvar for å inndelegge Norge i budområder for å håndtere store og langvarige flaskehals i regional- og sentralnettet. Formålet med inndelingen i markedsområder er hensynet til driften av det samlede kraftsystemet og utnyttelsen av de totale ressursene. Grensen for markedsområdene settes på de stedene hvor det i mange driftssituasjoner oppstår flaskehals i nettet, men det er ikke alltid slik at det er flaskehals, og dermed forskjellig pris, mellom områdene. Å innføre et

prisområde rundt ilandføringspunktene for utenlandsforbindelsene vil altså ikke være i tråd med hensikten med inndelingen av Norge i ulike budområder.

Dersom innføring av et prisområde rundt ilandføringspunktene for utlandskablene skulle hatt noen virkning på kraftprisen i Norge for øvrig, må kapasiteten inn til prisområdet settes lavere enn kapasiteten på kabelen. Dersom kapasiteten inn til prisområdet er høyere, vil det være kapasiteten på utenlandsforbindelsen som vil være begrensningen og det vil ikke bli noen prisforskjell inn mot området. Å sette kapasiteten inn til prisområdet lavere enn kapasiteten på utenlandsforbindelsen vil i praksis ha samme effekt som å redusere kapasiteten på selve utenlandsforbindelsen, med unntak av at forbrukere og produsenter innenfor det nye prisområdet vil få likere pris som i landet i motsatt ende av den relevante utenlandsforbindelsen.

Som ved reduksjon av kapasiteten på utenlandsforbindelsene, vil opprettelse av et prisområde rundt en forbindelse i et forsøk på å redusere kraftprisen ellers i Norge kunne være i strid med våre internasjonale forpliktelser. Da vil vi blant annet risikere at vi ikke er sikret tilgang på import av kraft når vi virkelig trenger det. De juridiske virkningene av å innføre et prisområde rundt ilandføringspunktene for utlandskablene må nærmere vurderes opp mot våre internasjonale forpliktelser.

Som følge av situasjonen i kraftmarkedet er det behov for en bred og grundig gjennomgang av kraftsituasjonen. Det skal blant annet gjøres en utredning av tiltak som har blitt foreslått gjennom kraftsituasjonen 2021-2022. Ulike former av regulering av krafteksport til utlandet er blant tiltakene som skal vurderes.

Svar på spørsmål 34 og 35:

Siden 2019 har det vært en sterk økning i antall saker om nettkonsesjoner hos konsesjonsmyndighetene. Dette kan henge sammen med at omstillingen i næringslivet går raskere enn man hadde forutsatt. Jeg er opptatt av at omstillingen til grønn energi skal lykkes, og det er derfor tatt en rekke grep for å styrke og effektivisere behandlingen av nettsaker, både på kort og lengre sikt. I tillegg er NVE over statsbudsjettet for i år tilført midler for å øke bemanningen innen konsesjonsbehandling.

Jeg viser også til det pågående arbeidet i strømnnettutvalget. Det er et offentlig utvalg som blant annet skal komme med forslag til tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nettanlegg. Dette innebærer blant annet å utrede om og hvordan konsesjonsprosessen for oppgradering av eksisterende anlegg eller etablering av nye anlegg kan forenkles, herunder om deler av konsesjonsbehandlingen og planleggingen kan gjennomføres parallelt og om detaljeringsgraden kan reduseres. Utvalget skal levere sin rapport 14. juni 2022.

Bygging av nye større nettanlegg kan være konfliktfylte saker og må følge demokratiske prosesser som ivaretar alle hensyn både når det gjelder mennesker, miljø- og samfunnsinteresser. Behandlingene av disse sakene kan derfor ta tid. Jeg er imidlertid opptatt av at behandlingen av nettsaker - innenfor forsvarlige rammer - skal være så effektiv som mulig, både hos nettselskapene og konsesjonsmyndighetene. Jeg ser derfor fram til å få rapporten fra Strømnnettutvalget, og vil raskt følge opp arbeidet med å indentifisere tiltak som kan redusere tiden for konsesjonsbehandling.

Regjeringen vil øke norsk kraftproduksjon, blant annet gjennom å legge til rette for bedret vedlikehold, oppgradering og fornyelse av eksisterende vannkraftanlegg, legge til rette for en storstilt satsing på havvind gjennom en ambisiøs nasjonal strategi for havvind og tillate utbygging av vindkraft på steder der det er gode vindforhold og lokal aksept. I brev fra OED til NVE av 8. april i år fikk NVE beskjed om å starte opp igjen behandlingen av nye meldinger om vindkraftverk der vertskommunene samtykker.

Svar på spørsmål 36

Standardisering av kontrakter og endringer av grunnrenteskatten er blant grepene som blir utredet for å legge til rette for et bedre tilbud av fastprisavtaler til sluttbrukere. Prisnivået for strøm fastsettes i markedet, og regjeringen har ikke satt noe mål for prisen på fremtidige fastpriser. Ifølge bransjeaktørene kan imidlertid endringene føre til at prisene på fastprisavtaler for strøm blir lavere enn i dag.

Et bedre tilbud av fastprisavtaler vil kunne gi økonomisk forutsigbarhet både for husholdninger og bedrifter. Hver enkelt sluttbruker må imidlertid vurdere hvilken avtalestype som passer best, og regjeringen har ikke noe anslag på hvor stor andel av forbrukerne som vil velge fastprisavtaler fremover.

Svar på spørsmål 37:

Vi bruker strøm til stadig flere formål og vi bruker også mer strøm samtidig. Effektbruken i Norge forventes å øke i takt med elektrifiseringen av samfunnet. Dette øker behovet for kapasitet i strømmettet.

I en analyse utført for RME anslår DNV GL og Pöyry Management Consulting at forventet behov for nettinvesteringer i distribusjonsnettene som følge av elektrifisering av personbiltransporten, i 2019 var mellom 4,4 og 11 milliarder kroner dersom ladingen skjer når kapasiteten i strømmettet allerede er anstrengt. Til sammenligning var den bokførte verdien av distribusjonsnettene om lag 54 milliarder kroner.

De vedtatte forskriftsendringer vil gi incentiver til å lade smartere, som igjen vil bidra til å unngå slike unødvendige investeringer. Ifølge RME vil kunder som lader elbil i timer med høy effektbruk kunne påregne en ekstraregning på 60-100 kroner i måneden dersom man tar utgangspunkt i den effektbaserte nettleiemodellen til Glitre Energi Nett AS. Med kraftig hjemmelader kan regningen bli 160 kroner høyere i måneden. Denne kostnadsøkningen kan kunden unngå med mer bevisst lading. Elbillading er enkelt å styre i dag, med styring innebygget i elbilen/elbilladeren.

Det er viktig å utnytte det nettet vi har bedre. Effektbaserte tariffen gir incentiver til nettopp dette. En mer effektiv nettutnyttelse vil over tid bidra til lavere nettkostnader for strømkundene, mindre naturinngrep og færre konflikter knyttet til nettutbygging. En mer effektiv nettutnyttelse er også viktig for å unngå at næringsutvikling stopper opp nødvendig, i påvente av ny nettutbygging.

- a) *Har regjeringen vurdert en enklere tariff med f.eks røde timer på dagtid og grønne timer på natt uten andre kompliserende ledd?*

Det ligger omfattende utredninger til grunn for de vedtatte forskriftsendringene i Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen, som trer i kraft 1. juli 2022. RME har blant annet vurdert flere ulike modeller for å oppnå målsettingene og vurderingene har vært gjenstand for offentlige høringer.

RME har vurdert eksempelet i spørsmålet, såkalt time-of-use-prising.

Ny teknologi muliggjør automatisk tilpassing til prisendringer. Slik teknologi er for eksempel vanlig i elbiler/elbilladere. For drift av strømmettet er det imidlertid en fordel at endring av forbruk ikke gjøres på eksakt samme tidspunkt for mange kunder, da det kan føre til ubalanser i kraftsystemet som kan gi driftsmessige utfordringer for strømmettet. Kongsberg Digital har ifølge RME i en casestudie illustrert hvordan elbiler som lader etter spotpris, men uten å fordele effekten jevnt, kan skape nye effekttopper om natten. Prissignaler gjennom høye tidsdifferensierte energiledd i nettleien, kan ifølge RME gi samme utslag. RME har vurdert at en modell som kun inneholder time-of-use pricing ikke er å foretrekke.

Jeg vil trekke fram at regelverket fastsetter rammer og prinsipper for hvordan nettleiemodellene skal utformes, men det er nettselskapet som bestemmer utformingen av nettleiemodellen innenfor rammene, blant annet ut fra lokale forhold som kapasitet i nettet.

Svar av 16. mai på spm 38-59 fra FrP:

Svar på spørsmål 38

I brev av 8. april 2022 fra OED til NVE om oppstart av konsesjonsbehandlingen, heter det blant annet: *«Behandlingen av meldinger og søknader om nye vindkraftverk må legges til grunn de endringene og hensynene som følger av vindkraftmeldingen (Meld. St. 28 (2019-2020)) og Stortingets behandling av denne, og som kan gjennomføres uten lov- og forskriftsendringer.»*

Videre heter det: *«Videre behandling av melding og konsesjonssøknad må også legges til grunn følgende fra vindkraftmeldingen:*

- *Kraftproduksjon og nett skal koordineres i behandlingen av vindkraftverk. Tilgjengelig nettkapasitet skal vurderes i en tidlig fase.*
- *Virkninger for miljø, naboer og annen virksomhet skal beskrives tydelig og vektlegges sterkere enn tidligere.*
- *Fordeler og ulemper ved et vindkraftverk skal synliggjøres og avveies på en så åpen og tydelig måte som mulig. Det skal stilles tydeligere krav til at konsesjonssøker synliggjør samfunnsøkonomisk lønnsomhet ved prosjektet.*
- *Tydeligere konsesjonsvilkår, for eksempel knyttet til viktige miljøverdier, maksimal turbinhøyde og krav til minsteavstand til bebyggelse og andre installasjoner skal sørge for at prosjektene ikke endrer seg vesentlig underveis i prosessen. Det skal legges flere premisser for utforming av prosjektene på et tidligere stadium enn det som har vært praksis tidligere.*

- *Samlet belastning for reindriften av tiltaket, samt eksisterende, godkjente eller planlagte tiltak skal vurderes og vektlegges i konsesjonsbehandlingen, i tillegg til at virkninger av klimaendringer og rowilltrykk i området må vurderes.*
- *Konsesjonssøknader som inneholder dokumentasjon på medvirkning fra reindriften i utredningen og en avtale om avbøtende og kompensereende tiltak, vil bli prioritert i konsesjonsbehandlingen framfor søknader som ikke har god dokumentasjon på disse forholdene.»*

Krav om garantistillelse for opprydningskostnader har vært standardvilkår i vindkraftkonsesjoner i lang tid. OED har innhentet en ekstern utredning som har sett på alternativer tidspunkt og metoder for garantistillelse. Departementet vurderer nå utredningen.

Svar på spørsmål 39

I praksis har det de siste 10-15 årene, med et par helt spesielle unntak, ikke blitt gitt konsesjon til vindkraftverk mot vertskommunens vilje. Vindkraft kan ikke etter gjeldende rett bygges i strid med kommunal plan, og med mindre gjeldende planer åpner for vindkraftutbygging, må kommunen planavklare prosjektet før det kan bygges.

I brev av 8. april d.å. til NVE om oppstart av konsesjonsbehandlingen av vindkraft på land, heter det om forholdet til kommunen og planmyndigheten: *«Etter at melding med forslag til KU-program er oversendt NVE, bør NVE, kommunen og tiltakshaver gjennomføre et oppstartsmøte der rammene for den videre behandlingen avklares. Det er ikke reguleringsplikt for konsesjonspliktige vindkraftverk, men vindkraft kan ikke bygges i strid med gjeldende kommunale planer. Før melding kan sendes på høring, må kommunene beslutte hvordan kommunen innenfor gjeldende rett, skal behandle prosjektet etter plan- og bygningsloven. Kommunen må ta stilling til om dette skal skje gjennom plan eller dispensasjon. Det skal også avklares hvordan kommunen ønsker å bli involvert ved fastsetting av KU-program og i søknadsbehandlingen.»*

Svar på spørsmål 40:

Tiltakskostnader for Langskip prosjektet ble beregnet av ekstern kvalitetssikrer og er gjengitt i tabell 5-4 i KS2 sluttrapport datert 24. juni 2020. Rapporten viser at samlet tiltakskost for fangstanleggene (Norcem, Fortum Oslo Varme) og transport- og lagringsprosjektet (Northern Lights) er på om lag 1280 kroner per tonn CO₂, gitt 25 års driftstid. Disse beregningene forutsetter at det kun vil være Norcem og Fortum Oslo Varme som lagrer CO₂ hos Northern Lights. Dersom en derimot i tillegg klarer å utnytte hele lagringskapasiteten i Northern Lights fase 1 som er 1,5 millioner tonn per år, blir tiltakskostnadene redusert til samlet om lag 940 kroner per tonn CO₂.

Rapporten viser også at tiltakskosten for fangstanlegget til Norcem er på om lag 1183 kr per tonn CO₂, mens tiltakskosten for fangstannlegget til Fortum Oslo Varme er på om lag 1379 kroner per tonn CO₂. Disse beregningene forutsetter også 25 års driftstid og at det kun er Norcem og Fortum Oslo Varme som lagrer sin CO₂ hos Northern Lights. Dersom Northern Lights klarer å utnytte hele kapasiteten på 1,5 millioner tonn per år i lageret blir tiltakskostnadene for Norcem og Fortum Oslo

Varme på henholdsvis 842 og 1038 kroner per tonn CO₂. Til sammenligning er dagens ETS-pris (10.05.2022) 87 Euro eller om lag 880 kroner.

Tiltakskostnadene ved kraft-fra-land-prosjekter på norsk sokkel varierer betydelig fra prosjekt til prosjekt på grunn av variasjoner i tekniske muligheter, kostnader, mulige utslippsreduksjoner og effekter på kraftsystemet på land. Oljedirektoratet har i rapporten «Kraft fra land til norsk sokkel» fra 2020 utarbeidet en oversikt over tiltakskostnader for en rekke kraft fra land-prosjekter som er utredet av selskapene. Tiltakskostnaden ved kraft fra land varierer fra under 1000 kroner per tonn CO₂ til opp mot 8000 kroner per tonn CO₂. Dette omfatter både nye utbyggingsprosjekter og endret kraftforsyning på felt som i dag er i drift.

Svar på spørsmål 41:

Spørsmålet er forelagt finansministeren som har gitt følgende uttalelse: «Selskapene anslås å betale om lag 12 pst. av investeringskostnaden etter skatt med dagens ordinære petroleumsskatt. Stortinget vedtok midlertidige endringer i petroleumsskatten i juni 2020. For investeringer omfattet av de midlertidige reglene anslås selskapene å betale om lag 10 pst. av investeringskostnaden etter skatt. Med regjeringens forslag til omlegging av særskatten til en kontantstrømskatt, jf. Prop. 88 LS (2021–2022), vil selskapenes andel av investeringskostnaden etter skatt øke til om lag 22 pst. Investeringsandelene gjelder for investeringer knyttet til elektrifisering i den grad slike investeringer er omfattet av petroleumsskattesystemet.»

Med utgangspunkt i en nominell risikofri rente på 1,95 pst. etter skatt er selskapenes andel av investeringskostnaden etter skatt beregnet til 12 pst. med dagens ordinære petroleumsskatt, mens med et avkastningskrav på 10,2 pst. nominelt etter skatt vil selskapenes andel av investeringskostnadene etter skatt utgjøre om lag 26 pst., jf. Prop. 113 L (2019-2020). Verdsatt med en risikofri rente på 1,95 pst. etter skatt er selskapenes andel av investeringskostnaden etter skatt om lag 22 pst med regjeringens forslag til omlegging av særskatten til en kontantstrømskatt, jf. Prop. 88 LS (2021–2022).

Svar på spørsmål 42:

Det vises til departementets Prop. 1 S (2021-2022) side 121 der det gjøres rede for prosjekter som var under utbygging høsten 2021. Siden da har feltene Yme, Solveig og Hod kommet i produksjon, disse produserer i hovedsak olje.

De største feltene som ventes å starte opp på norsk kontinentalsokkel i 2022 er Johan Sverdrup-feltets fase 2 og Njord-feltet (med satellittene Hyme, Bauge og Fenja). Ingen nye, større feltutbygginger med mye gassressurser pågår i dag på norsk kontinentalsokkel. Det er imidlertid flere mindre nye utbygginger som samlet vil gi et bidrag til fremtidige gassleveranser.

Departementet forventer investeringsbeslutning og innlevering av utbyggingsplaner flere nye utbyggingsprosjekter i løpet av 2022. Enkelte av disse har ikke ubetydelige gassressurser og kan, om de blir besluttet av selskapene, komme i produksjon i siste halvdel av 2020-tallet.

Det gjøres og/eller planlegges imidlertid tiltak på eksisterende felt for å øke utvinningsgraden. Slike prosjekter bidrar til at produksjonen fra eksisterende felt ikke reduseres.

Norsk gassproduksjon er som følge av dette ventet å holde seg på et stabilt og høyt nivå det neste tiåret.

Svar på spørsmål 43:

Ifølge Reguleringsmyndigheten for energi (RME) stod sluttbrukergruppene «industri» og «bergverksindustri og utvinning» for om lag 40 prosent av forbruket og innbetalte om lag 10 prosent av nettselskapenes inntekter i 2020. Beregningene baserer seg på nettselskapenes faktiske inntekter som er rapportert i eRapp for 2020 for alle nettnivå.

Svar på spørsmål 44:

Isolert sett vil en økning i kraftteterspørsel uten en økning i kraftproduksjon trekke i retning av økte kraftpriser. Alt annet likt vil dette gi økte strømknudener for en norsk husholdning. Det er likevel ikke mulig å gi et sikkert svar på hvordan en fullelektrifisering av sokkelen vil påvirke strømprisene og dermed strømregningen til husholdningene. Virkningene avhenger av hvilket prisområde forbruket kommer inn i, samt en rekke andre forhold i kraftmarkedet.

NVE og Oljedirektoratet gjennomførte i 2020 en studie om kraft fra land til norsk sokkel. I rapporten så man ikke på en fullelektrifisering av sokkelen, men det ble lagt til grunn elektrifisering av flere modne og umodne prosjekter. Analysene viser at kraftprisen øker mest i Nord-Norge, der prisen blir opp mot 5,8 øre/kWh høyere med kraft fra land-prosjektene enn uten. Prisivirkningen i Midt-Norge er noe lavere. I Sør-Norge ble virkningen på kraftprisen anslått til 0,4-1,2 øre/kWh. Prisivirkningen ble beregnet til å være størst rundt 2030.

Svar på spørsmål 45:

Et økt kraftoverskudd i de nordiske landene vil alt annet likt bidra til lavere kraftpriser også i Norge, men det er vanskelig å gi et sikkert svar på hvordan endring i en enkeltfaktor i kraftmarkedet vil slå ut på kraftprisen. Virkningen vil avhenge av hvor i Norden overskuddet av kraft vil ligge, overføringskapasiteten mellom ulike områder og situasjonen i de omkringliggende markedene.

For eksempel er prisområdene NO1 og NO2 (Sørøst-Norge) tettere knyttet til det europeiske kraftmarkedet enn prisområdet NO3 (Midt-Norge). Dermed vil kraftprisene i Sørøst-Norge i stor grad påvirkes av forholdene i Europa.

Fra Midt-Norge og sørover er det i dag flaskehals i nettet. Dette gjør at kraften som produseres nord for denne flaskehalsen i begrenset grad vil flyte sørover. Dette er også situasjonen i det

svenske kraftsystemet. Med denne type kapasitetsbegrensninger, vil et økende kraftoverskudd i nordlige deler av Norge og Sverige trolig senke kraftprisen, isolert sett.

Svar på spørsmål 46:

Statnett er systemansvarlig og gjør fortløpende vurderer kraftsituasjonen i Norge. Vurderingen er basert på statistiske data om tilførsel av vann (tilsig) til magasinene i de ulike regionene, magasinutfylling, forventet forbruk og importkapasitet. Statnett bruker en skala med fem trinn for å karakterisere kraftsituasjonen, fra normal (grønn) til rasjonering (svart). Statnett vurderer nå situasjonen som normal.

Rasjonering, og følgelig eventuell stopp av eksport, vil derfor være resultat av en helhetlig vurdering, og vil ikke inntreffe ved en bestemt fyllingsgrad. Under rasjonering skal tilgjengelig energi prioriteres etter følgende rekkefølge:

- liv og helse
- vitale samfunnsinteresser
- næringsliv, og berørte økonomiske interesser.

For uttakskunder som er tilknyttet med vilkår om utkobling så er det driftsmessige forhold, og ikke kraftmangel, som legges til grunn for nettselskapets vurdering av utkobling.

Svar på spørsmål 47:

Spørsmålet har blitt forelagt finansministeren som har gitt følgende svar: «Kraftverk med samlet påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA er i dag fritatt fra grunnrenteskatt. Kraftskatteutvalget (NOU 2019: 16) ble bedt om å vurdere den nedre grensen for grunnrenteskatt. Utvalget viste til at nedre grense gir selskapene insentiv til å neddimensjonere eller dele opp kraftverk for å unngå grunnrenteskatt, og beskrev tilpasninger til nedre grense i punkt 8.5.1. Her vises det blant annet til at faktiske idriftsettelse indikerer betydelig grad av tilpasninger til grensen på 10 000 kVA, og at det er en klar opphopning under 10 MW (som om lag tilsvarer 10 000 kVA). Utvalgets modellberegninger viste at kraftverk med optimal ytelse opp mot det dobbelte av nedre grense kan ha insentiver til nedskalering. Utvalget viste til at den eneste måten å fullstendig fjerne de skattemessige insentivene til tilpasning av merkeytelsen, er å fjerne nedre grense slik at alle vannkraftverk blir grunnrenteskattepliktige. Utvalget foreslo å redusere nedre grense fra 10 000 kVA til 1 500 kVA.

Finansdepartementet har ikke grunnlag for å vurdere hvor mye kraftproduksjonen kan øke dersom nedre grense i grunnrenteskatten fjernes. Det vil blant annet avhenge av fremtidige investeringer og forhold i eksisterende kraftverk.»

Svar på spørsmål 48:

NVE anslår at det i dag er et samlet potensial for vannkraft på 23 TWh. I anslaget på 23 TWh er det inkludert ett kartlagt potensial for småkraft på 8,1 TWh fra nye kraftverk og 2,7 TWh som er gitt endelig tillatelse og ikke er bygd eller til behandling. Det kartlagte potensialet består av henlagte eller utgåtte prosjekter som NVE har hatt til behandling samt digital kartlegging av små kraftverk med en øvre grense for utbyggingskostnad på 5 kr/kWh med prisnivå 2020.

Svar på spørsmål 49:

Det foreligger ikke noen analyse som representantene spør om. I Meld. St. 36 (2020-2021) *Energi til arbeid* ble det gjennomført eksempelberegninger av prissatte samfunnsøkonomiske effekter av bunnfast vindkraft til havs med ulike tilknytninger av NVE. Regjeringen vil gjennomføre en vurdering av den videre utviklingen av Sørliche Nordsjø II og hvordan det skal kobles til nettet. NVE skal gjennomføre en utredning av ulike nettløsninger for vindkraft til havs med kobling både til Norge og/eller utlandet og belyse ulike effekter dette vil ha på kraftsystemet i Norge.

Svar på spørsmål 50:

Jeg viser til mitt svar på representantforslag 123 S (2021-2022) oversendt Stortinget 14. mars 2022.

Konsesjonsrundene er en grunnpilar i vår petroleumpolitikk. TFO-rundene omfatter nå størstedelen av tilgjengelig leteareal på norsk sokkel. Hvordan de prospektive, tilgjengelige områdene utenfor dagens forhåndsdefinerte område skal gjøres tilgjengelig for interesserte selskaper fremover er en petroleumsfaglig vurdering. I forbindelse med TFO 2022 er TFO-området utvidet ytterligere i Barentshavet. Vi har ikke konkludert rundt om det å avholde en 26. konsesjonsrunde er den mest hensiktsmessige måten å gjøre prospektivt areal utenfor dagens TFO-område tilgjengelig for næringen.

Svar på spørsmål 51:

Gasscos arkitektrolle omfatter alle aktuelle eksportløsninger for gass. Selskapet har over tid studert muligheter for og konsekvenser av å øke gasseksportkapasiteten ut fra Barentshavet. Denne er i dag begrenset av kapasiteten på Hammerfest LNG. Alternativer som har vært utredet omfatter både tilkobling til det eksisterende rørsystemet til Europa fra Norskehavet og økt LNG-eksportkapasitet. Det har foreløpig ikke vært interesse i næringen for å bruke ressurser på å studere i detalj alternativene frem mot et endelig konseptvalg og påfølgende investeringsløp.

Nylig har en tredje mulighet, gasseksport i form av blå ammoniakk, blitt lansert som en alternativ løsning gjennom Barents Blue-prosjektet. En slik løsning modnes nå frem i prosjektet.

Som arkitekt for gasstransportsystemet vil Gassco når løsningene er modnet frem slik at de kan sammenlignes vurdere de tre løsningene opp mot hverandre og komme med en anbefaling om videre prosess.

Svar på spørsmål 52:

Spørsmålet er forelagt finansministeren som har gitt følgende uttalelse: «For selskaper utenfor skatteposisjon vil den foreslåtte endringen i petroleumsskatten, jf. Prop. 88 LS (2021–2022), kunne innebære en liten skjerpelse i letefasen fordi skatteverdien av letekostnader i alminnelig inntekt ikke lenger utbetales, men må fremføres uten rente. På den annen side vil leteselskaper, etter å ha gjort et funn, kunne gå over i investeringsfasen hvor de vil ha nytte av de andre elementene i forslaget, som umiddelbar utgiftsføring og den generelle utbetalingsordningen for skatteverdien av underskudd i særskatten. Det vises for øvrig til Prop. 88 LS (2021–2022) for ytterligere informasjon om forslaget og hvilke konsekvenser forslaget kan medføre.»

Svar på spørsmål 53:

Hammerfest LNG (Melkøya) har vært nedstengt siden september 2020. Operatøren Equinor arbeider med å få anlegget i drift og planlegger oppstart medio mai. Nedstengingen av anlegget har medført kostnader for å få anlegget tilbake i drift. Inntekter fra produksjonen av ressursene i feltet har blitt utsatt til senere. Departementet har ikke gjort beregninger av de økonomiske effektene av denne produksjonsstansene.

Svar på spørsmål 54

Det gis et samlet svar på spørsmålene 54 og 55.

Norges klimamål for 2030 er å redusere utslippene med minst 50 og opp mot 55 pst. sammenliknet med 1990. Dette målet er Norges nasjonalt fastsatte bidrag under Parisavtalen og er en juridisk forpliktelse som både er meldt inn til FN og lovfestet i den norske klimaloven. I tillegg til den internasjonale forpliktelsen har Norge flere ambisiøse nasjonale mål. I 2050 er målet at Norge skal være et lavutslippssamfunn og at klimagassutslippene i 2050 reduseres med i størrelsesorden 90 til 95 pst. sammenliknet med 1990. Regjeringen mener det er behov for høyere ambisjoner i klimapolitikken og har satt seg et ambisiøst mål for å forsterke og videreutvikle omstillingen for at Norge skal bli et lavutslippssamfunn. Som et delmål på veien mot netto nullutslipp og lavutslippssamfunnet har regjeringen satt et omstillingsmål for hele økonomien i 2030. Dette er formulert i regjeringsplattformen som et mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. sammenliknet med 1990. Det innebærer at regjeringen har et nasjonalt mål om å omstille både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor. Regjeringen har en nærmere omtale av målet i Hurdalsplattformen i revidert nasjonalbudsjett.

Kostnadene ved å nå klimamålene er avhengig av hvilke virkemidler vi velger å bruke. Vi skal drive en ansvarlig og fornuftig klimapolitikk. Kostnadene ved å nå det norske omstillingsmålet er foreløpig ikke beregnet. Kostnadene ved ikke å omstille økonomien til et lavutslippssamfunn er heller ikke beregnet.

Målet vårt under Parisavtalen skal oppfylles i samarbeid med EU. Da avtalen om å samarbeide om å oppfylle våre respektive mål under Parisavtalen ble inngått, hadde både Norge og EU 2030-mål om å redusere utslippene med 40 pst. Siden 2019 har både Norge og EU oppdatert sine mål under Parisavtalen. Regjeringen ønsker å videreføre klimasamarbeidet med EU.

EUs klimaregelverk er innrettet for å nå EUs klimamål for 2030 og består av tre pilarer: kvotepliktige utslipp som er regulert gjennom EUs kvotehandelssystem (EU ETS), ikke-kvotepliktige utslipp som er regulert av forordningen om innsatsfordeling og regelverket for opptak og utslipp fra skog og annen arealbruk. Hvert land har egne nasjonale forpliktelser for ikke-kvotepliktig sektor i form av kvantifiserte utslippsmål. EUs kvotehandelssystem er lagt opp slik at de kvotepliktige virksomhetene sammen bidrar med nødvendige utslippsreduksjoner slik at det overordnede målet nås. Det er ikke egne nasjonale utslippsmål for kvotepliktig sektor.

Svar på spørsmål 55

Se svar på spørsmål 54 over.

Svar på spørsmål 56:

I budsjettforliket ble regjeringspartiene enige med SV om å utarbeide en plan med tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030, og øke strømproduksjonen i bygg. Dette er et overordnet energieffektiviseringsmål for hele bygningssektoren, og omfatter alle typer bygg, herunder boliger, yrkesbygg og offentlige bygg.

Som en del av forberedelsene til en gjennomføring av EUs energieffektiviseringsdirektiv arbeider Olje- og energidepartementet, i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, med å etablere en langsiktig strategi for energieffektivisering ved renovering av bygninger. En arbeidsgruppe bestående av NVE og Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) har fått i oppdrag å utarbeide et underlag til en slik strategi. Underlaget skal gi en oversikt over bygningsmassen, beskrive kostnadseffektive tiltak og presentere estimater av de forventede energibesparelsene som følge av eksisterende og vedtatt politikk.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en plan med tiltak for å redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030 i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

Svar på spørsmål 57:

I budsjettforliket ble regjeringspartiene enige med SV om å utarbeide en plan med tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030, og øke strømproduksjonen i bygg. Dette

er et overordnet energieffektiviseringsmål for hele bygningssektoren, og omfatter alle typer bygg, herunder boliger, yrkesbygg og offentlige bygg.

Som en del av forberedelsene til en gjennomføring av EUs energieffektiviseringsdirektiv arbeider Olje- og energidepartementet, i samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, med å etablere en langsiktig strategi for energieffektivisering ved renovering av bygninger. En arbeidsgruppe bestående av NVE og Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) har fått i oppdrag å utarbeide et underlag til en slik strategi. Underlaget skal gi en oversikt over bygningsmassen, beskrive kostnadseffektive tiltak og presentere estimater av de forventede energibesparelsene som følge av eksisterende og vedtatt politikk.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en plan med tiltak for å redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030 i forbindelse med statsbudsjettet for 2023.

Svar på spørsmål 58:

NVE mottar og behandler svært mange konsesjonssøknader. NVE har ikke digitalisert saksinformasjonen på en slik måte at detaljert informasjon om saksbehandlingstid kan sammenstilles på en enkel måte. Anslått saksbehandlingstid for anleggskonsesjoner etter energiloven varierer også mye med størrelse og kompleksitet på saken. NVE har imidlertid estimert følgende saksbehandlingstid for ulike sakstyper:

- Mindre konsesjonssøknader uten behov for høring: 3-6 måneder
- Mindre konsesjonssøknader med høring: 6-12 måneder
- Større kraftledningsprosjekter (kun søknad): 1-2 år
- Saker med melding etter forskrift om konsekvensutredninger: 2-4 år

NVE har mottatt et økende antall søknader om anleggskonsesjon siden høsten 2020, noe som gjør at det nå er en kø av søknader som venter på ledig saksbehandler. På nåværende tidspunkt er det ca. 120 søknader i kø og en ventetid på saksbehandler på 7-9 mnd. før NVE starter konsesjonsbehandling av de innkomne sakene. NVE har gjort noen endringer for å sikre raskere behandling av et stort antall små saker med begrensede virkninger.

NVEs vedtak kan påklages til Olje- og energidepartementet, og en eventuell klage medfører ytterligere saksbehandlingstid.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål 34 og 35.

Svar på spørsmål 59:

NVE har på budsjettet for 2022 fått tilført 10 millioner kroner til nye stillinger for å øke bemanningen innen konsesjonsbehandling, noe som forventes å ha effekt den kommende tiden. Når det gjelder ny produksjon har NVE de senere årene nedjustert kapasiteten til saksbehandling

som følge av at antall søknader ble betydelig redusert da elsertifikatperioden gikk mot slutten. NVE opplyser at de i dag har 17 søknader om ny småkraft til behandling med samlet produksjon på 116 GWh, hvorav flere saker er i sluttfasen. Dersom NVE får mange nye søknader om ny produksjon til behandling de kommende årene kan det bli behov for økte ressurser til konsesjonsbehandling. Det er for tidlig å anslå konkret hva behovet er, da de fleste potensielle prosjektene ennå ikke er meldt NVE.

Svar av 19. mai på spm 60 fra SV:

Svar på spørsmål 60:

Vindkraftverk er allerede omfattet av plan- og bygningsloven og kan etter dagens lovgivning ikke bygges i strid med gjeldende kommunale planer. Dersom gjeldende kommunale arealplaner ikke åpner for etablering av vindkraftverk, må kommunen også etter allerede gjeldende lov planavklare prosjektet etter plan- og bygningsloven.

Olje- og energidepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet jobber med oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak om vindkraft og plan- og bygningsloven. Målet er å legge fram et høringsnotat denne sommeren. Når høringen er gjennomført, høringsuttalelsene er vurdert og saken for øvrig behandlet slik Utredningsinstruksen krever, vil regjeringen oversende Stortinget en lovproposisjon. I forbindelse med behandling av lovproposisjonen vil departementet selvfølgelig yte den lovtekniske bistanden Stortinget anmoder om.

